

3317y_AZ_Q2017_Qiyabi_Yekun imtahan testinin sualları

Fənn : 3317Y Turizm və otelçilik

1 Turist ləvazimatını, suvenirləri, idman mallarını satan dükənlər, əhəliyə göstərilən ticarət xidmətləri, sənişin nəqliyyatı, rabitə və informasiya xidmətləri, mənzil-kommunal təsərrüfatı

Kompleksləşdirici, servis, zəmanət ticarət, elmi-texniki və mədəni əlaqələr

Ölkə daxilində səyahətlərin balansı, xaricə olan səyahətlər balansı, abadlaşdırılmış ətraf ərazi, maddi-texniki avadanlıqların tikinti normalarına uyğunluq balansı

Turist ləvazimatını, suvenirləri, idman mallarını satan dükənlər, əhəliyə göstərilən ticarət xidmətləri, sənişin nəqliyyatı, rabitə və informasiya xidmətləri, mənzil-kommunal təsərrüfatı

Mövcud məhsulun turizmin təşəkkül tapmış istiqamətində inkişafı, yeni turizm rayonları hesabına səyahətlərin coğrafiyasının genişləndirilməsi və satışın artırılması, yeni şirkətlər təsis etməklə turizm fəaliyyətinin genişləndirilməsi

- Firmanın ehtiyatları, məhsulun yekcins olma dərəcəsi, rəqiblərin marketinq strategiyası

2 Turist səfərinin qərara alınması və həyata keçməsində məsləhətçi və vasitəçilərə görə tələbin seqmentləşməsinin əsas amillər qrupuna daxildir

- Turoperatorlar, turagentlər, kütləvi informasiya vasitələri
Məhmanxanaların, panseonatlarnın, turbazaların, sanatoriyaların, çarpayılı fondları və otaqların sayı, turistlərə xidmət göstərən qida müəssisələrində yerlərin sayı, turistlərə xidmət göstərən ticarət, ictimai-iaşə, əyləncə müəssisələri, aqua parklar, əmək ehtiyatları
Turistlərin yerləşdirilməsi üzrə, turistləri nəqliyyatla təmin edən müəssisələr, iaşə müəssisələri, turizm məhsulunun yayılması üzrə turist firmaları, turist reklam-informasiya idarələri, turist müəssisələri
Səfərin motivi, turistin tipi, mövsümlilik, səfərin təşkili, forması, müddəti istifadə olunan nəqliyyat vasitələri, yerləşmə vasitələri, maliyyələşmə mənbələri
Hər bir məqsədli seqment üçün marketinq kompleksinin işlənməsi

3 Coğrafi meyarlara görə seqmentləşmənin tələbat amillərinə daxildir

- Daimi yaşayış ölkəsindən, turist səfərlərinin coğrafi məqsədlərindən
Bazarın seqmentləşməsi, bazarın məqsədli seqmentlərinin seçilməsi, əmtəənin bazarda mövqeləşdirilməsi, hər bir məqsədli seqment üçün marketinq kompleksinin işlənməsi
Nəqliyyat vasitələrinin təkmilləşdirilməsinin qarşılıqlı iqtisadi əlaqələr sistemi
Mövcud məhsulun turizmin təşəkkül tapmış istiqamətində inkişafı, yeni turizm rayonları hesabına səyahətlərin coğrafiyasının genişləndirilməsi və satışın artırılması, yeni şirkətlər təsis etməklə turizm fəaliyyətinin genişləndirilməsi
Axıçı marketinq vəziyyətinin təhlili, təhlükə və imkanlar, məsələlər və problemlər, marketinq strategiyası, fəaliyyət proqramı, büdcə və yoxlama qaydaları

4 Turizm bazarına təsir edən əsas amillərə daxildir

Təbii-ekoloji, sosial-iqtisadi, idxal-ixrac və rəqabət amilləri

Turizm tədarükçüləri, turoperatorlar, idxal-ixrac və rəqabət elementləri xidmətləri

- Təbii-ekoloji, sosial-iqtisadi, siyasi, demoqrafik amillər
Beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması, beynəlxalq ticarətin genişlənməsi və nəqliyyat vasitələrinin təkmilləşdirilməsi
Landşaftların və təbiətin diqqətəlayiq yerlərinin olması

5 Turizm xidmətləri bazarı hansı iqtisadi sistemin tərkib elementidir

- Turist tələbi, turizm məhsulunun təklifi, qiymət və rəqabət elementlərinin qarşılıqlı iqtisadi əlaqələr sistemidir
Turist tələbi qiymət, idxal-ixrac və rəqabət elementlərinin qarşılıqlı iqtisadi əlaqələr sistemidir
Turizm məhsulunun təklifi, təhsil və səhiyyə sisteminin qiymət və rəqabət elementlərinin qarşılıqlı iqtisadi əlaqələr sistemidir
Beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması, beynəlxalq ticarətin genişlənməsi və nəqliyyat vasitələrinin təkmilləşdirilməsinin qarşılıqlı iqtisadi əlaqələr sistemidir
Turist tələbi və ya turizm məhsulunun qarşılıqlı iqtisadi əlaqələr sistemidir

6 Turizm xidmətləri bazarında istehlakçıların psixografik seqmentləşməsi qrupuna aiddir

Turistlərin getdikləri ölkələrdə daxili və beynəlxalq nəqliyyat xərcləri, sənayesində xarici investisiya qoyuluşu, turizmin inkişafı istiqamətində digər ölkələr tərəfindən verilən kreditlərdən daxil olmalara görə Turistlərin yerləşdirilməsi üzrə, turistləri nəqliyyatla təmin edən müəssisələr, iaşə müəssisələri, turizm məhsulunun yayılması üzrə turist firmaları, turist reklam-informasiya idarələri, turist müəssisələri

Yerli məhsul və xidmətlərin, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi, turizm məhsullarının idxalı zamanı ölkədən valyuta axınları, ekoloji və sosial problemlərin meydana çıxması

- Həyat tərzinin əlamətlərinə və onların boş vaxtlarının məqsəd istiqamətlərinə görə, şəxsiyyət və davranış xüsusiyyətlərinə əsasən və həmçinin turməhsulun istehlakına münasibət stereotiplərinə əsasən Beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması, beynəlxalq ticarətin genişlənməsi və nəqliyyat vasitələrinin təkmilləşdirilməsinin qarşılıqlı iqtisadi əlaqələr sistemi

7 Məqsədli bazarın seçilməsi üçün həlli zəruri olan göstəricilərə daxildir

- Bazarın hansı seqmentini əhatə etmək və onun üçün sərfəli seqmenti necə müəyyən etmək
Bazarın yayılması, tələbin bölüşdürülməsi, satışın effektivliyinin yüksəlməsini necə müəyyən etmək
Bazarın seqmentləşməsi, bazarın məqsədli seqmentlərinin seçilməsi, əmtənin bazarda mövqeləşdirilməsi, hər bir məqsədli seqment üçün marketing kompleksinin işlənməsi
Yerli hakimiyyətin reklam-informasiya sahəsində fəallığı, yerli və hakimiyyət səviyyəsində azad adminstrativ və vergi siyasəti, xüsusi investisiya təşəbbüsünün həvəsləndirilməsi
Zəhmətkeşlərin gəlirlərinin artması, turizmin ekoloji cəhətdən zərərsiz olması, asudə vaxtdan səmərəli istifadə, cəmiyyətin psixofizioloji resurslarının bərpası

8 Turizm bazarının differensiasiyası nədir

Beynəlxalq turizmdə müəyyən müddətə və ya daimi reyslərlə uçan təyyərələrdə yerlərin bir qisminin icarəyə alınması haqqında müqavilədir

- Bazarın müxtəlif tələb seqmentlərinə bölünməsi
Bazarın müxtəlif elementlərinin seçilməsi
Realizə olunan turizm xidmətlərinin həcmi və ya turizm xidmətlərinin realizə olunmasından əldə edilən gəlirlər
Kordinasiya, planlaşdırma, tənzimlənmə, milli turist məhsulunun marketingi, stimullaşdırma, sosial turizm, maraqların müdafiəsi

9 Turizm bazarının fəaliyyəti üçün bazar iqtisadiyyatının əsas prinsiplərinə aşağıdakılar daxildir

İstehsal-xidmət və digər məhsullarının istehsalı, kommersiya-istehsal olunmuş məhsulun istehlakçıya çatdırılmasında aralıq fəaliyyət

Turistlərə xidmət göstərən qida müəssisələrində yerlərin sayı; turistlərə xidmət göstərən ticarət, ictimai-iaşə, əyləncə müəssisələri, aqua parklar, əmək ehtiyatları, onların xarakteri və bu kimi göstəricilər

Yerli məhsul və xidmətlərin, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi, turizm məhsullarının idxalı zamanı ölkədən valyuta axınları, ekoloji və sosial problemlərin meydana çıxması

Realizə olunan turizm xidmətlərinin həcmi və ya turizm xidmətlərinin realizə olunmasından əldə edilən gəlirlər, işçi qüvvəsindən səmərəli istifadə olunmasının əsas göstəriciləri, istehsal fondundan istifadənin göstəriciləri, turizm xidmətlərinin maya dəyəri, mənfəət, rentabellik

- Rəqabət mübarizə prinsipinin hökmran olması, turizmin maddi bazası üzərində şəxsi əmlak hüququ, həm istehlakçı, həm də müştəri üçün azad seçim hüququ, əhali gəlirlərinin, əməyin nəticəsindən və əmək bazarındakı vəziyyətdən asılılığı

10 Turizm bazarının inkişafında regional informasiya mərkəzlərinin vəzifələri aşağıdakı problemlərin həllini zəruriləşdirir:

Marketing konsepsiyalarının müəssisələr üçün onların reallaşdırılması istiqamətində məsləhətlərlə hazırlanması və emal edilməsi, məsləhət xidmətləri, inhisarçılığa şərait yaradan bazarın formalaşdırılması

Ölkənin müsbət imicinin yaradılması, xarici turistlər üçün ölkənin cəlbedici turizm istiqamətində irəliləməsi, inhisarçılığa şərait yaradan bazarın formalaşdırılması

- Milli səviyyədə marketing tədqiqatları, turizm infrastrukturunun inkişafının hüququ və investisiya yönümlü dəstəyi, marketing konsepsiyalarının müəssisələr üçün onların reallaşdırılması istiqamətində məsləhətlərlə hazırlanması və emal edilməsi, məsləhət xidmətləri

Turizm və sosial-mədəni servis xidmətlərində reklam xidmətlərinin təşkili, müəssisələr arasında azad rəqabətin mövcudluğu, istehlakçılar üçün müxtəlif istehsalçıların analoji məhsul və xidmətlərinin seçimi imkanının olması, ölçülə bilən ifadələrdə müəssisələrin məqsədlərinin ifadə olunması

İstehlakçılar üçün müxtəlif istehsalçıların analogi məhsul və xidmətlərinin seçimi imkanının olması, ölçülə bilən ifadələrdə müəssisələrin məqsədlərinin ifadə olunması, turizm firmalarının fəaliyyətinin maliyyə-iqtisadi göstəriciləri, beynəlxalq turizmin inkişaf göstəriciləri

11 Turist bazarının mahiyyəti onun hansı funksiyalarında ifadə olunur

Turist məhsulunun istehlakçıya çatdırılması prosesinin təşkil olunması, əməyə material-maddi stimulun iqtisadi təminatı, turizm infrastrukturunun inkişafının hüququ və investisiya yönümlü dəstəyi
Turizm və sosial-mədəni servis xidmətlərində reklam xidmətlərinin təşkili, müəssisələr arasında azad rəqabətin mövcudluğu, istehlakçılar üçün müxtəlif istehsalçıların analogi məhsul və xidmətlərinin seçimi imkanının olması, ölçülə bilən ifadələrdə müəssisələrin məqsədlərinin ifadə olunması
Ölkənin müsbət imicinin yaradılması, xarici turistlər üçün ölkənin cəlbedici turizm istiqamətində irəliləməsi, inhisarçılığa şərait yaradan bazarın formalaşdırılması
Milli səviyyədə marketing tədqiqatları, turizm infrastrukturunun inkişafının hüququ və investisiya yönümlü dəstəyi, marketing konsepsiyalarının müəssisələr üçün onların reallaşdırılması istiqamətində məsləhətlərlə hazırlanması və emal edilməsi, məsləhət xidmətləri

- Turist məhsuluna olan dəyərin və istehlak dəyərinin realizə olunması, turist məhsulunun istehlakçıya çatdırılması prosesinin təşkil olunması, əməyə material-maddi stimulun iqtisadi təminatı

12 Turizm bazarına təsir edən əsas amillər hansılardır

- Təbii-ekoloji, sosial-iqtisadi, siyasi, demoqrafik amillər
Beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması, beynəlxalq ticarətin genişlənməsi və nəqliyyat vasitələrinin təkmilləşdirilməsi
Turizm tədarükçüləri, turoperatorlar, idxal-ixrac və rəqabət elementləri xidmətləri
Təbii-ekoloji, sosial-iqtisadi, idxal-ixrac və rəqabət amilləri
Landşaftların və təbiətin diqqətəlayiq yerlərinin olması

13 Turizm bazarının inkişafında regional informasiya mərkəzlərinin vəzifələri aşağıdakı problemlərin həllini zəruriləşdirir:

- Ölkənin müsbət imicinin yaradılması, xarici turistlər üçün ölkənin cəlbedici turizm istiqamətində irəliləməsi, inhisarçılığa şərait yaradan bazarın formalaşdırılması
Turizm və sosial-mədəni servis xidmətlərində reklam xidmətlərinin təşkili, müəssisələr arasında azad rəqabətin mövcudluğu
- Milli səviyyədə marketing tədqiqatları, turizm infrastrukturunun inkişafının hüququ və investisiya yönümlü dəstəyi, marketing konsepsiyalarının müəssisələr üçün onların reallaşdırılması istiqamətində məsləhətlərlə hazırlanması və emal edilməsi, məsləhət xidmətləri
İstehlakçılar üçün müxtəlif istehsalçıların analogi məhsul və xidmətlərinin seçimi imkanının olması, ölçülə bilən ifadələrdə müəssisələrin məqsədlərinin ifadə olunması
Marketing konsepsiyalarının müəssisələr üçün onların reallaşdırılması istiqamətində məsləhətlərlə hazırlanması və emal edilməsi

14 Turizm fəaliyyəti üzrə seqmentləşən firmalar aşağıdakı funksiyaları təcrübə və vəsaitlərinə uyğun planlaşdırır

- Tələbatı öyrənir, xidmət təchizatları və əməkdaşları ilə müqavilə bağlayır, nəqliyyat orqanları ilə müqavilə bağlayır, marşrutları seçir
Siyasi proseslərə müdaxilə edir
Deokratik proseslərə zidd maneərlər həyata keçirməklə siyasi proseslərə əsassız müdaxilə edir və inhisarçılığa şərait yaradır
Siyasi proseslərə müdaxilə edir və inhisarçılığa şərait yaradır
İnhisarçılığa şərait yaradır

15 Turizm bazarı hansı iqtisadi sistemin elementidir

- Turist tələbi qiymət, idxal-ixrac və rəqabət elementlərinin qarşılıqlı iqtisadi əlaqələr sistemidir
Turizm məhsulunun təklifi, təhsil və səhiyyə sisteminin qiymət və rəqabət elementlərinin qarşılıqlı iqtisadi əlaqələr sistemidir
Turist tələbi və ya turizm məhsulunun qarşılıqlı iqtisadi əlaqələr sistemidir
- Turist tələbi, turizm məhsulunun təklifi, qiymət və rəqabət elementlərinin qarşılıqlı iqtisadi əlaqələr sistemidir
Beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması, beynəlxalq ticarətin genişlənməsi və nəqliyyat vasitələrinin təkmilləşdirilməsinin qarşılıqlı iqtisadi əlaqələr sistemidir

16 Turizmin səmərəliliyini müəyyənləşdirən iqtisadi effektlərin ən əhəmiyyətli olanları aşağıdakılardır

Turist ləvazimatını, suvenirləri, idman mallarını satan dükənlər, əhaliyə göstərilən ticarət xidmətləri, səmişin nəqliyyatı, rabitə və informasiya xidmətləri, mənzil-kommunal təsərrüfatı

İdarəetmə obyektləri ilə əlaqədar əlaqələndirici istiqamətlər

Mehmanxanaların, panseonların, turbazaların, sanatoriyaların, çarpayı fondları və otaqların sayı, turistlərə xidmət göstərən qida müəssisələrində yerlərin sayı, turistlərə xidmət göstərən ticarət, ictimai-iaşə, əyləncə müəssisələri, aqua parklar, əmək ehtiyatları

Ölkə daxilində səyahətlərin balansı, xaricə olan səyahətlər balansı, abadlaşdırılmış ətraf ərazi, maddi-texniki avadanlıqların tikinti normalarına uyğunluq balansı

- Turizm məhsulunun xüsusiyyəti və turistlər üçün cəlbediciliyi, gedilən yerdə turistlərin xərclərinə ayırdıqları büdcə və bunun nə qədər tez-tez təkrarlanması, gedilən yerin iqtisadi inkişaf səviyyəsi

17 Turizm bazarının differensiasiyası nədir

Beynəlxalq turizm müəyyən müddətə və ya daimi reyslərlə uçan təyyarələrdə yerlərin bir qisminin icarəyə alınması haqqında müqavilədir

Bazarın müxtəlif elementlərinin seçilməsi

- Bazarın müxtəlif tələb seqmentlərinə bölünməsi

Realizə olunan turizm xidmətlərinin həcmi və ya turizm xidmətlərinin realizə olunmasından əldə edilən gəlirlər Koordinasiya, planlaşdırma, tənzimlənmə, milli turist məhsulunun marketinqi, stimullaşdırma, sosial turizm, maraqların müdafiəsi

18 Turizmin bazarında irəliləyişinin məqsədi aşağıdakı istiqamətlərə bölünür

İstehsal funksiyası, əhali məşğulluquna şərait yaradılması funksiyası, gəlirlərin formalaşdırılması funksiyası, iqtisadiyyatın digər sahələrinin inkişafına təsir edən və ödəmə balansının sabit saxlanılması funksiyası

Mağazalar, turist ləvazimatını, suvenirləri, idman mallarını satan dükənlər, əhaliyə göstərilən ticarət xidmətləri, səmişin nəqliyyatı, rabitə və informasiya xidmətləri, mənzil-kommunal təsərrüfatı

Dünya ölkələri üzrə turizm, dünyanın ayrı-ayrı regionları üzrə turizm, ölkənin ayrı-ayrı regionları üzrə turizm, turistin yaşamağı, yerləşməsi

Yerli xüsusiyyətlərə uyğun struktura malik turizm komplekslərinin tikilməsi, əlaqə vasitələrinin modernizasiyası və infrastrukturun inkişafı, turizm kadrlarının inkişafı

- Bazarın yayılması, tələbin bölüşdürülməsi, satışın effektivliyinin yüksəlməsi

19 Bazarın seqmentləşməsi hansı iqtisadi prosesi ifadə edir

- Bazarın seqmentləşməsi bazarın elə hissələrə bölünməsidir ki, burada istehlakçıların tələblərinin ümumiliyi səciyyələnir

Bazarın seqmentləşməsində əhalinin məşğulluğunu təmin edir, əhalinin öz mədəni irsinə marağı artır, iqtisadi cəhətdən zəif inkişaf etmiş regionlarda ətraf mühitin mühafizəsi məsələləri həll edilir

Mağazalar, turist ləvazimatını, suvenirləri, idman mallarını satan dükənlər, əhaliyə göstərilən ticarət xidmətləri, səmişin nəqliyyatı, rabitə və informasiya xidmətləri, mənzil-kommunal təsərrüfatı

Dünya ölkələri üzrə turizm, dünyanın ayrı-ayrı regionları üzrə turizm, ölkənin ayrı-ayrı regionları üzrə turizm, turistin yaşamağı, yerləşməsi

Bazarın seqmentləşməsi əhalinin öz mədəni irsinə marağı artırmaq, iqtisadi cəhətdən zəif inkişaf etmiş regionlarda ətraf mühitin mühafizəsi məsələləri həll edilməsinin ümumiliyi ilə səciyyələnir

20 Turizm bazarında mövqe strategiyasının işlənilib hazırlanması və seçimi hansı mərhələlərin həyata keçirilməsini nəzərdə tutur

Təbiətin diqqətəlayiq yerlərinin olması, konsultativ-ümumi idarəçiliklə bağlı suallara cavab verən konsultasiya xidməti göstərən fəaliyyət, kommersiya-istehsal olunmuş məhsulun istehlakçıya çatdırılmasında aralıq fəaliyyət Yerli hakimiyyətin reklam-informasiya sahəsində fəallığı, yerli və hakimiyyət səviyyəsində azad adminstrativ və vergi siyasəti, xüsusi investisiya təşəbbüsünün həvəsləndirilməsi

Turistlərin getdikləri ölkələrdə daxili və beynəlxalq nəqliyyat xərcləri, sənayesində xarici investisiya qoyuluşu, turizmin inkişafı istiqamətində digər ölkələr tərəfindən verilən kreditlərdən daxil olmalar

Firmanın strateji planlaşdırılmasının əsasını təşkil edir və şirkətin gələcəyinə mühüm təsir göstərməklə marketinq qərarlarının işlənilib hazırlanmasına şərait yaradır

- Rəqiblərin aşkar edilməsi, rəqiblərin məhsulu barədə istehlakçıların fikirlərinin toplanması, rəqiblərin mövqelərinin müəyyənləşdirilməsi, alıcıların və onların davranış xarakterinin öyrənilməsi, seçilmiş məhsul və xidmət növünün yoxlanması

21 Turizm bazarına investisiyaları cəlb etmək üçün biznes-planın müxtəlif funksiyaları vardır: hansı səhəfdir?

- Turizm bazarına potensial şəriklərin cəlb olunmasına kömək edir
- Pul vəsaitlərinin cəlb edilməsinə xüsusi xidmət edir
- Turizm təşkilatlarının əsas fəaliyyətinin inkişaf prosesində qiymətdləndirmə və nəzarət funksiyası
- Turizm firmalarının baş strategiyasında ümumi konsepsiyanın işlənməsində istifadə olunur
- Firmanın bütün fəaliyyətini təmin edir

22 Coğrafi meyarlara görə seqmentləşmə aşağıdakılardan asılı olaraq müəyyən edilir

- Turizm xidməti üzrə mütərəqqi üsulların və standartların hazırlanması, təbii inhisarçılığa şərait yaratmaq
- Əhalinin öz mədəni irsinə marağı artır, iqtisadi cəhətdən zəif inkişaf etmiş regionlarda ətraf mühitin mühafizəsi məsələləri həll edilir, dövlət inhisarçılığa şərait yaradır
- Daxili, daxil olan və xaric olan turizm, dünya, ölkələr, regionlar, mahallar, şəhərlər üzrə, sosial-demoqrafik meyarlara əsasən
- Daimi yaşayış ölkəsindən və turist səfərlərinin coğrafi məqsədlərindən asılı olaraq Yerli məhsul və xidmətlərin, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi, turizm məhsullarının idxalı zamanı ölkədən valyuta axınları, ekoloji və sosial problemlərin meydana çıxması

23 Məqsədli bazarlara daxildir

- Sosial-demoqrafik, psixografik, iqtisadi
- Coğrafi, sosial-demoqrafik, elitar, iqtisadi
- Coğrafi, sosial-demoqrafik, elitar
- Coğrafi, sosial-demoqrafik, iqtisadi
- Coğrafi, sosial-demoqrafik, psixografik

24 Bazarın seqmentləşməsi hansı iqtisadi prosesi ifadə edir

- Turistlərin getdikləri ölkələrdə daxili və beynəlxalq nəqliyyat xərcləri, sənayesində xarici investisiya qoyuluşu, turizmin inkişafı istiqamətində digər ölkələr tərəfindən verilən kreditlərdən daxil olmalar
- Bazarın seqmentləşməsi əhalinin öz mədəni irsinə marağı artırmaq, iqtisadi cəhətdən zəif inkişaf etmiş regionlarda ətraf mühitin mühafizəsi məsələləri həll edilməsinin ümumiliyi ilə səciyyələnir
- Bazarın seqmentləşməsi bazarın elə hissələrə bölünməsidir ki, burada istehlakçıların tələblərinin ümumiliyi səciyyələnir
- Bazarın seqmentləşməsində əhalinin məşğulluğunu təmin edir, əhalinin öz mədəni irsinə marağı artır, iqtisadi cəhətdən zəif inkişaf etmiş regionlarda ətraf mühitin mühafizəsi məsələləri həll edilir
- Firmanın strateji planlaşdırılmasının əsasını təşkil edir və şirkətin gələcəyinə mühüm təsir göstərməklə marketing qərarlarının işlənilib hazırlanmasına şərait yaradır

25 Turizm bazarında mövqe strategiyasının işlənilib hazırlanması və seçimi hansı mərhələlərin həyata keçirilməsini nəzərdə tutur

- Təbiətin diqqətəlayiq yerlərinin olması, konsultativ-ümumi idarəçiliklə bağlı suallara cavab verən konsultasiya xidməti göstərən fəaliyyət, kommertiya-istehsal olunmuş məhsulun istehlakçıya çatdırılmasında aralıq fəaliyyət
- Firmanın strateji planlaşdırılmasının əsasını təşkil edir və şirkətin gələcəyinə mühüm təsir göstərməklə marketing qərarlarının işlənilib hazırlanmasına şərait yaradır
- Turistlərin getdikləri ölkələrdə daxili və beynəlxalq nəqliyyat xərcləri, sənayesində xarici investisiya qoyuluşu, turizmin inkişafı istiqamətində digər ölkələr tərəfindən verilən kreditlərdən daxil olmalar
- Yerli hakimiyyətin reklam-informasiya sahəsində fəallığı, yerli və hakimiyyət səviyyəsində azad adminstrativ və vergi siyasəti, xüsusi investisiya təşəbbüsünün həvəsləndirilməsi
- Rəqiblərin aşkar edilməsi, rəqiblərin məhsulu barədə istehlakçıların fikirlərinin toplanması, rəqiblərin mövqelərinin müəyyənləşdirilməsi, alıcıların və onların davranış xarakterinin öyrənilməsi, seçilmiş məhsul və xidmət növünün yoxlanması

26 Bazarı əhatə etmək seçimi zamanı aşağıdakı amilləri nəzərə almaq vacibdir

- Səhiyyənin vəziyyəti, təhsil və əhalinin məşğulluq səviyyəsi, orta ömür müddəti, alıcılıq
- Tələbat, onun ödənilmə dərəcəsi, istehlak səviyyəsi, onun quruluşu
- Resursların keyfiyyət və kəmiyyəti, tələb və təklif amilləri, bölgü amilləri
- Siyasi həyata daxil olma, coğrafi-iqtisadi, iqtisadi, əhali və ekoloji amillər

- Firmanın ehtiyatları, məhsulun yekcins olma dərəcəsi, məhsulun həyat dövrünün mərhələsi, bazarın yekcinslik dərəcəsi, rəqiblərin marketinq strategiyası

27 Turizmdə seqmentləşmənin əsas əlamətlərinə daxil deyil?

Psixorafik.
Sosial-iqtisadi
Demoqrafik
Coğrafi

- Siyasi

28 Turizm bazarının seqmentləşməsi turizm müəssisəsinə aşağıdakı istiqamətlərdə kömək edir: Hansı səhfdir?

- Heyətin idarə olunmasına
Real və uğurlu məqsədin əldə olunmasına imkan yaradır.
İstehlakçıların tələbatını maksimum səviyyədə ödəməyə imkan verir
Daha perspektivli məqsədli bazar seçimində mühüm rol oynayır
Optimal marketinq strategiyası seçiminə kömək edir

29 Məqsədli bazar nədir?

Turizm məhsulunun reallaşdığı məkandır
Turizm bazarında müəyyən paya sahib olmaqdır
Turizm bazarının müxtəlif əlamətlər üzrə seqmentləşməsidir

- Turizm müəssisəsi üçün daha əlverişli və munasib bazar seqmentlərinə istiqamətlənmiş marketinq fəaliyyətidir
Marketinq konsepsiyasının həyata keçirildiyi bazardır

30 Turizm bazarında seqmentləşdirmənin əsas məqsədi nədir?

Bazardakı mühiti öyrənmək
Satışın həcmi artırmaq
Bazarın həcmi müəyənləşdirmək

- Turizm məhsulunun ünvanlılığını təmin etmək
İstehlakçıların tələbatlarını öyrənmək

31 İstehlakçı davranışı həmişə aşağıdakı sosial amillərin təsiri altında olur. Hansı düz deyil?

Sosial status və rol
Ailə
Müxtəlif qruplaşmalar
Sosial vəziyyət,

- Siyasi mühit

32 Turizm bazarına investisiyaları səlb etmək üçün biznes-planın müxtəlif funksiyaları vardır: hansı səhfdir?

Turizm bazarına potensial şəriklərin cəlb olunmasına kömək edir
Pul vəsaitlərinin cəlb edilməsinə xüsusi xidmət edir
Turizm təşkilatlarının əsas fəaliyyətinin inkişaf prosesində qiymətləndirmə və nəzarət funksiyası
Turizm firmalarının baş strategiyasında ümumi konsepsiyanın işlənməsində istifadə olunur

- Firmanın bütün fəaliyyətini təmin edir

33 Turizm xidməti istehlakçıların psixografik seqmentləşməsi qrupuna aiddir

Yerli məhsul və xidmətlərin, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi, turizm məhsullarının idxalı zamanı ölkədən valyuta axınları, ekoloji və sosial problemlərin meydana çıxması
Beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması, beynəlxalq ticarətin genişlənməsi və nəqliyyat vasitələrinin təkmilləşdirilməsinin qarşılıqlı iqtisadi əlaqələr sistemi
Turistlərin getdikləri ölkələrdə daxili və beynəlxalq nəqliyyat xərcləri, sənayesində xarici investisiya qoyuluşu, turizmin inkişafı istiqamətində digər ölkələr tərəfindən verilən kreditlərdən daxil olmalara görə

Turistlərin yerləşdirilməsi üzrə, turistləri nəqliyyatla təmin edən müəssisələr, iaşə müəssisələri, turizm məhsulunun yayılması üzrə turist firmaları, turist reklam-informasiya idarələri, turist müəssisələri

- Həyat tərzinin əlamətlərinə və onların boş vaxtlarının məqsəd istiqamətlərinə görə, şəxsiyyət və davranış xüsusiyyətlərinə əsasən və həmçinin turizm məhsulunun istehlakına münasibət stereotiplərinə əsasən

34 Turizmin bazarında irəliləyişinin məqsədi aşağıdakı istiqamətlərə bölünür

İstehsal funksiyası, əhali məşğulluquna şərait yaradılması funksiyası, gəlirlərin formalaşdırılması funksiyası, iqtisadiyyatın digər sahələrinin inkişafına təsir edən və ödəmə balansının sabit saxlanılması funksiyası
Mağazalar, turist ləvazimatını, suvenirləri, idman mallarını satan dükanlar, əhaliyə göstərilən ticarət xidmətləri, sənişin nəqliyyatı, rabitə və informasiya xidmətləri, mənzil-kommunal təsərrüfatı
Dünya ölkələri üzrə turizm, dünyanın ayrı-ayrı regionları üzrə turizm, ölkənin ayrı-ayrı regionları üzrə turizm, turistin yaşamağı, yerləşməsi

Yerli xüsusiyyətlərə uyğun struktura malik turizm komplekslərinin tikilməsi, əlaqə vasitələrinin modernizasiyası və infrastrukturun inkişafı, turizm kadrlarının inkişafı

- Bazarın yayılması, tələbin bölüşdürülməsi, satışın effektivliyinin yüksəlməsi

35 İstehlakçı davranışı həmişə aşağıdakı sosial amillərin təsiri altında olur. Hansı düz deyil?

Sosial status və rol

Ailə

Müxtəlif qruplaşmalar

Sosial vəziyyət,

- Siyasi mühit

36 Bazarı əhatə etmək seçimi zamanı aşağıdakı amilləri nəzərə almaq vacibdir

Səhiyyənin vəziyyəti, təhsil və əhalinin məşğulluq səviyyəsi, orta ömür müddəti, alıcılıq

Tələbat, onun ödənilmə dərəcəsi, istehlak səviyyəsi, onun quruluşu

Resursların keyfiyyət və kəmiyyəti, tələb və təklif amilləri, bölgü amilləri

Siyasi həyata daxil olma, coğrafi-iqtisadi, iqtisadi, əhali və ekoloji amillər

- Firmanın ehtiyatları, məhsulun yekcins olma dərəcəsi, məhsulun həyat dövrünün mərhələsi, bazarın yekcinslik dərəcəsi, rəqiblərin marketing strategiyası

37 Turizmdə segmentləşmənin əsas əlamətlərinə daxil deyil?

Psixorafik.

Sosial-iqtisadi

Demoqrafik

Coğrafi

- Siyasi

38 Turist səfərinin qərara alınması və həyata keçməsində məsləhətçi və vasitəçilərə görə tələbin segmentləşməsinin əsas amillər qrupuna daxildir

- Turoperatorlar, turagentlər, tanış kütləvi informasiya vasitələri
Səfərin motivi, turistin tipi, mövsümlilik, səfərin təşkili, forması, müddəti istifadə olunan nəqliyyat vasitələri, yerləşmə vasitələri, maliyyələşmə mənbələri
Turistlərin yerləşdirilməsi üzrə, turistləri nəqliyyatla təmin edən müəssisələr, iaşə müəssisələri, turizm məhsulunun yayılması üzrə turist firmaları, turist reklam-informasiya idarələri, turist müəssisələri
Mehmanxanaların, panseonatların, turbazaların, sanatoriya və çarpayı fondları və otaqların sayı
Hər bir məqsədli segment üçün marketing kompleksinin işlənməsi

39 Turizmdə məqsədli bazarlar hansı meyarlarla müəyyən edilir

Yerli hakimiyyətin reklam-informasiya sahəsində fəallığı, yerli və hakimiyyət səviyyəsində azad idarəetmə və vergi siyasəti, xüsusi investisiya təşəbbüsünün həvəsləndirilməsi

Bazarın segmentləşməsi, bazarın məqsədli segmentlərinin seçilməsi, əmtəənin bazarda mövqeləşdirilməsi, hər bir məqsədli segment üçün marketing kompleksinin işlənməsi

- Coğrafi, sosial-demoqrafik, psixorafik
Səfərin motivi, turistin tipi, mövsümlilik, səfərin təşkili, forması, müddəti istifadə olunan nəqliyyat vasitələri, yerləşmə vasitələri, maliyyələşmə mənbələri

Turist ləvazimatını, suvenirləri, idman mallarını satan dükənlər, əhaliyə göstərilən ticarət xidmətləri, səmişin nəqliyyatı, rabitə və informasiya xidmətləri, mənzil-kommunal təsərrüfatı

40 Coğrafi meyarlara görə seqmentləşmənin tələbat amillərinə daxildir

D) Axıçı marketing vəziyyətinin təhlili, təhlükə və imkanlar, məsələlər və problemlər, marketing strategiyası, fəaliyyət proqramı, büdcə və yoxlama qaydaları

- Daimi yaşayış ölkəsindən, turist səfərlərinin coğrafi məqsədlərindən
Nəqliyyat vasitələrinin təkmilləşdirilməsinin qarşılıqlı iqtisadi əlaqələr sistemi
Bazarın seqmentləşməsi, bazarın məqsədli seqmentlərinin seçilməsi, əmtənin bazarda mövqeləşdirilməsi, hər bir məqsədli seqment üçün marketing kompleksinin işlənməsi
Mövcud məhsulun turizmin təşəkkül tapmış istiqamətində inkişafı

41 Turizm fəaliyyəti üzrə seqmentləşən firmalar aşağıdakı funksiyaları təcrübə və vəsaitlərinə uyğun planlaşdırır

Deokratik proseslərə zidd maneərlər həyata keçirməklə siyasi proseslərə əsassız müdaxilə edir və inhisarçılığa şərait yaradır

İnhisarçılığa şərait yaradır

- Tələbatı öyrənir, xidmət təchizatları və əməkdaşları ilə müqavilə bağlayır, nəqliyyat orqanları ilə müqavilə bağlayır, marşrutları seçir, turist məhsulunu buraxmağı planlaşdırır, hər bir göndəriş dəyərinin hesablanması və onun reallaşmasını həyata keçirir, marşrutlar üzrə kadr hazırlayır, reklam və məlumatlar yayır, gəliş və gediş icazəsini alır və sənədləri hazırlayır
Siyasi proseslərə müdaxilə edir
Siyasi proseslərə müdaxilə edir və inhisarçılığa şərait yaradır

42 İstifadə olunan nəqliyyat vasitələrinə görə tələbin seqmentləşməsinin əsas amillər qrupuna daxildir

Axıçı marketing vəziyyətinin təhlili, təhlükə və imkanlar, məsələlər və problemlər, marketing strategiyası, fəaliyyət proqramı, büdcə və yoxlama qaydaları

Ailə gəlirləri, yaş, cins, turistin sənəti, peşəsi, ailə başçısının sənəti, daimi yaşayış məntəqəsinin ölçüsü, ailəvi turizm, milliyyət, dini inanclar

Turist ləvazimatını, suvenirləri, idman mallarını satan dükənlər, əhaliyə göstərilən ticarət xidmətləri, səmişin nəqliyyatı, rabitə və informasiya xidmətləri, mənzil-kommunal təsərrüfatı

Ölkə daxilində səyahətlərin balansı, xaricə olan səyahətlər balansı, abadlaşdırılmış ətraf ərazi, maddi-texniki avadanlıqların tikinti normalarına uyğunluq balansı

- Avtoturizm, aviaturizm, veloturizm, avtobus turizmi, dəniz və çay kruiz turizmi, nəqliyyat vasitələrinin digər növləri

43 Turizm bazarının seqmentləşməsi turizm müəssisəsinə aşağıdakı istiqamətlərdə kömək edir: Hansı səhfdir?

Real və uğurlu məqsədin əldə olunmasına imkan yaradır.

Optimal marketing strategiyası seçiminə kömək edir

İstehlakçıların tələbatını maksimum səviyyədə ödəməyə imkan verir

Daha perspektivli məqsədli bazar seçimində mühüm rol oynayır

- Heyətin idarə olunmasına

44 İstehlakçıların seqmentləşməsinə daxildir

Turist məhsuluna olan dəyərin və istehlak dəyərinin realizə olunması, turist məhsulunun istehlakçıya çatdırılması prosesinin təşkil olunması, əməyə material-maddi stimulun iqtisadi təminatı

Rəqabət mübarizə prinsipinin hökmran olması, turizmin maddi bazası üzərində şəxsi əmlak hüququ, həm istehlakçı, həm də müştəri üçün azad seçim hüququ

- Müəyyən məqsədli turist qruplarına: gənclər, əhəl yaşlılar, imkanlı və məhdud imkanlı insanlar, uşaq və valideynlər, idmançılar və s. istiqamətlənməklə tələbatın ödənilməsi
Realizə olunan turizm xidmətlərinin həcmi və ya turizm xidmətlərinin realizə olunmasından əldə edilən gəlirlər, işçi qüvvəsindən səmərəli istifadə olunmasının əsas göstəriciləri, istehsal fondundan istifadənin göstəriciləri, turizm xidmətlərinin maya dəyəri, mənfəət, rentabellik

Rəqabət mübarizə prinsipinin hökmran olması, turizmin maddi bazası üzərində şəxsi əmlak hüququ

45 Turizm bazarında seqmentləşdirmənin əsas məqsədlərinə aiddir?

Bazardakı mühiti öyrənmək.

Satışın həcmi artırmaq

Bazarın həcmi müəyənləşdirmək.

- Turizm məhsulunun ünvanlılığını təmin etmək
- İstehlakçıların tələbatlarını öyrənmək

46 Turizm bazarını əhatə etmək seçimi zamanı hansı amillər nəzərə alınmalıdır

Mövcud məhsulun turizmin təşəkkül tapmış istiqamətində inkişafı, yeni turizm rayonları hesabına səyahətlərin coğrafiyasının genişləndirilməsi və satışın artırılması, yeni şirkətlər təsis etməklə turizm fəaliyyətinin genişləndirilməsi

- Firmanın ehtiyatları, məhsulun yekcins olma dərəcəsi, rəqiblərin marketing strategiyası
- Ölkə daxilində səyahətlərin balansı, xaricə olan səyahətlər balansı, abadlaşdırılmış ətraf ərazi, maddi-texniki avadanlıqların tikinti normalarına uyğunluq balansı
- Turist ləvazimatını, suvenirləri, idman mallarını satan dükənlər, əhaliyə göstərilən ticarət xidmətləri, səmşişin nəqliyyatı, rabitə və informasiya xidmətləri, mənzil-kommunal təsərrüfatı
- Kompleksləşdirici, servis, zəmanət ticarət, elmi-texniki və mədəni əlaqələr

47 İstifadə olunan nəqliyyat vasitələrinə görə tələbin segmentləşməsinin əsas amillər qrupuna daxildir

Axıncı marketing vəziyyətinin təhlili, təhlükə və imkanlar, məsələlər və problemlər, marketing strategiyası, fəaliyyət proqramı, büdcə və yoxlama qaydaları

Ailə gəlirləri, yaş, cins, turistin sənəti, peşəsi, ailə başçısının sənəti, daimi yaşayış məntəqəsinin ölçüsü, ailəvi turizm, milliyyət, dini inanclar

Turist ləvazimatını, suvenirləri, idman mallarını satan dükənlər, əhaliyə göstərilən ticarət xidmətləri, səmşişin nəqliyyatı, rabitə və informasiya xidmətləri, mənzil-kommunal təsərrüfatı

Ölkə daxilində səyahətlərin balansı, xaricə olan səyahətlər balansı, abadlaşdırılmış ətraf ərazi, maddi-texniki avadanlıqların tikinti normalarına uyğunluq balansı

- Avtoturizm, aviaturizm, veloturizm, avtobus turizmi, dəniz və çay kruiz turizmi, nəqliyyat vasitələrinin digər növləri

48 Səfərin motivinə görə tələbin segmentləşməsinin əsas amillər qrupuna daxildir

Avtoturizm, aviaturizm, veloturizm, avtobus turizmi, dəniz və çay kruiz turizmi, nəqliyyat vasitələrinin digər növləri

Turoperatorlar, turagentlər, tanış kütləvi informasiya vasitələri

Firmanın ehtiyatları, məhsulun yekcins olma dərəcəsi, rəqiblərin marketing strategiyası

Ailə gəlirləri, yaş, cins, turistin sənəti, peşəsi, ailə başçısının sənəti, daimi yaşayış məntəqəsinin ölçüsü, ailəvi turizm, milliyyət, dini inanclar

- Rekreasiya turizmi, işgüzar turizm, idman turizmi, müşahidə turizmi, kommunikasiya turizmi

49 Səfərin motivinə görə tələbin segmentləşməsinin əsas amillər qrupuna daxildir

Ailə gəlirləri, yaş, cins, turistin sənəti, peşəsi, ailə başçısının sənəti, daimi yaşayış məntəqəsinin ölçüsü, ailəvi turizm, milliyyət, dini inanclar

- Rekreasiya turizmi, işgüzar turizm, idman turizmi, müşahidə turizmi, kommunikasiya turizmi

Turoperatorlar, turagentlər, tanış kütləvi informasiya vasitələri

Firmanın ehtiyatları, məhsulun yekcins olma dərəcəsi, rəqiblərin marketing strategiyası

Avtoturizm, aviaturizm, veloturizm, avtobus turizmi, dəniz və çay kruiz turizmi, nəqliyyat vasitələrinin digər növləri

50 Turizmdə təklif necə ifadə olunur

İstehsal-xidmət və digər məhsullarının istehsalı, kommersiya-istehsal olunmuş məhsulun istehlakçıya çatdırılmasında aralıq fəaliyyət, maliyyə-xidmət və məhsulların reallaşması üçün pul vəsaitlərinin yaradılması və istifadəsi ilə bağlı xüsusi fəaliyyət növü, konsultativ-ümumi idarəçiliklə bağlı suallara cavab verən konsultasiya xidməti göstərən fəaliyyət

Beynəlxalq ticarətin genişlənməsi və nəqliyyat vasitələrinin təkmilləşdirilməsi

- İstirahət və səyahət zamanı turistə lazım olan turizm və onunla əlaqədar xidmətlərin çeşidli toplusudur
- Turizm müəssisələrinə ilkin olaraq müxtəlif maliyyə qrupları tərəfindən qısamüddətli kreditlərin verilməsi, uzunmüddətli maliyyə yardımlarıdır

Bazarın yayılması, tələbin bölüşdürülməsi, satışın effektivliyinin yüksəlməsi

51 Turizmin sosial-iqtisadi inkişafı ərazi və sahə prinsiplərinə uyğun olaraq hansı xüsusiyyətləri özündə birləşdirir

İqtisadi inkişaf strategiyası və strateji planlaşdırma prinsipləri

- Vahid məqsəd və bir-birini əvəz edən resursların planlaşması və istifadəsinin bazar xüsusiyyətlərini nəzərə almaqla
İqtisadi artım, investisiya prioritetləri, ərazi və regional inkişaf
Dövlət himayəsi, onun yaratdığı şərait, turistlərin təhlükəsizliyi üçün mühit, fərdi sahibkarlara stimullaşdırıcı şərait yaratmaq yolu ilə
Planlaşma, təşkilati quruluş, obyektlər və idarəetmə mexanizmləri nəzərə alınmaqla

52 Turizmin sosial-iqtisadi inkişafın tərkib hissəsi kimi hansı prinsiplərə əsaslanır

İqtisadi potensialın strukturu, istehlak seqmentlərinin sosial-demoqrafik prinsiplərə əsasən

- Dövlət himayəsi, onun yaratdığı şərait, turistlərin təhlükəsizliyi üçün mühit
Digər sahələrə vahid sistem halında funksional əlaqələrin məqsədli proqram metodologiyasına uyğun olaraq ierarxiya prinsiplərinə
İqtisadi artım, investisiya prioritetləri, ərazi və regional inkişafın ierarxiya prinsiplərinə əsaslanır
Ölkənin iqtisadi inkişaf konsepsiyası, resurs potensialının növü, təşkilatı idarəetmənin səmərəliliyi prinsipləri

53 Turist məhsuluna olan tələbat aşağıdakı faktorlardan asılıdır:

İqtisadi, konyuktur, elmi-texniki, maliyyə, isehsal, investisiya

İqtisadi, konyuktur, maliyyə, isehsal, investisiya

- Gəlir, xidmətin qiyməti və asudə vaxt
Komplekləşdirici, servis, zəmanət
Marketinq, maliyyə, isehsal, investisiya

54 Turizmdə tələbatın formalaşmasına təsir göstərən amillərə daxildir:

Dividend, pensiya və yardım, təqaüdlər, maliyyə sistemindən daxil olan gəlirlər

Yerli hakimiyyətin effektiv antimonopoliya və antikriminal siyasəti, turizm müəssisələri arasında sağlam rəqabət mühitinin yaradılması

Əmtəə təklifi, istehsal, respublikaya gətirilən məhsul, cəmiyyət, sosial amillər, savadlılıq səviyyəsi

- Tarixi, milli, coğrafi xüsusiyyətlər və həyat şəraiti
Ayrıca layihələr üzrə qərar, bir neçə alternativ layihələrdən daha yaxşısının seçilməsi ilə əlaqədar qərar, formalaşdırma haqqında qərar

55 Hansı təşkilatlar xidmət tədarükçüləri adlanır

Maliyyə güzəştləri, "yarımmaliyyə" xarakterli güzəştlər, digər tədbirlər

- Turun təşkili zamanı turistlərə göstərilən kompleks xidmətdə iştirak edən bütün müəssisə və təşkilatlar
Marketinq, turizm məhsulunun yaradılması, maliyyə hesablaşmaları, turizm firmasının inkişafı
Marketinq riski, maliyyə riski, isehsal riski, ödəmə balansının sabit saxlanması
Koordinasiya, planlaşdırma, tənzimləmə, məm illi turist məhsulunun marketinqi, stimullaşdırma, sosial turizm maraqların müdafiəsi

56 Turizm sənayesi dedikdə nə başa düşülür?

Şəraitin və fəaliyyət növünün tam dəyişməsi yolu ilə fərdi yorgunluq hissindən azad olması, əyləncə funksiyası, intellektual funksiya

- Turizm xidmətlərinin və turist tələbatlı malların reallaşdırılması ilə məşğul olan istehsal, ticarət və nəqliyyat müəssisələrinin məcmusu
İstehlakçı tələbinin araşdırılması üzrə bazarın marketinq tədqiqi
Əyləncə və intellektual funksiyalar, şəraitin və fəaliyyət növünün tam dəyişməsi yolu ilə fərdin yorgunluq hissindən azad olması
Turizm infrastrukturunu, turizm sənayesi və lisenziya sisteminin təkmilləşdirilməsi

57 Turizm məhsulunun hansı istehlak xüsusiyyətləri vardır

- Bütövlük, effektivlik, etibarlılıq, aşkarlıq, çeviklik, qonaqpərvərlik
Bazarın seqmentləşməsi amilləri

Bazarın seqmentləşməsi amilləri
 Dəyərlərin toplanması, məqsədli bazar amilləri
 Torpaq, əmək və kapital amilləri

58 Turizm məhsulu nəyi əks etdirir?

- Turizmin ekoloji istiqamətləndirilməsidir
- Səyahət zamanı turistin tələbatını ödəmək üçün lazım olan maddi-istehlak malları və qeyri-maddi istehlak dəyərinin toplusudur
- Mehmanxanaların xidmət standartlarına uyğunluğunun təyin olunması
- Marketing tədqiqatları, biznes planların əsaslandırılmasıdır
- Dövlət miqyasında turizm firmalarının istehsal-xidmət və region əhalisinin turist xidmətlərinin təşkilində mənfəətin əldə olunmasını bildirir

59 Turizm bazarının əsas əmtəə forması nədir

- Turizm məhsulu
- Tələb və təklif münasibətləri
- Rəşabətli qiymətin dinamikası və səviyyəsi
- Məhsulun keyfiyyəti
- İstehlakçılar

60 Reklam prosesinin prinsiplər sxeminə daxildir

- Res-pub-likada yeni tikilmiş istirahət və turizm komplekslərinə qoyulmuş investisiyaların orta məbləği
- Reklam verən turist müəssisələri, reklam agentliyi, reklamın yayılması üsulları, istehlakçı
- Sahənin infrastrukturunun yaradılması
- Xarici turistlərə xidmət etmək imkanı olan müəssisələrdə qiymətlərin baha olması
- Mövcud bazardan müştərilərin böyük miqdarını yayındırmaq, yeni xidmət və marşrutların daxil edilməsi, böyük gəlir gətirən turların xüsusi reklamı, kreditlə səyahətin reklamı

61 Gəlirlərin turizm sahəsində ölçülməsi necə ölçülür

- İqtisadi artım, investisiya prioritetləri, ərazi və regional inkişaf
- Turizm məhsulu və xidmətlərinin real qiymətlərdə dəyər kəmiyyəti ilə
- Məqsədlər və konkret resurslar əsasında
- Texnoloji resurslar və onlardan istifadə seqmentləri ilə
- Ölkənin iqtisadi inkişaf konsepsiyası, resurs potensialının növü, təşkilatı idarəetmənin səmərəliliyi ilə

62 Turizm məhsulunun irəliləyişinin məqsədi hansı istiqamətlərə bölünür

- Sağlamlığı bərpa etmək, dünya görüşünü genişləndirmək və istirahət-əyləncə vəzifələrini yerinə yetirmək
- Turagentlərlə və turoperatorlarla əməkdaşlıq və onların dəstəyini qazanmaq imkanı kimi marketing cəhdləri
- Bazarın yayılması, tələbin bölüşdürülməsi, satışın effektivliyinin yüksəlməsi
- Turizm sahəsində yaranan istehsal münasibətlərini birləşdirməlidir, turizmin bütün resurslarından səmərəli istifadə olunmasına nail olmalıdır, turizmdə istehsal aspektlərini və istehsal münasibətlərini təsdiq edən elmi təmsil etməlidir
- Turizm layihəsinin miqyası üzrə, layihənin məqsədli istiqamətlənməsi üzrə, turizm müəssisəsinin həyat dövrünün müxtəlif mərhələlərində həyata keçirilən investisiya dövrünün xarakteri və tərkibi üzrə, dövlət müdaxiləsinin dərəcəsi üzrə, pul vəsaitləri istifadəsinin iqtisadi effektivlik səviyyəsi

63 Turizm məhsulunun irəliləyişinin məqsədi aşağıdakı istiqamətlər üzrə qruplaşdırılır

- İqtisadi səmərəlilik, şəxsi azadlıq və mənəvi etik normalar.
- İnsanların istehlakçı kimi, yalnız ayrı-ayrı dövrlər və hətta il ərzində deyil, bütün həyatları boyu öz gəlirlərinin artmasına çalışırlar.
- İnsan kapitalı əhalinin rifah halını xarakterizə edir və ona görə də işçi qüvvəsinin keyfiyyət göstəricisi kimi çıxış edə bilər.
- İnsanların təhsilləri və peşəkar hazırlıqları haqqındakı qərarları, bununla bağlı olan xərcləri və gələcəkdə əldə ediləcək daha yüksək gəlirləri
- Bazarın yayılması, tələbin bölüşdürülməsi, satışın effektivliyinin yüksəlməsi

64 Ümumi təsnifata görə məişət xidməti sahələrinə aşağıdakılar aiddir

Nəqliyyat, təhsil, səhiyyə və bank xidmətləri

Nəqliyyat və mebellərin təmiri, camaşırxanalar, kirayə məntəqələri, bərbərxanalar və nəqliyyat xidmətləri, təhsil xidmətləri

Mebellərin təmiri, camaşırxanalar, kirayə məntəqələri, bərbərxanalar və nəqliyyat və səhiyyə xidmətləri

Tikiş və təmir müəssisələri, səhiyyə və sığorta xidmətləri

- Tikiş və təmir müəssisələri, nəqliyyat və mebellərin təmiri, camaşırxanalar, kirayə məntəqələri, bərbərxanalar və nəqliyyat xidmətləri

65 Turizm sənayesinə daxildir

Komfort təbii şəraitin olması, landşaftların və təbiətin diqqətəlayiq yerlərinin olması, inkişaf etmiş hidroqrafik şəbəkələrin və təbii su hovuzlarının olması, təbiət obyektlərinin təmiz və yararlı vəziyyətdə olması, ekoloji vəziyyətin yaxşı olması

Turizm fəaliyyəti təşkilatçıları, daşınma vasitələri, mehmanxana sənayesi, ictimai iaşə sistemi, əyləncə sistemi və attraksionlar, infrastruktur, dinc münasibətlər, iqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni əlaqələr

Turistlərin yaşadığı ölkənin daxili siyasi stabilliyi, turistləri qəbul edən ölkənin daxili siyasi stabilliyi, ölkələr arasında dostluq, mehriban qonşuluq, dinc münasibətlər

- Turizm fəaliyyəti təşkilatçıları, daşınma vasitələri, mehmanxana sənayesi, ictimai iaşə sistemi, əyləncə sistemi və attraksionlar, turizm infrastrukturunu, sığorta işi, bank və maliyyə xidmətləri, informasiya xidmətləri, turizm informasiya mərkəzləri

İqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni əlaqələr, turist mübadiləsi üzrə dövlətlərarası və hökumətlərarası əməkdaşlıq

66 Turizm sənayesinə necə tərif vermək olar

Əhalinin əsas kütləsinin yaşayış səviyyəsi, yəni turizmin iqtisadi əlverişliliyi, vətəndaşların ölkə daxilində və bütün dünya üzrə xarici səyahətlərinə imkan verən, sosial azadlıq və hüquqlarının olması sistemidir.

Ölkələr arasında dostluq, mehriban qonşuluq, dinc münasibətlər, iqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni əlaqələr, turist mübadiləsi üzrə dövlətlərarası əməkdaşlıq sazişlərinin fəallaşması sistemidir.

Turizm sənayesi beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması sistemidir.

- Turizm sənayesi turist üçün maddi və qeyri-maddi istehsal sahələrində müxtəlif məhsul və xidmətlər hazırlayan müəssisə və təşkilatların məcmusudur.

Turizm sənayesi əhalinin artımı dünya turizm potensialını yüksəldir, insanların ömür müddətinin artması və təqaüd yaş həddinin azalması, turizmdə üçüncü yaş qrupuna aid olan insanların çoxalması sistemidir.

67 Reklam fəaliyyətinin həyata keçməsinin əsas mərhələlərinə aiddir

Respublikada yeni tikilmiş istirahət və turizm komplekslərinə qoyulmuş investisiyaların orta məbləği

Reklam verən turist müəssisələri, reklam agentliyi, reklamın yayılması üsulları, istehlakçı

[yeni cavab]Xarici turistlərə xidmət etmək imkanı olan müəssisələrdə qiymətlərin baha olması, müharibə şəraiti, xarici turistlərin cəlb olunması üçün müasir regional sosial infrastruktur sahələrin yaradılmaması

- Reklam tədqiqatları, reklam məqsədinin müəyyənləşdirilməsi, reklamın müraciəti üzrə qərarın qəbul olunması, reklamın yayılması üsullarının seçilməsi, reklam büdcəsinin hazırlanması, reklam fəaliyyətinin effektivliyinin qiymətləndirilməsi

Mövcud bazardan müştərilərin böyük miqdarını yayındırmaq, yeni xidmət və marşrutların daxil edilməsi, böyük gəlir gətirən turların xüsusi reklamı, kreditlə səyahətin reklamı

68 İrəliləyiş üzrə fəaliyyətin effektivliyini yoxlamaq nə vaxt həyata keçirilir

- Yalnız irəliləyişin məqsədləri müəyyən edildikdən sonra

Reklam tədqiqatları, reklam məqsədinin müəyyənləşdirilməsi, reklamın müraciəti üzrə qərarın qəbul olunması, reklamın yayılması üsullarının seçilməsi, reklam büdcəsinin hazırlanması, reklam fəaliyyətinin effektivliyinin qiymətləndirilməsindən sonra

Kompleks və qrup turları vasitəsi ilə bir məhsula çəkilən xərclərin azaldılması və mərkəzləşdirilmiş bronlaşdırma sistemindən istifadə edilməsi

Reklam verən turist müəssisələri, reklam agentliyi, reklamın yayılması üsulları, istehlakçıların asudə vaxtlarında

Xarici turistlərə xidmət etmək imkanı olan müəssisələrdə qiymətlərin baha olması, müharibə şəraiti, xarici turistlərin cəlb olunması üçün müasir regional sosial infrastruktur sahələrin yaradılmamasında

69 Satışın effektivliyinin yüksəlməsi özündə aşağıdakıları birləşdirir

Reklam tədqiqatları, reklam məqsədinin müəyyənləşdirilməsi, reklamın müraciəti üzrə qərarın qəbul olunması, reklamın yayılması üsullarının seçilməsi, reklam büdcəsinin hazırlanması, reklam fəaliyyətinin effektivliyinin qiymətləndirilməsi

- Kompleks və qrup turları vasitəsi ilə bir məhsula çəkilən xərclərin azaldılması və mərkəzləşdirilmiş bronlaşdırma sistemindən istifadə edilməsi
- Mövcud bazardan müştərilərin böyük miqdarını yayındırmaq, yeni xidmət və marşrutların daxil edilməsi, böyük gəlir gətirən turların xüsusi reklamı, kreditlə səyahətin reklamı
- Bazarın yayılması, tələbin bölüşdürülməsi, satışın effektivliyinin yüksəlməsi
- Reklam verən turist müəssisələri, reklam agentliyi, reklamın yayılması üsulları, istehlakçı

70 Tələbin bölüşdürülməsi prosesi özündə aşağıdakıları birləşdirir

- Kompleks və qrup turları vasitəsi ilə bir məhsula çəkilən xərclərin azaldılması və mərkəzləşdirilmiş bronlaşdırma sistemindən istifadə edilməsi
- Turizm layihəsinin miqyası üzrə, layihənin məqsədli istiqamətlənməsi üzrə, turizm müəssisəsinin həyat dövrünün müxtəlif mərhələlərində həyata keçirilən investisiya dövrünün xarakteri və tərkibi üzrə, dövlət müdaxiləsinin dərəcəsi üzrə, pul vəsaitləri istifadəsinin iqtisadi effektivlik səviyyəsi
- Mövcud bazardan müştərilərin böyük miqdarını yayındırmaq, yeni xidmət və marşrutların daxil edilməsi, böyük gəlir gətirən turların xüsusi reklamı, kreditlə səyahətin reklamı
- Bazarın yayılması, tələbin bölüşdürülməsi, satışın effektivliyinin yüksəlməsi
- Qarşılıqlı təsir mövsümlərində qiymətlərin tərəddüd etməsi, xüsusi kateqoriyalı müştərilərin cəlb edilməsi

71 Bazarın yayılması istiqamətinə aiddir

- Kompleks və qrup turları vasitəsi ilə bir məhsula çəkilən xərclərin azaldılması və mərkəzləşdirilmiş bronlaşdırma sistemindən istifadə edilməsi
- Turizm layihəsinin miqyası üzrə, layihənin məqsədli istiqamətlənməsi üzrə, turizm müəssisəsinin həyat dövrünün müxtəlif mərhələlərində həyata keçirilən investisiya dövrünün xarakteri və tərkibi üzrə, dövlət müdaxiləsinin dərəcəsi üzrə, pul vəsaitləri istifadəsinin iqtisadi effektivlik səviyyəsi
- Mövcud bazardan müştərilərin böyük miqdarını yayındırmaq, yeni xidmət və marşrutların daxil edilməsi, böyük gəlir gətirən turların xüsusi reklamı, kreditlə səyahətin reklamı
- Bazarın yayılması, tələbin bölüşdürülməsi, satışın effektivliyinin yüksəlməsi
- Qarşılıqlı təsir mövsümlərində qiymətlərin tərəddüd etməsi, xüsusi kateqoriyalı müştərilərin cəlb edilməsi

72 Turizmin təşkilinin metodoloji xüsusiyyətlərinə daxildir

- Ölkənin iqtisadi inkişaf konsepsiyası, resurs potensialının növü, təşkilatı idarəetmənin səmərəliliyi
- Turist kontingentinin tələbinin uyğun mövcud şəraitə nəzərə alınmaqla tədqiqi və planlaşması
- İqtisadi inkişaf strategiyası və strateji planlaşdırma
- Planlaşma, təşkilatı quruluş, obyektlər və idarəetmə mexanizmləri arasında bağlı olan elementlər
- İqtisadi artım, investisiya prioritetləri, ərazi və regional inkişaf xüsusiyyətləri

73 Turizmin sahə olaraq formalaşması hansı aspektlərdən ölçülür

- İqtisadi potensialın strukturu, istehlak seqmentlərinin sosial-demoqrafik xüsusiyyətləri əsasında
- Texnoloji resurslar və onlardan istifadə prizmasından
- Makro və mikro səviyyəli problemlərin reallaşması prizmasından
- İqtisadi artım, investisiya prioritetləri, ərazi və regional inkişaf
- İqtisadi inkişaf strategiyasının və strateji planlaşdırma əsasında

74 Turizmin sosial-iqtisadi problemləri hansı xüsusiyyətlərlə müəyyənləşir

- İqtisadi potensialın strukturu, istehlak seqmentlərinin sosial-demoqrafik xüsusiyyətləri ilə
- İqtisadi artım, investisiya prioritetləri, ərazi və regional inkişaf xüsusiyyətləri ilə
- İqtisadi inkişaf strategiyasının və strateji planlaşdırmanın tərkib hissəsi ilə
- Ölkənin iqtisadi inkişaf konsepsiyası, resurs potensialının növü, təşkilatı idarəetmənin səmərəliliyi xüsusiyyətlərinə əsasən
- Digər sahələrə vahid sistem halında funksional əlaqələrin məqsədli proqram metodologiyasına uyğun olaraq ierarxiya prinsipləri

75 Turagentlərin həvəsləndirmə tədbirlərinə daxildir

- Satılmış məhsula, qəbul olunmuş normadan artıq kommission faizi təyin etmək; Turist qrupuna satılan xidmətlərin qiymətlərində, əgər çoxlu xidmət satılırsa, güzəştə getmək; Topdan satış nümayəndələrinə hədiyyələrin və suvenirlərin təqdimi; Turist birjalarının təşkili
Əvvəlcədən çoxlu turist xidmətlərini sifariş edən turistlərə qiymətdə güzəştlər; Turun müddətini pulsuz 1-3 gün uzatmaq; Kompleks xidmət paketinə pulsuz əlavə xidmətlərin verilməsi
Xidmətlərin ayrı-ayrı adamlara, turagentin vasitəsilə satılması; Daimi müştərilərin siyahısını tərtib edib, onlara bilavasitə turlar haqqında poçtla və ya telefonla məlumatların göndərilməsi; Həvəsləndirmə məqsədi ilə müştərilərlə müsabiqələrin və uduşlu lotereyaların təşkili; Turların təbliği.
Koordinasiya, planlaşdırma, tənzimlənmə, milli turist məhsulunun marketinqi, stimullaşdırma, sosial turizm, maraqların müdafiəsi
İnvestisiya riski yatırılmış vəsaitlərin qaytarılması və gəlir gətirməsi riski məsələn, mehmanxana tikintisinə yatırılmış vəsaitlərin riski onun realizasiyasının qeyri-müəyyənliyi ilə bağlıdır və eləcə də texniki siyasi kommersiya faktorlarının təsiridir

76 Turistləri həvəsləndirən tədbirlərə daxildir

- Koordinasiya, planlaşdırma, tənzimlənmə, milli turist məhsulunun marketinqi, stimullaşdırma, sosial turizm, maraqların müdafiəsi
- Satılmış məhsula, qəbul olunmuş normadan artıq kommission faizi təyin etmək; turist qrupuna satılan xidmətlərin qiymətlərində, əgər çoxlu xidmət satılırsa, güzəştə getmək; topdan satış nümayəndələrinə hədiyyələrin və suvenirlərin təqdimi; turist birjalarının təşkili.
- Əvvəlcədən çoxlu turist xidmətlərini sifariş edən turistlərə qiymətdə güzəştlər; turun müddətini pulsuz 1-3 gün uzatmaq; kompleks xidmət paketinə pulsuz əlavə xidmətlərin verilməsi; turistlərə pulsuz olaraq firmanın suvenirlərinin və başqa hədiyyələrin paylanması; daimi müştərilərə mehmanxanalarda, restoranda yaxşı və rahat yerlərin verilməsi, onlara gül və meyvə vazalarının təqdimi, onların anadan olan günlərinin qeyd olunması, bahalı suvenirlərin verilməsi və s
Xidmətlərin ayrı-ayrı adamlara, turagentin vasitəsilə satılması; daimi müştərilərin siyahısını tərtib edib, onlara bilavasitə turlar haqqında poçtla və ya telefonla məlumatların göndərilməsi; həvəsləndirmə məqsədi ilə müştərilərlə müsabiqələrin və uduşlu lotereyaların təşkili; turların təbliği.
İnvestisiya riski yatırılmış vəsaitlərin qaytarılması və gəlir gətirməsi riski məsələn, mehmanxana tikintisinə yatırılmış vəsaitlərin riski onun realizasiyasının qeyri-müəyyənliyi ilə bağlıdır və eləcə də texniki siyasi kommersiya faktorlarının təsiridir

77 Turizm sahəsində standart nədir?

- Müəssisənin nizamnamə kapitalına onun idarə edilməsində iştirak etmək və onun fəaliyyətindən uzunmüddətli gəlir götürmək məqsədilə vəsait qoyuluşudur
- İnvestisiya fəaliyyətləri içərisində müəssisənin yeni fəaliyyət sferalarının mənimsənilməsi, sığorta firmalarının təsis edilməsi, yeni riskli layihələrin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar investisiya formasıdır
- Bütün növ qiymətli kağızların və digər aktivlərin əldə edilməsilə əlaqədar layihəyə investisiya qoyuluşudur
- Fiziki şəxsin xüsusi investisiyasıdır, hansı ki tənzimlənən aralıq vaxtda, adətən təqaüdə çıxdıqdan sonra əmanətçiyə təyin edilmiş gəlir gətirir
- Turist məhsulunun müəyyən keyfiyyətə və təhlükəsizlik normalarına cavab verməsini təsdiq edən sənəddir

78 Turizm məhsulunun imicinin yaradılması hansı məqsədləri daşıyır:

- Bazarın müəyyən hissəsinin itirilməsində, satış həcminin və gəlirin dəyişməsində, neqativ dəyişmələrin xarici sferaya təsirində, məsələn tur xidmətinin qiymətinin aşağı düşməsi başa düşülür
- Müştərilərin təsəvvüründə turizm məhsulu haqqında rəqiblərin məhsulundan fərqli müsbət rəy yaratmaq
Turizm məhsulunun xüsusiyyəti və turistlər üçün cəlbediciliyi, gedilən yerdə turistlərin xərclərinə ayırdıqları büdcə və bunun nə qədər tez-tez təkrarlanması
Analitik qabiliyyəti, kommunikasiya vasitələrinin düzgün seçimi bacarığı, qarşıya məqsəd qoyma bacarığı, qərar qəbul edərkən əsaslandırma, işi səmərəli təşkil etmək qabiliyyəti və s.
Turizm layihəsinin miqyası üzrə, layihənin məqsədli istiqamətlənməsi üzrə

79 Turizm məhsulu hansı səviyyələrdə olur

- Maliyyə güzəştləri, “yarımmaliyyə”xarakterli güzəştlər, digər tədbirlər
Ümumi ideyası olan məhsul, real hazırlanmış və keyfiyyətli məhsul
Qiymətləndirmə, stimullaşdırma, paylaşdırma
Marketinq riski, maliyyə riski, isehsal riski, ödəmə balansının sabit saxlanması
Planlaşdırma, tənzimlənmə, məmilli turist məhsulunun

80 Turizm məhsulunun aşağıdakı istehlak xüsusiyyətləri vardır

Ekskursiyaların ümumi xüsusiyyətləri

Beynəlxalq turizm təşkilatlarının xüsusi funksiyaları və kompetensiyası

- Bütövlük, effektivlik, etibarlılıq, aşkarlıq, çeviklik, qonaqpərvərlik
- Ciddi hesabat blanklarının tədqiqi və tərtibi, məsuliyyət
Kompleks səfərlər, istirahət və kompleks turlara xidmətlər paketi

81 Turizm məhsulunun hərəkətinin nəticələrinə birbaşa təsir edən göstəricilərə aiddir

Mədəniyyət müəssisələri - muzeylər, teatrlar, sərgi və konsert zalları, istirahət və idman məşğələləri üçün yerlər, pərakəndə ticarət şəbəkəsi, parklar, əyləncə mərkəzləri, attraksionlar, tarixi abidələr

Turistlərin yerləşdirilməsi üzrə, turistləri nəqliyyatla təmin edən müəssisələr, işə müəssisələri, turizm məhsulunun yayılması üzrə turist firmaları, turist reklam-informasiya idarələri

Ölkənin müsbət imicinin yaradılması, xarici turistlər üçün ölkənin cəlbedici turizm istiqamətində irəliləməsi, inhisarçılığa şərait yaradan bazarın formalaşdırılması

Kompleks səfərlər, istirahət üçün xidmətlər paketi və kompleks turlarla bağlı xərclər, yerləşdirmə, qidalanma, nəqliyyat xərcləri

- Müştərilərin vərdişlərinin dəyişdirilməsi, onların davranışı, ticarət münasibətlərin dəyişməsi, reklam fəalliyəti, iqtisadi vəziyyət, beynəlxalq, siyasi mühit

82 Turizm sənayesinə aiddir

İstehlakçı tələbinin araşdırılması üzrə bazarın marketing tədqiqi

Xidmət, satış, reklam, marketing, tələbin öyrənilməsi

Xidmətlər paketi rekvizitləri, turist yollayışlarının qiymətləri

Antropogen təsir, sağlamlıq funksiyası, dağ ekosistemləri

- Mehmanxanalar, işə obyektləri, sənaye və ekskursiya büroları

83 Bazar seçiminin əsas kriteriyasına aiddir

Sağlamlığı bərpa etmək, dünya görüşünü genişləndirmək və istirahət-əyləncə vəzifələrini yerinə yetirmək

Turizm layihəsinin miqyası üzrə, layihənin məqsədli istiqamətlənməsi üzrə, turizm müəssisəsinin həyat dövrünün müxtəlif mərhələlərində həyata keçirilən investisiya dövrünün xarakteri və tərkibi üzrə, dövlət müdaxiləsinin dərəcəsi üzrə, pul vəsaitləri istifadəsinin iqtisadi effektivlik səviyyəsi

Turizm sahəsində yaranan istehsal münasibətlərini birləşdirməlidir, turizmin bütün resurslarından səmərəli istifadə olunmasına nail olmalıdır, turizmdə istehsal aspektlərini və istehsal münasibətlərini təsdiq edən elmi təmsil etməlidir

[yeni cavab]Xidmət sahələrinin sosial xidmətinin tənzimlənməsi mexanizmi formasında

- Turagentlərlə və turoperatorlarla əməkdaşlıq və onların dəstəyini qazanmaq imkanı kimi marketing cəhdləri

84 Turizm sahəsində ümumi səmərə necə qiymətləndirilir

Dövlət himayəsi, onun yaratdığı şərait, turistlərin təhlükəsizliyi üçün mühit, fərdi sahibkarlara stimullaşdırıcı şərait yaratmaq yolu ilə

Texnoloji resurslar və onlardan istifadə seqmentləri ilə

İqtisadi artım, investisiya prioritetləri, ərazi və regional inkişaf payı ilə

Məqsədlərin, resursların, proqnozların mümkünlüyü və resursların dəyişmə meylləri əsasında əmtəə-xidmət dövriyyəsində iştirak payı ilə

- ÜDM artımında, məşğulluq səviyyəsinin yüksəldilməsində, valyuta ehtiyatları və ölkədə əmtəə-xidmət dövriyyəsində iştirak payı ilə

85 Turizm məhsuluna olan tələbin seqmentləşməsinin sosial meyarlarına daxildir

Yerli hakimiyyətin reklam-informasiya sahəsində fəallığı, yerli və hakimiyyət səviyyəsində azad adminstrativ və vergi siyasəti, xüsusi investisiya təşəbbüsünün həvəsləndirilməsi

Beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması, beynəlxalq ticarətin genişlənməsi və nəqliyyat vasitələrinin təkmilləşdirilməsinin qarşılıqlı iqtisadi əlaqələr sistemi

Yerli məhsul və xidmətlərin, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi, turizm məhsullarının idxalı zamanı ölkədən valyuta axınları, ekoloji və sosial problemlərin meydana çıxması

- Ailə gəlirləri, yaş, cins, turistin sənəti, peşəsi, ailə başçısının sənəti, daimi yaşayış məntəqəsinin ölçüsü, ailəvi turizm, milliyət, dini inanclar

Mehmanxanaların, panseonatların, turbazaların, sanatoriya­ların, çarpayı fondları və otaqların sayı, turistlərə xidmət göstərən qida müəssisələrində yerlərin sayı

86 Turizm məhsulu aşağıdakı xüsusiyyətlərinə görə digər sahənin xidmətlərindən fərqlənir:

Turizm kompleksi müxtəlif komponentlər arasında mürəkkəb münasibət sistemini xarakterizə edir.

Turizm məhsulunun formalaşması məkan və zaman amillərindən asılıdır.

- Turizm məhsuluna tələb gəlir və qiymət səviyyəsinə münasibətdə çox elastikdir, amma daha çox sosial və siyasi şərtlərdən asılıdır, turizm məhsulunun qiyməti üçün ölçü həddi yoxdur: alış və istehlak qədər məhsulun keyfiyyəti haqqında təsəvvür yaratmaq mümkün deyil
Turistlərin getdikləri ölkələrdə qalmalarının orta davamlı müddəti, dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması xidmətləri ilə fərqlənir
Turizmin maliyyə-resurs problemlərinin həllində aktiv rol oynayır, turizmdə kadr təminatının təkmilləşdirilməsi istiqamətində ixtisaslaşma və birbaşa dövlətin müdaxiləsi ilə ali ixtisaslı kadrların formalaşmasına zəmanət yaradır

87 Turizm məhsuluna olan tələbin seqmentləşməsinin psixoloji meyarlarına daxildir

Firmanın strateji planlaşdırılmasının əsasını təşkil edir və şirkətin gələcəyinə mühüm təsir göstərməklə marketing qərarlarının işlənilməsi üçün hazırlanması

- Səfərin motivi, turistin tipi, mövsümlilik, səfərin təşkili, forması, müddəti istifadə olunan nəqliyyat vasitələri, yerləşmə vasitələri, maliyyələşmə mənbələri
Turistlərin yerləşdirilməsi üzrə, turistləri nəqliyyatla təmin edən müəssisələr, iaşə müəssisələri, turizm məhsulunun yayılması üzrə turist firmaları, turist reklam-informasiya idarələri, turist müəssisələri
Mövcud məhsulun turizmin təşəkkül tapmış istiqamətində inkişafı, yeni turizm rayonları hesabına səyahətlərin coğrafiyasının genişləndirilməsi və satışın artırılması, yeni şirkətlər təsis etməklə turizm fəaliyyətinin genişləndirilməsi
Uzaq gələcək üçün iqtisadi-ictimai hadisələrin inkişaf istiqamətlərinin müəyyən edilməsi və həmin inkişafı səciyyələndirən sistemin, hadisənin bu və ya digər istiqamətdə inkişaf ehtimalını göstərir

88 Turizm məhsuluna olan tələbin seqmentləşməsinin coğrafi meyarlarına daxildir

Mehmanxanaların, panseonatların, turbazaların, sanatoriya­ların, çarpayı fondları və otaqların sayı, turistlərə xidmət göstərən qida müəssisələrində yerlərin sayı, turistlərə xidmət göstərən ticarət, ictimai-iaşə, əyləncə müəssisələri, aqua parklar, əmək ehtiyatları

- Turist gəldiyi ölkə, turist səfərinin coğrafi məqsədi
Turist ləvazimatını, suvenir­ləri, idman mallarını satan dükənlər, əhəliyə göstərilən ticarət xidmətləri, sənətin nəqliyyatı, rabitə və informasiya xidmətləri, mənzil-kommunal təsərrüfatı
Mövcud məhsulun turizmin təşəkkül tapmış istiqamətində inkişafı, yeni turizm rayonları hesabına səyahətlərin coğrafiyasının genişləndirilməsi
Ölkə daxilində səyahətlərin balansı, xaricə olan səyahətlər balansı, abadlaşdırılmış ətraf ərazi, maddi-texniki avadanlıqların tikinti normalarına uyğunluq balansı

89 Turizm məhsulunun irəliləyişinin məqsədi hansı istiqamətlərə bölünür

- Bazarın yayılması, tələbin bölüşdürülməsi, satışın effektivliyinin yüksəlməsi
Ayrıca layihələr üzrə, bir neçə alternativ layihələrdən daha yaxşısının seçilməsi ilə əlaqədar, formalaşdırma haqqında qərar
Turizm təşkilatlarının əsas fəaliyyətinin inkişaf prosesində qiymətləndirmə və nəzarət
Bazarın yayılması, tələbin bölüşdürülməsi, satışın effektivliyinin yüksəlməsi, layihələr üzrə, bir neçə alternativ layihələrdən daha yaxşısının seçilməsi ilə əlaqədar, formalaşdırma haqqında qərar
Bazarın yayılması, tələbin bölüşdürülməsi, bazara daha çox məhsul çıxarmaq uğrunda istehsalçılar arasında mübarizə

90 Turizm məhsulunun hərəkətə gətirilməsi

- Turizm məhsulunun keyfiyyətinin yüksəldilməsi tədbiridir.
Turizm məhsulunu kompleksləşdirən fəaliyyətdir
Turizm məhsulunun hazırlanması üçün görülən işlərin məcmusudur
Turizm məhsulunun satışına yönəldilmiş tədbirlər kompleksidir
Turizm məhsulunun istehsalı və satışı prosesidir

91 Rəqabət nədir?

Bazara daha çox məhsul çıxarmaq uğrunda istehsalçılar arasında mübarizə

- Turizm bazarında daha yaxşı mövqe tutmaq və ya monopoliya uğrunda müəssisələr arasında gedən mübarizə
- İstehsalçıların bazarda daha çox mal satmaq uğrunda mübarizəsi
- Bazarda qiymətlərə nəzarət uğrunda istehsalçılar arasında kəskin mübarizə
- Daha keyfiyyətli məhsul istehsal etmək uğrunda istehsalçılar arasında

92 Turizm məhsulu nədir?

Əhalinin asudə vaxtdan səmərəli istifadəsi üçün təklif olunan xidmətlərin məcmusudur

Turistin istirahətə olan tələbatının ödənilməsi üçün təklif olunan xidmətlər toplusu

- Turistlərə göstərilən xidmətlər kompleksidir
- Turistlərə təklif olunan qidalanma, yerləşmə, istirahət və əyləncə xidmətlərinin məcmusudur
- Turistlərin səyahət zamanı qidalanmasını və yerləşməsini təmin edən xidmət

93 Turizm məhsulu və xidmətlərinin qiyməti müəyyənləşdirilərkən aşağıdakılardan istifadə olunur

- Xərclər, tələbat, rəqabət
- Gəlirlər
- Aktiv ödəmə balansı
- Multiplikator effekt
- Məcmu gəlir

94 Turizm məhsulunun irəliləyişinin məqsədi aşağıdakı istiqamət üzrə müəyyən olunur

Xidmətlər paketi rekvizitləri, turist yollayışlarının qiymətləri

İstehlakçı tələbinin araşdırılması üzrə bazarın marketinq tədqiqi

Kütləvi informasiya vasitələri, çap reklam nəşrləri, kino və video reklam, küçə reklamı, suvenirlər, sərğilər, birjalar, yarmarkalar

- Bazarın yayılması, mövcud bazardan müştərilərin böyük miqdarını yayındırmaq, yeni xidmət və marşrutlara tələbin bölüşdürülməsi, satışın effektivliyinin yüksəlməsi
- Hərəkət fəallığı, məkdaşların gəlirin artırılmasında maraqlı olması, firmanın gündəlik işinin təşkili, yekun gəlirin əldə olunması

95 Turizm sənayesinin investisiya inkişafı hansı amilləri təyin edir

Təbiətin diqqətəlayiq yerlərinin olması, konsultativ-ümumi idarəçiliklə bağlı suallara cavab verən konsultasiya xidməti göstərən fəaliyyət

Ölkələr arasında dostluq, mehriban qonşuluq, dinc münasibətlər, iqtisadi, ticarət

- Rəqabətin meydana gəlməsi, turoperator strukturunun formalaşması və onun sonrakı ixtisaslaşmasını
- Turizm sahibkarlığında daha çox təkrarlanan və tez bir zamanda əks olunmasını tələb edən riskləri
- Müqavilə öhdəliyinin pozulması və digər səbəblərə görə mümkün zərərin dəyməsi və onun sonrakı ixtisaslaşmasını

96 Turizm dövriyyəsinin sürəti hansı göstəricilərdən asılıdır

Turizm müəssisələrinin əldə edə biləcəyi illik gəlirin turizm xidmətinin həcminə olan nisbəti ilə

Bazarın yayılması, tələbin bölüşdürülməsi, satışın effektivliyinin yüksəlməsi

- Turizmin mövsümi xarakter daşmasından
- Kapital qoyuluşunun illik gəlirə nisbəti ilə
- Turizm müəssisələrinin əldə edə biləcəyi illik gəlirin turizm xidmətinin həcminə olan nisbəti ilə

97 Turizm dövriyyəsi öz strukturuna görə bir-birilə qarşılıqlı əlaqədə olan hansı elementləri əhatə edir.

Bazarın yayılması, tələbin bölüşdürülməsi, satışın effektivliyinin yüksəlməsi

Turizmin mövsümi xarakter daşmasından

- Daxili turizm, xarici turizm, gəlmə turizm
- Turizm müəssisələrinin əldə edə biləcəyi illik gəlirin turizm personalına olan nisbəti ilə
- Turizm sahəsində yaranan istehsal münasibətlərini birləşdirməlidir, turizmin bütün resurslarından səmərəli istifadə olunmasına nail olmalıdır

98 Turizm sahəsinin sosial-iqtisadi mahiyyətini müəyyənləşdirən sxemə aiddir

Makro və mikro səviyyəli problemlərin reallaşması prizmasından müəyyənləşdirən sxem

Texnoloji resurslar və onlardan istifadə modelləri

İqtisadi artım, investisiya prioritetləri, ərazi və regional inkişaf

r sahələrə vahid sistem halında funksional əlaqələrin məqsədli proqram metodologiyasına uyğun olaraq ierarxiya prinsipləri

- Məqsədli-resurs və proqnoz modellər

99 Turizm sənayesinə daxildir

Hər hansı bir ölkə vətəndaşlarının səfər etdiyi ölkələrdə turizm məhsulu və xidmətlərin əldə olunmasına, xidmət üçün zəruri malların idxalına, ölkədən gedən turistlərin xarici nəqliyyat kompaniyaları tərəfindən daşınması, başqa ölkələrdə turizmin inkişafı istiqamətində investisiya qoyuluşları, turizmin inkişafı istiqamətində xarici ölkələrin uzun müddətli kreditlərinin qaytarılması

Turizm xidməti və məhsullarının xarici və daxili turistlərə satışından, turizm müəssisələri üçün turizm məhsulları və avadanlığının ixracından, turistlərin getdikləri ölkələrdə daxili və beynəlxalq nəqliyyat xərcləri, sənayesində xarici investisiya qoyuluşu

Turizm xidməti və məhsullarının xarici və daxili turistlərə satışından, turizm müəssisələri üçün turizm məhsulları və avadanlığının ixracından, turistlərin getdikləri ölkələrdə daxili və beynəlxalq nəqliyyat xərcləri, sənayesində xarici investisiya qoyuluşu

İstehsal funksiyası, əhali məşğulluquna şərait yaradılması funksiyası, turizm fəaliyyəti təşkilatçıları, daşınma vasitələri, mehmanxana sənayesi, ictimai iaşə sistemi, əyləncə sistemi və attraksionlar, turizm infrastrukturunu, sığorta işi, bank və maliyyə xidmətləri, informasiya xidmətləri, turizm informasiya mərkəzləri

Turizm və sosial-mədəni servis xidmətlərində reklam xidmətlərinin təşkili, müəssisələr arasında azad rəqabətin mövcudluğu, istehlakçılar üçün müxtəlif istehsalçıların analoji məhsul və xidmətlərinin seçimi imkanının olması, ölçülə bilən ifadələrdə müəssisələrin məqsədlərinin ifadə olunması

- Turizm fəaliyyəti təşkilatçıları, daşınma vasitələri, mehmanxana sənayesi, ictimai iaşə sistemi, əyləncə sistemi və attraksionlar, turizm infrastrukturunu, sığorta işi, bank və maliyyə xidmətləri, informasiya xidmətləri, turizm informasiya mərkəzləri

100 Turizm sənayesinin funksiyalarına aiddir

Kommersiya və qeyri-kommersiya marketinqi, onların fərqləndirilməsi

Turizmin inkişafına kapital qoyuluşlarının zəruriliyi

- İstirahət edənlərə əylənmək imkanının verilməsi, fərqli yorğunluq hissindən azad olunması
- Kommersiya bölməsində turizm xidmətinin risk xüsusiyyətləri
- Qoruq, yasaqlıq və milli parkların rekrasiya istifadəsi

101 Destinasiya menecmentində dərəcələrə ayırma nədir

Bölgələrdəki təsərrüfatların əhalinin həyat və fəaliyyətinin idarə olunması ilə bağlı qarşılıqlı təsir göstərən və vahid komplekslər kimi ərazi təsərrüfatlarını idarə etmək haqqında nəzəri tədqiqatlar

Regionların təsərrüfat fəaliyyətini, habelə idarəetmənin forma və üsullarının işlənilib hazırlanmasını şərtləndirən iqtisadi-sosial amil və təzahürlərin öyrənilməsi ilə məşğul olan sahə kimi

- Əsaslı təsərrüfat subyektinin mahiyyəti, məzmunu və xarici təzahürlərinin müəyyənləşdirilməsi
- Turizm və ekskursiyalarla, bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olanların, sağlamlıq müəssisələrinin muzeylərin, kinoteatrların və s. xidmətlərdən istifadə edənlərin sayının artması
- İstifadə edilən və ya istismarı nəzərdə tutulan təbii sərvətlərin məcmusu, habelə tarixən mövcud təsərrüfat fəaliyyəti strukturu və ya iqtisadi inkişafın planlı strukturuna əsaslanan xalq təsərrüfatı vəzifələrinin ümumiliyi

102 Destinasiya menecmentinin xüsusiyyəti onun hansı əsas aspektdə təzahür etməsi ilə xarakterizə olunur

İnkişaf məqsədinin müəyyən edilməsi, ticarət, elmi-texniki və mədəni əlaqələr, turist mübadiləsi üzrə dövlətlərarası və hökumətlərarası əməkdaşlıq sazişləri, komfort təbii şəraitin olması

İnkişaf məqsədinin müəyyən edilməsi, öz startegiyasını iqtisadiyyatdakı və biznes şəraitindəki dəyişikliklərə uyğunlaşdırmaq

Yeni turizm rayonları hesabına səyahətlərin coğrafiyasının genişləndirilməsi və satışın artırılması

- Bir tərəfdən hər hansı təşkilatın materialları əsasında ərazi təsərrüfatının bazarın potensial segmenti kimi fəaliyyət meylini üzə çıxarmaq mümkün deyil, digər tərəfdən, təşkilata kənarında yalnız onun öz materialları əsasında təsir göstərən amilləri aşkar etmək olmur

Üstün istiqamətlərin saxlanması və rəqabəti qabaqlayan yeni fəaliyyət formalarının inkişafı

103 Destinasiya menecmentinin metodoloji bazasını təşkil edir

Regionların təsərrüfat fəaliyyətini, habelə idarəetmənin forma və üsullarının işlənilib hazırlanmasını şərtləndirən iqtisadi-sosial amil və təzahürlərin öyrənilməsi ilə məşğul olan sahə kimi

- Bölgələrdəki təsərrüfatların əhalinin həyat və fəaliyyətinin idarə olunması ilə bağlı qarşılıqlı təsir göstərən və vahid komplekslər kimi ərazi təsərrüfatlarını idarə etmək haqqında nəzəri tədqiqatlar
- Sağlamlıq, idman, turizm üçün istifadə olunan və bu işlər üçün kompleks təbii rekreasiya sərvətlərinə malik olan ərazilərdə
- Təbii müalicəvi sərvətlərin axtarılması və ekspert qiymətləndirilməsi
- Əhaliyə göstərilən rekreasion xidmətlərinin həcmnin artması

104 Dövlət və bələdiyyə menecmentinin əsas funksiyalarından birinə aiddir

Kapitalın daha yaxşı istifadəsinə yönəldilməsi

Makrosəviyyədə infrastruktur layihələrin həyata keçirilməsi

- Ərazidə sosial tarazlığın təmin olunması
- Yol-körpü tikintisi
- İqtisadiyyatdakı və biznes şəraitindəki dəyişikliklər

105 Regional təşkilatın menecmenti nöqteyi-nəzərindən yuxarı turizm təşkilatından tələb olunan elementlərə daxildir

Regionların təsərrüfat fəaliyyəti

Ərazinin abadlaşdırılması, təbii-rekreasiya sərvətlərin yenidən öyrənilməsi, sərhədlərin qoyulması və istehlak rejimi layihəsinin işlənilməsi

- Dövlət idarəetmə orqanları, iqtisadi rayonların (regionların) nümayəndəli orqanları
- Regionun imicinin formalaşdırılması; xaricdə marketinq keçirilməsi; mühüm turizm bazarlarında yerli təşkilatın nümayəndəliyi yaradılması
- Regional idarəetmə orqanlarının status və funksiyalarının keyfiyyətli dəyişikliyi, regional menecmentin yeni sistemini formalaşdırmağın zəruriliyi

106 Destinasiyalarda menecment problemləri təhlil edilərkən dövlət və özəl turizm təşkilatları arasında münasibətlərdə aşağıdakılar fərqləndirilir

Turizmin inkişafının planlaşdırılması, turizm məhsulunun satışının əlaqələndirilməsi

Vahid ərazi, təsərrüfat təşkilatları və müvafiq idarəetmə strukturları ilə birləşmiş istehsalat sistemləri və sosial infrastrukturun çoxsaylı həlqələrinin mürəkkəb birləşməsi

- Dövlət idarəetmə orqanları
- Turizm agentləri birliyi, mehmanxana və restoran tipli turizm təşkilatları, yerli səviyyəli turizm təşkilatları, ölkəyə xarici turistlərin cəlb edilməsi üzrə reklam təşkilatları
- İxtisaslaşma və təsərrüfatın kompleksliliyi, yəni rayonun, ölkənin xalq təsərrüfatının yeri və onun daxili iqtisadi əlaqələri

107 Turizm menecmentinə daxil edilmiş təşkilati strukturların rolu hansı göstəricilər əsasında təsnifləşdirilir

Dövlət idarəetmə orqanları, iqtisadi rayonların (regionların) nümayəndəli orqanları

- Turizmin inkişafının planlaşdırılması, turizm məhsulunun satışının əlaqələndirilməsi
- İxtisaslaşma və təsərrüfatın kompleksliliyi, yəni rayonun, ölkənin xalq təsərrüfatının yeri və onun daxili iqtisadi əlaqələri
- Vahid ərazi, təsərrüfat təşkilatları və müvafiq idarəetmə strukturları ilə birləşmiş istehsalat sistemləri
- Turizm agentləri birliyi, mehmanxana və restoran tipli turizm təşkilatları, yerli səviyyəli turizm təşkilatları, ölkəyə xarici turistlərin cəlb edilməsi üzrə reklam təşkilatları

108 Turizm menecmentinə daxil edilmiş təşkilati strukturlar hansı təşkilatları əhatə edir

Turizmin inkişafının planlaşdırılması, turizm məhsulunun satışının əlaqələndirilməsi

- Beynəlxalq, milli, regional və yerli səviyyədə dövlət və fərdi təşkilatları
- Regional idarəetmə orqanlarının status və funksiyalarının keyfiyyətli dəyişikliyi, regional menecmentin yeni sistemini formalaşdırmağın zəruriliyini
- İctimai-iqtisadi sistem, turizm siyasəti, ətraf aləm siyasəti, iqtisadiyyatın maraqları, dövlətin maraqları, əhalinin maraqları, ehtiyatlar və ekoloji sistem

Turizm agentləri birliyi, mehmanxana və restoran tipli turizm təşkilatları, yerli səviyyəli turizm təşkilatları, ölkəyə xarici turistlərin cəlb edilməsi üzrə reklam təşkilatları

109 Destinasiyaların rəqabət vahidinə daxildir

Ölkəyə xarici turistlərin cəlb edilməsi üzrə reklam təşkilatları

Turizm agentləri birliyi, mehmanxana və restoran tipli turizm təşkilatları

Turizmin inkişafının planlaşdırılması, turizm məhsulunun satışının əlaqələndirilməsi

Regional idarəetmə orqanlarının status və funksiyalarının keyfiyyətli dəyişikliyi, regional menecmentin yeni sistemini formalaşdırmağın zəruriliyi

- İctimai-iqtisadi sistem, turizm siyasəti, ətraf aləm siyasəti, iqtisadiyyatın maraqları, dövlətin maraqları, əhalinin maraqları, ehtiyatlar və ekoloji sistem

110 Destinasiyanın rəqabət vahidi kimi strateji məqsədlərinə aiddir

Firmanın ehtiyatları, məhsulun yekcins olma dərəcəsi, məhsulun həyat dövrünün mərhələsi, bazarın yekcinslik dərəcəsi, rəqiblərin marketinq strategiyası

Dövlətin maraqları, əhalinin maraqları, ehtiyatlar və ekoloji sistem

- Uzun müddətə rəqabət qabiliyyətini təmin etmək

İctimai-iqtisadi sistemin transformasiyası

İctimai-iqtisadi sistem, turizm siyasəti, ətraf aləm siyasəti, iqtisadiyyatın maraqları, dövlətin maraqları

111 Səfərin səbəbindən və yaşayış yerindən uzaqlıqdan asılı olaraq, istirahət edənlərin hansı parametrləri fərqləndirilir

Regionun imicinin formalaşdırılması; xaricdə marketinq keçirilməsi; mühüm turizm bazarlarında yerli təşkilatın nümayəndəliyi yaradılması

- Yaşayış, yer, landşaft və ekskursiya

Şəhər, vilayət, ölkə, rayon, hər hansı bir kənd, yəni istənilən həndəsi məkan

Regional idarəetmə orqanlarının status və funksiyalarının keyfiyyətli dəyişikliyi, regional menecmentin yeni sistemini formalaşdırmağın zəruriliyi

İctimai-iqtisadi sistem, turizm siyasəti, ətraf aləm siyasəti, iqtisadiyyatın maraqları, dövlətin maraqları, əhalinin maraqları, ehtiyatlar və ekoloji sistem

112 Turizm regionu hansı göstəricilər əsasında qiymətləndirilir

Turizm agentləri birliyi, mehmanxana və restoran tipli turizm təşkilatları, yerli səviyyəli turizm təşkilatları, ölkəyə xarici turistlərin cəlb edilməsi üzrə reklam təşkilatları

Dövlət idarəetmə orqanları, iqtisadi rayonların (regionların) nümayəndəli orqanları, regionların nümayəndəli və icra orqanları

İctimai-iqtisadi sistem, turizm siyasəti, ətraf aləm siyasəti, iqtisadiyyatın maraqları, dövlətin maraqları, əhalinin maraqları, ehtiyatlar və ekoloji sistem

- İstirahət edənlərin özlərinin tələbləri nəzərə alınmaqla

Yaşayış, yer, landşaft və ekskursiya

113 Hansı ərazilər destinasiya ola bilər

Regionların təsərrüfat fəaliyyəti, habelə idarəetmənin forma və üsullarının işlənilib hazırlanması

Yaşayış, yer, landşaft və ekskursiya

- Şəhər, vilayət, ölkə, rayon, hər hansı bir kənd, yəni istənilən həndəsi məkan

Müalicəvi bulaqlar, mənzərəli landşaftı olan, sağlamlaşdırıcı istirahət üçün həm təbii, həm də süni yaradılan ərazilər

Regionların təsərrüfat fəaliyyətini, habelə idarəetmənin forma və üsullarının işlənilib hazırlanmasını şərtləndirən iqtisadi-sosial amil və təzahürləri

114 Hazırda mütəxəssislər turist tələbatının formalaşmasına, turizm mərkəzlərinin və turizmdə sahibkarlığın uğurlu fəaliyyətinə təsir göstərən amilləri aşağıdakı kimi təsnifləşdirirlər:

Nəqliyyat şirkətləri, yerləşmə vasitələri, qidalanma müəssisələri, pərakəndə satış vasitəçiləri, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

Turist tələbi qiymət, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

Keyfiyyət, etibarlılıq, təhlükəsizlik, qiymətin inandırıcı olması, istehlakçıların segmentləşməsi

- Təbiət amilləri, sosial-iqtisadi, turizm sənayesinin maddi bazası, istirahət yerlərinin infrastrukturu, turizm təklifi

115 Turizm daha çox əmək ehtiyatlarının işə cəlb olunması, gəlirli olması və nisbətən tez zamanda öz xərclərini ödəməsi ilə əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəlməsinə necə təsir göstərir:

- Birbaşa və bilavasitə
Dolayı
Müsbət və mənfi
Konkret, müsbət və mənfi
Birbaşa, bilavasitə, konkret, müsbət və mənfi

116 Turizmin bərpaedici funksiyalarına daxildir:

İqtisadi, ticarət, elmi-texniki əlaqələr, turist mübadiləsi üzrə dövlətlərarası və əməkdaşlıq sazişləri
İnsanın və ya cəmiyyətin müəyyən istehsalat və məişət məsələlərinin həlli üçün sərf olunmuş qüvvəsinin bərpasına istiqamətlənmiş funksiyası

- Şəraitin və fəaliyyət növünün tam dəyişməsi yolu ilə fərdin yorğunluq hissindən azad olması, əyləncə funksiyası, intellektual funksiya
Keyfiyyət, etibarlılıq, təhlükəsizlik, qiymətin inandırıcı olması, istehlakçıların segmentləşməsi
Turistlərin yaşadığı ölkənin daxili siyasi sabilliyi, turistləri qəbul edən ölkənin daxili siyasi sabilliyi

117 Mütəxəssislər turizm xidmətinin rəqabət davamlılığına təsir göstərən aşağıdakı amilləri qeyd edirlər:

Nəqliyyat şirkətləri, yerləşmə vasitələri, qidalanma müəssisələri, pərakəndə satış vasitəçiləri, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

- Turist tələbi qiymət, idxal-ixrac və rəqabət elementləri
Keyfiyyət, etibarlılıq, təhlükəsizlik, qiymətin inandırıcı olması, istehlakçıların segmentləşməsi, qiymətlərin mövsümü differensiasiyası, endirimlərin differensiasiya sistemi
Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, idxal-ixrac və rəqabət elementləri
Təbiət, sosial-iqtisadi, turizm sənayesinin maddi bazası, istirahət yerlərinin infrastrukturu, turizm təklifi

118 Destinasiya menecmenti hansı zəruri şərtləri diqtə edir

Bazarın segmentləşməsi, bazarın məqsədli segmentlərinin seçilməsi, əmtəənin bazarda mövqeləşdirilməsi, hər bir məqsədli segment üçün marketing kompleksinin işlənməsi

Regionların təsərrüfat fəaliyyətini, habelə idarəetmənin forma və üsullarının işlənilib hazırlanmasını şərtləndirən iqtisadi-sosial amil və təzahürlərin öyrənilməsi ilə məşğul olan sahə kimi

Yeni turizm rayonları hesabına səyahətlərin coğrafiyasının genişləndirilməsi və satışın artırılması

- Regional idarəetmə orqanlarının status və funksiyalarının keyfiyyətli dəyişikliyi, regional menecmentin yeni sistemini formalaşdırmağın zəruriliyini
Turistlərin yerləşdirilməsi üzrə, turistləri nəqliyyatla təmin edən müəssisələr, iaşə müəssisələri

119 Beynəlxalq turizmdə sosial amillərə aiddir:

Ölkələr arasında dostluq, mehriban qonşuluq, dinc münasibətlər

İqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni əlaqələr, turist mübadiləsi üzrə dövlətlərarası və hökumətlərarası əməkdaşlıq sazişləri, komfort təbii şəraitin olması

- İnsanların həyat və fəaliyyət şəraiti ilə bağlı olan amillər
Yaxşı iqlim və komfort təbii şəraitin olması, landşaftların və təbiətin diqqətəlayiq yerlərinin olması, inkişaf etmiş hidroqrafik şəbəkələrin və təbii su hovuzlarının olması
Əhalinin əsas kütləsinin yaşayış səviyyəsi, yəni turizmin iqtisadi əlverişliliyi

120 Beynəlxalq turizmdə iqtisadi amillərə aiddir:

- Dünya iqtisadiyyatında əmtəə istehsalına nisbətən, xidmət istehsalı artımının daha yüksək olması meyli nəticəsində xidmət istehlakı payının artması, elmi-texniki tərəqqinin sürətlənməsi
Turizm xidməti üzrə mütərəqqi üsulların və standartların hazırlanmasına və tətbiq edilməsinə nail olmaq, təbii inhisarçılığa şərait yaratmaq
İşçi qüvvəsindən səmərəli istifadə olunmasının əsas göstəriciləri, istehsal fondundan istifadənin göstəriciləri
Əmək məhsuldarlığı, əmək haqqı ödəmələrinin səviyyəsi, dövryyə vəsaitlərini təkrar istehsalı, ödəmə qabiliyyəti, maliyyə sabitliyi

Turistlərə xidmət göstərən qida müəssisələrində yerlərin sayı; turistlərə xidmət göstərən ticarət, ictimai-iaşə, əyləncə müəssisələri, aqua parklar, əmək ehtiyatları, onların xarakteri və bu kimi göstəricilər

121 XX əsrin ikinci yarısından turizmin inkişaf səbəbləri aşağıdakı kimidir:

Beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması, beynəlxalq ticarətin genişlənməsi və nəqliyyat vasitələrinin təkmilləşdirilməsi

Yaxşı iqlim və komfort təbii şəraitin olması, landşaftların və təbiətin diqqətəlayiq yerlərinin olması
İqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni əlaqələr, turist mübadiləsi üzrə dövlətlərarası və hökumətlərarası əməkdaşlıq sazişləri

- Siyasi, iqtisadi, sosial, mədəniyyət və təhsilin yayılması, nəqliyyatın inkişafı, informasiya vasitələrinin inkişafı
Yaxşı iqlim və komfort təbii şəraitin olması, landşaftların və təbiətin diqqətəlayiq yerlərinin olması, elmi-texniki və mədəni əlaqələr

122 İctimai şüurun transformasiyasına daxildir:

Təbiət amilləri, sosial-iqtisadi, turizm sənayesinin maddi bazası, istirahət yerlərinin infrastrukturunu, turizm təklifi
Şəhər həyatı, stress, sürətli həyat ritmi, insanlarla əlaqənin olmaması ilə səciyyəvidir, şəhərin gərgin həyatından ayrılmaq, ruhi tarazlıq axtarışı, adamlarla əlaqə, təbiətə qovuşmaq üçün turizmdən istifadə

Turist tələbi qiymət, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, turizm agentlikləri

- Cəmiyyətin mənəvi zənginliyi sistemində prioritetlərin dəyişməsinə əsaslanır, istehlakçının mənəvi zənginliyi sistemində, həmçinin asudə vaxt haqqında nəzəri konsepsiyada dəyişikliyi nəzərdə tutur

123 Turizmdə urbanizasiya amillərinə daxildir:

Təbiət amilləri, sosial-iqtisadi, turizm sənayesinin maddi bazası, istirahət yerlərinin infrastrukturunu, turizm təklifi
● Şəhər həyatı, stress, sürətli həyat ritmi, insanlarla əlaqənin olmaması ilə səciyyəvidir, şəhərin gərgin həyatından ayrılmaq, ruhi tarazlıq axtarışı, adamlarla əlaqə, təbiətə qovuşmaq üçün turizmdən istifadə

Turist tələbi qiymət, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, turizm agentlikləri

Cəmiyyətin mənəvi zənginliyi sistemində prioritetlərin dəyişməsinə əsaslanır, istehlakçının mənəvi zənginliyi sistemində, həmçinin asudə vaxt haqqında nəzəri konsepsiyada dəyişikliyi nəzərdə tutur

124 İş vaxtının azalması və asudə vaxtın çoxalması amillərinə aiddir:

- Qərbi Avropanın bir sıra ölkələrində sənayedə çalışanların iş vaxtı 1950-ci ildəki illik 2350 saatdan 1987-ci ildə 1716 saata qədər azaldı, orta statistik məzuniyyət 1950-ci ildə 12 gündən 1988-ci ildə 31 günə qədər artdı, iş vaxtının azalması əməyin intensivliyinin artması ilə müşayiət olunurdu.

İstehlak xərcləri strukturuna əhəmiyyətli dərəcədə təsiri

Dünya iqtisadiyyatında əmtəə istehsalına nisbətən, xidmət istehsalı artımının daha yüksək olması meyli nəticəsində xidmət istehlakı payının artması, elmi-texniki tərəqqinin sürətlənməsi

Kommunikasiya və informasiya texnologiyaları vasitələrinin inkişafında uğurlar, urbanizasiya, ictimai şüurun transformasiyası

Nəqliyyatın və kommunikasiya vasitələrinin inkişafı turizmin inkişafında mühüm stimül oldu

125 İctimai sərvətlərin artmasına aiddir:

- İstehlak xərcləri strukturuna əhəmiyyətli dərəcədə təsiri, Qərbi Avropanın bir sıra ölkələrində adambaşına düşən ümümdaxili məhsulun və gəlirlərin artması yeməyə və zinət əşyalarına xərclərin azalması, nəticədə bu ölkələrin vətəndaşlarının istehlak xərcləri strukturunda turizmin payı artması

İxtisaslaşmış kadrların vakant iş yerləri ilə təmin olunması

Dünya iqtisadiyyatında əmtəə istehsalına nisbətən, xidmət istehsalı artımının daha yüksək olması meyli nəticəsində xidmət istehlakı payının artması, elmi-texniki tərəqqinin sürətlənməsi

İctimai sərvətlərin və əhalinin gəlirlərinin artması, iş vaxtının azalması və asudə vaxtın çoxalması

Nəqliyyatın və kommunikasiya vasitələrinin inkişafı turizmin inkişafında mühüm stimül oldu

126 İkinci dünya müharibəsindən sonra turizmin inkişafını sürətləndirən amillərə aiddir:

Əhalinin əsas kütləsinin yaşayış səviyyəsi, yəni turizmin iqtisadi əlverişliliyi

Yaxşı iqlim və komfort təbii şəraitin olması, landşaftların və təbiətin diqqətəlayiq yerlərinin olması, inkişaf etmiş hidroqrafik şəbəkələrin və təbii su hovuzlarının olması

İqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni əlaqələr, turist mübadiləsi üzrə dövlətlərarası və hökumətlərarası əməkdaşlıq sazişləri

- İctimai sərəvətlərin və əhalinin gəlirlərinin artması, iş vaxtının azalması və asudə vaxtın çoxalması, avtomobil nəqliyyatı və aviasiyada, kommunikasiya və informasiya texnologiyaları vasitələrinin inkişafında uğurlar, urbanizasiya, ictimai şüurun transformasiyası

Yaxşı iqlim və komfort təbii şəraitin olması, landşaftların və təbiətin diqqətəlayiq yerlərinin olması, elmi-texniki və mədəni əlaqələr, turist mübadiləsi üzrə dövlətlərarası və hökumətlərarası əməkdaşlıq sazişləri

127 Turizmin sosial-mədəni sahələrə təsiri Və əhalinin sosial müdafiəsinin təşkili hansı istiqamətlər üzrə formalaşır:

Qərbi Avropanın bir sıra ölkələrində sənayedə çalışanların iş vaxtı 1950-ci ildəki illik 2350 saatdan 1987-ci ildə 1716 saata qədər azaldı, orta statistik məzuniyyət 1950-ci ildə 12 gündən 1988-ci ildə 31 günə qədər artdı, iş vaxtının azalması əməyin intensivliyinin artması ilə müşayiət olunurdu.

İstehlak xərcləri strukturuna əhəmiyyətli dərəcədə təsiri

Dünya iqtisadiyyatında əmtəə istehsalına nisbətən, xidmət istehsalı artımının daha yüksək olması meyli nəticəsində xidmət istehlakı payının artması, elmi-texniki tərəqqinin sürətlənməsi

- İxtisaslaşmış kadrların vakant iş yerləri ilə təmin olunması, sosial müdafiə sistemində islahatlarla bağlı yeni strategiyaların hazırlanması turizm kadrlarının xüsusi çəkisinin yüksəldilməsi məsələlərinə yanaşma
- Nəqliyyatın və kommunikasiya vasitələrinin inkişafı turizmin inkişafında mühüm stimül oldu, cəmiyyətin mobilliyinin artması şərtləndi, nəqliyyat vasitələri yaradılmasındakı uğurlar

128 Turizmdə kredit riskinin azalması, investisiyaların bölgüsü və bazar prinsiplərinə uyğun təşkilatı-idarəetmə prinsiplərinin həyata keçirilməsi hansı sistem-blok üzrə qruplaşdırılır:

Xüsusi maraq, xüsusi təyinat yeri, müəyyən müştəri dairəsi, istehsal

Kompleksləşdirici, servis, zəmanət ticarət, elmi-texniki və mədəni göstəricilər

Xüsusi təyinat yeri, müəyyən müştəri dairəsi, müəyyən növ nəqliyyat vasitəsindən istifadə, proqnozlar

- Turizm dərkətməsində sosial tədbirlərin bu sahənin inkişafına təsirin qiymətləndirilməsi, tələbat blokunun yaradılması VƏ onun sosial-mədəni sahələrlə qarşılıqlı əlaqəsinin iqtisadi modeli
- Rəqabətin meydana gəlməsi, turoperator strukturunun formalaşması və onun sonrakı ixtisaslaşması

129 Avtomobil nəqliyyatı və aviasiyada, kommunikasiya və informasiya texnologiyaları vasitələrinin inkişafında uğurlar aşağıdakı kimidir:

Qərbi Avropanın bir sıra ölkələrində sənayedə çalışanların iş vaxtı 1950-ci ildəki illik 2350 saatdan 1987-ci ildə 1716 saata qədər azaldı, orta statistik məzuniyyət 1950-ci ildə 12 gündən 1988-ci ildə 31 günə qədər artdı, iş vaxtının azalması əməyin intensivliyinin artması ilə müşayiət olunurdu.

İstehlak xərcləri strukturuna əhəmiyyətli dərəcədə təsiri

Dünya iqtisadiyyatında əmtəə istehsalına nisbətən, xidmət istehsalı artımının daha yüksək olması meyli nəticəsində xidmət istehlakı payının artması, elmi-texniki tərəqqinin sürətlənməsi

- İctimai sərəvətlərin və əhalinin gəlirlərinin artması, iş vaxtının azalması və asudə vaxtın çoxalması
- Nəqliyyatın və kommunikasiya vasitələrinin inkişafı turizmin inkişafında mühüm stimül oldu, cəmiyyətin mobilliyinin artması şərtləndi, nəqliyyat vasitələri yaradılmasındakı uğurlar, hava nəqliyyatının inkişafı, aviabiletlərin ucuzlaşması, avtomobil bumu, orta istehlakçı üçün avtomobillərin qiymətinin əl çatan olması

130 Turizmin təkrar istehsaletmə funksiyasına aiddir:

- İqtisadi, ticarət, elmi-texniki əlaqələr, turist mübadiləsi üzrə dövlətlərarası və əməkdaşlıq sazişləri
- İnsanın və ya cəmiyyətin müəyyən istehsalat və məişət məsələlərinin həlli üçün sərf olunmuş qüvvəsinin bərpasına istiqamətlənmiş funksiyası
- Şəraitin və fəaliyyət növünün tam dəyişməsi yolu ilə fərdin yorğunluq hissindən azad olması, əyləncə funksiyası, intellektual funksiya
- Keyfiyyət, etibarlılıq, təhlükəsizlik, qiymətin inandırıcı olması, istehlakçıların segmentləşməsi
- Turistlərin yaşadığı ölkənin daxili siyasi stabilliyi, turistləri qəbul edən ölkənin daxili siyasi stabilliyi

131 Turizm təklifinə aiddir:

Nəqliyyat şirkətləri, yerləşmə vasitələri, qidalanma müəssisələri, pərakəndə satış vasitəçiləri, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

Turist tələbi qiymət, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, turizm agentlikləri

- Turizm mərkəzinin mədəni zənginliyi

132 İstirahət yerlərinin infrastrukturuna aiddir:

Ayrı-ayrı maddi nemətlərin bütövlükdə istehlak həcmində xüsusi çəkisi əsasında sosial idarəetmənin metodoloji prinsipidir

Turizm layihəsinin miqyası üzrə, layihənin məqsədli istiqamətlənməsi üzrə, turizm müəssisəsinin həyat dövrünün müxtəlif mərhələlərində həyata keçirilən investisiya dövrünün xarakteri və tərkibi üzrə, dövlət müdaxiləsinin dərəcəsi üzrə, pul vəsaitləri istifadəsinin iqtisadi effektivlik səviyyəsi

Turizm sahəsində yaranan istehsal münasibətlərini birləşdirməlidir, turizmin bütün resurslarından səmərəli istifadə olunmasına nail olmalıdır, turizmdə istehsal aspektlərini və istehsal münasibətlərini təsdiq edən elmi təmsil etməlidir

Xidmət sahələrinin sosial xidmətinin tənzimlənməsi mexanizmi formasında

- Turizm sənayesinin tələbatının ödənilməsi üçün vacib olan yerüstü və yeraltı qurğular (kommunikasiyalar, yollar, işıqlandırma sistemi, çimərliklər, avtomobil dayanacaqları, bağ-park təsərrüfatı və s.)

133 Əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsi baxımından bilavasitə təsirə daxildir:

- Turizm mərkəzlərində servis xidmətlərinin geniş şəbəkəsinin inkişafı ilə bağlıdır. Bu obyektlərin fəaliyyəti həm gəlmə turistlərə, həm də yerli əhalinin xidmətinə yönəlir
İqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni əlaqələr, turist mübadiləsi üzrə dövlətlərarası və hökumətlərarası əməkdaşlıq sazişləri
Əhalinin əsas kütləsinin yaşayış səviyyəsi, yəni turizmin iqtisadi əlverişliliyi
Yaxşı iqlim və komfort təbii şəraitin olması, landşaftların və təbiətin diqqətəlayiq yerlərinin olması, inkişaf etmiş hidroqrafik şəbəkələrin və təbii su hovuzlarının olması
Turizm müəssisəsi və firmanın təklif etdikləri xidmətin genişlənməsi ilə əlaqədar işçilərin əmək haqlarının artması sayəsində onların gəlirlərinin yüksəlməsində özünü biruzə verir

134 Destinasiya menecmenti iqtisadi elm sahəsi kimi necə təzahür edir

Bazarın seqmentləşməsi, bazarın məqsədli seqmentlərinin seçilməsi, əmtəənin bazarda mövqeləşdirilməsi, hər bir məqsədli seqment üçün marketing kompleksinin işlənməsi

Yeni turizm rayonları hesabına səyahətlərin coğrafiyasının genişləndirilməsi və satışın artırılması, təbiət obyektlərinin təmiz və yararlı vəziyyətdə olması, inkişaf məqsədinin müəyyən edilməsi, öz strategiyasını iqtisadiyyatdakı və biznes şəraitindəki dəyişikliklərə uyğunlaşdırmaq

- Regionların təsərrüfat fəaliyyətini, habelə idarəetmənin forma və üsullarının işlənilib hazırlanmasını şərtləndirən iqtisadi-sosial amil və təzahürlərin öyrənilməsi ilə məşğul olan sahə kimi
Regional idarəetmə orqanlarının status və funksiyalarının keyfiyyətli dəyişikliyi, regional menecmentin yeni sistemini formalaşdırmağın zəruriliyini
Turistlərin yerləşdirilməsi üzrə, turistləri nəqliyyatla təmin edən müəssisələr, işə müəssisələri, turizm məhsulunun yayılması üzrə turist firmaları, turist reklam-informasiya idarələri, turist müəssisələri

135 İqtisadi rayon əmələgəlmənin əsas struktur elementlərinə aiddir

Turizm məhsulunun satış həcmının artırılması, turizm məhsulu və tamamlayıcı xidmət nomenklaturasının genişləndirilməsi

- İqtisadi rayon əmələgəlmənin iqtisadi rayonun sistemli obyekt kimi formalaşması və inkişafının daxili mənbəyi, hərəkət xarici qüvvəsidir
İstifadə edilən və ya istismarı nəzərdə tutulan təbii sərvətlərin məcmusu, habelə tarixən mövcud təsərrüfat fəaliyyəti strukturu və ya iqtisadi inkişafın planlı strukturuna əsaslanan xalq təsərrüfatı vəzifələrinin ümumiliyi
Turizm və ekskursiyalarla, bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olanların, sağlamlıq müəssisələrinin muzeylərin, kinoteatrların və s. xidmətlərdən istifadə edənlərin sayının artması
İqtisadi rayon əmələgəlmənin təbii əsaslarının genişlənməsini əks etdirən, məhsuldar qüvvələrin inkişaf səviyyəsinin və yerləşməsinin xarakterini əks etdirən, ictimai əməyin ərazi təşkilini əks etdirən, bütövlükdə cəmiyyətin və istehsalın idarə edilməsini fiksə edən amillər

136 Ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində aparılan tədbirlərin səmərəliliyini təmin etmək üçün əsas prioritet istiqamətlərə aiddir

Əhalinin su təchizatının yaxşılaşdırılması üçün içməli su ehtiyatlarının yaradılması, su ehtiyatlarından səmərəli istifadənin stimullaşdırılması, müasir tələblərə cavab verən kanalizasiya sistemlərinin qurulması və təmizləyici qurğuların tikilməsi

Səhiyyənin iqtisadiyyatı

İstehsalatda tullantısız texnologiyanın tətbiqi, Bakıda və ölkənin digər iri şəhərlərində məişət tullantılarının emalı zavodlarının tikilməsi

- Əhalinin ekoloji təhsili və maarifləndirilməsi işinin təşkili
«Meşələrin bərpası və artırılmasına dair» Milli Proqramda nəzərdə tutulan meşəbərpa və meşəsalma işlərindən əlavə digər sahələrdə meşəbərpa və meşəsalma işlərinin həyata keçirilməsi

137 Regionu səciyyələndirmə amili kimi əsas fərqlənmə meyarı kimi hansı göstəricilər seçilir

Turizm məhsulunun satış həcmnin artırılması, turizm məhsulu və tamamlayıcı xidmət nomenklaturasının genişləndirilməsi, xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, turizm məhsulunun xərc elementlərinin, maya dəyərinin aşağı salınması, satış bazarının genişlənməsi

- İstifadə edilən və ya istismarı nəzərdə tutulan təbii sərvətlərin məcmusu, habelə tarixən mövcud təsərrüfat fəaliyyəti strukturu və ya iqtisadi inkişafın planlı strukturuna əsaslanan xalq təsərrüfatı vəzifələrinin ümumiliyi
Kinoteatrların və s. xidmətlərdən istifadə edənlərin sayının artması, əhaliyə göstərilən rekreasion xidmətlərinin həcmnin artması
Bölgələrdəki təsərrüfatların əhalinin həyat və fəaliyyətinin idarə olunması ilə bağlı qarşılıqlı təsir göstərən və vahid komplekslər kimi ərazi təsərrüfatlarını idarə etmək haqqında nəzəri tədqiqatlar
İqtisadi rayon əmələ gəlmənin təbii əsaslarının genişlənməsini əks etdirən amillər

138 Beynəlxalq turizm hansı amillərin təsiri altında qruplaşdırılır və inkişaf edir?

- Demografik, iqtisadi və sosial
Makrosəviyyəli reklamlar
Turizmin təbiətdən istifadə etmə növləri
Xətti, radial, kombinasiyalı
Konstruktiv tədbirlər, təşkilatı tədbirlər

139 Turizm regionunun müəyyənlişməsinə bir neçə yanaşma mövcuddur ki, bunlar da hansı suallara cavablarla əlaqəlidir

Müalicəvi bulaqlar, mənzərəli landsaftı olan, sağlamlaşdırıcı istirahət üçün həm təbii, həm də süni yaradılan ərazilərin reklamı hansı səviyyədə həyata keçirilir

Fəal istirahətin və asudə vaxtın keçirilməsinin bütün növləri, əhalinin tələbat strukturu, adambaşına düşən gəlirlərin səviyyəsində olan fərq

Regionların təsərrüfat fəaliyyətini, habelə idarəetmənin forma və üsullarının işlənilib hazırlanmasını şərtləndirən iqtisadi-sosial amil və təzahürlərin öyrənilməsi hansı səviyyədədir

- Turistin səyahət üçün seçdiyi ərazini necə müəyyənlişdirmək olar və hansı ölçüdə ərazi müxtəlif bazar seqmentləri tərəfindən səyahət məqsədi kimi qəbul edilir?
Turizm və ekskursiyalarla, bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olanların, sağlamlıq müəssisələrinin muzeylərin, kinoteatrların və s. xidmətlərdən istifadə edənlərin sayının artması

140 Turizmdə istehlakçıların seqmentləşməsinə aiddir:

Mədəni-məişət xidmətləri, əhaliyə göstərilən ictimai iaşə xidmətləri, əhaliyə göstərilən ticarət xidmətləri, səmişin nəqliyyatı, rabitə və informasiya xidmətləri, mənzil-kommunal təsərrüfatı

Təhsil və elm, səhiyyə, mədəniyyət və incəsənət, bədən tərbiyəsi və idman, turizm və sosial-mədəni servis

Təhsil və elm, səhiyyə, mədəniyyət və incəsənət, bədən tərbiyəsi və idman, turizm və sosial-mədəni servis,

istehsal, mədəni-məişət xidmətləri

[yeni cavab]Turizm infrastrukturunu, sığorta işi, bank və maliyyə xidmətləri, təhsil və elm, səhiyyə, mədəniyyət və incəsənət, bədən tərbiyəsi və idman, turizm, istehsal, mədəni-məişət xidmətləri

- Turist xidməti müəyyən məqsədli turist qruplarına (gənclər, ahıl yaşlılar, imkanlı və məhdud imkanlı insanlar, uşaqlı valideynlər, idmançılar və s.) istiqamətlənməli və müəyyən qrupların tələbatının ödənilməsinə yönəlməlidir

141 Turizmdə etibarlılıq amilinə aiddir:

Şəraitin və fəaliyyət növünün tam dəyişməsi yolu ilə fərdi yorgunluq hissindən azad olması, əyləncə funksiyası, intellektual funksiya

Əyləncə və intellektual funksiyalar, şəraitin və fəaliyyət növünün tam dəyişməsi yolu ilə fərdin yorgunluq hissindən azad olması

İstehlakçı tələbinin araşdırılması üzrə bazarın marketing tədqiqi

Turizm infrastrukturunu, turizm sənayesi və lisenziya sisteminin təkmilləşdirilməsi

- Real xidmətin reklamlara və yayılan məlumatlara uyğunluğu, yəni müştəri sifariş etdiyi və pulunu ödədiyi xidməti mütləq alacağına əmin olmalıdır

142 Turizmdə keyfiyyət amilinə aiddir:

- Turizmdə hər bir ayrıca xidmətin istehlak keyfiyyəti, səyahətin tipinə və növünə uyğun olan xidmətlər toplusu, xidmətin proqram və texnologiyasının optimal olması, bütün göstərilən xidmətlərin yüksək səviyyəyə uyğunluğu və s. daxil edilir.

Turizm infrastrukturu, turizm sənayesi və lisenziya sisteminin təkmilləşdirilməsi

Turizm mərkəzlərində baş verə biləcək təbii və texnogen qəzalar zamanı turistlərin təhlükəsizliyinin təmin olunması, epidemioloji, bakterioloji və başqa tibbi təhlükələrin qarşısının alınması və müəyyən rəsmiyyətə riayət olunması; turistlərin daşınması zamanı onların təhlükəsizliyinin təşkili; turistlərin səyahət zamanı sığortalınması

Turizm mərkəzinin mədəni zənginliyi

İstehlakçı tələbinin araşdırılması üzrə bazarın marketinq tədqiqi

143 Turistlərin təhlükəsizliyinin qorunması üçün nəzərdə tutulan tədbirlərə aiddir:

Turizm infrastrukturu, sığorta işi, bank və maliyyə xidmətləri, təhsil və elm, səhiyyə, mədəniyyət və incəsənət, bədən tərbiyəsi və idman, turizm, istehsal, mədəni-məişət xidmətləri

Rabitə və informasiya xidmətləri, mənzil-kommunal təsərrüfatının idarə edilməsi, elm, səhiyyə, mədəniyyət və incəsənət, bədən tərbiyəsi və idman, turizm və sosial-mədəni servis, istehsal, turistlərin təhlükəsizliyinin təmin olunması

- Turizm mərkəzlərində baş verə biləcək təbii və texnogen qəzalar zamanı turistlərin təhlükəsizliyinin təmin olunması, epidemioloji, bakterioloji və başqa tibbi təhlükələrin qarşısının alınması və müəyyən rəsmiyyətə riayət olunması

Təhsil və elm, səhiyyə, mədəniyyət və incəsənət, bədən tərbiyəsi və idman, turizm və sosial-mədəni servis, istehsal, mədəni-məişət xidmətləri, turistlərin təhlükəsizliyinin təmin olunması, epidemioloji, bakterioloji və başqa tibbi təhlükələrin qarşısının alınması və müəyyən rəsmiyyətə riayət olunması

Təhsil və elm, səhiyyə, mədəniyyət və incəsənət, bədən tərbiyəsi və idman, turizm və sosial-mədəni servis, əhaliyə göstərilən ticarət xidmətləri

144 Turizmdə qiymətlərin mövsümü differensiasiyasına daxildir:

- Qeyri-mövsüm istehlakçıları cəlb etmək məqsədilə və ilin müxtəlif dövrlərində turist axınının sabitləşməsi üçün mövsümi tələbata görə qiymətlərin differensiasiyası olmalıdır. Yüksək mövsümdə qiymətlər arta bilər, qeyri-mövsümdə isə enə bilər.

Turizm infrastrukturu, turizm sənayesi və lisenziya sisteminin təkmilləşdirilməsi

Şəraitin və fəaliyyət növünün tam dəyişməsi yolu ilə fərdi yorgunluq hissindən azad olması, əyləncə funksiyası, intellektual funksiya

İnsanın və ya cəmiyyətin müəyyən istehsalat VƏ məişət məsələlərinin həlli üçün sərf olunmuş qüvvəsinin bərpasına istiqamətlənmiş təkrar istehsal etmə funksiyası

İstehlakçı tələbinin araşdırılması üzrə bazarın marketinq tədqiqi

145 Turizm sənayesinin maddi bazasına aiddir:

Əhalinin artımı dünya turizm potensialını yüksəldir, insanların ömür müddətinin artması və təqaüd yaş həddinin azalması, turizmdə üçüncü yaş qrupuna aid olan insanların çoxalmasına səbəb olur, etnik turist axını

Bütün dünya üzrə xarici səyahətlərinə imkan verən, sosial azadlıq və hüquqlarının olması, beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması

- Estetik qavrama və rahatlıq baxımından turistlərin tələbatının ödənilməsi üçün əsas yerüstü tikililər (mehmanxanalar, qidalanma və əyləncə müəssisələri, idman-kurort qurğuları və s.).

Turistlərin yaşadığı ölkənin daxili siyasi sabilliyi, turistləri qəbul edən ölkənin daxili siyasi sabilliyi, ölkələr arasında dostluq, mehriban qonşuluq, dinc münasibətlər, iqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni əlaqələr, turist mübadiləsi üzrə dövlətlərarası və hökumətlərarası əməkdaşlıq sazişləri

Beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması, beynəlxalq ticarətin genişlənməsi və nəqliyyat vasitələrinin təkmilləşdirilməsi

146 Təbiət amillərinə aiddir:

Ölkələr arasında dostluq, mehriban qonşuluq, dinc münasibətlər, iqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni əlaqələr, turist mübadiləsi üzrə dövlətlərarası və hökumətlərarası əməkdaşlıq sazişləri

İqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni əlaqələr, turist mübadiləsi üzrə dövlətlərarası və hökumətlərarası əməkdaşlıq sazişləri, komfort təbii şəraitin olması

Əhalinin əsas kütləsinin yaşayış səviyyəsi, yəni turizmin iqtisadi əlverişliliyi, vətəndaşların ölkə daxilində və bütün dünya üzrə xarici səyahətlərinə imkan verən, sosial azadlıq və hüquqlarının olması, beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması

- Turistlərə əlçatan olan təbii sərvətlərin olması (istirahət yerlərinin coğrafi vəziyyəti, iqlim, flora, fauna, su hövzəsinə yaxınlıq, komfortluluq və cəlbəedici gözəl təbii abidələri və s.)
Əhalinin əsas kütləsinin yaşayış səviyyəsi, yəni turizmin iqtisadi əlverişliliyi, vətəndaşların ölkə daxilində və bütün dünya üzrə xarici səyahətlərinə imkan verən, sosial azadlıq və hüquqlarının olması, landşaftların və təbiətin diqqətəlayiq yerlərinin olması

147 əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsi baxımından birbaşa təsirə daxildir:

- Turizm müəssisəsi və firmanın təklif etdikləri xidmətin genişlənməsi ilə əlaqədar işçilərin əmək haqlarının artması sayəsində onların gəlirlərinin yüksəlməsində özünü biruzə verir
İqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni əlaqələr, turist mübadiləsi üzrə dövlətlərarası və hökumətlərarası əməkdaşlıq sazişləri
Əhalinin əsas kütləsinin yaşayış səviyyəsi, yəni turizmin iqtisadi əlverişliliyi
Yaxşı iqlim və komfort təbii şəraitin olması, landşaftların və təbiətin diqqətəlayiq yerlərinin olması
Turizm mərkəzlərində servis xidmətlərinin geniş şəbəkəsinin inkişafı ilə bağlıdır. Bu obyektlərin fəaliyyəti həm gəlmə turistlərə, həm də yerli əhalinin xidmətinə yönəlir

148 Destinasiya menecmentinin subyekt kimi hansı orqanlar çıxış edir

Yeni turizm rayonları hesabına səyahətlərin coğrafiyasının genişləndirilməsi və satışın artırılması, təbiət obyektlərinin təmiz və yararlı vəziyyətdə olması, inkişaf məqsədinin müəyyən edilməsi, öz strategiyasını iqtisadiyyatdakı və biznes şəraitindəki dəyişikliklərə uyğunlaşdırmaq

Regionların təsərrüfat fəaliyyətini, habelə idarəetmənin forma və üsullarının işlənilib hazırlanmasını şərtləndirən iqtisadi-sosial amil və təzahürlərin öyrənilməsi ilə məşğul olan sahə kimi

- Dövlət idarəetmə orqanları, iqtisadi rayonların (regionların) nümayəndəli orqanları, regionların nümayəndəli və icra orqanları, şəhər və kənd rayonlarının yerli özünüidarəetmə orqanları, həmçinin müvafiq ərazilərdə fəaliyyət göstərən təşkilatların (müəssisələrin) rəhbərləri
Turizm və ekskursiyalarla, bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olanların, sağlamlıq müəssisələrinin muzeylərin, kinoteatrların və s. xidmətlərdən istifadə edənlərin sayının artması
Turizm agentləri birliyi, mehmanxana və restoran tipli turizm təşkilatları, yerli səviyyəli turizm təşkilatları, ölkəyə xarici turistlərin cəlb edilməsi üzrə reklam təşkilatları

149 Beynəlxalq turizmdə demoqrafik amillərə aiddir:

Demoqrafik, iqtisadi və sosial

Bronlaşdırma sistemi və inzibati xidmətlər

Ekskursiya-kütləvi gəzintilər

Reklam məqsədli ekskursiyaların həyata keçirilməsi

- Dünya əhalisinin artımı, urbanizasiya prosesi nəticəsində əhalinin şəhərlərdə cəmlənməsi daim hərəkətdə olan həyat tərzinin stereotipinin formalaşması

150 Sosial-iqtisadi amillərə aiddir:

Turistlərin yaşadığı ölkənin daxili siyasi stabilliyi, turistləri qəbul edən ölkənin daxili siyasi stabilliyi, ölkələr arasında dostluq, mehriban qonşuluq, iqtisadi, ekoloji, sosial-iqtisadi, siyasi, demoqrafik amillər

- İstifadə yerlərinin inkişaf səviyyəsi (dil, ölkənin iqtisadi və mədəni inkişafının səviyyəsi)
Turistlərin yaşadığı ölkənin daxili siyasi stabilliyi, turistləri qəbul edən ölkənin daxili siyasi stabilliyi, əhalinin əsas kütləsinin yaşayış səviyyəsi
Turistlərin yaşadığı ölkənin daxili siyasi stabilliyi, turistləri qəbul edən ölkənin daxili siyasi stabilliyi, ölkələr arasında dostluq
Təbii-ekoloji, sosial-iqtisadi, siyasi, demoqrafik amillər

151 .Turistlərin tərkibinə və sayına görə ekskursiyalar aşağıdakı kimi təsnifləşdirilir

ərdi və qrup şəklində, yerli əhali, gəlmə turistlər, yaşlılar, məktəblər üçün

Tarixi-ölkəşünaslıq, arxeoloji, maddi tarixi mənbələrin nümayişi, etnoqrafik, hərbi-tarixi, tarixi-bioqrafik, tarixi muzeylər ekskursiyaları

- Qrup şəklində, yerli əhali, gəlmə turistlər, yaşlılar, məktəblər üçün
Ədəbi-bioqrafik, ədəbi-tarixi, milli ədəbiyyatın inkişafının müəyyən dövrlərini açıqlayan ekskursiyalar, ədəbi-bədii.
Ədəbi-bioqrafik, ədəbi-tarixi, milli ədəbiyyatın inkişafının müəyyən dövrlərini açıqlayan ekskursiyalar, ədəbi-bədii

152 Turizmdə ekskursiyaların təsnifatı hansı göstəricilərə əsasən aparılır

İstehlakçı tələbinin araşdırılması üzrə bazanın marketinq tədqiqi, hərəkət fəallığı, məkdəşlərin gəlirin artırılmasında maraqlı olması, firmanın gündəlik işinin təşkili, yekun gəlirin əldə olunması
Kütləvi informasiya vasitələri, çap reklam nəşrləri, kino və video reklam, küçə reklamı, suvenirlər, sərgilər, birjalar, yarmarkalar

- Hərəkət üsuluna, müddətinə, keçirilmə üsuluna, məzmununa, iştirakçıların tərkibinə və sayına, keçirildiyi yerə
Xidmətlər paketi rekvizitləri, turist yollayışlarının qiymətləri
Xidmət, satış, reklam, marketinq, tələbin öyrənilməsi

153 Təşkilinin xarakterinə görə səyahətlər necə qruplaşdırılır?

Turist tələbi qiymət, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, turizm agentlikləri

Nəqliyyat şirkətləri, yerləşmə vasitələri, qidalanma müəssisələri, pərakəndə satış vasitəçiləri, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, turizm agentlikləri, turistlər, turist tələbi qiymət, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

- Qrup şəklində, fərdi, öncədən təşkil olunmuş, özfəaliyyət, stasionar, səyyar və sosial turizm

154 Turizmdə ekskursiyalar hansı məqsədləri daşıyır

Turizm xidməti və məhsullarının xarici və daxili turistlərə satışından

- Təbiəti mühafizə etmək, tarixi-mədəni arxitektura abidələrini qorumaq hissləri aşılamaq, topoqrafiya biliklərinə yiyələnmək, kompasa, göy cisimlərinin, təbiət hadisələrinin köməyi ilə çətin şəraitdə, tanış olmayan yerdə səmti müəyyən etmək bacarığını öyrətmək və s.

Res-pub-likada yeni tikilmiş istirahət və turizm komplekslərinə qoyulmuş investisiyaların orta məbləği

Mövcud bazardan müştərilərin böyük miqdarını yayındırmaq, yeni xidmət və marşrutların daxil edilməsi, böyük gəlir gətirən turların xüsusi reklamı, kreditlə səyahətin reklamı

Xarici turistlərə xidmət etmək imkanı olan müəssisələrdə qiymətlərin baha olması, müharibə şəraiti, xarici turistlərin cəlb olunması üçün müasir regional sosial infrastruktur sahələrin yaradılmaması

155 Turizmdə ekskursiyaya çıxarkən ekskursiya iştirakçılarının lazımı tədbirlərinə aiddir

Nəqliyyat şirkətləri, yerləşmə vasitələri, qidalanma müəssisələri, pərakəndə satış vasitəçiləri, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

- Səfərə çıxarkən mütləq rahat paltar, ilk tibbi yardım çantası götürmək

Turist tələbi qiymət, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

Təbiət, sosial-iqtisadi, turizm sənayesinin maddi bazası, istirahət yerlərinin infrastrukturu, turizm təklifi

156 əlamətlərinə görə turizm növləri necə qruplaşdırılır?

Turizmin təbiətdən istifadə etmə növləri

Xətti, radial, kombinasiyalı

- Aktiv və passiv

Valyuta və valyutasız.

Makrosəviyyəli reklamlar

157 Xarakterik əlamətlərinə görə turizmin formaları aşağıdakı növ müxtəlifliyinə bölünür:

- Səyahətin əsas məqsədi, səyahətin təşkilinin xarakteri, turist axınının intensivliyi, turun davamiyyət müddəti, qrupda olanların yaş fərqi, istifadə edilən nəqliyyat növü, əməkdaşlıq forması və s.
Əmək məhsuldarlığı, əmək haqqı ödəmələrinin səviyyəsi, dövrüyyə vəsaitlərini təkrar istehsalı, ödəmə qabiliyyəti, maliyyə sabitliyi

Realizə olunan turizm xidmətlərinin həcmi və ya turizm xidmətlərinin realizə olunmasından əldə edilən gəlirlər

Turistlərə xidmət göstərən qida müəssisələrində yerlərin sayı

Turizm xidməti üzrə mütərəqqi üsulların və standartların hazırlanmasına və tətbiq edilməsinə nail olmaq, təbii inhisarçılığa şərait yaratmaq

158 Tarixi ekskursiyalar hansı yarımqruplara bölünür

Fərdi və qrup şəklində, yerli əhali, gəlmə turistlər, yaşlılar, məktəblər üçün

- Maddi tarixi mənbələrin nümayişi, etnoqrafik, hərbi-tarixi, tarixi-bioqrafik, tarixi-ölkəşünaslıq, arxeoloji Ədəbi-bioqrafik, ədəbi-tarixi, milli ədəbiyyatın inkişafının müəyyən dövrlərini açıqlayan ekskursiyalar, ədəbi-bədii.
Şəhərin memarlıq tikililərinin nümayişi
İstehsalat-tarixi, istehsalat-iqtisadi, istehsalat-texniki, şagirdlər üçün peşə yönümlü

159 Turizmdə sənətsünaslıq ekskursiyalarına daxildir

- İncəsənət xadimlərinin həyat və yaradıcılığı ilə bağlı yerlər, rəsm qalereyası və sərgi zallarına, muzeylərə, rəsam və heykəttaraşların emalatxanalarına
Ədəbi-bioqrafik, ədəbi-tarixi, milli ədəbiyyatın inkişafının müəyyən dövrlərini açıqlayan ekskursiyalar, ədəbi-bədii.
İstehsalat-tarixi, istehsalat-iqtisadi, istehsalat-texniki, şagirdlər üçün peşə yönümlü
Tarixi-ölkəşünaslıq, arxeoloji, maddi tarixi mənbələrin nümayişi, etnoqrafik, hərbi-tarixi, tarixi-bioqrafik, tarixi muzeylər ekskursiyaları
Şəhərin memarlıq tikililərinin nümayişi, müəyyən tarixi dövrün memarlıq ədidələrinin nümayişi

160 Daxili turizmə hansı səyahətlər aiddir?

Mehmanxanaların, panseonatların, turbazaların, sanatoriyaların, çarpayı fondları və otaqların sayı, turistlərə xidmət göstərən qida müəssisələrində yerlərin sayı, turistlərə xidmət göstərən ticarət, ictimai-iaşə, əyləncə müəssisələri, aqua parklar, əmək ehtiyatları

Səyahətin əsas məqsədi, səyahətin təşkilinin xarakteri, turist axınının intensivliyi, turun davamiyyət müddəti, qrupda olanların yaş fərqi, istifadə edilən nəqliyyat növü, əməkdaşlıq forması və s.

Ümumi beynəlxalq hüquqlarla tənzimlənən dövlətlərarası münasibətlərə, beynəlxalq şəxsiyyət hüquqları ilə tənzimlənən əcnəbi vətəndaşlara münasibətlər, turizm mübadiləsi zamanı yaranan münasibətlər

Azərbaycan Respublikasında yaşayan vətəndaşların və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin başqa ölkəyə səyahətidir.

- Azərbaycan Respublikasında yaşayan vətəndaşların və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin Azərbaycan Respublikasının hüdudları daxilində səyahətlər.

161 Turizmdə memarlıq şəhərsalma ekskursiyalarına daxildir

Fərdi və qrup şəklində, yerli əhali, gəlmə turistlər, yaşlılar, məktəblər üçün

Tarixi-ölkəşünaslıq, arxeoloji, maddi tarixi mənbələrin nümayişi, etnoqrafik, hərbi-tarixi, tarixi-bioqrafik, tarixi muzeylər ekskursiyaları

Ədəbi-bioqrafik, ədəbi-tarixi, milli ədəbiyyatın inkişafının müəyyən dövrlərini açıqlayan ekskursiyalar, ədəbi-bədii.

İstehsalat-tarixi, istehsalat-iqtisadi, istehsalat-texniki, şagirdlər üçün peşə yönümlü

- Memarlıq tikililərinin nümayişi, müəyyən tarixi dövrün memarlıq ədidələrinin nümayişi, bir memarın yaradıcılığını əks etdirən, baş layihə üzrə şəhərlərin planlaşdırılması və abadlaşdırılması ilə tanışlıq

162 Bələdçinin danışıqında hansı məsələlər əks olunur

Nümayiş zamanı, dayanacaq nöqtələrinin düzgün seçilməsi, əlverişli vaxt, mövsüm seçimi, müəyyən ekskursiya mövzusu ilə heç bir əlaqəsi olmayan obyektlərdən ekskursiyaçıların diqqətini yayındırmaq imkanı

Ekskursiya obyektlərinin nümayişi və obyekt haqqında danışıq

- Şərh etmək, aydınlaşdırmaq, açıqlama vermək və həmin anda ekskursiyaçının görə bilmədikləri əlavə etməklə bərpa etmək

Obyektin müxtəlif görünüş nöqtələrindən nümayişi zamanı metodiki üsullardan istifadə məqsədilə

ekskursiyaçıların hərəkət etmək imkanının olması, ekskursiya bələdçisinin bacarığı və təcrübəsi, ekskursiyaçıların hazırlıq dərəcəsi

Ekskursiyaçıların obyektə müstəqil müşahidə etmələri, «ekskursiya bələdçisinin portfelində» olan eksponatlarla ekskursiyaçıların tanış edilməsi, ekskursiya bələdçisinin rəhbərliyi ilə baxışın keçirilməsi

163 Ekskursiya bələdçisinin danışıqına tələblərə aiddir

Görünənləri şərh etmək, aydınlaşdırmaq, açıqlama vermək və həmin anda ekskursiyaçının görə bilmədikləri əlavə etməklə bərpa etmək

Ekskursiyaçıların obyektə müstəqil müşahidə etmələri, «ekskursiya bələdçisinin portfelində» olan eksponatlarla ekskursiyaçıların tanış edilməsi, ekskursiya bələdçisinin rəhbərliyi ilə baxışın keçirilməsi

- Nitq əlaqəsi, məntiq, yığcamlıq, inandırıcılıq, ifadə sadəliyi, fikir tamamlığı, nümayişlə əlaqəlilik, elmilik, süjet, konkretlik

Ekskursiya bələdçisinin suallarına ekskursiyaçıları cavab verir, izah etmə zamanı əmələ gələn suallara ekskursiya bələdçisi özü cavab verir

Obyektin müxtəlif görünüş nöqtələrindən nümayişi zamanı metodiki üsullardan istifadə məqsədilə ekskursiyaçıların hərəkət etmək imkanının olması, ekskursiya bələdçisinin bacarığı və təcrübəsi

164 Konkret ekskursiya metodikasına aiddir

- Obyektlərin nümayiş etdirilməsi, bu obyektlərə ekskursiyaçıların baxışının təşkili, nümayiş və danışıq metodikasının müəyyən üsullarından istifadə edilməsindən ibarət fəaliyyət proqramıdır
Ekskursiyaçıların obyektə müstəqil müşahidə etmələri, «ekskursiya bələdçisinin portfelində» olan eksponatlarla ekskursiyaçıların tanış edilməsi, ekskursiya bələdçisinin rəhbərliyi ilə baxışın keçirilməsi
Görünənləri şərh etmək, aydınlaşdırmaq, açıqlama vermək və həmin anda ekskursiyaçının görə bilmədikləri əlavə etməklə bərpa etmək
Obyektin müxtəlif görünüş nöqtələrindən nümayişi zamanı metodiki üsullardan istifadə məqsədilə ekskursiyaçıların hərəkət etmək imkanının olması, ekskursiya bələdçisinin bacarığı və təcrübəsi
Ekskursiya bələdçisinin suallarına ekskursiyaçıları cavab verir, izah etmə zamanı əmələ gələn suallara ekskursiya bələdçisi özü cavab verir

165 Təcrübədə suallar təsnifatı necə qruplaşdırılır

Ekskursiya bələdçisi tərəfindən obyektlərin nümayiş etdirilməsi, bu obyektlərə ekskursiyaçıların baxışının təşkili
Ekskursiyaçıların obyektə müstəqil müşahidə etmələri, «ekskursiya bələdçisinin portfelində» olan eksponatlarla ekskursiyaçıların tanış edilməsi, ekskursiya bələdçisinin rəhbərliyi ilə baxışın keçirilməsi
Görünənləri şərh etmək, aydınlaşdırmaq, açıqlama vermək və həmin anda ekskursiyaçının görə bilmədikləri əlavə etməklə bərpa etmək

İnsanlar tərəfindən ekskursiya zamanı eşitdiklərinin və gördüklərinin, faktiki materialın yadda saxlanması, həmçinin nəticə çıxarılması və ekskursiyaçılara qısa müddətli istirahətin verilməsi üçün istifadə olunur

- İzah etmə zamanı suallara ekskursiya bələdçisi özü cavab verir, ekskursiyaçıların diqqətini artırmaq və onları fəallaşdırmaq məqsədilə verilən ritorik suallar, ekskursiya iştirakçıları tərəfindən mövzu üzrə verilən suallar

166 Turizmdə fasilələrin rolu və vəzifələrinə aiddir

Ekskursiyaçıların obyektə müstəqil müşahidə etmələri, «ekskursiya bələdçisinin portfelində» olan eksponatlarla ekskursiyaçıların tanış edilməsi

İstehlakçılara və xidmətin satışı ilə məşğul olan firmalara turizm təklifini geniş həcmdə istiqamətləndirməyə yardım etməkdir

Ekskursiya bələdçisinin suallarına ekskursiyaçıları cavab verir, izah etmə zamanı əmələ gələn suallara ekskursiya bələdçisi özü cavab verir

- Ekskursiya zamanı eşitdiklərinin və gördüklərinin, faktiki materialın yadda saxlanması, həmçinin nəticə çıxarılması və ekskursiyaçılara qısa müddətli istirahətin verilməsi üçün istifadə olunur
Ekskursiya obyektini xarakterizə edən məlumatlar, obyektin növü, adı, onunla əlaqəli hadisələr, yerləşdiyi ərazi, qısa təsviri, müəllifləri

167 Turməhsulun irəliləməsinin növləri necə qruplaşdırılır

- İxtisaslaşdırılmış turizm sərgilərində iştirak etmək
Məşğuliyət quruluşu, əmtəə təklifi, əhali gəlirləri, xidmət sahələrinin inkişafı və strukturu, əhalinin demoqrafik tərkibi
İstehsal və istehlakın tarazlığı, dinamikası və artım sürəti
Əmək haqqı, gəlirlər, əmək bazarı, məşğulluq, kadr hazırlığı, vergilər, sosial təminat, sosial müdafiə, mənzil siyasəti, yığının qorunması
Hər hansı fəaliyyətdən, mülkiyyətdən, vergilər və gömrük rüsumları

168 Sərgilərdə reklam fəaliyyətinin əsas məqsədlərinə aiddir

Ekskursiyada açıqlanan əsas suallar üzrə yarımmövzular, giriş və nəticənin ardıcıl və əlaqəli yerləşdirilməsidir
Ekskursiyaçıların diqqətini artırmaq və onları fəallaşdırmaq məqsədilə verilən ritorik suallar

- Xidmət satışı ilə məşğul olan firmalara turizm təklifini geniş həcmdə istiqamətləndirməyə yardım etmək
Fotoşəkillər, sxemlər, xəritələr, çertyojlar, rəsmlər, sənədlərin surəti, müəssisələrin istehsal etdikləri məhsulun nümunələri, digər əyani vasitələr
Ekskursiya obyektini xarakterizə edən məlumatlar, obyektin növü, adı, onunla əlaqəli hadisələr

169 Turizm marşrutuna daxil olan obyektlərin pasportuna daxildir

Ekskursiyada açıqlanan əsas suallar üzrə yarımövzlər, giriş və nəticənin ardıcıl və əlaqəli yerləşdirilməsidir. Ekskursiyaçıların diqqətini artırmaq və onları fəallaşdırmaq məqsədilə verilən ritorik suallar, ekskursiya iştirakçıları tərəfindən verilən suallar.

İstehlakçılara və xidmətin satışı ilə məşğul olan firmalara turizm təklifini geniş həcmdə istiqamətləndirməyə yardım etməkdir.

Fotoşəkillər, sxemlər, xəritələr, çertyojlar, rəsmlər, sənədlərin surəti, müəssisələrin istehsal etdikləri məhsulun nümunələri, digər əyani vasitələr.

- Məlumatlar, obyektin növü, adı, onunla əlaqəli hadisələr, yerləşdiyi ərazi, qısa təsviri, müəllifləri, yaranma tarixi, mənbələr.

170 Turizmdə ekskursiya bələdcisinin portfeli nə aiddir

Ekskursiyada açıqlanan əsas suallar üzrə yarımövzlər, giriş və nəticənin ardıcıl və əlaqəli yerləşdirilməsidir. Ekskursiya bələdcisinin suallarına ekskursiyaçıları cavab verir, izah etmə zamanı əmələ gələn suallara ekskursiya bələdcisi özü cavab verir, ekskursiyaçıların diqqətini artırmaq və onları fəallaşdırmaq məqsədilə verilən ritorik suallar, ekskursiya iştirakçıları tərəfindən mövzu üzrə verilən suallar.

Sənədlərin surəti, müəssisələrin istehsal etdikləri məhsulun nümunələri, istehlakçılara və xidmətin satışı ilə məşğul olan firmalara turizm təklifini geniş həcmdə istiqamətləndirmə.

- Çertyojlar, rəsmlər, sənədlərin surəti, müəssisələrin istehsal etdikləri məhsulun nümunələri, fotoşəkillər, sxemlər, xəritələr.

Ekskursiya obyektini xarakterizə edən məlumatlar, obyektin növü, adı, onunla əlaqəli hadisələr, yerləşdiyi ərazi, qısa təsviri, müəllifləri.

171 Struktur komponentlərinə görə ekskursiyalara aiddir

- Bələdçi və ekskursiyaçı
Sahibkar, ekskursiya bələdçisi və ekskursiyaçı
Ekskursiya bələdçisi, tələbə-müəllim heyətinin işgüzarlığı və ekskursiyaçı
Müəllim və tələbə
Sahibkar və işçi heyət

172 Turizmin növlərinə daxildir:

Kompleks səfərlər, istirahət üçün xidmətlər paketi və kompleks turlarla bağlı xərclər, yerləşdirmə, qidalanma, nəqliyyat xərcləri aid edilir.

Turizm xidməti və turizm məhsullarının alınması sərf etdikləri xərclər nəticəsində müəyyən olunur.

Ölkəni tərk edən yerli turistlərin xərcləri ilə ölkəyə gələn xarici turistlərin yerli turizm məsulları və xidmətlərin istehlakına sərf etdikləri xərclər qarşı-qarşıya qoyulur.

- Keçirilmə yerinə, hərəkət vasitəsinə görə, məqsədinə görə, yaşla əlaqədar, iştirakçıların sayına görə, keçirilmə vasitəsinə görə, keçirilmə xarakterinə görə.

Turun təşkil zamanı turistlərə göstərilən kompleks xidmətdə iştirak edən bütün müəssisə və təşkilatlar.

173 Elmi və ya konqress turizminə aiddir:

Turist firmaları tərəfindən tam kompleks şəkildə satılan səyahətlər.

İstirahət və müalicə məqsədilə həyata keçirilən səyahətlər.

Dərketmə məqsədi ilə həyata keçirilən səyahətlər.

- Müxtəlif konqresslərdə, simpoziumlarda, yığıncaqlarda iştirak etmək məqsədi daşıyan səyahətlər.
Turizm müəssisələrinin işinin əlaqələndirilməsi.

174 Rekreasiya turizminə aiddir:

- İstirahət və müalicə məqsədilə həyata keçirilən səyahətlər.
İstirahət və müalicə məqsədilə həyata keçirilən səyahətlər.
Dərketmə məqsədi ilə həyata keçirilən səyahətlər.
Müxtəlif konqresslərdə, simpoziumlarda, yığıncaqlarda iştirak etmək məqsədi daşıyan səyahətlər.
Turizm müəssisələrinin işinin əlaqələndirilməsi.

175 Ekskursiyalara aiddir:

Turist firmaları tərəfindən tam kompleks şəkildə satılan səyahətlər.

İstirahət və müalicə məqsədilə həyata keçirilən səyahətlər.

- Dərketmə məqsədi ilə həyata keçirilən səyahətlər.
Müxtəlif konqresslərdə, simpoziumlarda, yığıncaqlarda iştirak etmək məqsədi daşıyan səyahətlər.
Turizm müəssisələrinin işinin əlaqələndirilməsi

176 İntensiv turlara daxildir:

- Əməkdə qazandıqları nailiyyətlərə görə müəssisələr tərəfindən öz işçiləri üçün firmanın hesabına təşkil edilən həvəsləndirici səyahətlər.
Turizm müəssisələrinin işinin əlaqələndirilməsi
Bronlaşdırma sistemi və inzibati xidmətlər
Ekskursiya-kütləvi gəzintilər
Turist firmaları tərəfindən tam kompleks şəkildə satılan səyahətlər.

177 .İnkluziv turlara daxildir:

- Turist firmaları tərəfindən tam kompleks şəkildə satılan səyahətlər.
Bronlaşdırma sistemi və inzibati xidmətlər
Ekskursiya-kütləvi gəzintilər
Reklam məqsədli ekskursiyaların həyata keçirilməsi]
Turizm müəssisələrinin işinin əlaqələndirilməsi

178 əməkdaşlıq formasına görə turist qrupları necə təsnifləşdirilir?

- Konstruktiv tədbirlər, təşkilatı tədbirlər
Makrosəviyyəli reklamlar
Turizmin təbiətdən istifadə etmə növləri
Xətti, radial, kombinasiyalı
- Valyuta və valyutasız.

179 Beynəlxalq turizmə hansı səyahətlər aiddir?

- Mehmanxanaların, panseonatların, turbazaların, sanatoriya­ların, çarpayı fondları və otaqların sayı, turistlərə xidmət göstərən qida müəssisələrində yerlərin sayı, turistlərə xidmət göstərən ticarət, ictimai-iaşə, əyləncə müəssisələri, aqua parklar, əmək ehtiyatları
Ümumi beynəlxalq hüquqlarla tənzimlənən dövlətlərarası münasibətlərə, beynəlxalq şəxsiyyət hüquqları ilə tənzimlənən əcnəbi vətəndaşlara münasibətlər, turizm mübadiləsi zamanı yaranan münasibətlər
Azərbaycan Respublikasında yaşayan vətəndaşların və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin Azərbaycan Respublikasının hüdu­dları daxilində səyahətlər.
- Azərbaycan Respublikasında yaşayan vətəndaşların və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin başqa ölkəyə səyahətidir. Səyahətin əsas məqsədi, səyahətin təşkilinin xarakteri, turist axınının intensivliyi, turun davamiyyət müddəti, qrupda olanların yaş fərqi, istifadə edilən nəqliyyat növü, əməkdaşlıq forması və s.

180 Beynəlxalq turizmin bölgü meyarlarına aiddir:

- Dəyəriərin toplanması
Əlavə xidmətlər, bazarın seqmentləşməsi
Məqsədli bazar xidmətləri
- Getmə və gəlmə turizm
Bazarın seqmentləşməsi

181 Beynəlxalq turizmin təsir dairəsi aşağıdakıları əks etdirir:

- Ümumi beynəlxalq hüquqlarla tənzimlənən dövlətlərarası münasibətlərə, beynəlxalq şəxsiyyət hüquqları ilə tənzimlənən əcnəbi vətəndaşlara münasibətlər, turizm mübadiləsi zamanı yaranan münasibətlər
Təbiət amilləri, istirahət yerinin sosial-iqtisadi inkişaf səviyyəsi, turizm sənayesinin maddi bazası, istirahət yerinin infrastrukturunu, turizm təklifi
Turizm şirkətinin idarə edilməsi üçün yeni fəaliyyət sahəsi üçün hansı idarəetmə proqramı qəbul edilməsi, yeni şirkətlər təsis etməklə turizm fəaliyyətinin genişləndirilməsi
Turizm şirkətinin idarə edilməsi üçün yeni fəaliyyət sahəsi üçün hansı idarəetmə proqramı qəbul edilə bilər, iqtisadiyyatın digər sahələrinin inkişafına təsir edən və ödəmə balansının sabit saxlanılması funksiyası qəbul edilə bilər

Milli səviyyədə marketing tədqiqatları, turizm infrastrukturunun inkişafının hüququ və investisiya yönümlü dəstəyi, marketing konsepsiyalarının müəssisələr üçün onların reallaşdırılması istiqamətində məsləhətlərlə hazırlanması və emal edilməsi, məsləhət xidmətləri

182 Turizmdə ədəbiyyat ekskursiyalarına daxildir

Şəhərin memarlıq tikililərinin nümayişi, müəyyən tarixi dövrün memarlıq ədədlərinin nümayişi

İstehsalat-tarixi, istehsalat-iqtisadi, istehsalat-texniki, şagirdlər üçün peşə yönümlü

- Milli ədəbiyyatın inkişafının müəyyən dövrlərini açıqlayan ekskursiyalar, ədəbi-bədii, ədəbi-bioqrafik, ədəbi-tarixi
Tarixi-ölkəşünaslıq, arxeoloji, maddi tarixi mənbələrin nümayişi, etnoqrafik, hərbi-tarixi, tarixi-bioqrafik, tarixi muzeylər ekskursiyaları
Fərdi və qrup şəklində, yerli əhali, gəlmə turistlər, yaşlılar, məktəblər üçün

183 Turizmdə istehsalat ekskursiyalarına aiddir

Tarixi-ölkəşünaslıq, arxeoloji, maddi tarixi mənbələrin nümayişi, etnoqrafik, hərbi-tarixi, tarixi-bioqrafik, tarixi muzeylər ekskursiyaları

Şəhərin memarlıq tikililərinin nümayişi, müəyyən tarixi dövrün memarlıq ədədlərinin nümayişi

- İstehsalat-texniki, şagirdlər üçün peşə yönümlü, istehsalat-tarixi, istehsalat-iqtisadi
Ədəbi-bioqrafik, ədəbi-tarixi, milli ədəbiyyatın inkişafının müəyyən dövrlərini açıqlayan ekskursiyalar, ədəbi-bədii
Fərdi və qrup şəklində, yerli əhali, gəlmə turistlər, yaşlılar, məktəblər üçün

184 Turizmdə tematik ekskursiyalara aşağıdakılar daxildir

Şəhərin memarlıq tikililərinin nümayişi, müəyyən tarixi dövrün memarlıq ədədlərinin nümayişi, bir memarın yaradıcılığını əks etdirən, baş layihə üzrə şəhərlərin planlaşdırılması və abadlaşdırılması ilə tanışlıq, müasir memarlıq nümunələrinin nümayişi, yeni tikintilər üzrə

Fərdi və qrup şəklində, yerli əhali, gəlmə turistlər, yaşlılar, məktəblər üçün

- Sənətsünaslıq, ədəbiyyat, təbiətsünaslıq (ekoloji), memarlıq-şəhərsalma ekskursiyaları, tarixi, istehsalat
Ədəbi-bioqrafik, ədəbi-tarixi, milli ədəbiyyatın inkişafının müəyyən dövrlərini açıqlayan ekskursiyalar, ədəbi-bədii.
İstehsalat-tarixi, istehsalat-iqtisadi, istehsalat-texniki, şagirdlər üçün peşə yönümlü

185 Turizmin istehsalat – xidmət prosesində aşağıdakılar ayrılır:

Mağazalar, turist ləvazimatını, suvenirləri, idman mallarını satan dükanlar, kirayə məntəqələri

Müəssisənin qiymət strategiyasının müəyyənlişməsi

Daxili və beynəlxalq turizm formasında

- Turizmin formaları, turizmin növləri, turizmin növ müxtəlifliyi.
Əlavə xidmətlər, bazarın seqmentləşməsi

186 Müxtəlif ekskursiyaçı qruplar üçün tədris işinin hansı formaları mövcuddur

Fərdi və qrup şəklində, yerli əhali, gəlmə turistlər, yaşlılar, məktəblər üçün

İstehsalat-tarixi, istehsalat-iqtisadi, istehsalat-texniki, şagirdlər üçün peşə yönümlü

Ekskursiya-kütləvi gəzinti, ekskursiya-gəzinti, ekskursiya-mühazirə, ekskursiya-konsert, ekskursiya-tamaşa

- Ekskursiya-nümayiş, ekskursiya-dərs, tədris ekskursiyası, sınaq ekskursiyası, nümunə ekskursiyaları, reklam məqsədli ekskursiya
Şəhərin memarlıq tikililərinin nümayişi, müəyyən tarixi dövrün memarlıq ədədlərinin nümayişi, bir memarın yaradıcılığını əks etdirən

187 əsas turizm xidmətlərinə aiddir

Müəssisənin qiymət strategiyasının müəyyənlişməsi

Qiymətməhləgəlmə metodunun seçilməsi

- Daşınmanın təşkili xidməti, yerləşdirmə, qidalanma
Müəssisənin xarici münasibətlərində qiymətə təsir edən amillərin aşkara çıxarılması
Bazarda rəqiblərin sayının müəyyənlişməsi

188 Səyahət iştirakçılarının sayına görə turizm növlərinin bölgüsü necə həyata keçirilir

İstifadəsi mümkün olmayan, xidmətlərin hiss edilməməsi, mövsümi dəyişmələrə məruz qalma, müəyyən yerə bağlılıq, istehlakçılar

Kommersiya, sosial turizm

Çimərlik, müalicəvi, dağ turizmi

Fərdi, qrup halında

- Yaşlı adamların, gənclər, orta yaş, uşaq turizmi

189 əlavə turizm xidmətlərinə aiddir

- Ekskursiyaların təşkili üzrə xidmətlər, sığorta xidmətləri, gid-tərcüməçi və gidlərin xidməti. nəqliyyatın təşkil olunması, ləvazimatın, inventarın kirayə xidmətləri, rabitə vasitələri, iaşə xidmətləri
- Məhsulun keyfiyyəti
Rəqabətli qiymətin dinamikası və səviyyəsi
Tələb və təklif münasibətləri
İstehlakçılar

190 Məqsədlərinə görə turizmin aşağıdakı növləri vardır

- Turizm sənayesi və qonaqpərvərlik sənayesi
  - Müalicə və istirahət məqsədilə kurort-rekreasiya turizmi, təbiət və tarix, mədəniyyət abidələri ilə tanışlıq üçün dərketmə turizmi, konqress turizmi, işgüzar danışıqlar aparmaq və əlaqələr qurmaq üçün işgüzar turizmi, dini ayinləri icra etmək imkanı verən dini turizm, etnik turizm, ekoturizm
- Əmək məhsuldarlığının artması, şəhərlərin böyüməsi, asudə vaxtlarda gənclərin neqativ fəaliyyətlərinin artması
Zəhmətkeşlərin gəlirlərinin artması, turizmin ekoloji cəhətdən zərərsiz olması, asudə vaxtdan səmərəli istifadə, cəmiyyətin psixofizioloji resurslarının bərpası
İnsanın əmək fəaliyyəti ilə məşğul olmaq qabiliyyəti, turizmdə bazar xidməti

191 Ekskursiyanın effektivliyinin əsas şərtləri kimi qəbul edilir

- Fərdi və qrup şəklində, yerli əhali, gəlmə turistlər, yaşlılar, məktəblər üçün
- Sahibkar, ekskursiya bələdçisi və ekskursiyaçı
- Ekskursiyada açıqlanan əsas suallar üzrə yarım-mövzular, giriş və nəticənin ardıcıl və əlaqəli yerləşdirilməsidir
- Verilən informasiyanın doğru olması
- Şəhərin memarlıq tikililərinin nümayişi, müəyyən tarixi dövrün memarlıq ədidələrinin nümayişi, bir memarın yaradıcılığını əks etdirən, baş layihə üzrə şəhərlərin planlaşdırılması və abadlaşdırılması ilə tanışlıq, müasir memarlıq nümunələrinin nümayişi, yeni tikintilər üzrə

192 Ekskursiyada kompozisiya nəyi əks etdirir

- Mövzunun seçilməsi, bibliografiyanı tərtib edilməsi, ekskursiya materialının mənbəyinin müəyyən edilməsi, ekskursiya obyektlərinin seçilməsi və öyrənilməsi, ekskursiya marşurunun tərtib olunması
- Açıqlanan əsas suallar üzrə yarım-mövzular, giriş və nəticənin ardıcıl və əlaqəli yerləşdirilməsidir
- Ekskursiyanın məqsəd və vəzifələrinin müəyyən olunması
- İnformasiyanın doğru olması
- Ekskursiya zamanı hadisə və əhvalatlar haqqında danışığın ən gərgin nöqtəsi, anıdır

193 Nümayiş üçün əsas şərtlər necə təsnifləşdirilir

- Nümayiş zamanı, dayanacaq nöqtələrinin düzgün seçilməsi, əlverişli vaxt, mövsüm seçimi, müəyyən ekskursiya mövzusu ilə heç bir əlaqəsi olmayan obyektlərdən ekskursiyaçıların diqqətini yayındırmaq imkanı
- Əlverişli vaxt, mövsüm seçimi, müəyyən ekskursiya mövzusu ilə heç bir əlaqəsi olmayan obyektlərdən ekskursiyaçıların diqqətini yayındırmaq imkanı, obyektin müxtəlif görünüş nöqtələrindən nümayişi zamanı metodiki üsullardan istifadə məqsədilə ekskursiyaçıların hərəkət imkanının olması
- Ekskursiya bələdçisi tərəfindən obyektlərin nümayiş etdirilməsi, bu obyektlərə ekskursiyaçıların baxışının təşkili
- Ekskursiya obyektlərinin nümayişi və obyekt haqqında danışmaq
- Ekskursiyaçıların obyektə müstəqil müşahidə etmələri, «ekskursiya bələdçisinin portfelində» olan eksponatlarla ekskursiyaçıların tanış edilməsi, ekskursiya bələdçisinin rəhbərliyi ilə baxışın keçirilməsi

194 Nümayiş hansı elementlərə əsaslanır

Nümayiş zamanı, dayanacaq nöqtələrinin düzgün seçilməsi, əlverişli vaxt, mövsüm seçimi, müəyyən ekskursiya mövzusu ilə heç bir əlaqəsi olmayan obyektlərdən ekskursiyaçıların diqqətini yayındırmaq imkanı
Mövzu üzrə ədəbiyyatın siyahısı, marşruta daxil olan obyektlərin pasportu, ekskursiyanın yoxlama mətni, ekskursiya bələdçilərinin fərdi mətnləri, marşrutun sxemi, «ekskursiya bələdçisinin portfelini»

- Obyekti müstəqil müşahidə etmələri, «ekskursiya bələdçisinin portfelində» olan eksponatlarla ekskursiyaçıların tanış edilməsi, ekskursiya bələdçisinin rəhbərliyi ilə baxışın keçirilməsi
Ekskursiya obyektlərinin nümayişi və obyekt haqqında danışmaq
Ekskursiyaçıların obyekti müstəqil müşahidə etmələri, «ekskursiya bələdçisinin portfelində» olan eksponatlarla ekskursiyaçıların tanış edilməsi, ekskursiya bələdçisinin rəhbərliyi ilə baxışın keçirilməsi

195 Səyahətlər hansı elementlərin uyğunlaşmasına əsaslanır

Nümayiş zamanı, dayanacaq nöqtələrinin düzgün seçilməsi, əlverişli vaxt, mövsüm seçimi, müəyyən ekskursiya mövzusu ilə heç bir əlaqəsi olmayan obyektlərdən ekskursiyaçıların diqqətini yayındırmaq imkanı
Mövzu üzrə ədəbiyyatın siyahısı, marşruta daxil olan obyektlərin pasportu, ekskursiyanın yoxlama mətni, ekskursiya bələdçilərinin fərdi mətnləri
Görünənləri şərh etmək, aydınlaşdırmaq, açıqlama vermək və həmin anda ekskursiyaçının görə bilmədikləri əlavə etməklə bərpa etmək

- Obyektlərin nümayişi və danışmaq
Ekskursiyaçıların obyekti müstəqil müşahidə etmələri, «ekskursiya bələdçisinin portfelində» olan eksponatlarla ekskursiyaçıların tanış edilməsi, ekskursiya bələdçisinin rəhbərliyi ilə baxışın keçirilməsi

196 Ekskursiya mövzularının hazırlanması sənədlərinə daxildir

Ekskursiyaçıların obyekti müstəqil müşahidə etmələri, «ekskursiya bələdçisinin portfelində» olan eksponatlarla ekskursiyaçıların tanış edilməsi, ekskursiya bələdçisinin rəhbərliyi ilə baxışın keçirilməsidir

- Marşruta daxil olan obyektlərin pasportu, ekskursiyanın yoxlama mətni, ekskursiya bələdçilərinin fərdi mətnləri, marşrutun sxemi, «ekskursiya bələdçisinin portfelini»
Görünənləri şərh etmək, aydınlaşdırmaq, açıqlama vermək və həmin anda ekskursiyaçının görə bilmədikləri əlavə etməklə bərpa etmək
Ekskursiya obyektlərinin nümayişi və obyekt haqqında danışmaq
Ekskursiyanın məqsəd və vəzifələrinin müəyyən olunması, mövzunun seçilməsi, biblioqrafiyanı tərtib edilməsi, ekskursiya materialının mənbəyinin müəyyən edilməsi

197 Ekskursiyaların hazırlanma mərhələlərinə aid olan göstəriciləri sadalayın

Ekskursiyaçıların obyekti müstəqil müşahidə etmələri, «ekskursiya bələdçisinin portfelində» olan eksponatlarla ekskursiyaçıların tanış edilməsi, ekskursiya bələdçisinin rəhbərliyi ilə baxışın keçirilməsidir
Mövzu üzrə ədəbiyyatın siyahısı, marşruta daxil olan obyektlərin pasportu, ekskursiyanın yoxlama mətni, ekskursiya bələdçilərinin fərdi mətnləri, marşrutun sxemi, «ekskursiya bələdçisinin portfelini», mövzu üzrə metodiki işləmələr, ekskursiya materialları, müəyyən mövzu üzrə ekskursiyanı aparılmasına icazə verilən bələdçilərin siyahısı

- Görünənləri şərh etmək, aydınlaşdırmaq, açıqlama vermək və həmin anda ekskursiyaçının görə bilmədikləri əlavə etməklə bərpa etmək
Ekskursiya obyektlərinin nümayişi və obyekt haqqında danışmaq
Məqsəd və vəzifələrinin müəyyən olunması, mövzunun seçilməsi, biblioqrafiyanı tərtib edilməsi

198 Ekskursiyalar keçirilmə üsuluna görə necə qruplaşdırılır

Fərdi və qrup şəklində, yerli əhali, gəlmə turistlər, yaşlılar, məktəblər üçün
Fərdi və qrup şəklində, yerli əhali, gəlmə turistlər, yaşlılar, məktəblər üçün
Ekskursiya-konsultasiya, ekskursiya-nümayiş, ekskursiya-dərs, tədris ekskursiyası, sınaq ekskursiyası, nümunə ekskursiyaları

- Ekskursiya-konsert, ekskursiya-tamaşa, ekskursiya-kütləvi gəzinti, ekskursiya-gəzinti, ekskursiya-mühazirə
Ədəbi-bioqrafik, ədəbi-tarixi, milli ədəbiyyatın inkişafının müəyyən dövrlərini açıqlayan ekskursiyalar, ədəbi-bədii.

199 Ekskursiyada kulminasiya nəyi əks etdirir

Ekskursiyaçıların obyekti müstəqil müşahidə etmələri, «ekskursiya bələdçisinin portfelində» olan eksponatlarla ekskursiyaçıların tanış edilməsi, ekskursiya bələdçisinin rəhbərliyi ilə baxışın keçirilməsidir
Ekskursiyanın məqsəd və vəzifələrinin müəyyən olunması, mövzunun seçilməsi, biblioqrafiyanı tərtib edilməsi, ekskursiya materialının mənbəyinin müəyyən edilməsi, ekskursiya obyektlərinin seçilməsi və öyrənilməsidir

- Hadisə və əhvalatlar haqqında danışığın ən gərgin nöqtəsidir
Ekskursiyada açıqlanan əsas suallar üzrə yarımmövzular, giriş və nəticənin ardıcıl və əlaqəli yerləşdirilməsidir
Mövzu üzrə ədəbiyyatın siyahısı, marşruta daxil olan obyektlərin pasportu, ekskursiyanın yoxlama mətni, ekskursiya bələdçilərinin fərdi mətnləri, marşrutun sxemi, «ekskursiya bələdçisinin portfeli»

200 Turizmin formalara bölgüsü necə həyata keçirilir:

- Mağazalar, turist ləvazimatını, suvenirləri, idman mallarını satan dükənlər, kirayə məntəqələri
- Daxili və beynəlxalq turizm formasında
Əlavə xidmətlər, bazarın seqmentləşməsi
Müəssisənin qiymət strategiyasının müəyyənləşməsi
Turizmin formaları, turizmin növləri, turizmin növ müxtəlifliyi.

201 Məqsədli proqram üsullarının qəbul edilməsində mühüm vasitə və əsas analitik funksional model kimi hansı iqtisadi kateqoriya qəbul olunur

- Bazar tipli iqtisadi sistemin formalaşması
- Proqnozlaşdırma
Tənzimləmə
Planlaşdırma
Modelləşmə

202 Turist sahəsində gəlirlərin bölgüsü nə ilə bağlıdır

- Turoperator və turagentliklərin köməkliyi ilə
ÜDM-un artım tempi ilə
- Vəsaitlərin dövriyyə xarakteri ilə
Məcmu gəlirlər ilə
Bazar sisteminin formalaşması ilə

203 Turizmin inkişafının daha səmərəli yoluna aiddir

- Hüquqi şəxs kimi, yerli idarəetmə orqanları ilə torpaq fondundan və yaxud işə təsərrüfatından istifadəyə görə icarə haqqı verir, budcə qarşısında müxtəlif vergi ödəmələrinə daxil olur
İlkin fəaliyyət şəraitini yaratmaqla sonrakı illərdə turizm fəaliyyətinin maliyyə-maddi dayaqlarını dövlət və yerli vəsaitlərin stimullaşdırılması hesabına təşkil etmək
Struktur model olmaqla, tələbatın seqmentləşməsi, resurs təminatı və təşkilatı-iqtisadi quruluş olaraq funksional vəzifələrin bölgüsünə uyğun ixtisaslaşma səviyyəsi ilə
Müəyyən olunmuş normativlərə uyğun və müasir texnologiyaları nəzərə almaqla cari qiymətlərdə zəruri olan xərc strukturu əsasında yerli vəsaitlərin stimullaşdırılması hesabına təşkil etmək
- Kredit resurslarına olan tələbatı ödəməklə, qiymətli kağızlar bazarında turizm sahibkarlığı ilə məşğul olmaq üçün səhmlərin buraxılması

204 İslahatların həyata keçirilməsi istiqamətləri turizm maraqları baxımından hansı formada qiymətləndirilir

- Müəssisənin nizamnamə kapitalına onun idarə edilməsində iştirak etmək və onun fəaliyyətindən uzunmüddətli gəlir götürmək məqsədilə vəsait qoyuluşudur
Müəyyən olunmuş normativlərə uyğun və müasir texnologiyaları nəzərə almaqla cari qiymətlərdə zəruri olan xərc strukturu əsasında
- Respublikada bazar tipli iqtisadi sistemin formalaşması və dərinləşməsi istiqaməti olaraq
İstehlakçıların maraqlarını ifadə edən istehlak davranışı modelini qurmaq və onun perspektivini qiymətləndirmək
İntuitsiyaya əsaslanaraq üstün gəlir əldə etmək məqsədilə yüksək riskə gedən ekstrimal investor tipi

205 Turist dövriyyəsində iştirak edən hər bir subyektin gəlirlərini hansı metodlarla reallaşdırmaq mümkündür

- Yerli məhsul və xidmətlərin, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi, turizm məhsullarının idxalı zamanı ölkədən valyuta axınları, ekoloji və sosial problemlərin meydana çıxması
İntuitsiyaya əsaslanaraq üstün gəlir əldə etmək məqsədilə yüksək riskə gedən ekstrimal investor tipi
Respublikada bazar tipli iqtisadi sistemin formalaşması və dərinləşməsi istiqaməti olaraq bazar metodlarının reallaşdırılması

- İstehlakçıların maraqlarını ifadə edən istehlak davranışı modelini qurmaq və onun perspektivini qiymətləndirmək Müəssisənin nizamnamə kapitalına onun idarə edilməsində iştirak etmək və onun fəaliyyətindən uzunmüddətli gəlir götürmək məqsədilə vəsait qoyuluşudur

206 Turist firmaları təsərrüfat subyekti kimi ölkədə gəlirlərin formalaşması və istifadəsində iştirak etdiyi üçün hansı bölgü sistemində iştirak edir

Struktur model olmaqla, tələbatın seqmentləşməsi, resurs təminatı və təşkilatı-iqtisadi quruluş olaraq funksional vəzifələrin bölgüsünə uyğun ixtisaslaşma səviyyəsi ilə özünün sığorta ödəmələrini həyata keçirir, gömrük və digər ödəmələr ilə xərclər ödəyir

- Hüquqi şəxs kimi, yerli idarəetmə orqanları ilə torpaq fondundan və yaxud iaşə təsərrüfatından istifadəyə görə icarə haqqı verir, budcə qarşısında müxtəlif vergi ödəmələrinə daxil olur, sığorta şirkətləri ilə özünün sığorta ödəmələrini həyata keçirir, gömrük və digər ödəmələr ilə xərclər ödəyir
Kredit resurslarına olan tələbatı ödəməklə, qiymətli kağızlar bazarında turizm sahibkarlığı ilə məşğul olmaq üçün səhmlərin buraxılması
İstehlakçıların maraqlarını ifadə edən istehlak davranışı modelini qurmaq və onun perspektivini qiymətləndirmək yolu ilə özünün sığorta ödəmələrini həyata keçirir, gömrük və digər ödəmələr ilə xərclər ödəyir
İlkin fəaliyyət şəraitini yaratmaqla sonrakı illərdə turizm fəaliyyətinin maliyyə-maddi dayaqlarını dövlət və yerli vəsaitlərin stimullaşdırılması hesabına təşkil etmək

207 Dövlətin turizmin inkişafında əsas vəzifəsi nədir

İstehsal funksiyası, əhali məşğulluquna şərait yaradılması funksiyası, gəlirlərin formalaşdırılması funksiyası
Struktur siyasətin tərkib hissəsi olmaq və istehsal, bölgü sistemində onun məqsədlərini ali məqsədlərə uyğun transformasiya etmək vəzifəsi

- İlkin fəaliyyət şəraitini yaratmaqla sonrakı illərdə turizm fəaliyyətinin maliyyə-maddi dayaqlarını dövlət və yerli vəsaitlərin stimullaşdırılması hesabına təşkil etmək
Proqram xarakterli olmaqla mövcud texnoloji əsasların formalaşması spesifikasiyasını özündə birləşdirir
Turizm şirkətinin idarə edilməsi üçün yeni fəaliyyət sahəsi üçün hansı idarəetmə proqramı qəbul edilməsi

208 Turizmdə imitasiya modeli nədir

İstehsal funksiyası, əhali məşğulluquna şərait yaradılması funksiyası, gəlirlərin formalaşdırılması funksiyası
imitasiya modelinin əsasıdır

- Proqram xarakterli olmaqla mövcud texnoloji əsasların formalaşması spesifikasiyasını özündə birləşdirir
Struktur siyasətin tərkib hissəsi olmaq və istehsal, bölgü sistemində onun məqsədlərini ali məqsədlərə uyğun transformasiya etmək vəzifəsi
Struktur model olmaqla, tələbatın seqmentləşməsi, resurs təminatı və təşkilatı-iqtisadi quruluş olaraq funksional vəzifələrin bölgüsünə uyğun ixtisaslaşma səviyyəsi ilə
Turizm şirkətinin idarə edilməsi üçün yeni fəaliyyət sahəsi üçün hansı idarəetmə proqramı qəbul edilməsi, yeni şirkətlər təsis etməklə turizm fəaliyyətinin genişləndirilməsini özündə birləşdirir

209 Asudə vaxtın səmərəli istifadə olunması hansı göstəricilərlə müəyyən olunur

Yerli məhsul və xidmətlərin, regional valyuta axınlarının, həmçinin xaricdən valyuta daxil olmalarını artırır, ümumi milli məhsulun həcmi yüksəldir, yeni iş yerlərinin yaradılmasına şərait yaradır
Kənd rayonlarında yeni iş yerləri, kənd təsərrüfatı mallarının sərfəli satışı, kənd əhalisinin həyat səviyyəsinin artması, yerli budcəyə əlavə daxilolmalar yolu ilə

- Vətəndaşların işdən azad vaxtlarında müsbət fəaliyyət növlərinə cəlb etməkdən ibarət olmaqla, insanları mənfi hal olan sərxoşluqdan, narkotik maddələrin qəbulundan, qeyri-hüquqi xarakterli, qeyri-formal birliklərdə iştirak etməkdən və s. neqativ hərəkətlərdən yayındıra bilər
İstehlak standartlarına uyğunlaşdırılmış, nisbi və proqnozlaşdırılan yoxsulluq həddinin müəyyən olunması yolu ilə
Yerli xüsusiyyətlərə uyğun struktura malik turizm komplekslərinin tikilməsi, əlaqə vasitələrinin modernizasiyası və infrastrukturun inkişafı, turizm kadrlarının inkişafı

210 Turizmin mikroiqtisadi modeli özündə aşağıdakıları birləşdirir

Azad qiymət sistemi və mülkiyyət hüququ

Funksiyanın tərkibi və məzmunu, hər səviyyənin funksional və xətt bəndlərinin sayı, bəndlər arasında tabeçilik

Proqram xarakterli olmaqla mövcud texnoloji əsasların formalaşması spesifikasiyasını özündə birləşdirir

- Struktur siyasətin tərkib hissəsi olmaq və istehsal, bölgü sistemində onun məqsədlərini ali məqsədlərə uyğun transformasiya etmək vəzifəsi
Turizm müəssisələrinin işinin əlaqələndirilməsi

211 Turist dövrünü necə ifadə olunur

Əyləncə və intellektual funksiyalar, şəraitin və fəaliyyət növünün tam dəyişməsi yolu ilə fərdin yorğunluq hissindən azad olmasını təmin edir

- Turist turist firmasına turist yollayışı üçün pul ödəyir, turist firması turistə turist yollayışı verir, turist turist yollayışını turist məhsuluna, yəni konkret turizm xidmətlərinə ödəyir, turist məhsulunun reallaşdırılması prosesində turist, turizm məhsulunun əldə edilməsinə sərf etdiyi puldan razı qalır, turist firması turist bazarının, turist sənayesinin inkişafına və yeni turist məhsulu növlərinin yaradılmasına investisiya yatırır edir Təbii resurslardan istifadə üçün lisenziya alınması, ətraf mühitin mühafizəsinin daxili iqtisadi mexanizmini formalaşdırır
- Nəzərdə tutulan proqrama müvafiq getdiyi ölkəyə daxil olma, orada qalma qaydaları, yerli əhalinin adətləri, dini mərasimlər
- İstehlakçı tələbinin araşdırılması üzrə bazarın marketinq tədqiq edir

212 Turist müəssisələrinin bölgüsü idarəetmə sistemində hansı əlamətlər üzrə həyata keçirilir

- İdarəetmə obyektləri ilə əlaqədar əlaqələndirici istiqamətlər
- Nəqliyyat müəssisələri, mehmanxana müəssisələri
- Təşkilatı strukturların lahiyələndirilməsi
- Əmək proseslərinin idarə edilməsi
- İmitasiya modelləri və oyunlar nəzəriyyəsi vasitəsilə

213 Turizmin inkişafı istiqamətində tədqiqatların aparılması sxeminin hazırlanması zamanı hansı plana uyğun hərəkət edilməlidir

- Verilənlərin yığılımı, verilənlərin interpretasiyası, hesabatın tərtibi, nəzarət-yoxlama
- Xidmətlərin səviyyəsinə, göstərilən xidmətin nomenklaturasına və keyfiyyətinə görə
- Turizm xidməti və məhsullarının xarici və daxili turistlərə satışından
- İstehlak funksiyası, əhali məşğulluquna şərait yaradılması funksiyası, gəlirlərin formalaşdırılması funksiyası
- Turizm və sosial-mədəni servis xidmətlərində reklam xidmətlərinin təşkili, müəssisələr arasında azad rəqabətin mövcudluğu

214 Beynəlxalq təsnifatda turistin yol xərcindən əlavə xərcləri necə təsnifləşdirilir:

- 40%-qidalanmaya, 8%-i ölkə daxili nəqliyyata, 30%-i mehmanxanada qalmağa, 22%-digərlərinə sərf edilir
- 4%-qidalanmaya, 44%-i ölkə daxili nəqliyyata, 30%-i mehmanxanada qalmağa, 22%-digərlərinə sərf edilir
- 48%-i ölkə daxili nəqliyyata, 30%-i mehmanxanada qalmağa, 22%-digərlərinə sərf edilir
- 8%-qidalanmaya, 40%-i ölkə daxili nəqliyyata, 30%-i mehmanxanada qalmağa, 22%-digərlərinə sərf edilir
- 48%-qidalanmaya, 52%-i mehmanxanada qalmağa sərf edilir

215 Turist xidmətlərinin hansı fərqli xüsusiyyətləri vardır

Rəqabət qabiliyyətli mühitin yaradılmasıdır

Hər hansı bir ölkənin daxili və onun sərhədlərindən kənarında təşkil olunan səyahətlərdir

Dövlətin milli sərhədlərindən kənarında həyata keçirilən səyahətlərdir

Sahibkarlıq fəaliyyətinin səmərəli təşkili

- İstifadəsi mümkün olmayan, xidmətlərin hiss edilməməsi, mövsümi dəyişmələrə məruz qalma, müəyyən yerə bağlılıq, istehlakçılar

216 Özfəaliyyət turizm idarələrinə daxil edilir

Təhsil və elm, səhiyyə, mədəniyyət və incəsənət, bədən tərbiyyəsi və idman, turizm və sosial-mədəni servis

Turist ləvazimatını, suvenirləri, idman mallarını satan dükənlər, əhaliyə göstərilən ticarət xidmətləri, sənişin nəqliyyatı, rabitə və informasiya xidmətləri, mənzil-kommunal təsərrüfatı

Turizm və sosial-mədəni servis, istehsal, mədəni-məişət xidmətləri, turist ləvazimatını, suvenirləri, idman mallarını satan dükənlər, kirayə məntəqələri, turist, alpinist, velosiped, su idmanı, hava şarları və s.

Əhaliyə göstərilən ticarət xidmətləri, sənişin nəqliyyatı, rabitə və informasiya xidmətləri, mənzil-kommunal təsərrüfatı

- Turist, alpinist, velosiped, su idmanı, hava şarları və s.

217 Tarixi İpək Yolunun bərpası üzrə beynəlxalq konfrans hansı tarixdə və harada keçirilmişdir

10-11 sentyabr 1999-cu il, Tiflis

7-8 sentyabr 1997-ci il, Bakı

10-11 sentyabr 1998-ci il, Tiflis

- 7-8 sentyabr 1998-ci il, Bakı

15-16 sentyabr 1998-ci il, Bakı

218 Turizmin birbaşa təsir nəticələrinə aiddir

- Yerli məhsul və xidmətlərin, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi, turizm məhsullarının idxalı zamanı ölkədən valyuta axınları, ekoloji və sosial problemlərin meydana çıxması
Yerli məhsul və xidmətlərin, regional valyuta axınlarının, həmçinin xaricdən valyuta daxil olmalarını artırır, ümumi milli məhsulun həcmi yüksəldir, yeni iş yerlərinin yaradılmasına şərait yaradır
Vəsait qoyuluşları, turizm müəssisələrindən və turistlərdən əldə olunan gəlirlər, turizm sahəsində işləyənlərin maddi təminatı, yeni iş yerlərinin yaradılması, yığımlar və digər ödəmələr hesabına büdcə artımı təmin edilir
Mehmanxanaların, panseonatların, turbazaların, sanatoriyaların, çarpayı fondları və otaqların sayı, marketing tədqiqatları, turizm infrastrukturunun inkişafının hüququ və investisiya yönümlü dəstəyi təşkil edir
Mədəniyyət müəssisələri - muzeylər, teatrlar, sərgi və konsert zalları, istirahət və idman məşğələləri üçün yerlər, pərakəndə ticarət şəbəkəsi, parklar, əyləncə mərkəzləri, turizm məhsullarının idxalı zamanı ölkədən valyuta axınları, ekoloji və sosial problemlərin meydana çıxmasına şərait yaradılması

219 Dövlətin turizm dəstəyi aşağıdakı amillərlə bağlıdır

İdarəetmədə iqtisadi-inzibati və sosial-psixoloji münasibətlər

Turizmdə marketing xidmətlərinin təşkili

Turizmdə kiçik və orta biznesin xarakterik cəhətləri

Turizm və sosial-mədəni servis xidmətlərində iqtisadi münasibətlər

- Yerli xüsusiyyətlərə uyğun struktura malik turizm komplekslərinin tikilməsi, əlaqə vasitələrinin modernizasiyası və infrastrukturunun inkişafı, turizm kadrlarının inkişafı

220 Turizmin regional inkişafa təsirinə daxildir:

Oğurluq, nəzərə alınmayan, pulsuz və yığıma yönəldilən maliyyə mənbələri

Sosial risqin işəgötürənlər, mizdla işləyənlər və məcburi sosial sığortaya cəlb edilməli məsul şəxslər və onların bölüşdürülməsi

Korrupsiya meyillərinin gücləndirilməsi əsasında mülkiyyətdən, sahibkarlıq fəaliyyətindən, vergilər və gömrük rüsumları hesabına əldə olunan gəlir mənbələri

Struktur, friksion, təbii, institusional və tsiklik işsizliyin artması

- Kənd rayonlarında yeni iş yerləri, kənd təsərrüfatı mallarının sərfəli satışı, kənd əhalisinin həyat səviyyəsinin artması, yerli büdcəyə əlavə daxilolmalar

221 Azərbaycanda turizmi inkişaf etdirmək məqsədilə hansı əsas vəzifələr qarşıya qoyulmuşdur?

İnhisarçılığa əsaslanmaqla turizm bazarını formalaşdırmaq, turistlərə xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsi

Turizm sahəsində sahibkarlığı, ilk növbədə kiçik və orta sahibkarlığı inkişaf etdirməklə rəqabətə davamlı turizm bazasını yaratmaq

- Turizm sahəsində sahibkarlığı, ilk növbədə kiçik və orta sahibkarlığı inkişaf etdirməklə rəqabətə davamlı turizm bazasını yaratmaq, turistlərə xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsi

İnhisarçılığa əsaslanmaqla turizm sahəsində sahibkarlığı, ilk növbədə kiçik və orta sahibkarlığı inkişaf etdirməklə rəqabətə davamlı turizm bazasını yaratmaq

Korrupsiya yolu ilə kiçik və orta sahibkarlığı inkişaf etdirməklə rəqabətə davamlı turizm bazasını yaratmaq, turistlərə xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, beynəlxalq standartlara uyğunluğunu təmin etmək, turizmin dövlət tənzimlənməsini həyata keçirmək

222 2006-cı il İslam Konfransı Təşkilatının turizm nazirlərinin V Konfransı harada keçirilmişdir və hansı deklorasiya qəbul olunmuşdur?

- Azərbaycanda və Turizm üzrə Bakı Deklorasiyası qəbul olunmuşdur
Azərbaycanda və Turizm üzrə Gəncə Deklorasiyası qəbul olunmuşdur
Qazaxstanda və Turizm üzrə Bışkek Deklorasiyası qəbul olunmuşdur
Azərbaycanda və Turizm üzrə İslam Deklorasiyası qəbul olunmuşdur
Türkiyədə və Turizm üzrə Ankara Deklorasiyası qəbul olunmuşdur

223 Azərbaycan hansı beynəlxalq və regional təşkilatlarla turizm sahəsində əməkdaşlıq edir?

Asala, Daşnaksutun, İslam Konfransı Təşkilatı, İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı, Beynəlxalq İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı, Qara dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı, GUAM, MDB üzv dövlətlərinin Turizm Şurası Ümumdünya Turizm Təşkilatı, İslam Konfransı Təşkilatı, İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı, Beynəlxalq İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı, Asala, Daşnaksutun, Qara dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı, GUAM Ümumdünya Turizm Təşkilatı, İslam Konfransı Təşkilatı, İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı, Daşnaksutun, Beynəlxalq İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı, Qara dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı, GUAM

- mumdünya Turizm Təşkilatı, İslam Konfransı Təşkilatı, İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı, Beynəlxalq İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı, Qara dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı, GUAM, MDB üzv dövlətlərinin Turizm Şurası Ümumdünya Turizm Təşkilatı, Asala, İslam Konfransı Təşkilatı, İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı, Beynəlxalq İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı, Qara dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı

224 Azərbaycanda YUNESKO tərəfindən qeydiyyatata alınan hansı mədəniyyət abidələri mövcuddur

- İçəri şəhər, Qız qalası, Şəki Xan sarayı, Möminə Xatun Türbəsi
Şahdağ Milli parkı, İçəri şəhər, Qız qalası, Şəki Xan sarayı, Möminə Xatun Türbəsi
Roma kilsəsi, Pyotr muzeyi, İçəri şəhər, Qız qalası, Şəki Xan sarayı, Möminə Xatun Türbəsi
İçəri şəhər, Göy-Göl Milli parkı, Şahdağ Milli parkı, Qız qalası, Şəki Xan sarayı, Möminə Xatun Türbəsi
İçəri şəhər, Göy-Göl Milli parkı, Şahdağ Milli parkı, İmamzadə, Qız qalası, Şəki Xan sarayı, Möminə Xatun Türbəsi

225 Ölkəmizdə neçə təbii və tarixi qoruq, müvəqqəti qoruq və ovçuluq təsərrüfatı mövcuddur?

12 təbii və tarixi qoruq, 10 müvəqqəti qoruq və ovçuluq təsərrüfatı

10 təbii və tarixi qoruq, 11 müvəqqəti qoruq və ovçuluq təsərrüfatı

22 təbii və tarixi qoruq, 27 müvəqqəti qoruq və ovçuluq təsərrüfatı

- 12 təbii və tarixi qoruq, 17 müvəqqəti qoruq və ovçuluq təsərrüfatı
19 təbii və tarixi qoruq, 7 müvəqqəti qoruq və ovçuluq təsərrüfatı

226 1998-ci il setyabr ayının 7-8-də İpək Yolunun bərpası üzrə TRASEKA nəqliyyat dəhlizi proqramı çərçivəsində beynəlxalq konfrans harada keçirilmişdir və neçə dövlətin rəsmi nümayəndələrinin iştirak ediblər?

Məkkədə 32 dövlətin və 13 beynəlxalq təşkilatın

Moskva şəhərində 32 dövlətin və 11 beynəlxalq təşkilatın

- Bakı şəhərində 32 dövlətin və 13 beynəlxalq təşkilatın
Parisdə 32 dövlətin və 13 beynəlxalq təşkilatın
Tehran şəhərində 32 dövlətin və 13 beynəlxalq təşkilatın

227 Turizmin inkişafında və bu sferada iqtisadi-idarəetmə problemlərinin həllində tələb-təklifi ilə əlaqəli olan hansı amillərin fərqləndirilməsi zəruridir:

- Turizm sferası fəaliyyətində əlaqələndirmənin rolunun yüksəldilməsi, turizm sferasının kadr təminatı, özəl turizm biznesinin inkişafına şərait yaradılması, turist xidmətlərinin həyata keçirilməsi və reklam prosesində kütləvi informasiya vasitələrinin rolunun yüksəldilməsi
Beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması, beynəlxalq ticarətin genişlənməsi və nəqliyyat vasitələrinin təkmilləşdirilməsi
Turistlərin yaşadığı ölkənin daxili siyasi sabilliyi, turistləri qəbul edən ölkənin daxili siyasi sabilliyi, ölkələr arasında dostluq, mehriban qonşuluq, dinc münasibətlər
İqtisadi, ticarət, elmi-texniki əlaqələr, turist mübadiləsi üzrə dövlətlərarası və əməkdaşlıq sazişləri
Bütün dünya üzrə xarici səyahətlərinə imkan verən, sosial azadlıq və hüquqlarının olması, beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması

228 Turizmin ən mühüm hansı cəhətləri vardır:

Nəqliyyat şirkətləri, yerləşmə vasitələri, qidalanma müəssisələri, pərakəndə satış vasitəçiləri, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, turizm agentlikləri

Səyahətin tipinə və növünə uyğun olan xidmətlər toplusu, nirdmətin proqramı və texnologiyalarının optimal olması

Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

- Sağlamlaşdırıcı, idman, estetik, idraki, sosial-kommunikativ, emosional-psixoloji, yaradıcılıq

229 Turizmin aşağıdakı məqsədləri vardır:

Aviabilet, sürücülük vəsiqəsi, valideynlərin birindən etibarnamə

- Hümanitar, siyasi, iqtisadi
Səyahətə çıxanların hamısının xarici pasportu, aviabilet, vauçer, sürücülük vəsiqəsi, valideynlərin birindən etibarnamə
Turizm üçün təbiətin mühafizəsi, landşaft və onun xüsusiyyətləri
Ekskursiyaların keçirilməsinin texniki şərtləri

230 Turizmin qeyri-turizm sahələrinə təsirinə aiddir:

Mehmanxanalar, motellər, pansionatlar, kempinqlər, turist bazaları, şəxsi mənzillər, səhiyyə müəssisələrinin çarpayı normaları və s.

Mehmanxanalar, motellər, pansionatlar, kempinqlər, turist bazaları, şəxsi mənzillər, sığorta müəssisələri
Mehmanxanalar, motellər, pansionatlar, kempinqlər, turist bazaları, şəxsi mənzillər, səhiyyə müəssisələrinin çarpayı normaları, sığorta müəssisələri və s.

Mehmanxanalar, motellər, pansionatlar, kempinqlər, turist bazaları, şəxsi mənzillər və s.

- Aeroportların, yolların, mağazaların, kinoteatrların tikintisi və modernləşdirilməsi, şəhərlərin abadlaşdırılması, abidələrin, meşə massivlərinin bərpası, su hövzələrinin təmizlənməsi, nəqliyyat -

231 Azərbaycan Respublikasının Turizm Haqqında qanunvericiliyinə əsasən turist dedikdə hansı şəxslər başa düşülür?

Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının, əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin müvəqqəti olacağı ölkədə ödənişli fəaliyyətlə məşğul olmamaq şərti ilə istirahət, sağlamlaşdırma, tanış olma, idraki, iş-peşə, idman və dini məqsədlərlə daimi yaşayış yerlərindən müvəqqəti getmələri (səyahətləri)

Turların komplektləşdirilməsi, turizm məhsulunun formalaşdırılması, hərəkətə gətirilməsi və satışı ilə məşğul olan turizm təşkilatı

Konkret müddətdə konkret marşrut üzrə fərdi və ya qrup halında səfərdən ibarət olan turizm məhsulunun vauçer şəklində satılan forması

- İstirahət, sağlamlaşdırma, tanış olma, idraki (tarix və mədəniyyət sərvətlərindən bəhrələnmə və s.), iş-peşə (vəzifə borclarının icra edilməsi istisna olmaqla), idman və dini məqsədlərlə getdiyi ölkədə (yerdə) ödənişli fəaliyyətlə məşğul olmamaq şərti ilə (24 saatdan 12 ayadək müddətdə) müvəqqəti olan şəxs
Ciddi hesabətli blank olub, proqramla nəzərdə tutulmuş xidmətlərin ödənildiyini təsdiq edən sənəd

232 Strukturuna görə turizmin iqtisadiyyatı ilk növbədə aşağıdakıları həll etməlidir

Sağlamlığı bərpa etmək, dünya görüşünü genişləndirmək və istirahət-əyləncə vəzifələrini yerinə yetirmək

Turizm infrastrukturu sahəsində elmi tədqiqatları inkişaf etdirir

Xaricdən valyuta daxil olmalarını artırır, ümumi milli məhsulun həcmi yüksəldir, yeni iş yerlərinin yaradılmasına şərait yaradır, kapitaların yatırılmasına şərait yaradır

- Turizm sahəsində yaranan istehsal münasibətlərini birləşdirməlidir, turizmin bütün resurslarından səmərəli istifadə olunmasına nail olmalıdır, turizmdə istehsal aspektlərini və istehsal münasibətlərini təsdiq edən elmi təmsil etməlidir
Turizm fəaliyyətinə kömək edir, onun inkişafı üçün şərait yaradır, ölkə haqqında turizm üçün əhəmiyyətli birdiyar kimi təsəvvür yaradır

233 Turizmin modelləşməsi hansı prinsiplər əsasında reallaşır

İstehsal funksiyası, əhali məşğulluquna şərait yaradılması funksiyası, gəlirlərin formalaşdırılması funksiyası, iqtisadiyyatın digər sahələrinin inkişafına təsir edən və ödəmə balansının sabit saxlanması funksiyası əsasında

- Sahə prinsiplərindən daha çox ərazi mənafeyini təmin edən regionlar əsasında
Struktur siyasətin tərkib hissəsi olmaq və istehsal, bölgü sistemində onun məqsədlərini ali məqsədlərə uyğun transformasiya etmək vəzifəsi

Proqram xarakterli olmaqla mövcud texnoloji əsasların formalaşması spesifikasını özündə birləşdirir

Turizm şirkətinin idarə edilməsi üçün yeni fəaliyyət sahəsi üçün hansı idarəetmə proqramı qəbul edilməsi, yeni şirkətlər təsis etməklə turizm fəaliyyətinin genişləndirilməsi əsasında

234 Turizmin inkişaf modeli necə ölçülür

Struktur siyasətin tərkib hissəsi olmaq və istehsal, bölgü sistemində onun məqsədlərini ali məqsədlərə uyğun transformasiya etmək vəzifəsi

Proqram xarakterli olmaqla mövcud texnoloji əsasların formalaşması spesifikasiyasını özündə birləşdirir
İstehsal funksiyası, əhali məşğulluquna şərait yaradılması və gəlirlərin formalaşdırılması funksiyası turizmin inkişaf modelinin əsasını təşkil edir

Turizmdə imitasiya modeli ilə

- Struktur model olmaqla, tələbatın seqmentləşməsi, resurs təminatı və təşkilatı-iqtisadi quruluş olaraq funksional vəzifələrin bölgüsünə uyğun ixtisaslaşma səviyyəsi ilə

235 Turizm müəssisələrinin hər birinin fəaliyyəti hansı vəzifələri yerinə yetirmək üçün qurulur və tənzimlənir

Makrosəviyyəli və mikrosəviyyəli

- Mikrosəviyyəli
Struktur siyasət
Makrosəviyyəli
Meqosəviyyəli

236 Turizm resurslarının təsnifatında hansı məqsədlər əsas rol oynayır

Proqnozlaşdırılan

Funksional modellər

- Funksional məqsədlər
İmitasiya modeli əsasında
Makrosəviyyəli və mikrosəviyyəli

237 Resurslar hansı səviyyələrə ayrılmaqla, marketinq üzrə defisit və ehtiyat mənbələri müəyyənləşdirir

Turizmin resurs potensialının həcmi, onun strukturunu və istifadə mexanizmini

- Tələbat səvəviyyəsinə və faktiki resurs potensialına ayrılmaqla
Turizm məhsulunun qiymətləndirilməsində
Proqram xarakterli olmaqla mövcud texnoloji əsasların formalaşmasını
Müəyyən olunmuş normativlərə uyğun və müasir texnologiyaları nəzərə almaqla cari qiymətlərdə zəruri olan xərc strukturunu əsasında

238 Xərc strukturunda müxtəlif xidmət və resurs potensialına malik olan ayrı-ayrı subyektlərin məcmu xərcləri nə zaman öz əksini tapır

Proqram xarakterli olmaqla mövcud texnoloji əsasların formalaşmasını

Müəyyən olunmuş normativlərə uyğun və müasir texnologiyaları nəzərə almaqla cari qiymətlərdə zəruri olan xərc strukturunu əsasında

Tələbat səvəviyyəsinə və faktiki resurs potensialına ayrılmaqla

- Turizm məhsulunun qiymətləndirilməsində
Turizmin resurs potensialının həcmi, onun strukturunu və istifadə mexanizmini

239 Resurslara olan tələbat hansı prinsiplər üzərində qurulur

Proqram xarakterli olmaqla mövcud texnoloji əsasların formalaşması spesifikasiyasını özündə birləşdirir

Proqram xarakterli olmaqla mövcud texnoloji əsasların formalaşması spesifikasiyasını özündə birləşdirir

- Müəyyən olunmuş normativlərə uyğun və müasir texnologiyaları nəzərə almaqla cari qiymətlərdə zəruri olan xərc strukturunu əsasında
Struktur model olmaqla, tələbatın seqmentləşməsi
Tələbat səvəviyyəsinə və faktiki resurs potensialına ayrılmaqla

240 Turizmdə makroiqtisadi tənzimləmə modelinin əsas məqsədi nəyi müəyyənləşdirir

Azad qiymət sistemi və mülkiyyət hüququ

Funksiyanın tərkibi və məzmunu, hər səviyyənin funksional və xətt bəndlərinin sayı, bəndlər arasında tabeçilik

- Turizmin resurs potensialının həcmi, onun strukturunu və istifadə mexanizmini
Struktur siyasətin tərkib hissəsi olmaq və istehsal, bölgü sistemində onun məqsədlərini ali məqsədlərə uyğun transformasiya etmək vəzifəsi

Turizm müəssisələrinin işinin əlaqələndirilməsi

241 Azərbaycan Respublikasının Turizm Haqqında qanunvericiliyinə əsasən turizm dedikdə nə başa düşülür?

- Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının, əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin müvəqqəti olacağı ölkədə ödənişli fəaliyyətlə məşğul olmamaq şərti ilə istirahət, sağlamlaşdırma, tanış olma, idrakı, iş-peşə, idman və dini məqsədlərlə daimi yaşayış yerlərindən müvəqqəti getmələri (səyahətləri)
Ciddi hesabətli blank olub, proqramla nəzərdə tutulmuş xidmətlərin ödənildiyini təsdiq edən sənəd
Konkret müddətdə konkret marşrut üzrə fərdi və ya qrup halında səfərdən ibarət olan turizm məhsulunun vauçer şəklində satılan forması
Turoperator tərəfindən turların satışı, turizm məhsulunun hərəkətə gətirilməsi və satışı üzrə vasitəçilik fəaliyyəti göstərən fiziki və ya hüquqi şəxs
İstirahət, sağlamlaşdırma, tanış olma, idrakı (tarix və mədəniyyət sərvətlərindən bəhrələnmə və s.). iş-peşə (vəzifə borclarının icra edilməsi istisna olmaqla), idman və dini məqsədlərlə getdiyi ölkədə (yerdə) ödənişli fəaliyyətlə məşğul olmamaq şərti ilə (24 saatdan 12 ayadək müddətdə) müvəqqəti olan şəxs

242 Beynəlxalq turistlər Bakı buxtasını əhatə edən paytaxtı hansı şəhərə bənzədirlər?

- Neapol
Pekin
Milan
Astana
Moskva

243 Manila bəyannaməsində turizm fəaliyyətinin aşağıdakı istiqamətləri üzrə tövsiyələr verilmişdir

- Turist təklifinin nizama salınması, texniki əməkdaşlıq, insan ehtiyatlarına, azad hərəkətə, avianəqliyyat, daxili turizmə aiddir
Bronlaşdırma sistemi və inzibati xidmətlər
Azad qiymət sistemi və mülkiyyət hüququ
Reklam məqsədli ekskursiyaların həyata keçirilməsi
Turizm müəssisələrinin işinin əlaqələndirilməsi aid edilir

244 Turizmin inkişafının sistem göstəriciləri regionlar üzrə özünə aşağıdakıları daxil edir

- Turist axınının həcmi, gündəlik turist xərclərinin orta qiyməti, maddi-texniki bazanın vəziyyəti, turist firmalarının maliyyə-iqtisadi göstəricilərinin fəaliyyəti, beynəlxalq turizmin inkişafını göstəriciləri
Bronlaşdırma sistemi və inzibati xidmətlər
Turist təklifinin nizama salınması, texniki əməkdaşlıq, insan ehtiyatlarına, azad hərəkətə, avianəqliyyat, daxili turizmə aiddir
[yeni cavab]Reklam məqsədli ekskursiyaların həyata keçirilməsi, intellektual funksiyalar, şəraitin və fəaliyyət növünün tam dəyişməsi yolu ilə fərdin yorğunluq hissindən azad olması
Turizm müəssisələrinin işinin əlaqələndirilməsi aid edilir

245 Turistlərin yerləşdirilməsi üzrə müəssisələrə aiddir

- Mehmanxanalar, motellər, pansionatlar, kempinqlər, turist bazaları, şəxsi mənzillər, səhiyyə müəssisələrinin çarpayı normaları, sığorta müəssisələri və s.
Mehmanxanalar, motellər, pansionatlar, kempinqlər, turist bazaları, şəxsi mənzillər, səhiyyə müəssisələrinin çarpayı normaları və s.
Mehmanxanalar, motellər, pansionatlar, kempinqlər, turist bazaları, şəxsi mənzillər, təhsil və səhiyyə müəssisələri və s.
- Mehmanxanalar, motellər, pansionatlar, kempinqlər, turist bazaları, şəxsi mənzillər və s.
Mehmanxanalar, motellər, pansionatlar, kempinqlər, turist bazaları, şəxsi mənzillər, sığorta müəssisələri

246 Turizmdə mənfəət ödəmə balansına malik olan dövlətlərə aiddir

- İtaliya, ABŞ, Türkiyə, Almaniya, Yaponiya, Azərbaycan
İspaniya, İtaliya, ABŞ, Türkiyə, Almaniya, Yaponiya, Norveç
İspaniya, İtaliya, ABŞ, Türkiyə, Yunanıstan, Fransa, Tunis
Niderland, İsveç, Kanada, Danimarka, Tunis, Tailand, Meksika

- Almaniya, Yaponiya, Norveç, Böyük Britaniya, Niderland, İsveç, Kanada, Danimarka

247 Turizmdə müsbət ödəmə balansına malik olan dövlətlərə aiddir

Niderland, İsveç, Kanada, Danimarka, Tunis, Tailand, Meksika

- İspaniya, İtaliya, ABŞ, Türkiyə, Yunanıstan, Fransa, Tunis, Tailand, Meksika
Yaponiya, Norveç, Böyük Britaniya, İsveç, Kanada, Danimarka
İspaniya, İtaliya, ABŞ, Türkiyə, Almaniya, Yaponiya, Norveç
İtaliya, ABŞ, Türkiyə, Almaniya, Yaponiya, Azərbaycan

248 Kimlər turist hesab edilir?

Mülkiyyətdən, sahibkarlıq fəaliyyətindən, vergilər və gömrük rüsumları hesabına əldə olunan gəlir mənbələrini xarici ölkə banklarında yerləşdirmək arzusunda olan şəxslər

Daimi yaşayış yeri olmayan ölkəyə 2 saatdan qısa olmayan müddətə gələn istənilən adam, dərk etmə məqsədilə gələnlər, müalicə almaq üçün səfər edən şəxslər, konfransda iştirak üçün gedənlər, yarışların iştirakçısı olan idmançılar, 24 saatdan az müddətə olsa da gəmidən sahilə çıxan şəxslər

Daimi yaşayış yeri olmayan ölkəyə 24 saatdan qısa olmayan müddətə gələn istənilən adam, dərk etmə məqsədilə gələnlər, müalicə almaq üçün səfər edən şəxslər, konfransda iştirak üçün gedənlər, biznes fəaliyyəti ilə məşğul olmağa gedənlər, yarışların iştirakçısı olan idmançılar, 24 saatdan az müddətə olsa da gəmidən sahilə çıxan şəxslər

- Daimi yaşayış yeri olmayan ölkəyə 24 saatdan qısa olmayan müddətə gələn istənilən adam, dərk etmə məqsədilə gələnlər, müalicə almaq üçün səfər edən şəxslər, konfransda iştirak üçün gedənlər, yarışların iştirakçısı olan idmançılar, 24 saatdan az müddətə olsa da gəmidən sahilə çıxan şəxslər
Tələbatın yaranma təbiəti, təzahür sferası, subyekt, ödənilmə dərəcəsi və kəmiyyətə müəyyənləşdirilməsi zamanı zəruri olan şəxslər

249 Turizm aşağıdakı komponentlərdən ibarət münasibətlər sistemi kim təyin edilir:

- İstehlak büdcəsinə daxil olan maddi və mənəvi nemətlərin məcmuu və onların qiymətinin dəyişmə meyilləri kimi
Beynəlxalq müqavilələrə əsaslanan dövlətlərarası turist əlaqələri; dövlətlər arasında və ya dövlətlərlə beynəlxalq təşkilatlar arasında müqavilələr və sazişlərlə müəyyən olunan beynəlxalq səyahətlər və turizm sistemi
İnsanların təhsilləri və peşəkar hazırlıqları haqqındakı qərarları, bununla bağlı olan xərcləri və gələcəkdə əldə edə biləcək daha yüksək gəlirləri
Turizmin əsas funksiyası həyat fəaliyyətinin subyektli olan insanın sosial təkrar istehsalı funksiyası, onun həyat təminatının ehtiyatlarının təkrar istehsalı və sosial infrastrukturların təkrar yaradılması funksiyaları ilə şərtləndirilir
İstehlak təyinatı əsasında qruplaşan əmtəə, xidmət növlərinə, istehlakın faydalılığı və formalaşması mənbələri strukturuna görə təhlili

250 Azərbaycan Respublikasının Turizm Haqqında qanunvericiliyinə əsasən tur dedikdə nə başa düşülür

Turların komplektləşdirilməsi, turizm məhsulunun formalaşdırılması, hərəkətə gətirilməsi və satışı ilə məşğul olan turizm təşkilatı

İstirahət, sağlamlaşdırma, tanış olma, idrakı (tarix və mədəniyyət sərvətlərindən bəhrələnmə və s.), iş-peşə (vəzifə borclarının icra edilməsi istisna olmaqla), idman və dini məqsədlərlə getdiyi ölkədə (yerdə) ödənişli fəaliyyətlə məşğul olmamaq şərti ilə (24 saatdan 12 ayadək müddətdə) müvəqqəti olan şəxs

Turizm və ekskursiya yollayışlarının satışı, habelə turizm-ekskursiya fəaliyyətinin təşkili üzrə informasiya, reklam, marketing və s. digər xidmətlər göstərilməsi ilə məşğul olan vasitəçi təşkilat

Ciddi hesabətli blank olub, proqramla nəzərdə tutulmuş xidmətlərin ödənildiyini təsdiq edən sənəd

- Konkret müddətdə konkret marşrut üzrə fərdi və ya qrup halında səfərdən ibarət olan turizm məhsulunun vauçer şəklində satılan forması

251 Gəncə-Mingəçevir turist subregionunda ekskursiyaların həyata keçirilməsi üçün nadir mənzərə XI əsrin təbiət hadisəsinin eksponatlarına daxildir:

Göy-Göl, Maral göl, Mingəçevir anbarı, Şəmkir DRES-in ərazisi

Mingəçevir anbarı, Şəmkir DRES-in ərazisi, Göy-Göl, Maral göl, Ağ göl

- Göy-Göl, Maral göl, Ağ göl
Mingəçevir su anbarı, Şəmkir DRES-in ərazisi
Mingəçevir anbarı, Şəmkir DRES-in ərazisi, Göy-Göl, Maral göl

252 2002-2005-ci illər üçün Turizmin İnkişafına Dair Dövlət Proqramı və Proqrama dair Tədbirlər planının 7.2 bəndinə uyğun olaraq hansı məsələ müəyyən edilmişdir?

- Mövcud olan marşrutların vəziyyətinin təsdiq edilməsi, Respublika üzrə əsas turist marşrutlarının yaradılması
Marketing tədqiqatları, biznes planların əsaslandırılması
Mehmanxanaların xidmət standartlarına uyğunluğunun təyin olunması
Turizm bazarının seqmentləşməsi
Dövlət miqyasında turizm firmalarının istehsal-xidmət və region əhalisinin turist xidmətlərinin təşkilində mənfəətin əldə olunmasını bildirir

253 Turizmdə dövlət təsərrüfatının təşkilində əməyin ictimai bölgüsünün məzmununa aiddir

Yerli məhsul və xidmətlərin, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi, turizm məhsullarının idxalı zamanı ölkədən valyuta axınları, ekoloji və sosial problemlərin meydana çıxması

Turizm və ekskursiyalarla, bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olanların, sağlamlıq müəssisələrinin muzeylərin, kinoteatrların və s. xidmətlərdən istifadə edənlərin sayının artması, əhaliyə göstərilən rekreasion xidmətlərinin həcmnin artması

Müştərək fəaliyyət növü olmaqla yerləşdirmə, xidmət, turizm vasitəçiliyi, sağlamlıq və s. sahələrdə maraqları eyni olan müəssisələr tərəfindən həyata keçirilməklə fransayzinq sisteminin əsasını təşkil edir

- İqtisadi regionların müəyyən növ əmtəə və xidmət istehsalı üzrə ixtisaslaşması; dövlətin iqtisadiyyatda məhsuldar qüvvələrin konkret hissəsinin inkişaf vəzifələrini sərbəst həll edə biləcək, təsərrüfatın ayrı-ayrı spesifik sahələrinin fərqləndirilməsi
İstifadə edilən və ya istismarı nəzərdə tutulan təbii sərvətlərin məcmusu, habelə tarixən mövcud təsərrüfat fəaliyyəti strukturu və ya iqtisadi inkişafın planlı strukturuna əsaslanan xalq təsərrüfatı vəzifələrinin ümumiliyi

254 Turizmdə iqtisadi rayonlaşmanın prinsiplərinə aiddir

Bazarın seqmentləşməsi, bazarın məqsədli seqmentlərinin seçilməsi, əmtəənin bazarda mövqeləşdirilməsi, hər bir məqsədli seqment üçün marketing kompleksinin işlənməsi

İxtisaslaşma və təsərrüfatın kompleksliliyi, yəni rayonun, ölkənin xalq təsərrüfatının yeri və onun daxili iqtisadi əlaqələri

İstifadə edilən və ya istismarı nəzərdə tutulan təbii sərvətlərin məcmusu, habelə tarixən mövcud təsərrüfat fəaliyyəti strukturu və ya iqtisadi inkişafın planlı strukturuna əsaslanan xalq təsərrüfatı vəzifələrinin ümumiliyi
Turizm və ekskursiyalarla, bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olanların, sağlamlıq müəssisələrinin muzeylərin, kinoteatrların və s. xidmətlərdən istifadə edənlərin sayının artması, əhaliyə göstərilən rekreasion xidmətlərinin həcmnin artması

- Ölkənin xalq təsərrüfatının və ya onun regionunun ərazi vahidlərinə bölgüsünün çıxış şərti və ya qaydasıdır

255 Bakı şəhərindəki arixi-mədəni memarlıq abidələrinə aşağıdakılar aid edilir:

Möminə Xatun Türbəsi, «İsmailiyyə» binası, Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası, «Səadət sarayı», Kırxa binası, keçmiş şəhər Dumasının binası, Sinemotoqraf binası

«İsmailiyyə» binası, Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası, «Səadət sarayı», Kırxa binası, keçmiş şəhər Dumasının binası, Sinemotoqraf binası

Koroğlu qalası, «İsmailiyyə» binası, Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası, «Səadət sarayı», Kırxa binası, keçmiş şəhər Dumasının binası, Sinemotoqraf binası

- «İsmailiyyə» binası, Koroğlu qalası, Şəki Xan Sarayı, Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası, «Səadət sarayı», Möminə Xatun Türbəsi, Kırxa binası, keçmiş şəhər Dumasının binası, Sinemotoqraf binası
Şəki Xan Sarayı, «İsmailiyyə» binası, Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası, «Səadət sarayı», Kırxa binası, keçmiş şəhər Dumasının binası, Sinemotoqraf binası

256 Azərbaycanda mümkün turizm növlərinə aiddir:

Tikiş və təmir müəssisələri, nəqliyyat və mebellərin təmiri, camaşırxanalar, kirayə məntəqələri, bərbərxanalar və nəqliyyat xidmətləri

Bütövlük, effektivlik, etibarlılıq, çeviklik

Xətti, radial, kombinasiyalı, motoxizək, qolf, müalicəvi-balneoloji

- Dağ xizək; motoxizək; qolf; müalicəvi-balneoloji; balıq ovu; ovçuluq; etnoqrafik; tarixi-arxeoloji (Qobustan, Azığ mağarası); elmi-vulkanoloji; konqres (hidrometeoroloji, seysmik, ekologiya, balıqçılıq, neft hasilatı, kənd təsərrüfatı, geosiyasət, pedaqogika, etnoqrafiya mövzular üzrə); elmi-sualtı (nadir dəniz florası və faunası ilə tanışlıq); Çimərlik

Kütləvi informasiya vasitələri, çap reklam nəşrləri, kino və video reklam, küçə reklamı, suvenirlər, sərgilər, birjalar, yarmarkalar

257 Turizm marşrutları üzrə turizm fəaliyyətini təşkil edən təşkilatların vəzifələrinə aiddir:

Sağlamlığı bərpa etmək, dünya görüşünü genişləndirmək və istirahət-əyləncə vəzifələrini yerinə yetirmək
Firmaların ictimaiyyətlə əlaqələrini təmin edən və istehsalatda normal sosial-psixoloji iqlim yaradan xidmətləri
İşçi heyətinin seçilməsi xidmətləri, firmaların ictimaiyyətlə əlaqələrini təmin edən və istehsalatda normal sosial-psixoloji iqlim yaradan xidmətlər

- Öldə etdiyi lisenziya əsasında turistlərə xidmət göstərməklə turizm təşkilatının müəyyən funksiyaları, turizm təşkilatının elan etdiyi məlumatlara əsasən, turist xidmətlərinin tam şəkildə göstərilməsinin təmin edilməsi
Yerli hakimiyyətin reklam-informasiya sahəsində fəallığı, yerli və hakimiyyət səviyyəsində azad adminstrativ və vergi siyasəti, xüsusi investisiya təşəbbüsünün həvəsləndirilməsi

258 Müasir turizm bazarında turizm firmalarının fəaliyyətinə təsir edən xarakteristikalara aiddir:

- Texnoloji inkişaf, firma və dövlətin qarşılıqlı əlaqəsi, transmilli xarakter, idarəetməyə yeni tələblər
Turizm infrastrukturunu, turizm sənayesi və lisenziya sistemi
Trofi, fermer, məkik turizminin sosial-iqtisadi funksiyaları
Asudə vaxtlarda gənclərin neqativ fəaliyyətlərinin artması
Kommersiya, sosial məqsədlər və ictimai turizm

259 Traseka Proqramının əsası hansı tarixdə və harada təsis edilmişdir?

- 1993-cü il, Brüsseldə
1996-cü il, Brüsseldə
1994-cü il, Moskvada
1991-cü il, Pekində
1993-cü il, Bakıda

260 Traseka dəhlizi neçə dövlətin ərazisindən keçir?

- 33
28
32
30
41

261 Abidələrə aşağıdakılar daxildir:

İl ərzində aydın günlərin sayına görə respublika İtaliya, İspaniya və Yunanıstanla müqayisəyə gələ bilər, Azərbaycan ərazisi boyu 825 km uzanan Xəzərin dəniz sahillərinin ucdantutma istirahət zonasına çevrilməsi üçün hər cür ilkin şərait mövcuddur

Bazardüzü, Şahdağ, Babadağın vüqarla, əzəmətlə ucalan zirvələri, çoxsaylı şəlalələr, Böyük Qafqazın cənub ətəklərindən axan çaylar, büllur kimi şəffaf Göy-göl, Maral gölün firuzəyi səthi, Qobustanın sərt və eyni zamanda mənzerəli palçıq vulkanları, Lənkəranın nadir qoruqları, Abşeron və Nabran bölgəsinin müalicəvi əhəmiyyətli narın qumlu çimərlikləri – Azərbaycan, turistlərin gözündə məhz belə canlanır

- Bu abidələrə misal olaraq ibtidai insanların Qobustan mağaralarında (Bakıdan 60 km Qərbdə) qayaüstü rəsmlərini, islamaqədərki dövrün mərasim tikililəri – atəşpərəstlik məbədləri, qüllələr, dağların zirvəsində xristian kilsələri və ibadətgahlar, möhtəşəm qala divarları və qəsrlər, habelə geniş karvansaralar, İslam mədəniyyəti dövrünün əzəmətli sarayları, memorial, ayin və digər tikililəri göstərmək olar.

Azərbaycan turizm sənayesinin inkişafı üçün zəngin ehtiyatlara malikdir

Xəzərin suları və ona yaxın çaylarda qiymətli balıq növləri – uzunburun, losos, qızıl balıq və s. Vardır; Dünyada tanınmış «Karlovi var» sularından heç də geri qalmayan isti və mineral bulaqlar – Badamlı, Turşsu, İstisu böyük iqtisadi əhəmiyyət daşıyır.

262 Çimərliklərin xüsusiyyətlərinə aşağıdakılar daxildir:

Azərbaycan turizm sənayesinin inkişafı üçün zəngin ehtiyatlara malikdir. Bu hər şeydən əvvəl, çox əlverişli siyasi-coğrafi mövqedir

- İl ərzində aydın günlərin sayına görə respublika İtaliya, İspaniya və Yunanıstanla müqayisəyə gələ bilər, Azərbaycan ərazisi boyu 825 km uzanan Xəzərin dəniz sahillərinin ucdantutma istirahət zonasına çevrilməsi üçün hər cür ilkin şərait mövcuddur; Abşeron yarımadasının Bakı şəhəri ətrafında yerləşən dünyada misli-bərabəri olmayan qumsal çimərlikləri turistlər arasında geniş şöhrət qazanmışdır. Eyni zamanda respublikanın şimal-şərq sahilində Yalama-Xaçmaz zonası çimərliklərinin (Bakıdan 220 km aralı) birbaşa sahil zolağında bitən yarpaqlı ağac meşələr özünün sərinliyi ilə turistləri cəlb edir; Çimərlik mövsümü sentyabrın axırınaqədər davam edir. Yod, brom, florlu şəffaf su insana zövq verir və fayda gətirir. Yayda suyun hərarəti +24, +26 S-yə çatır. Bazardüzü, Şahdağ, Babadağın vüqarla, əzəmətlə ucalan zirvələri, çoxsaylı şələlər, Böyük Qafqazın cənub ətkələrindən axan çaylar, büllur kimi şəffaf Göy-göl, Maral gölün firuzəyi səthi, Qobustanın sərt və eyni zamanda mənzərəli palçıq vulkanları, Lənkəranın nadir qoruqları, Abşeron və Nabran bölgəsinin müalicəvi əhəmiyyətli narın qumlu çimərlikləri – Azərbaycan, turistlərin gözündə məhz belə canlanır
Azərbaycanda 1200-dən çox irili-xırdalı çay axır. Dağlardan axan bir çox çaylar səslə-küylü əzəmətli şələlər yaradır; Dağlıq yerlər və Aranda mövcud göllər Azərbaycan torpağının əsil bəzəyidir və bu göllərin ən gözəli Göy-göl və Maral göldür. Xəzərin suları və ona yaxın çaylarda qiymətli balıq növləri – uzunburun, losos, qızıl balıq və s. Vardır; Dünyada tanınmış «Karlovi varı» sularından heç də geri qalmayan isti və mineral bulaqlar – Badamlı, Turşsu, İstisu böyük iqtisadi əhəmiyyət daşıyır.
Azərbaycan zəngin tarixə və qədim mədəniyyətə malik ölkədir. Azıx mağarasında tapılmış neandertal adamın sümükləri onu göstərir ki, ibtidai insan burada hələ 250 min il qabaq ilkin paleolit dövründə yaşamışdır; Ölkəmizin ərazisində 6 mindən çox tarixi memarlıq abidəsi mövcuddur.

263 Turizm marşrutları üzrə ekoturizmin tələblərinə riayət etmə prinsipləri aşağıdakılardan ibarətdir:

- Turkompleks yerləşdiyi regionun sosial-iqtisadi rifahını, davamlı ekoloji inkişafını saxlamaq, fəaliyyət prosesində ətraf mühitə ziyan vurmamaq, turlar proqramına ekoloji maarifləndirmənin, təhsilin elementlərini daxil etmək
Marketinq tədqiqatları, biznes planların əsaslandırılması, fəaliyyət prosesində ətraf mühitə ziyan vurmamaq, turlar proqramına ekoloji maarifləndirmənin, təhsilin elementlərini daxil etmək
Təbiət kompleksinə böyük miqdarda, qısa müddətli antropogen rekreasiyanın yüklənməsi, mühüm texnogen təsirlər
Turkompleks yerləşdiyi regionun sosial-iqtisadi rifahını, davamlı ekoloji inkişafını saxlamaq, ictimai-iqtisadi sistem, turizm siyasəti, ətraf aləm siyasəti, iqtisadiyyatın maraqları, dövlətin maraqları, əhəlinin maraqları, ehtiyatlar
Dövlət miqyasında turizm firmalarının istehsal-xidmət və region əhəlisinin turist xidmətlərinin təşkilində mənfəətin əldə olunmasını, turlar proqramına ekoloji maarifləndirmənin, təhsilin elementlərini daxil etmək

264 Mineral sulara aşağıdakılar daxildir:

- Azərbaycan zəngin tarixə və qədim mədəniyyətə malik ölkədir. Azıx mağarasında tapılmış neandertal adamın sümükləri onu göstərir ki, ibtidai insan burada hələ 250 min il qabaq ilkin paleolit dövründə yaşamışdır
- Azərbaycan 1200-dən çox irili-xırdalı çay axır. Dağlardan axan bir çox çaylar səslə-küylü əzəmətli şələlər yaradır; Dağlıq yerlər və Aranda mövcud göllər Azərbaycan torpağının əsil bəzəyidir və bu göllərin ən gözəli Göy-göl və Maral göldür. Xəzərin suları və ona yaxın çaylarda qiymətli balıq növləri – uzunburun, losos, qızıl balıq və s. Vardır; Dünyada tanınmış «Karlovi varı» sularından heç də geri qalmayan isti və mineral bulaqlar – Badamlı, Turşsu, İstisu böyük iqtisadi əhəmiyyət daşıyır.
Azərbaycan turizm sənayesinin inkişafı üçün zəngin ehtiyatlara malikdir. Bu hər şeydən əvvəl, çox əlverişli siyasi-coğrafi mövqedir; Azərbaycan iki dünya sivilizasiyasının qovuşuğunda, Transqafqaz nəqliyyat dəhlizinin ortasında yerləşir
Bazardüzü, Şahdağ, Babadağın vüqarla, əzəmətlə ucalan zirvələri, çoxsaylı şələlər, Böyük Qafqazın cənub ətkələrindən axan çaylar, büllur kimi şəffaf Göy-göl, Maral gölün firuzəyi səthi, Qobustanın sərt və eyni zamanda mənzərəli palçıq vulkanları, Lənkəranın nadir qoruqları, Abşeron və Nabran bölgəsinin müalicəvi əhəmiyyətli narın qumlu çimərlikləri – Azərbaycan, turistlərin gözündə məhz belə canlanır
Bazardüzü, Şahdağ, Babadağın vüqarla, əzəmətlə ucalan zirvələri, çoxsaylı şələlər, Böyük Qafqazın cənub ətkələrindən axan çaylar, büllur kimi şəffaf Göy-göl, Maral gölün firuzəyi səthi, Qobustanın sərt və eyni zamanda mənzərəli palçıq vulkanları, Lənkəranın nadir qoruqları, Abşeron və Nabran bölgəsinin müalicəvi əhəmiyyətli narın qumlu çimərlikləri – Azərbaycan, turistlərin gözündə məhz belə canlanır

265 İqlim və landşaftın göstəricilərinə daxildir:

- Dünyada tanınmış «Karlovi varı» sularından heç də geri qalmayan isti və mineral bulaqlar – Badamlı, Turşsu, İstisu böyük iqtisadi əhəmiyyət daşıyır.
- Bazardüzü, Şahdağ, Babadağın vüqarla, əzəmətlə ucalan zirvələri, çoxsaylı şələlər, Böyük Qafqazın cənub ətkələrindən axan çaylar, büllur kimi şəffaf Göy-göl, Maral gölün firuzəyi səthi, Qobustanın sərt və eyni zamanda mənzərəli palçıq vulkanları, Lənkəranın nadir qoruqları, Abşeron və Nabran bölgəsinin müalicəvi əhəmiyyətli narın qumlu çimərlikləri – Azərbaycan, turistlərin gözündə məhz belə canlanır

Azərbaycan zəngin tarixə və qədim mədəniyyətə malik ölkədir. Azıx mağarasında tapılmış neandertal adamın sümükləri onu göstərir ki, ibtidai insan burada hələ 250 min il qabaq ilkin paleolit dövründə yaşamışdır; Ölkəmizin ərazisində 6 mindən çox tarixi memarlıq abidəsi mövcuddur. Onların əksəriyyəti Azərbaycan ərazisindən keçən Böyük İpək yolu boyunca qədim karvan yollarının üstündə yerləşir və indinin özündə də heyrət doğurur

Azərbaycan turizm sənayesinin inkişafı üçün zəngin ehtiyatlara malikdir. Bu hər şeydən əvvəl, çox əlverişli siyasi-coğrafi mövqedir

İl ərzində aydın günlərin sayına görə respublika İtaliya, İspaniya və Yunanıstanla müqayisəyə gələ bilər, Azərbaycan ərazisi boyu 825 km uzanan Xəzərin dəniz sahillərinin ucdantutma istirahət zonasına çevrilməsi üçün hər cür ilkin şərait mövcuddur

266 Coğrafi mövqenin əsas göstəricilərinə daxildir:

İl ərzində aydın günlərin sayına görə respublika İtaliya, İspaniya və Yunanıstanla müqayisəyə gələ bilər, Azərbaycan ərazisi boyu 825 km uzanan Xəzərin dəniz sahillərinin ucdantutma istirahət zonasına çevrilməsi üçün hər cür ilkin şərait mövcuddur; Abşeron yarımadasının Bakı şəhəri ətrafında yerləşən dünyada misli-bərabəri olmayan qumsal çimərlikləri turistlər arasında geniş şöhrət qazanmışdır

Bazardüzü, Şahdağ, Babadağın vüqarla, əzəmətlə ucalan zirvələri, çoxsaylı şəlalələr, Böyük Qafqazın cənub ətkələrindən axan çaylar, büllur kimi şəffaf Göy-göl, Maral gölün firuzəyi səthi, Qobustanın sərt və eyni zamanda mənzərəli palçıq vulkanları, Lənkəranın nadir qoruqları, Bodrum, Abşeron və Nabran bölgəsinin müalicəvi əhəmiyyətli narın qumlu çimərlikləri – Azərbaycan, turistlərin gözündə məhz belə canlanır

Azərbaycan zəngin tarixə və qədim mədəniyyətə malik ölkədir. Xəzərin suları və ona yaxın çaylarda qiymətli balıq növləri – uzunburun, losos, qızıl balıq və s. Vardır; Dünyada tanınmış «Karlovi varı» sularından heç də geri qalmayan isti və mineral bulaqlar – Badamlı, Turşsu, İstisu böyük iqtisadi əhəmiyyət daşıyır.

- Azərbaycan turizm sənayesinin inkişafı üçün zəngin ehtiyatlara malikdir. Bu hər şeydən əvvəl, çox əlverişli siyasi-coğrafi mövqedir; Azərbaycan iki dünya sivilizasiyasının qovuşuğunda, Transqafqaz nəqliyyat dəhlizinin ortasında yerləşir

267 Turizmin maddi-texniki bazasının vəziyyəti və inkişafını xarakterizə edən göstəricilərə daxildir:

- Mehmanxanaların, panseonatların, turbazaların, sanatoriya­ların, çarpayı fondları və otaqların sayı, turistlərə xidmət göstərən qida müəssisələrində yerlərin sayı, turistlərə xidmət göstərən ticarət, ictimai-iaşə, əyləncə müəssisələri, aqua parklar, əmək ehtiyatları

Beynəlxalq turizmin inkişaf göstəriciləri

Turizm firmalarının fəaliyyətinin maliyyə-iqtisadi göstəriciləri

Mehmanxanaların, panseonatların, turbazaların, sanatoriya­ların, çarpayı fondları və otaqların sayı, marketinq tədqiqatları

İstehlakçılar üçün müxtəlif istehsalçıların analoji məhsul və xidmətlərinin seçimi imkanının olması, ölçülə bilən ifadələrdə müəssisələrin məqsədlərinin ifadə olunması, onların xarakteri və bu kimi göstəricilər

268 Biznes planın tərtib olunması zamanı ərazinin əhəmiyyətli turist-kurort zonası kimi tanınması haqqında aşağıdakı sənədlər hazırlanır:

Yerli məhsul və xidmətlərin, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi, turizm məhsullarının idxalı zamanı ölkədən valyuta axınları, ekoloji və sosial problemlərin meydana çıxması

Bir və ya bir neçə unikal təbii müalicəvi sərvətlərə, bu sərvətlərin lazımı ehtiyatına, kurort tikintisi üçün kifayət və münasib sahəyə malik olmalıdır, ekoloji və sanitar-epidemioloji normalara uyğun gəlməlidir

- Fəaliyyətdə olan turist-kurort obyektlərinin siyahısı, təbii-müalicə sərvətlərinin vəziyyəti haqqında balneoloji və onların ehtiyatları haqqında ekspert nəticələri, təbii müalicəvi və başqa təbii sərvətlərin, ərazinin vəziyyəti haqqında dövlət ekoloji və sanitar-epidemioloji tədqiqatların nəticələri

Turizm müəssisələrinin və turizm müəssisələrinin təsnifatı, turizm məhsullarının təhlükəsizliyinin və keyfiyyətinin təmin edilməsi, turizm məhsullarının turist tələbatına uyğunluq parametrlərinin müəyyən­ləndirilməsi

Əhalinin yaşlaşması, işləyən qadınların sayının artması, gec ailə qurmaq meylləri, tənha insanların, ailə qurmayanların sayının artması, övladsız ailələrin sayının artması, ödənişli məzuniyyətlərin müddətlərinin artması, ailə gəlirlərinin artması

269 Regional turizm infrastrukturu nəyə xidmət edir

Müxtəlif idarə və təşkilatların birgə fəaliyyətinin koordinasiyası əsasında xidmət müəssisələrinin xüsusi komplekslər şəklində təmin olunması

Turizm məhsulu və göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin daim təkmilləşməsi, mənfəət normasını artırmaq üçün xərclərin azaldılması

Müxtəlif idarə və təşkilatların birgə fəaliyyətinin koordinasiyası əsasında xidmət müəssisələrinin xüsusi komplekslər şəklində təmin olunması

Ölkənin sosial-iqtisadi inkişafında azad iqtisadi zonaların fəaliyyəti

- İqtisadi-təşkilati sistem olub, bazar konyukturlarının dəyişikliklərinə adaptasiya qabiliyyətinə malik olan kompleks ərazilərə

270 Regional turizmin idarə edilməsində iqtisadi-coğrafi problem kimi perspektivdə beynəlxalq münasibətlərin genişləndirilməsi amilləri tərkibində hansı göstərici əsas götürülür

- Ölkənin sosial-iqtisadi inkişafında azad iqtisadi zonaların fəaliyyəti
Turizm məhsulu və göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin daim təkmilləşməsi, mənfəət normasını artırmaq üçün xərclərin azaldılması
İqtisadi-təşkilati sistem olub, bazar konyukturlarının dəyişikliklərinə adaptasiya qabiliyyətinə malik olan kompleks ərazilərə
Müxtəlif idarə və təşkilatların birgə fəaliyyətinin koordinasiyası əsasında xidmət müəssisələrinin xüsusi komplekslər şəklində təmin olunması
Təbii resursların və iqlim amillərinin istifadəsi

271 . Regional turizmdə iqtisadi-coğrafi problemləriturizmin təşkili etibarilə nə ilə bağlıdır

Vahid ərazi, təsərrüfat təşkilatları və müvafiq idarəetmə strukturları ilə birləşmiş istehsalat sistemləri və sosial infrastrukturun çoxsaylı həlqələrinin mürəkkəb birləşməsi

Tarix və mədəniyyət abidələri

Müxtəlif idarə və təşkilatların birgə fəaliyyətinin koordinasiyası

- Təbii resursların və iqlim amillərinin istifadəsi ilə
Regionun turizm ehtiyatları

272 Regional turizmdə antropogen resurslara aiddir

Vahid ərazi, təsərrüfat təşkilatları və müvafiq idarəetmə strukturları ilə birləşmiş istehsalat sistemləri və sosial infrastrukturun çoxsaylı həlqələrinin mürəkkəb birləşməsi

Daxili su mənbələri

- Tarix və mədəniyyət abidələri
Müxtəlif idarə və təşkilatların birgə fəaliyyətinin koordinasiyası
Regionun turizm ehtiyatları

273 Regional turizmdə iqtisadi-coğrafi problemlərin rəasional təminatı üçün zəruri olan elementləri təsnifləşdirin

Mehmanxanaların, panseonatların, turbazaların, sanatoriyaaların, çarpayı fondları və otaqların sayı

Turizm məhsulunun xüsusiyyəti və turistlər üçün cəlbediciliyi, gedilən yerdə turistlərin xərclərinə ayırdıqları büdcə və bunun nə qədər tez-tez təkrarlanması

Turist ləvazimatını, suvenirləri, idman mallarını satan dükənlər, əhaliyə göstərilən ticarət xidmətləri, səmşin nəqliyyatı, rabitə və informasiya xidmətləri, mənzil-kommunal təsərrüfatı

- Müxtəlif idarə və təşkilatların birgə fəaliyyətinin koordinasiyası əsasında xidmət müəssisələrinin xüsusi komplekslər şəklində təmin olunması
Ölkə daxilində səyahətlərin balansı, xaricə olan səyahətlər balansı, abadlaşdırılmış ətraf ərazi, maddi-texniki avadanlıqların tikinti normalarına uyğunluq balansı

274 Turizmdə iqtisadi-coğrafi problemlərin təhlili zamanı turizm sənayesi nəyə xidmət edir

- Əhalinin rekreasiya tələbatının ödənilməsi üçün ixtisaslaşmasına
Yerli məhsul və xidmətlərin, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi, turizm məhsullarının idxalı zamanı ölkədən valyuta axınları, ekoloji və sosial problemlərin meydana çıxması
Əhalinin öz mədəni irsinə marağı artır, iqtisadi cəhətdən zəif inkişaf etmiş regionlarda ətraf mühitin mühafizəsi məsələləri həll edilir, dövlət inhisarçılığa şərait yaradır
Daxili, daxil olan və xaric olan turizm, dünya, ölkələr, regionlar, mahallar, şəhərlər üzrə, sosial-demoqrafik meyarlara
Turizm xidməti üzrə mütərəqqi üsulların və standartların hazırlanması, təbii inhisarçılığa şərait yaratmaq

275 Turizmdə ictimai əlaqələndirmənin əsası nədir

İstifadə edilən və ya istismarı nəzərdə tutulan təbii sərvətlərin məcmusu, habelə tarixən mövcud təsərrüfat fəaliyyəti strukturu və ya iqtisadi inkişafın planlı strukturuna əsaslanan xalq təsərrüfatı vəzifələrinin ümumiliyi Təbii müalicəvi sərvətlərin axtarılması və ekspert qiymətləndirilməsi, iqlimin müalicəvi xüsusiyyətləri haqqında məlumatın olması

Regionların təsərrüfat fəaliyyətini, habelə idarəetmənin forma və üsullarının işlənilib hazırlanmasını şərtləndirən iqtisadi-sosial amil və təzahürlərin öyrənilməsi ilə məşğul olan sahə kimi

- İdarəçilik münasibətləri subyektləri arasında səlahiyyət sərhədlərinin müəyyən edilməsidir
- İxtisaslaşma və təsərrüfatın kompleksliliyi, yəni rayonun, ölkənin xalq təsərrüfatının yeri və onun daxili iqtisadi əlaqələri

276 Turizmdə rayon əmələgəlmənin qanunauyğuna aiddir

Bazarın seqmentləşməsi, bazarın məqsədli seqmentlərinin seçilməsi, əmtəənin bazarda mövqeləşdirilməsi, hər bir məqsədli seqment üçün marketinq kompleksinin işlənməsi

İstifadə edilən və ya istismarı nəzərdə tutulan təbii sərvətlərin məcmusu, habelə tarixən mövcud təsərrüfat fəaliyyəti strukturu və ya iqtisadi inkişafın planlı strukturuna əsaslanan xalq təsərrüfatı vəzifələrinin ümumiliyi İxtisaslaşma və təsərrüfatın kompleksliliyi, yəni rayonun, ölkənin xalq təsərrüfatının yeri və onun daxili iqtisadi əlaqələri

- Müəyyən şərait daxilində rayon əmələ gətirən amillərin fəaliyyətlərini təmin edən daxili səbəb-nəticə əlaqələrinin dəfələrlə təkrarlanması
- Ərazinin abadlaşdırılması, təbii-rekreasiya sərvətlərin yenidən öyrənilməsi, sərhədlərin qoyulması və istehlak rejimi layihəsinin işlənilməsi, razidə sərvətlərin müəyyən olunması və vəziyyəti üzərində müşahidənin təşkili

277 Turizmdə rayon əmələgəlmənin əlamətlərinə aiddir

Yaradılmış material dəyərləri hər hansı bir istehsal və xidmət obyektinin tikilməsi üçün səbəb olmuş şərait tükəndikdə, rayonun ixtisaslaşmasını təmin edir, mövcud olan müəssisələr fəaliyyət göstərir və inkişaf edərək rayonun ixtisaslaşmasını möhkəmləndirir

- İxtisaslaşma və təsərrüfatın kompleksliliyi, yəni rayonun, ölkənin xalq təsərrüfatının yeri və onun daxili iqtisadi əlaqələri

İstifadə edilən və ya istismarı nəzərdə tutulan təbii sərvətlərin məcmusu, habelə tarixən mövcud təsərrüfat fəaliyyəti strukturu və ya iqtisadi inkişafın planlı strukturuna əsaslanan xalq təsərrüfatı vəzifələrinin ümumiliyi Turizm və ekskursiyalarla, bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olanların, sağlamlıq müəssisələrinin muzeylərin, kinoteatrların və s. xidmətlərdən istifadə edənlərin sayının artması, əhəliyə göstərilən rekreasiya xidmətlərinin həcmnin artması

Regionların təsərrüfat fəaliyyətini, habelə idarəetmənin forma və üsullarının işlənilib hazırlanmasını şərtləndirən iqtisadi-sosial amil və təzahürlərin öyrənilməsi ilə məşğul olan sahə kimi

278 Turizmdə toplanmış material dəyərlərinin təsiri hansı istiqamətlərdə özünü göstərir

İstifadə edilən və ya istismarı nəzərdə tutulan təbii sərvətlərin məcmusu, habelə tarixən mövcud təsərrüfat fəaliyyəti strukturu və ya iqtisadi inkişafın planlı strukturuna əsaslanan xalq təsərrüfatı vəzifələrinin ümumiliyi Ərazinin abadlaşdırılması, təbii-rekreasiya sərvətlərin yenidən öyrənilməsi, sərhədlərin qoyulması və istehlak rejimi layihəsinin işlənilməsi, razidə sərvətlərin müəyyən olunması və vəziyyəti üzərində müşahidənin təşkili ilə Bazarın seqmentləşməsi, bazarın məqsədli seqmentlərinin seçilməsi, əmtəənin bazarda mövqeləşdirilməsi, hər bir məqsədli seqment üçün marketinq kompleksinin işlənməsi

Turistlərin yerləşdirilməsi üzrə, turistləri nəqliyyatla təmin edən müəssisələr, iaşə müəssisələri, turizm məhsulunun yayılması üzrə turist firmaları, turist reklam-informasiya idarələri, turist müəssisələri

- Yaradılmış material dəyərləri hər hansı bir istehsal və xidmət obyektinin tikilməsi üçün səbəb olmuş şərait tükəndikdə, rayonun ixtisaslaşmasını təmin edir, mövcud olan müəssisələr fəaliyyət göstərir və inkişaf edərək rayonun ixtisaslaşmasını möhkəmləndirir

279 Rayonlar arasında əlaqələrin inkişafı hansı göstəricilərlə müəyyən olunur

Ərazinin abadlaşdırılması, təbii-rekreasiya sərvətlərin yenidən öyrənilməsi, sərhədlərin qoyulması və istehlak rejimi layihəsinin işlənilməsi, razidə sərvətlərin müəyyən olunması və vəziyyəti üzərində müşahidənin təşkili ilə Turistlərin yerləşdirilməsi üzrə, turistləri nəqliyyatla təmin edən müəssisələr, iaşə müəssisələri, turizm məhsulunun yayılması üzrə turist firmaları, turist reklam-informasiya idarələri, turist müəssisələri

- Formalaşan nəqliyyat şəbəkəsi daşımaqlarla müxtəlif nəqliyyat növlərinin iştirakı, onlarda daşımaqların effektivliyi ilə

İstifadə edilən və ya istismarı nəzərdə tutulan təbii sərvətlərin məcmusu, habelə tarixən mövcud təsərrüfat fəaliyyəti strukturu və ya iqtisadi inkişafın planlı strukturuna əsaslanan xalq təsərrüfatı vəzifələrinin ümumiliyi Bazarın seqmentləşməsi, bazarın məqsədli seqmentlərinin seçilməsi, əmtəənin bazarda mövqeləşdirilməsi, hər bir məqsədli seqment üçün marketinq kompleksinin işlənməsi

280 Turizmdə konkret olaraq rayon əmələ gəlmənin hansı amilləri nəzərdən keçirilir

- İstehsal münasibətləri, əməyin ərazi bölgüsü, iqtisadi və təbii resurslar, inzibati ərazi bölgüsü, müxtəlif rayonların ayrı-ayrı millətlərlə məskunlaşması
Turizm və ekskursiyalarla, bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olanların, sağlamlıq müəssisələrinin muzeylərin, kinoteatrların və s. xidmətlərdən istifadə edənlərin sayının artması, əhaliyə göstərilən rekreasion xidmətlərinin həcmnin artması
Ərazinin abadlaşdırılması, təbii-rekreasiya sərvətlərin yenidən öyrənilməsi, sərhədlərin qoyulması və istehlak rejimi layihəsinin işlənilməsi, razidə sərvətlərin müəyyən olunması və vəziyyəti üzərində müşahidənin təşkili
Təsərrüfatın ixtisaslaşması və ərazinin monosahələr üzrə inkişafı
İstifadə edilən və ya istismarı nəzərdə tutulan təbii sərvətlərin məcmusu, habelə tarixən mövcud təsərrüfat fəaliyyəti strukturu və ya iqtisadi inkişafın planlı strukturuna əsaslanan xalq təsərrüfatı vəzifələrinin ümumiliyi

281 Turizmdə əməyin ərazi bölgüsü iqtisadi proseslərin hansı tərəflərini nəzərdə tutur

- Ərazinin abadlaşdırılması, təbii-rekreasiya sərvətlərin yenidən öyrənilməsi, sərhədlərin qoyulması və istehlak rejimi layihəsinin işlənilməsi, razidə sərvətlərin müəyyən olunması və vəziyyəti üzərində müşahidənin təşkili
Turizm və ekskursiyalarla, bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olanların, sağlamlıq müəssisələrinin muzeylərin, kinoteatrların və s. xidmətlərdən istifadə edənlərin sayının artması, əhaliyə göstərilən rekreasion xidmətlərinin həcmnin artması
İstifadə edilən və ya istismarı nəzərdə tutulan təbii sərvətlərin məcmusu, habelə tarixən mövcud təsərrüfat fəaliyyəti strukturu və ya iqtisadi inkişafın planlı strukturuna əsaslanan xalq təsərrüfatı vəzifələrinin ümumiliyi
- Təsərrüfatın ixtisaslaşması və ərazinin monosahələr üzrə inkişafı
İstehsal münasibətləri, əməyin ərazi bölgüsü, iqtisadi və təbii resurslar, inzibati ərazi bölgüsü, müxtəlif rayonların ayrı-ayrı millətlərlə məskunlaşması

282 Turizmdə rayonlaşma amillərinin rolu və təsiri hansı konkret tarixi şəraitdən asılı olaraq dəyişir

- Regionların təsərrüfat fəaliyyətini, habelə idarəetmənin forma və üsullarının işlənilib hazırlanmasını şərtləndirən iqtisadi-sosial amil və təzahürlərin öyrənilməsi ilə məşğul olan sahə kimi
Müəyyən şərait daxilində rayon əmələ gətirən amillərin fəaliyyətlərini təmin edən daxili səbəb-nəticə əlaqələrinin dəfələrlə təkrarlanması
Turizm və ekskursiyalarla, bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olanların, sağlamlıq müəssisələrinin muzeylərin, kinoteatrların və s. xidmətlərdən istifadə edənlərin sayının artması, əhaliyə göstərilən rekreasion xidmətlərinin həcmnin artması
İstifadə edilən və ya istismarı nəzərdə tutulan təbii sərvətlərin məcmusu, habelə tarixən mövcud təsərrüfat fəaliyyəti strukturu və ya iqtisadi inkişafın planlı strukturuna əsaslanan xalq təsərrüfatı vəzifələrinin ümumiliyi
- İstehsal münasibətlərinin rayon əmələ gəlmə amili kimi məhsuldar qüvvələrin səviyyəsinə, təşkilati formasına, təsərrüfatın ixtisaslaşmasına, əməyin ərazi bölgüsü təsirində özünü göstərir

283 Turist rayonu hansı göstəricilərə malik olmalıdır?

- Turizmin inkişafına demoqrafik amillərin təsiri olmalıdır
İctimai-təşkilatı struktura malik olmalıdır
Rayonlaşmanın prinsiplərinə uyğun olmalıdır
Gömrük güzəştlərinə malik olmalıdır
- Turist maraqlarına malik obyektlərə malik olmalı, turist tələbatına uyğun zəruri xidmətlər göstərməlidir

284 Ölkənin regionlarında turist zonalarının və marşrutlarının təşkil edilməsilə bağlı hazırlanmış proqramlar hansı istiqamətlər üzrə həyata keçirilir?

- Abşeron, Qobustan-Şamaxı-Ağsu-Göyçay-İsmayıllı-Kürdəmir-Zərdab-Ağdaş, Xızı-Siyəzən-Dəvəçi-Xaçmaz-Quba-Qusar, Qəbələ-Oğuz-Şəki-Qax-Zaqatala-Balakən, Gəncə-Goranboy-Xanlar-Gədəbəy-Tovuz-Qazax, Salyan-Masallı-Lerik-Lənkəran-Astara, Naxçıvan-Şahbuz-Şərur-Sədərək-Ordubad-Culfa-Babək
Qəbələ-Oğuz-Şəki-Qax-Zaqatala-Balakən, Gəncə-Goranboy-Xanlar-Gədəbəy-Tovuz-Qazax-Gürçüstan
Xızı-Siyəzən-Dəvəçi-Xaçmaz-Quba-Qusar-Rusiya, Qəbələ-Oğuz-Şəki-Qax-Zaqatala-Balakən, Gəncə-Goranboy-Xanlar-Gədəbəy-Tovuz-Qazax, Salyan-Masallı-Lerik-Lənkəran-Astara-İran, Naxçıvan-Şahbuz-Şərur-Sədərək-Ordubad-Culfa-Babək
Abşeron, Qobustan-Şamaxı-Ağsu-Göyçay-İsmayıllı-Kürdəmir-Zərdab-Ağdaş, Xızı-Siyəzən-Dəvəçi-Xaçmaz-Quba-Qusar, Qəbələ-Oğuz-Şəki-Qax-Zaqatala-Balakən, Naxçıvan-Şahbuz-Şərur-Sədərək-Ordubad-Culfa-Babək-İran-Türkiyə
Gəncə-Goranboy-Xanlar-Gədəbəy-Tovuz-Qazax, Salyan-Masallı-Lerik-Lənkəran-Astara, Naxçıvan-Şahbuz-Şərur-Sədərək-Ordubad-Culfa-Babək-Türkiyə

285 əlavə marşrutlara daxildir:

- Bakı-Abşeron yarımadası-Qobustan, Bakı-Naxçıvan, Bakı-Şuşa
Bakı-Abşeron yarımadası-Tiflis, Bakı-Naxçıvan, Bakı-Şuşa
Bakı-Abşeron yarımadası-Qobustan, Bakı- Tiflis, Bakı-Şuşa
Bakı-Abşeron yarımadası-Qobustan, Bakı-Tiflis, Bakı-Kəlbəcər
Bakı-Xaçmaz, Bakı-Astara, Bakı-Balakən, Bakı-Qazax

286 Turizm infrastrukturunu iqtisadi təşkilatı sistem olub, hansı resurslarını təmin edir

Respublikanın rekrasiya rayonlaşmasının çoxfazlı bloku

Rayonlararası mübadilə ehtiyacları üçün turizm məhsulu istehsalı

Turizm və ekskursiyalarla, bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olanların, sağlamlıq müəssisələrinin muzeylərin, kinoteatrların və s. xidmətlərdən istifadə edənlərin sayının artması

Ərazinin abadlaşdırılması, təbii-rekreasiya sərvətlərin yenidən öyrənilməsi, sərhədlərin qoyulması və istehlak rejimi layihəsinin işlənilməsi, razidə sərvətlərin müəyyən olunması və vəziyyəti üzərində müşahidənin təşkili

- Daxili və regiondaxili çərçivədə turizm məhsulu və xidmətlərin xammal, əmək, maliyyə, investisiya, istehsal, informasiya resurslarını

287 Turizmdə iqtisadi-coğrafi problemlərini müəyyənləşdirmək üçün vacib amillərə aiddir

Rayonlararası mübadilə ehtiyacları üçün turizm məhsulu istehsalı

Ərazinin abadlaşdırılması, təbii-rekreasiya sərvətlərin yenidən öyrənilməsi, sərhədlərin qoyulması və istehlak rejimi layihəsinin işlənilməsi, razidə sərvətlərin müəyyən olunması və vəziyyəti üzərində müşahidənin təşkili

Turizm və ekskursiyalarla, bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olanların, sağlamlıq müəssisələrinin muzeylərin, kinoteatrların və s. xidmətlərdən istifadə edənlərin sayının artması

- Respublikanın rekrasiya rayonlaşmasının çoxfazlı blokunun yaradılması
Daxili və regiondaxili çərçivədə turizm məhsulu və xidmətlərin xammal, əmək, maliyyə, investisiya, istehsal, informasiya resurslarının formalaşdırılması

288 İqtisadi-coğrafi problemlərinin tərkibində təbii-rekreasiya potensialın qorunması və bərpası üçün hansı tədbirlərin həyata keçirilməsi zəruridir

İstifadə edilən və ya istismarı nəzərdə tutulan təbii sərvətlərin məcmusu, habelə tarixən mövcud təsərrüfat fəaliyyəti strukturu və ya iqtisadi inkişafın planlı strukturuna əsaslanan xalq təsərrüfatı vəziyyətlərinin ümumiliyi
Ərazinin abadlaşdırılması, təbii-rekreasiya sərvətlərin yenidən öyrənilməsi, sərhədlərin qoyulması və istehlak rejimi layihəsinin işlənilməsi, razidə sərvətlərin müəyyən olunması və vəziyyəti üzərində müşahidənin təşkili

- Tikintilər zamanı ətraf landşaftı maksimal dərəcədə qorumaq, qiymətli, qeyri-adi ərazilərdə qoruyucu zonalarının təşkili ilə qoruyucu və yasaqlıq rejiminin tətbiqi, təbiət parkları sisteminin yaradılması, dağlıq regionlarda yaşıllığın qorunması

İstehsal məhsullərinin, əməyin ərazi bölgüsü, iqtisadi və təbii resurslar, inzibati ərazi bölgüsü, müxtəlif rayonların ayrı-ayrı millətlərlə məskunlaşması

Turizm və ekskursiyalarla, bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olanların, sağlamlıq müəssisələrinin muzeylərin, kinoteatrların və s. xidmətlərdən istifadə edənlərin sayının artması

289 əsas marşrutlara daxildir:

- Bakı-Xaçmaz, Bakı-Astara, Bakı-Balakən, Bakı-Qazax
Bakı-Xaçmaz, Bakı-Lerik, Bakı-Balakən, Bakı-Qazax
Bakı-Kürdəmir, Bakı-Astara, Bakı-Balakən, Bakı-Qazax
Bakı-Xaçmaz, Bakı-Astara, Bakı-Qax, Bakı-Qazax
Bakı-Abşeron yarımadası-Qobustan, Bakı-Naxçıvan, Bakı-Şuşa

290 Turizmin iqtisadi-coğrafi rayon kimi ixtisaslaşması necə qəbul olunmuşdur

Daxili və regiondaxili çərçivədə turizm məhsulu və xidmətlərin xammal, əmək, maliyyə, investisiya, istehsal, informasiya resursları formasında

Respublikanın rekrasiya rayonlaşmasının çoxfazlı bloku şəklində

Məhsulu yeniləşdirmə, yeni istehsalat gücünün işə salınması, istehsal gücünün texniki baxımdan yenidən silahlanması və ya yenidən qurma hesabına artması

Təbiətin diqqətəlayiq yerlərinin olması, konsultativ-ümumi idarəçiliklə bağlı suallara cavab verən konsultasiya xidməti göstərən fəaliyyət, kommertiya-istehsal olunmuş məhsulun istehlakçıya çatdırılmasında aralıq fəaliyyət

- Rayonlararası mübadilə ehtiyacları üçün turizm məhsulu istehsalı kimi

291 Dünya iqtisadiyyatında dövlətin turizmə dəstəyi hansı amillərlə bağlıdır

İdarəetmədə iqtisadi-inzibati və sosial-psixoloji münasibətlər

Turizmdə marketing xidmətlərinin təşkili

Turizmdə kiçik və orta biznesin xarakterik cəhətləri

Turizm və sosial-mədəni servis xidmətlərində iqtisadi münasibətlər

- Yerli xüsusiyyətlərə uyğun struktura malik turizm komplekslərinin tikilməsi, əlaqə vasitələrinin modernizasiyası və infrastrukturun inkişafı

292 Beynəlxalq turizmdə iqtisadi risqlərə aid edilir

İstehsal-xidmət, texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketing və satış, kommersiya, maliyyə

- İstehsal-xidmət, kommersiya, maliyyə
Məqsədli meylə, istiqamətə malik olması, sistemli, saslandırma, iyerarxiyalı qaydada subardınasiya olunması, konkret ünvanlı olması, direktivlik, müvafiq resurslarla təminat
İdarəetmə prosesinin iyerarxiyası, funksional idarəetmə prosesi, idarəetmə orqanları
Komplekslilik, lokallıq və qloballaşma, problemin olması, funksional idarəetmə prosesi, idarəetmə orqanları

293 Beynəlxalq turizmdə planlaşdırmanın geniş aspektləri müddət və məzmun baxımından necə səciyyələnir

Qiymətləndirmə, stimullaşdırma, əmək intizamını möhkəmləndirmə

Komplekslilik, lokallıq və qloballaşma, problemin olması

Texniki inkişaf, texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketing və satış

- Operativ, taktiki, strateji
Fasiləsizlik, dəqiqlik, dürüstlük, əhatəlilik, tamamlılıq, planla məqsədlərin şəffaflığı, plan-proqnozların optimallığı

294 Dünya turizm xidmətləri bazarında mənfəəti artıqmağın əsas yollarına aiddir:

- Turizm məhsulunun satış həcmünün artırılması, turizm məhsulu və tamamlayıcı xidmət nomenklaturasının genişləndirilməsi, xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, satış bazarının genişlənməsi
Marketing riski, maliyyə riski, isehsal riski, ödəmə balansının sabit saxlanılması
Qiymətləndirmə, stimullaşdırma, paylaşdırma
Maliyyə güzəştləri, “yarımmaliyyə”xarakterli güzəştlər, digər tədbirlər
Koordinasiya, planlaşdırma, tənzimlən, məmilli turist məhsulunun marketingi, stimullaşdırma, sosial turizm maraqların müdafiəsi

295 Turizmdə ödəmə balansını aşağıdakı tərkib hissələrdən ibarətdir

Ölkə daxilində səyahətlərin balansı, xaricə olan səyahətlər balansı, abadlaşdırılmış ətraf ərazi, maddi-texniki avadanlıqların tikinti normalarına uyğunluq balansı

Kompleks səfərlər, istirahət üçün xidmətlər paketi və kompleks turlarla bağlı xərclər, yerləşdirmə, qidalanma, nəqliyyat xərcləri

Ölkə daxilində səyahətlərin balansı, xaricə olan səyahətlər balansı, istirahət üçün xidmətlər paketi və kompleks turlarla bağlı xərclər, yerləşdirmə, qidalanma, nəqliyyat xərcləri

- Ölkə daxilində səyahətlərin balansı, xaricə olan səyahətlər balansı
Madd-texniki təminat, xidmət səviyyəsinə, göstərilən xidmətin nomenklaturası və keyfiyyət balansı

296 Turizmdə ödəmə balansına aid edilir

Məişət əşyalarının alınması, kompleks səfərlər, istirahət üçün xidmətlər paketi və kompleks turlarla bağlı xərclər, yerləşdirmə, qidalanma, nəqliyyat xərcləri aid edilir

- Ölkəni tərk edən yerli turistlərin xərcləri ilə ölkəyə gələn xarici trislərin yerli turizm məsulları və xidmətlərin istehlakına sərf etdikləri xərclər qarşı-qarşıya qoyulur
Turist xərclərinin regionda dövr etməsinin hərəkət verici qüvvəsi – multiplikator effekti ilə müəyyən olunur
Turistlərin turizm xidmətləri və turizm məhsullarının alınmasın sərf etdikləri xərclər nəticəsində müəyyən olunur
Kompleks səfərlər, istirahət üçün xidmətlər paketi və kompleks turlarla bağlı xərclər, yerləşdirmə, qidalanma, nəqliyyat xərcləri aid edilir

297 Ümumdünya Turizm Təşkilatının 2005-ci ilə olan məlumatına əsasən turist qəbulunun həcminə görə lider ölkələr hansılar olub (faiz göstəricilərinə əsasən)

- Rusiya, Çexiya, ABŞ, Almaniya
- Böyük Britaniya, Meksika, Honkonq
- Böyük Britaniya, Meksika, Almaniya, Kanada
- Türkiyə, Çin, ABŞ, Almaniya
- Türkiyə, Çin, ABŞ, Honkonq

298 Turizmdə beynəlxalq axınlarının müasir şəkildə formalaşması və istiqamətlənməsi aşağıdakı amillərin fəaliyyətinə əsaslanır:

- İqtisadi, konyuktur, elmi-texniki, maliyyə, isehsal, investisiya amili
- İstehlakçılar üçün müxtəlif istehsalçıların analoji məhsul və xidmətlərinin seçimi imkanının olması
- Turizm şirkətinin idarə edilməsi üçün yeni fəaliyyət sahəsi üçün hansı idarəetmə proqramı qəbul edilməsi
- İstehsal funksiyası, əhali məşğulluquna şərait yaradılması funksiyası, gəlirlərin formalaşdırılması funksiyası
- Planetin artan əhalisinin rekreasiya xidmətinə olan tələbatı, osial-iqtisadi amil, adam başına illik gəlirlər, təbii, həm də antropoqenik mənşəli resurs potensialı, infrastruktur amil, başlıca turist regionlarına münasibətdə ölkənin coğrafi mövcudluğu amili

299 Beynəlxalq turizmin inkişafında planlaşdırma funksiyası hansı prinsiplərə əsaslanmalıdır

- Texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketing və satış
- Operativ, taktiki, strateji
- Fasiləsizlik, dəqiqlik, dürüstlük, əhatəlilik, tamamlılıq, planla məqsədlərin şəffaflığı, plan-proqnozların optimallığı
- Komplekslilik, lokallıq və qloballaşma, problemin olması
- Qiymətləndirmə, stimullaşdırma, əmək intizamını möhkəmləndirmə

300 Dünya turizminin inkişafında idarəetmə prosesi hansı səviyyələrdə həyata keçirilir

- İdarəetmə prosesinin iyerarxiyası, funksional idarəetmə prosesi, idarəetmə orqanları
- İdarəetmə prosesinin iyerarxiyası, dəqiqlik, dürüstlük, əhatəlilik, tamamlılıq, funksional idarəetmə prosesi, idarəetmə orqanları
- Texniki inkişaf, texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketing və satış, idarəetmə prosesinin iyerarxiyası, funksional idarəetmə prosesi, idarəetmə orqanları
- Komplekslilik, lokallıq və qloballaşma, problemin olması, funksional idarəetmə prosesi, idarəetmə orqanları
- Texniki inkişaf, texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketing və satış

301 Turizm sferasında iqtisadi proqnozlaşdırma proqrama uyğun olaraq hansı səviyyədə həyata keçirilir

- Beynəlxalq
- Dövlət
- Müəssisə
- Təşkilat
- Lokal

302 Dünya turizmində marketing tədbirlərinin aparılmasının vacibliyi aşağıdakı kimi təyin olunur

- Təbiətin diqqətəlayiq yerlərinin olması, konsultativ-ümumi idarəçiliklə bağlı suallara cavab verən konsultasiya xidməti göstərən fəaliyyət, kommertiya-istehsal olunmuş məhsulun istehlakçıya çatdırılmasında aralıq fəaliyyətdir
- Turizmdə reklam xidmətlərinin təşkili, müəssisələr arasında azad rəqabətin mövcudluğu, istehlakçıları üçün müxtəlif istehsalçıların analoji məhsul və xidmətlərinin seçimi imkanının olması, istehlakçıların digər mövcud əmtəə və xidmətlər barədə məlumatı olması, ölçülə bilən ifadələrdə müəssisələrin məqsədlərinin ifadə olunması
- Bu sahəyə vəsait qoyuluşları, turizm müəssisələrindən və turistlərdən əldə olunan gəlirlər, turizm sahəsində işləyənlərin maddi təminatı, yeni iş yerlərinin yaradılması ilə müəyyən olunur
- Dövlət çevrilişləri və terror hadisələrinin həyata keçirilməsi, səyahətlərin sığortalınması, valyuta mübadiləsi və yol çəklərinin komission yığılımı, rabitə xətləri
- Proqnozlaşdırmanın hazırlanması üçün vaxtın ayrılması, tələb olunan dəqiqlik səviyyəsi, araşdırmaq üçün verilənlərin xarakteri, proqnoz verilən müddət

303 Beynəlxalq turizmin hansı növləri populyarlıq baxımından xüsusi əhəmiyyət kəsb edir:

Parklar, əyləncə mərkəzləri, attraksionlar, tarixi abidələr

- Rekreasiya, elmi və işgüzar
Müxtəlif dərəcəli mehmanxanalar, kafe-restoranlar, mədəniyyət müəssisələri - muzeylər, teatrlar, sərgi və konsert zalları, istirahət və idman məşğələləri üçün yerlər
Pərakəndə ticarət şəbəkəsi
Aeroportlar, nəqliyyat və başqa növ terminallar, yollar, torpaqların «sağlamlaşdırılması», nəqliyyat sistemləri və qurğuları

304 ÜTT-nin proqnozlarına görə 2020-ci ildə dünyanın ən populyar turist istiqamətlərində hansı ölkədə turist gəlişlərinin miqdarı nə qədər proqnozlaşdırılır və dünya turizm bazarında payı neçə faiz olacaq?

Fransa; 93,3 milyon nəfər; 5,8%

- Çin Xalq Respublikası; 137,1 milyon nəfər; 8%
İtaliya; 145,4 milyon nəfər; 9%
Rusiya; 47,1 milyon nəfər; 8,2%
ABŞ; 160,4 milyon nəfər; 6%

305 Dünya turizminin inkişaf strategiyasına daxildir:

Ətraf mühit və planlaşdırma, kommunikasiya və sənədləşmə

Dünya miqyaslı ümumi və ayrıca xarakterli, regional ümumi və ayrıca, xüsusi və ixtisaslaşmış

Sərgi və yarmarkalarda reklam fəaliyyəti

İctimai-siyasi və sosial-iqtisadi əhəmiyyətinə görə

- Mövcud məhsulun turizmin təşəkkül tapmış istiqamətində inkişafı, yeni turizm rayonları hesabına səyahətlərin coğrafiyasının genişləndirilməsi və satışın artırılması

306 Beynəlxalq valyuta fondunun turizm haqqında maddəsinə müvafiq olaraq aktiv ödəniş balansına aşağıdakılar daxil edilir

- Turizm xidməti və məhsullarının xarici və daxili turistlərə satışından daxil olmalar, turizm müəssisələri üçün turizm məhsulları və avadanlığının ixracından daxil olmalar
Turizmdə sahələrarası və regionlararası fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi
Beynəlxalq turizm təşkilatlarının xüsusi funksiyaları və kompetensiyası
Turizmin müxtəlif sektorları, dövlət, sosial və fərdi sektorları arasında tərəfdaşlığın formalaşmasında ardıcıl kursu, müxtəlif səviyyəli turizmi idarəetmə orqanları
Təbiəti qorumaq, səyahət zamanı istirahət, yerdəyişmə azadlığı, infrastrukturun inkişafı, turizmin sağlamlıq funksiyalarının formalaşdırılması

307 Turizm firmalarının həcmnin genişlənməsi və onun fəaliyyətinin mürəkkəbləşməsi necə əsaslandırılır

Firma həcmnin genişlənməsi və onun fəaliyyətinin mürəkkəbləşməsi, xarici mühitin dəyişkənliyi, işçilərə rəhbərliyin yeni üsulları, iqtisadiyyatın təşkilində mərkəzdənqaçma qüvvələrinin güclənməsi

- Nüfuzlu və iri maliyyə-sənaye qrupları iqtisadiyyatın reallığına çevrilməklə, iqtisadi münasibətlərin strukturu mürəkkəbləşdirir
Mürəkkəb və qeyri müəyyən mühitə yaxşı uyğunlaşmaq üçün firma xidmət etdiyi bazarın müxtəlif bölmələrinin tələbatlarını yaxşı görmək
İdarəetmənin yeni stili işçiyə daha böyük fəaliyyət azadlığı verir, onun təşəbbüskarlığını və yaradıcılıq imkanlarını artırır
Strateji planlaşdırma təsərrüfat tsiklinin böyük hissəsini əhatə etməlidir ki, bu da xarici mühitin dəyişmələrinə uyğun qərarlar qəbul etməyə imkan yaradır

308 Beynəlxalq turizmin idarə edilməsində xarici mühitin dəyişkənliyi necə əsaslandırılır

Fəaliyyətin yeni gəlirli növlərinə yiyələnmək məqsədilə özünün ayrı-ayrı bölmələrinə və menecerlərinə yüksək dərəcədə muxtariyyət və müstəqillik verməlidir ki, bu cür təşkilatçılıq bölmələrin çevikliyini və sahibkarlıq aktivliyini artırır

- Qərar qəbul edərkən xarici mühit haqqında daima yeniləşən informasiyalara, onların təhlilinə, yeni strateji və taktiki axtarışlara əsaslanmaq lazımdır
Firma həcmnin genişlənməsi və onun fəaliyyətinin mürəkkəbləşməsi, xarici mühitin dəyişkənliyi, işçilərə rəhbərliyin yeni üsulları

İdarəetmənin yeni stili işçiyə daha böyük fəaliyyət azadlığı verir, onun təşəbbüskarlığını və yaradıcılıq imkanlarını artırır

Nüfuzlu və iri maliyyə-sənaye qrupları iqtisadiyyatın reallığına çevrilməklə, iqtisadi münasibətlərin strukturu mürəkkəbləşdirir. Bunun səbəbi yüksəlişə meyl, riskin yenidən bölüşdürülməsi zərurəti, yəni biznesin yeni sferalarının investisiyalaşdırılmasıdır və s.

309 İqtisadiyyatın təşkilində mərkəzdənqaçma qüvvələrin güclənməsi necə qiymətləndirilir

Nüfuzlu və iri maliyyə-sənaye qrupları iqtisadiyyatın reallığına çevrilməklə, iqtisadi münasibətlərin strukturu mürəkkəbləşdirir

- Mürəkkəb və qeyri müəyyən mühitə yaxşı uyğunlaşmaq üçün firma xidmət etdiyi bazarın müxtəlif bölmələrinin tələbatlarını yaxşı görmək
İdarəetmənin yeni stili işçiyə daha böyük fəaliyyət azadlığı verir, onun təşəbbüskarlığını və yaradıcılıq imkanlarını artırır
Firma həcminin genişlənməsi və onun fəaliyyətinin mürəkkəbləşməsi, xarici mühitin dəyişkənliyi, işçilərə rəhbərliyin yeni üsulları
Qərar qəbul edərkən xarici mühit haqqında daima yeniləşən informasiyalara, onların təhlilinə, yeni strateji və taktiki axtarışlara əsaslanmaq lazımdır

310 Transmilli otellərdə idarəetmənin nəzarət texnologiyası müəyyənləşdirilərkən dərəcələr üzrə təsnifat sistemi hansı tələblərə əsaslanır

Otel infrastrukturunun istehsal-xidmət fəaliyyətinin təşkili, müəssisədaxili idarəetmə tsiklinin ardıcıl təmin edilməsi, operativ idarəetmənin təşkili, əsas və dövrüyyə fondlarının, işçi qüvvəsinin, iqtisadi münasibətlərin, təsərrüfat əlaqələrinin idarə edilməsi prosesləri

Oteldə əsas idarəetmə funksiyalarının ardıcıl icrası prosesi, idarəetmə prosesinin məzmunca konkretləşdirilməsi, idarəetmə prosesinin təşkili, kompleks idarəetmə və planlaşdırma işlərinin təşkili prosesi

Xüsusi ixtisaslaşmış funksiyanın, fəaliyyətin makro və mikroməqsədlərə uyğunluğu

- Maddi-texniki təminat, göstərilən xidmətin nomenklaturası VƏ keyfiyyəti, xidmət səviyyəsi
İstiqamətverici planlaşdırma, büdcənin vəziyyətinə cavabdeh olan struktur vahidinin müəyyən edilməsi, əməliyyatların planlaşdırılması, standart xərclərin kalkulyasiyası və s.

311 Beynəlxalq turizmin əsas funksiyalarına daxildir

Oteldə iqtisadi proseslərin təsadüflərdən, subyektiv müddəalar və özbaşnalıqlardan, mütləq qeyri-müəyyənliklərdən asılılığın qarşısının alınması

Biznesin nəzərdə tutulmuş nəticələrinin proqnozlaşdırılması, planlaşdırılması və gözlənilən nəticələrə nail olunması

Planlaşdırma, təşkil etmə, əsaslandırma, nəzarət, proqnozlaşdırma, sistemləşdirmə, əlaqələndirmə

- Planlaşdırma, təşkil etmə, əsaslandırma, nəzarət, əlaqələndirmə
Texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketinq və satış

312 Beynəlxalq turizmin idarə edilməsinin əsas məqsədlərinə daxildir

Oteldə iqtisadi proseslərin təsadüflərdən, subyektiv müddəalar və özbaşnalıqlardan, mütləq qeyri-müəyyənliklərdən asılılığın qarşısının alınması

Planlaşdırma, təşkil etmə, əsaslandırma, nəzarət, proqnozlaşdırma, sistemləşdirmə, əlaqələndirmə

Mikrosəviyyədə planlaşdırmanın düzgün və səmərəli təşkili

- Biznesin nəzərdə tutulmuş nəticələrinin proqnozlaşdırılması, planlaşdırılması və gözlənilən nəticələrə nail olunması
Planlaşdırma, təşkil etmə, əsaslandırma, nəzarət, əlaqələndirmə

313 Beynəlxalq turizmdə idarəetmə hansı problemlərin həllinə xidmət etməlidir

Texniki inkişaf, texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketinq və satış

Texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketinq və satış

Biznesin nəzərdə tutulmuş nəticələrinin proqnozlaşdırılması, planlaşdırılması və gözlənilən nəticələrə nail olunmasına

- İqtisadi proseslərin təsadüflərdən, subyektiv müddəalar və özbaşnalıqlardan, mütləq qeyri-müəyyənliklərdən asılılığın qarşısının alınmasına

Planlaşdırma, təşkil etmə, əsaslandırma, nəzarət, proqnozlaşdırma, sistemləşdirmə, əlaqələndirməyə

314 Beynəlxalq turizmdə idarəetmə funksiyalarına daxildir

Xidmət növləri və keyfiyyət standartları, maliyyələşdirmə mənbələri, texnoloji ehtiyatlar
Planlaşdırma, təşkil etmə, əsaslandırma, nəzarət, proqnozlaşdırma, sistemləşdirmə, əlaqələndirmə
Biznesin nəzərdə tutulmuş nəticələrinin proqnozlaşdırılması, planlaşdırılması və gözlənilən nəticələrə nail olunması

Qiymətləndirmə, stimullaşdırma, əmək intizamını möhkəmləndirmə

- Texniki inkişaf, texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketinq və satış

315 Beynəlxalq turizmdə idarəetmə qərarlarına qarşı hansı əsas tələblər qoyulur

Biznesin nəzərdə tutulmuş nəticələrinin proqnozlaşdırılması, planlaşdırılması və gözlənilən nəticələrə nail olunması

- Məqsədli meylə, istiqamətə malik olması, sistemli, səsəndirmə, iyerarxiyalı qaydada subordinasiya olunması, konkret ünvanlı olması, direktivlik, müvafiq resurslarla təminat
Texniki inkişaf, texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketinq və satış
Planlaşdırma, təşkil etmə, əsaslandırma, nəzarət, proqnozlaşdırma, sistemləşdirmə, əlaqələndirmə
Xidmət növləri və keyfiyyət standartları, maliyyələşdirmə mənbələri, texnoloji ehtiyatlar

316 Turizmin səmərəliliyini müəyyənləşdirən iqtisadi effektlərin ən əhəmiyyətli olanları aşağıdakılardır

Mehmanxanaların, panseonatların, turbazaların, sanatoriyaaların, çarpayı fondları və otaqların sayı, turistlərə xidmət göstərən qida müəssisələrində yerlərin sayı

Ölkə daxilində səyahətlərin balansı, xaricə olan səyahətlər balansı, abadlaşdırılmış ətraf ərazi, maddi-texniki avadanlıqların tikinti normalarına uyğunluq balansı

İdarəetmə obyektləri ilə əlaqədar əlaqələndirici istiqamətlər

Turist ləvazimatını, suvenirləri, idman mallarını satan dükənlər, əhaliyə göstərilən ticarət xidmətləri

- Turizm məhsulunun xüsusiyyəti və turistlər üçün cəlbediciliyi, gedilən yerdə turistlərin xərclərinə ayırdıqları büdcə və bunun nə qədər tez-tez təkrarlanması

317 Turizmdə istehlakçıların seqmentləşməsinə aiddir

- Gənclər, əhıl yaşlılar, imkanlı və məhdud imkanlı insanlar, uşaqılı valideynlər, idmançılar və s. istiqamətlənməklə tələbatın ödənilməsi
Realizə olunan turizm xidmətlərinin həcmi və ya turizm xidmətlərinin realizə olunmasından əldə edilən gəlirlər
Turizmin maddi bazası üzərində şəxsi əmlak hüququ, həm istehlakçı, həm də müştəri üçün azad seçim hüququ, əhali gəlirlərinin, əməyin nəticəsindən və əmək bazarındakı vəziyyətdən asılılığı
Turist məhsuluna olan dəyərin və istehlak dəyərinin realizə olunması, turist məhsulunun istehlakçıya çatdırılması prosesinin təşkil olunması
Rəqabət mübarizə prinsipinin hökmran olması

318 Dünya mehmanxana sənayesində klassifikasiya nədir

Otellərdə idarəetmənin nəzarət texnologiyasının müəyyənləşdirilməsi

- Konkret mehmanxananın və nömrələrin xidmət standartlarına uyğunluğunun təyin olunmasıdır
Turizm bazarının sistemli təhlili, resursların hərəkəti, məhsul və xidmətlərin hərəkət kanalları, qiymət, reklam, ictimaiyyətlə, firmadankənar əlaqələr
Təşkilatın, firmanın məqsəd və vəzifələrinin müəyyən edilməsi, fəaliyyətin planlaşdırılması, icraçılar arasında tapşırıqların, funksiyaların bölüşdürülməsi
Texnoloji inkişaf, firma və dövlətin qarşılıqlı əlaqəsi, transmilli xarakter, idarəetməyə yeni tələblərin meydana çıxması

319 Turizmin ölkə iqtisadiyyatı baxımından xarakteristik xüsusiyyətlərini təhlil edərkən idarəetmə problemlərinin müzakirəsi hansı mövqedən aparılmalıdır

- Turizm şirkətinin idarə edilməsi üçün hansı strateji yüksəliş daha məqbuldur və yeni fəaliyyət sahəsi üçün hansı idarəetmə proqramı qəbul edilə bilər

Turizm şirkətinin idarə edilməsi üçün yeni fəaliyyət sahəsi üçün hansı idarəetmə proqramı qəbul edilə bilər, iqtisadiyyatın digər sahələrinin inkişafına təsir edən və ödəmə balansının sabit saxlanması funksiyası qəbul edilə bilər

İstehsal funksiyası, əhali məşğulluquna şərait yaradılması funksiyası, gəlirlərin formalaşdırılması funksiyası, iqtisadiyyatın digər sahələrinin inkişafına təsir edən və ödəmə balansının sabit saxlanması funksiyası qəbul edilə bilər

Turizmin inkişafı əhalinin məşğulluğunu təmin edir, əhalinin öz mədəni irsinə marağı artır, iqtisadi cəhətdən zəif inkişaf etmiş regionlarda ətraf mühitin mühafizəsi məsələləri həll edilir

Turizm şirkətinin idarə edilməsi üçün hansı strateji yüksəliş daha məqbuldur, iqtisadiyyatın digər sahələrinin inkişafına təsir edən və ödəmə balansının sabit saxlanması funksiyası qəbul edilə bilər

320 Dünya turizmində sosial-iqtisadi, qlobal risklər arasında ən çox yayılanlar sırasına aşağıdakıları daxil edə bilərsiniz

Sosial-maddi təminatın aşağı düşməsi, siyasi, xidmət riski, investisiya riski

İqtisadi siyasətin dəyişməsi, siyasi, investisiya riski

Ekoloji, siyasi

İqtisadi siyasətin dəyişməsi, sosial-maddi təminatın aşağı düşməsi, ekoloji

- İqtisadi siyasətin dəyişməsi, sosial-maddi təminatın aşağı düşməsi, siyasi

321 Turizm idarəetmə sistemi kimi necə müəyyənləşdirilir

Planlaşdırma, təşkil etmə, əsaslandırma, nəzarət, proqnozlaşdırma, sistemləşdirmə, əlaqələndirmə

Antiböhran, situasiyalı, sistemli yanaşma idarəetmə konsepsiyası, idarəetmə prosesi, texnologiyası konsepsiyası, elmi, inzibati idarəetmə konsepsiyası

Mikrosəviyyədə planlaşdırmanın düzgün və səmərəli təşkili

Biznesin nəzərdə tutulmuş nəticələrinin proqnozlaşdırılması, planlaşdırılması və gözlənilən nəticələrə nail olunması

- Sahibkarlıq fəaliyyətinin təşkili, firmanın iqtisadi strategiyasının hazırlanması, idarəetmənin təşkilinə əsaslanan idarəçilik fəaliyyəti sistemidir

322 Beynəlxalq turizmde makroiqtisadi inkişafın əsası nə hesab edilir

Biznesin nəzərdə tutulmuş nəticələrinin proqnozlaşdırılması, planlaşdırılması və gözlənilən nəticələrə nail olunması

Antiböhran, situasiyalı, sistemli yanaşma idarəetmə konsepsiyası

- Mikrosəviyyədə planlaşdırmanın düzgün və səmərəli təşkili

Sahibkarlıq fəaliyyətinin təşkili, firmanın iqtisadi strategiyasının hazırlanması

Planlaşdırma, təşkil etmə, əsaslandırma, nəzarət, proqnozlaşdırma, sistemləşdirmə, əlaqələndirmə

323 Beynəlxalq turizmin inkişafında planlaşdırma hansı əsaslarla müəyyən edilir

Texniki inkişaf, texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketinq və satış

Operativ, taktiki, strateji

Fasiləsizlik, dəqiqlik, dürüstlük, əhatəlilik, tamamlılıq, planla məqsədlərin şəffaflığı, plan-proqnozların optimallığı

- Komplekslik, lokallıq və qloballaşma, problemin olması

Qiymətləndirmə, stimullaşdırma, əmək intizamını möhkəmləndirmə

324 Beynəlxalq turizmde balans, maliyyə-büdcə aspekti baxımından kənarlaşmalar hansı istiqamətlərdə olur

Operativ, taktiki və strateji istiqamətlərdə

Texniki inkişaf, texniki hazırlıq, maliyyə və mühasibat uçotu, məhsul və xidmətin keyfiyyəti, əmək və əmək haqqı sistemi, marketinq və satış

Fasiləsizlik, dəqiqlik, dürüstlük, əhatəlilik, tamamlılıq, planla məqsədlərin şəffaflığı, plan-proqnozların optimallığı

- Ümumi gəlirlər və xərclər üzrə, tələbat üzrə, əmək haqqı sferasında, marketinq fəaliyyətindəki, turistlərlə turagentliklər arasında, turməhsul və xidmətlərin satış həcmi üzrə

Firma və bölmələrin rəhbəri, ayrı-ayrı fəaliyyət növünün funksional icraçısı, ayrı-ayrı işlərin təşkilatçısı, inzibati rəhbərlik, nəzarətedici

325 Məqsədli bazarın seçilməsi üçün həlli zəruri olan göstəricilərə daxildir

Bazarın seqmentləşməsi, bazarın məqsədli seqmentlərinin seçilməsi, əmtəənin bazarda mövqeləşdirilməsi
Bazarın yayılması, tələbin bölüşdürülməsi, satışın effektivliyinin yüksəlməsini necə müəyyən etmək

- Bazarın hansı seqmentini əhatə etmək və onun üçün sərfəli seqmenti necə müəyyən etmək
Zəhmətkeşlərin gəlirlərinin artması, turizmin ekoloji cəhətdən zərərsiz olması, asudə vaxtdan səmərəli istifadə
Yerli hakimiyyətin reklam-informasiya sahəsində fəallığı, yerli və hakimiyyət səviyyəsində azad adminstrativ və vergi siyasəti

326 Aktiv ödəniş balansına daxildir:

- Turizm xidməti və məhsullarının xarici və daxili turistlərə satışından, turizm müəssisələri üçün turizm məhsulları və avadanlığının ixracından, turistlərin getdikləri ölkələrdə daxili və beynəlxalq nəqliyyat xərcləri
Dövlət çevrilişləri və terror hadisələrinin həyata keçirilməsi, səyahətlərin sığortalanması
Əhalinin öz mədəni irsinə marağı artır, iqtisadi cəhətdən zəif inkişaf etmiş regionlarda ətraf mühitin mühafizəsi məsələləri həll edilir
Turizmin inkişafı əhalinin məşğulluğunu təmin edir
Xidmətlərin səviyyəsinə, göstərilən xidmətin nomenklaturasına və keyfiyyətinə görə, daxili, daxil olan və xaric olan turizm, dünya, ölkələr

327 Dünya iqtisadiyyatında turizm firmalarının fəaliyyətinin maliyyə-iqtisadi göstəricilərinə daxildir:

- Realizə olunan turizm xidmətlərinin həcmi və ya turizm xidmətlərinin realizə olunmasından əldə edilən gəlirlər, işçi qüvvəsindən səmərəli istifadə olunmasının əsas göstəriciləri, istehsal fondundan istifadənin göstəriciləri, turizm xidmətlərinin maya dəyəri, mənfəət, rentabellik
Əmək məhsuldarlığı, əmək haqqı ödəmələrinin səviyyəsi, dövrüyyə vəsaitlərini təkrar istehsalı, ödəmə qabiliyyəti, maliyyə sabitliyi
İşçi qüvvəsindən səmərəli istifadə olunmasının əsas göstəriciləri, istehsal fondundan istifadənin göstəriciləri, turizm xidmətlərinin maya dəyəri, mənfəət
Turizm xidməti üzrə mütərəqqi üsulların və standartların hazırlanmasına və tətbiq edilməsinə nail olmaq, təbii inhisarçılığa şərait yaratmaq
Turistlərə xidmət göstərən qida müəssisələrində yerlərin sayı; turistlərə xidmət göstərən ticarət, ictimai-iaşə, əyləncə müəssisələri, aqua parklar, əmək ehtiyatları, onların xarakteri və bu kimi göstəricilər

328 Dövlət turizmdə maliyyə sərmayələrinin mübadiləsi prosesində aşağıdakılara nail olur

- Xidmətlər paketi rekvizitləri, turist yollayışlarının qiymətləri
Kütləvi informasiya vasitələri, çap reklam nəşrləri, kino və video reklam, küçə reklamı, suvenirilər, sərğilər, birjalar, yarmarkalar
Hərəkət fəallığı, məkdaşların gəlirin artırılmasında maraqlı olması, firmanın gündəlik işinin təşkili, yekun gəlirin əldə olunması
- Rəqabət mübarizə prinsipinin hökmran olması, turizmin maddi bazası üzərində şəxsi əmlak hüququ, həm istehlakçı, həm də müştəri üçün azad seçim hüququ
Bazarın yayılması, mövcud bazardan müştərilərin böyük miqdarını yayındırmaq, yeni xidmət və marşrutlara tələbin bölüşdürülməsi, satışın effektivliyinin yüksəlməsi

329 Turizmdə tədiyyə balansının passivlərinə aşağıdakılar daxil edilir

- Turizm və sosial-mədəni servis xidmətlərində reklam xidmətlərinin təşkili, müəssisələr arasında azad rəqabətin mövcudluğu, istehlakçılar üçün müxtəlif istehsalçıların analoji məhsul və xidmətlərinin seçimi imkanının olması
İstehsal funksiyası, əhali məşğulluquna şərait yaradılması funksiyası, gəlirlərin formalaşdırılması funksiyası, iqtisadiyyatın digər sahələrinin inkişafına təsir edən və ödəmə balansının sabit saxlanması funksiyası
İstehlak funksiyası, əhali məşğulluquna şərait yaradılması funksiyası, gəlirlərin formalaşdırılması funksiyası, iqtisadiyyatın digər sahələrinin inkişafına təsir edən və ödəmə balansının sabit saxlanması funksiyası
- Turistlərin getdikləri ölkədə əmtəə və turizm xidmətlərinin alınmasına çəkdiyi xərclər, turistlərə xidmət göstərmək məqsədilə idxal olunan məhsullara çəkilən xərclər, çıxan turistlərin xarici nəqliyyat kampaniyalarına ödədikləri xərclər, ölkədə turizmin inkişafına qoyulmuş xarici investisiya və kreditlərə görə ödəmələr
Xidmətlərin səviyyəsinə, göstərilən xidmətin nomenklaturasına və keyfiyyətinə görə, daxili, daxil olan və xaric olan turizm, dünya, ölkələr, regionlar, mahallar, şəhərlər üzrə, sosial-demoqrafik meyarlara əsasən

330 Passiv ödəniş balansına daxildir

- Hər hansı bir ölkə vətəndaşlarının səfər etdiyi ölkələrdə turizm məhsulu və xidmətlərin əldə olunmasına, xidmət üçün zəruri malların idxalına, ölkədən gedən turistlərin xarici nəqliyyat kompaniyaları tərəfindən daşınması, başqa ölkələrdə turizmin inkişafı istiqamətində investisiya qoyuluşları
İstehsal funksiyası, əhali məşğulluquna şərait yaradılması funksiyası, gəlirlərin formalaşdırılması funksiyası, iqtisadiyyatın digər sahələrinin inkişafına təsir edən və ödəmə balansının sabit saxlanması funksiyası
Turizm xidməti və məhsullarının xarici və daxili turistlərə satışından, turizm müəssisələri üçün turizm məhsulları və avadanlığının ixracından
Turizm və sosial-mədəni servis xidmətlərində reklam xidmətlərinin təşkili, müəssisələr arasında azad rəqabətin mövcudluğu
İstehlak funksiyası, əhali məşğulluquna şərait yaradılması funksiyası, gəlirlərin formalaşdırılması funksiyası, iqtisadiyyatın digər sahələrinin inkişafına təsir edən və ödəmə balansının sabit saxlanması funksiyası

331 İslahatların həyata keçirilməsi istiqamətləri turizm maraqları baxımından hansı formada qiymətləndirilir

- Müəssisənin nizamnamə kapitalına onun idarə edilməsində iştirak etmək və onun fəaliyyətindən uzunmüddətli gəlir götürmək məqsədilə vəsait qoyuluşudur
Müəyyən olunmuş normativlərə uyğun və müasir texnologiyaları nəzərə almaqla cari qiymətlərdə zəruri olan xərc strukturu əsasında
İstehlakçıların maraqlarını ifadə edən istehlak davranışı modelini qurmaq və onun perspektivini qiymətləndirmək
- Respublikada bazar tipli iqtisadi sistemin formalaşması və dərinləşməsi istiqaməti olaraq
İntuitsiyaya əsaslanaraq üstün gəlir əldə etmək məqsədilə yüksək riskə gedən ekstrimal investor tipi

332 Turist dövrüyəsində iştirak edən hər bir subyektin gəlirlərini hansı metodlarla reallaşdırmaq mümkündür

- Yerli məhsul və xidmətlərin, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi, turizm məhsullarının idxalı zamanı ölkədən valyuta axınları, ekoloji və sosial problemlərin meydana çıxması
İntuitsiyaya əsaslanaraq üstün gəlir əldə etmək məqsədilə yüksək riskə gedən ekstrimal investor tipi
Respublikada bazar tipli iqtisadi sistemin formalaşması və dərinləşməsi istiqaməti olaraq bazar metodlarının reallaşdırılması
- İstehlakçıların maraqlarını ifadə edən istehlak davranışı modelini qurmaq və onun perspektivini qiymətləndirmək
Müəssisənin nizamnamə kapitalına onun idarə edilməsində iştirak etmək və onun fəaliyyətindən uzunmüddətli gəlir götürmək məqsədilə vəsait qoyuluşudur

333 Məqsədli proqram üsullarının qəbul edilməsində mühüm vasitə və əsas analitik funksional model kimi hansı iqtisadi kateqoriya qəbul olunur

- Bazar tipli iqtisadi sistemin formalaşması
Tənzimləmə
Planlaşdırma
- Proqnozlaşdırma
Modelləşmə

334 Turist sahəsində gəlirlərin bölgüsü nə ilə bağlıdır

- Turoperator və turagentliklərin köməkliyi ilə
ÜDM-un artım tempi ilə
Məcmu gəlirlər ilə
- Vəsaitlərin dövrüyə xarakteri ilə
Bazar sisteminin formalaşması ilə

335 Turist firmaları təsərrüfat subyekti kimi ölkədə gəlirlərin formalaşması və istifadəsində iştirak etdiyi üçün hansı bölgü sistemində iştirak edir

- Struktur model olmaqla, tələbatın seqmentləşməsi, resurs təminatı və təşkilatı-iqtisadi quruluş olaraq funksional vəzifələrin bölgüsünə uyğun ixtisaslaşma səviyyəsi ilə özünün sığorta ödəmələrini həyata keçirir, gömrük və digər ödəmələr ilə xərclər ödəyir
Kredit resurslarına olan tələbatı ödəməklə, qiymətli kağızlar bazarında turizm sahibkarlığı ilə məşğul olmaq üçün səhmlərin buraxılması
İstehlakçıların maraqlarını ifadə edən istehlak davranışı modelini qurmaq və onun perspektivini qiymətləndirmək yolu ilə özünün sığorta ödəmələrini həyata keçirir, gömrük və digər ödəmələr ilə xərclər ödəyir

- Hüquqi şəxs kimi, yerli idarəetmə orqanları ilə torpaq fondundan və yaxud iaşə təsərrüfatından istifadəyə görə icarə haqqı verir, budcə qarşısında müxtəlif vergi ödəmələrinə daxil olur, sığorta şirkətləri ilə özünün sığorta ödəmələrini həyata keçirir, gömrük və digər ödəmələr ilə xərclər ödəyir
İlkin fəaliyyət şəraitini yaratmaqla sonrakı illərdə turizm fəaliyyətinin maliyyə-maddi dayaqlarını dövlət və yerli vəsaitlərin stimullaşdırılması hesabına təşkil etmək

336 Turizmin inkişafının daha səmərəli yoluna aiddir

- Hüquqi şəxs kimi, yerli idarəetmə orqanları ilə torpaq fondundan və yaxud iaşə təsərrüfatından istifadəyə görə icarə haqqı verir, budcə qarşısında müxtəlif vergi ödəmələrinə daxil olur
Struktur model olmaqla, tələbatın seqmentləşməsi, resurs təminatı və təşkilatı-iqtisadi quruluş olaraq funksional vəzifələrin bölgüsünə uyğun ixtisaslaşma səviyyəsi ilə
Müəyyən olunmuş normativlərə uyğun və müasir texnologiyaları nəzərə almaqla cari qiymətlərdə zəruri olan xərc strukturu əsasında yerli vəsaitlərin stimullaşdırılması hesabına təşkil etmək
- Kredit resurslarına olan tələbatı ödəməklə, qiymətli kağızlar bazarında turizm sahibkarlığı ilə məşğul olmaq üçün səhmlərin buraxılması
İlkin fəaliyyət şəraitini yaratmaqla sonrakı illərdə turizm fəaliyyətinin maliyyə-maddi dayaqlarını dövlət və yerli vəsaitlərin stimullaşdırılması hesabına təşkil etmək

337 Dövlətin turizmin inkişafında əsas vəzifəsi nədir

- İstehsal funksiyası, əhali məşğulluquna şərait yaradılması funksiyası, gəlirlərin formalaşdırılması funksiyası
Struktur siyasətin tərkib hissəsi olmaq və istehsal, bölgü sistemində onun məqsədlərini ali məqsədlərə uyğun transformasiya etmək vəzifəsi
Proqram xarakterli olmaqla mövcud texnoloji əsasların formalaşması spesifikasiyasını özündə birləşdirir
- İlkin fəaliyyət şəraitini yaratmaqla sonrakı illərdə turizm fəaliyyətinin maliyyə-maddi dayaqlarını dövlət və yerli vəsaitlərin stimullaşdırılması hesabına təşkil etmək
Turizm şirkətinin idarə edilməsi üçün yeni fəaliyyət sahəsi üçün hansı idarəetmə proqramı qəbul edilməsi

338 Turizmin modelləşməsi hansı prinsiplər əsasında reallaşır

- İstehsal funksiyası, əhali məşğulluquna şərait yaradılması funksiyası, gəlirlərin formalaşdırılması funksiyası, iqtisadiyyatın digər sahələrinin inkişafına təsir edən və ödəmə balansının sabit saxlanılması funksiyası əsasında
Proqram xarakterli olmaqla mövcud texnoloji əsasların formalaşması spesifikasiyasını özündə birləşdirir
Struktur siyasətin tərkib hissəsi olmaq və istehsal, bölgü sistemində onun məqsədlərini ali məqsədlərə uyğun transformasiya etmək vəzifəsi
- Sahə prinsiplərindən daha çox ərazi mənafeyini təmin edən regionlar əsasında
Turizm şirkətinin idarə edilməsi üçün yeni fəaliyyət sahəsi üçün hansı idarəetmə proqramı qəbul edilməsi, yeni şirkətlər təsis etməklə turizm fəaliyyətinin genişləndirilməsi əsasında

339 Turizmdə imitasiya modeli nədir

- İstehsal funksiyası, əhali məşğulluquna şərait yaradılması funksiyası, gəlirlərin formalaşdırılması funksiyası imitasiya modelinin əsasıdır
Struktur siyasətin tərkib hissəsi olmaq və istehsal, bölgü sistemində onun məqsədlərini ali məqsədlərə uyğun transformasiya etmək vəzifəsi
Struktur model olmaqla, tələbatın seqmentləşməsi, resurs təminatı və təşkilatı-iqtisadi quruluş olaraq funksional vəzifələrin bölgüsünə uyğun ixtisaslaşma səviyyəsi ilə
- Proqram xarakterli olmaqla mövcud texnoloji əsasların formalaşması spesifikasiyasını özündə birləşdirir
Turizm şirkətinin idarə edilməsi üçün yeni fəaliyyət sahəsi üçün hansı idarəetmə proqramı qəbul edilməsi, yeni şirkətlər təsis etməklə turizm fəaliyyətinin genişləndirilməsini özündə birləşdirir

340 Turizmin inkişaf modeli necə ölçülür

- İstehsal funksiyası, əhali məşğulluquna şərait yaradılması və gəlirlərin formalaşdırılması funksiyası turizmin inkişaf modelinin əsasını təşkil edir
Proqram xarakterli olmaqla mövcud texnoloji əsasların formalaşması spesifikasiyasını özündə birləşdirir
Struktur siyasətin tərkib hissəsi olmaq və istehsal, bölgü sistemində onun məqsədlərini ali məqsədlərə uyğun transformasiya etmək vəzifəsi
- Struktur model olmaqla, tələbatın seqmentləşməsi, resurs təminatı və təşkilatı-iqtisadi quruluş olaraq funksional vəzifələrin bölgüsünə uyğun ixtisaslaşma səviyyəsi ilə
Turizmdə imitasiya modeli ilə

341 Turizm müəssisələrinin hər birinin fəaliyyəti hansı vəzifələri yerinə yetirmək üçün qurulur və tənzimlənir

- Makrosəviyyəli və mikrosəviyyəli
- Makrosəviyyəli
- Struktur siyasət
- Mikrosəviyyəli
- Meqosəviyyəli

342 Turizm resurslarının təsnifatında hansı məqsədlər əsas rol oynayır

- Proqnozlaşdırılan
- İmitasiya modeli əsasında
- Funksional modellər
- Funksional məqsədlər
- Makrosəviyyəli və mikrosəviyyəli

343 Resurslar hansı səviyyələrə ayrılmaqla, marketinq üzrə defisit və ehtiyat mənbələri müəyyənləşdirir

- Turizmin resurs potensialının həcmi, onun strukturunu və istifadə mexanizmini
- Proqram xarakterli olmaqla mövcud texnoloji əsasların formalaşmasını
- Turizm məhsulunun qiymətləndirilməsində
- Tələbat səvəviyyəsinə və faktiki resurs potensialına ayrılmaqla
- Müəyyən olunmuş normativlərə uyğun və müasir texnologiyaları nəzərə almaqla cari qiymətlərdə zəruri olan xərc strukturu əsasında

344 Xərc strukturunda müxtəlif xidmət və resurs potensialına malik olan ayrı-ayrı subyektlərin məcmu xərcləri nə zaman öz əksini tapır

- Turizmin resurs potensialının həcmi, onun strukturunu və istifadə mexanizmini
- Tələbat səvəviyyəsinə və faktiki resurs potensialına ayrılmaqla
- Proqram xarakterli olmaqla mövcud texnoloji əsasların formalaşmasını
- Turizm məhsulunun qiymətləndirilməsində
- Müəyyən olunmuş normativlərə uyğun və müasir texnologiyaları nəzərə almaqla cari qiymətlərdə zəruri olan xərc strukturu əsasında

345 Resurslara olan tələbat hansı prinsiplər üzərində qurulur

- Proqram xarakterli olmaqla mövcud texnoloji əsasların formalaşması spesifikasiyasını özündə birləşdirir
- Proqram xarakterli olmaqla mövcud texnoloji əsasların formalaşması spesifikasiyasını özündə birləşdirir
- Struktur model olmaqla, tələbatın seqmentləşməsi
- Müəyyən olunmuş normativlərə uyğun və müasir texnologiyaları nəzərə almaqla cari qiymətlərdə zəruri olan xərc strukturu əsasında
- Tələbat səvəviyyəsinə və faktiki resurs potensialına ayrılmaqla

346 Turizmdə makroiqtisadi tənzimləmə modelinin əsas məqsədi nəyi müəyyənləşdirir

- Azad qiymət sistemi və mülkiyyət hüququ
- Funksiyanın tərkibi və məzmunu, hər səviyyənin funksional və xətt bəndlərinin sayı, bəndlər arasında tabeçilik
- Struktur siyasətin tərkib hissəsi olmaq və istehsal, bölgü sistemində onun məqsədlərini ali məqsədlərə uyğun transformasiya etmək vəzifəsi
- Turizmin resurs potensialının həcmi, onun strukturunu və istifadə mexanizmini
- Turizm müəssisələrinin işinin əlaqələndirilməsi

347 Turizmin mikroiqtisadi modeli özündə aşağıdakıları birləşdirir

- Azad qiymət sistemi və mülkiyyət hüququ
- Funksiyanın tərkibi və məzmunu, hər səviyyənin funksional və xətt bəndlərinin sayı, bəndlər arasında tabeçilik
- Proqram xarakterli olmaqla mövcud texnoloji əsasların formalaşması spesifikasiyasını özündə birləşdirir

- Struktur siyasətin tərkib hissəsi olmaq və istehsal, bölgü sistemində onun məqsədlərini ali məqsədlərə uyğun transformasiya etmək vəzifəsi
Turizm müəssisələrinin işinin əlaqələndirilməsi

348 Turist dövrünü necə ifadə olunur

- Əyləncə və intellektual funksiyalar, şəraitin və fəaliyyət növünün tam dəyişməsi yolu ilə fərdin yorğunluq hissindən azad olmasını təmin edir
Təbii resurslardan istifadə üçün lisenziya alınması, ətraf mühitin mühafizəsinin daxili iqtisadi mexanizmini formalaşdırır
Nəzərdə tutulan proqrama müvafiq getdiyi ölkəyə daxil olma, orada qalma qaydaları, yerli əhəlinin adətləri, dini mərasimlər
- Turist turist firmasına turist yollayışı üçün pul ödəyir, turist firması turistə turist yollayışı verir, turist turist yollayışını turist məhsuluna, yəni konkret turizm xidmətlərinə ödəyir, turist məhsulunun reallaşdırılması prosesində turist, turizm məhsulunun əldə edilməsinə sərf etdiyi puldan razı qalır, turist firması turist bazarının, turist sənayesinin inkişafına və yeni turist məhsulu növlərinin yaradılmasına investisiya yatırımı edir
İstehlakçı tələbinin araşdırılması üzrə bazarın marketinq tədqiq edir

349 Turist müəssisələrinin bölgüsü idarəetmə sistemində hansı əlamətlər üzrə həyata keçirilir

- İmitasiya modelləri və oyunlar nəzəriyyəsi vasitəsilə
Təşkilatı strukturların lahiyələndirilməsi
Nəqliyyat müəssisələri, mehmanxana müəssisələri
- İdarəetmə obyektləri ilə əlaqədar əlaqələndirici istiqamətlər
Əmək proseslərinin idarə edilməsi

350 Turizmin inkişafı istiqamətində tədqiqatların aparılması sxeminin hazırlanması zamanı hansı plana uyğun hərəkət edilməlidir

- Turizm və sosial-mədəni servis xidmətlərində reklam xidmətlərinin təşkili, müəssisələr arasında azad rəqabətin mövcudluğu
Turizm xidməti və məhsullarının xarici və daxili turistlərə satışından
İstehlak funksiyası, əhali məşğulluquna şərait yaradılması funksiyası, gəlirlərin formalaşdırılması funksiyası
- Verilənlərin yığılımı, verilənlərin interpretasiyası, hesabatın tərtibi, nəzarət-yoxlama
Xidmətlərin səviyyəsinə, göstərilən xidmətin nomenklaturasına və keyfiyyətinə görə

351 Beynəlxalq təsnifatda turistin yol xərcindən əlavə xərcləri necə təsnifləşdirilir:

- 4%-qidalanmaya, 44%-i ölkə daxili nəqliyyata, 30%-i mehmanxanada qalmağa, 22%-digərlərinə sərf edilir
48%-qidalanmaya, 52%-i mehmanxanada qalmağa sərf edilir
- 40%-qidalanmaya, 8%-i ölkə daxili nəqliyyata, 30%-i mehmanxanada qalmağa, 22%-digərlərinə sərf edilir
8%-qidalanmaya, 40%-i ölkə daxili nəqliyyata, 30%-i mehmanxanada qalmağa, 22%-digərlərinə sərf edilir
48%-i ölkə daxili nəqliyyata, 30%-i mehmanxanada qalmağa, 22%-digərlərinə sərf edilir

352 Turistlərin yerləşdirilməsi üzrə müəssisələrə aiddir

- Mehmanxanalar, motellər, pansionatlar, kempinqlər, turist bazaları, şəxsi mənzillər, təhsil və səhiyyə müəssisələri və s.
- Mehmanxanalar, motellər, pansionatlar, kempinqlər, turist bazaları, şəxsi mənzillər və s.
Mehmanxanalar, motellər, pansionatlar, kempinqlər, turist bazaları, şəxsi mənzillər, səhiyyə müəssisələrinin çarpayı normaları, sığorta müəssisələri və s.
Mehmanxanalar, motellər, pansionatlar, kempinqlər, turist bazaları, şəxsi mənzillər, sığorta müəssisələri
Mehmanxanalar, motellər, pansionatlar, kempinqlər, turist bazaları, şəxsi mənzillər, səhiyyə müəssisələrinin çarpayı normaları və s.

353 Turizmin qeyri-turizm sahələrinə təsirinə aiddir:

- Mehmanxanalar, motellər, pansionatlar, kempinqlər, turist bazaları, şəxsi mənzillər və s.
- Aeroportların, yolların, mağazaların, kinoteatrların tikintisi və modernləşdirilməsi, şəhərlərin abadlaşdırılması, abidələrin, meşə massivlərinin bərpası, su hövzələrinin təmizlənməsi, nəqliyyat -
Mehmanxanalar, motellər, pansionatlar, kempinqlər, turist bazaları, şəxsi mənzillər, səhiyyə müəssisələrinin çarpayı normaları, sığorta müəssisələri və s.

Mehmanxanalar, motellər, pansionatlar, kempinqlər, turist bazaları, şəxsi mənzillər, sığorta müəssisələri
Mehmanxanalar, motellər, pansionatlar, kempinqlər, turist bazaları, şəxsi mənzillər, səhiyyə müəssisələrinin
çarpayı normaları və s.

354 Turizmdə mənfi ödəmə balansına malik olan dövlətlərə aiddir

İspaniya, İtaliya, ABŞ, Türkiyə, Almaniya, Yaponiya, Norveç

İtaliya, ABŞ, Türkiyə, Almaniya, Yaponiya, Azərbaycan

- Almaniya, Yaponiya, Norveç, Böyük Britaniya, Niderland, İsveç, Kanada, Danimarka
Niderland, İsveç, Kanada, Danimarka, Tunis, Tailand, Meksika
İspaniya, İtaliya, ABŞ, Türkiyə, Yunanıstan, Fransa, Tunis

355 Turizmdə müsbət ödəmə balansına malik olan dövlətlərə aiddir

Niderland, İsveç, Kanada, Danimarka, Tunis, Tailand, Meksika

Yaponiya, Norveç, Böyük Britaniya, İsveç, Kanada, Danimarka

İspaniya, İtaliya, ABŞ, Türkiyə, Almaniya, Yaponiya, Norveç

- İspaniya, İtaliya, ABŞ, Türkiyə, Yunanıstan, Fransa, Tunis, Tailand, Meksika
İtaliya, ABŞ, Türkiyə, Almaniya, Yaponiya, Azərbaycan

356 Kimlər turist hesab edilir?

Mülkiyyətdən, sahibkarlıq fəaliyyətindən, vergilər və gömrük rüsumları hesabına əldə olunan gəlir mənbələrini
xarici ölkə banklarında yerləşdirmək arzusunda olan şəxslər

Daimi yaşayış yeri olmayan ölkəyə 2 saatdan qısa olmayan müddətə gələn istənilən adam, dərk etmə məqsədilə
gələnlər, müalicə almaq üçün səfər edən şəxslər, konfransda iştirak üçün gedənlər, yarışların iştirakçısı olan
idmançılar, 24 saatdan az müddətə olsa da gəmidən sahilə çıxan şəxslər

Daimi yaşayış yeri olmayan ölkəyə 24 saatdan qısa olmayan müddətə gələn istənilən adam, dərk etmə məqsədilə
gələnlər, müalicə almaq üçün səfər edən şəxslər, konfransda iştirak üçün gedənlər, biznes fəaliyyəti ilə məşğul
olmağa gedənlər, yarışların iştirakçısı olan idmançılar, 24 saatdan az müddətə olsa da gəmidən sahilə çıxan şəxslər

- Daimi yaşayış yeri olmayan ölkəyə 24 saatdan qısa olmayan müddətə gələn istənilən adam, dərk etmə məqsədilə
gələnlər, müalicə almaq üçün səfər edən şəxslər, konfransda iştirak üçün gedənlər, yarışların iştirakçısı olan
idmançılar, 24 saatdan az müddətə olsa da gəmidən sahilə çıxan şəxslər
Tələbatın yaranma təbiəti, təzahür sferası, subyektivi, ödənilmə dərəcəsi və kəmiyyətcə müəyyənləşdirilməsi zamanı
zəruri olan şəxslər

357 Turizm aşağıdakı komponentlərdən ibarət münasibətlər sistemi kim təyin edilir:

İstehlak büdcəsinə daxil olan maddi və mənəvi nemətlərin məcmuu və onların qiymətinin dəyişmə meyilləri kimi
İnsanların təhsilləri və peşəkar hazırlıqları haqqındakı qərarları, bununla bağlı olan xərcləri və gələcəkdə əldə edə
biləcək daha yüksək gəlirləri

Turizmin əsas funksiyası həyat fəaliyyətinin subyektivi olan insanın sosial təkrar istehsalı funksiyası, onun həyat
təminatının ehtiyatlarının təkrar istehsalı və sosial infrastrukturların təkrar yaradılması funksiyaları ilə
şərtləndirilir

- Beynəlxalq müqavilələrə əsaslanan dövlətlərarası turist əlaqələri; dövlətlər arasında və ya dövlətlərlə beynəlxalq
təşkilatlar arasında müqavilələr və sazişlərlə müəyyən olunan beynəlxalq səyahətlər və turizm sistemi
İstehlak təyinatı əsasında qruplaşan əmtəə, xidmət növlərinə, istehlakın faydalılığı və formalaşması mənbələri
strukturuna görə təhlili

358 Azərbaycan Respublikasının Turizm Haqqında qanunvericiliyinə əsasən tur dedikdə nə başa düşülür

Turların komplektləşdirilməsi, turizm məhsulunun formalaşdırılması, hərəkətə gətirilməsi və satışı ilə məşğul olan
turizm təşkilatı

Turizm və ekskursiya yollayışlarının satışı, habelə turizm-ekskursiya fəaliyyətinin təşkili üzrə informasiya, reklam,
marketing və s. digər xidmətlər göstərilməsi ilə məşğul olan vasitəçi təşkilat

Ciddi hesabətli blank olub, proqramla nəzərdə tutulmuş xidmətlərin ödənildiyini təsdiq edən sənəd

- Konkret müddətdə konkret marşrut üzrə fərdi və ya qrup halında səfərdən ibarət olan turizm məhsulunun vauçer
şəklində satılan forması
İstirahət, sağlamlaşdırma, tanış olma, idrakı (tarix və mədəniyyət sərvətlərindən bəhrələnmə və s.). iş-peşə (vəzifə
borclarının icra edilməsi istisna olmaqla), idman və dini məqsədlərlə getdiyi ölkədə (yerdə) ödənişli fəaliyyətlə
məşğul olmamaq şərti ilə (24 saatdan 12 ayadək müddətdə) müvəqqəti olan şəxs

359 Azərbaycan Respublikasının Turizm Haqqında qanunvericiliyinə əsasən turist dedikdə hansı şəxslər başa düşülür?

Turların komplektləşdirilməsi, turizm məhsulunun formalaşdırılması, hərəkətə gətirilməsi və satışı ilə məşğul olan turizm təşkilatı

Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının, əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin müvəqqəti olacağı ölkədə ödənişli fəaliyyətlə məşğul olmamaq şərti ilə istirahət, sağlamlaşdırma, tanış olma, idrakı, iş-peşə, idman və dini məqsədlərlə daimi yaşayış yerlərindən müvəqqəti getmələri (səyahətləri)

Ciddi hesabətli blank olub, proqramla nəzərdə tutulmuş xidmətlərin ödənildiyini təsdiq edən sənəd

- İstirahət, sağlamlaşdırma, tanış olma, idrakı (tarix və mədəniyyət sərvətlərindən bəhrələnmə və s.), iş-peşə (vəzifə borclarının icra edilməsi istisna olmaqla), idman və dini məqsədlərlə getdiyi ölkədə (yerdə) ödənişli fəaliyyətlə məşğul olmamaq şərti ilə (24 saatdan 12 ayadək müddətdə) müvəqqəti olan şəxs
- Konkret müddətdə konkret marşrut üzrə fərdi və ya qrup halında səfərdən ibarət olan turizm məhsulunun vauçer şəklində satılan forması

360 Azərbaycan Respublikasının Turizm Haqqında qanunvericiliyinə əsasən turizm dedikdə nə başa düşülür?

İstirahət, sağlamlaşdırma, tanış olma, idrakı (tarix və mədəniyyət sərvətlərindən bəhrələnmə və s.), iş-peşə (vəzifə borclarının icra edilməsi istisna olmaqla), idman və dini məqsədlərlə getdiyi ölkədə (yerdə) ödənişli fəaliyyətlə məşğul olmamaq şərti ilə (24 saatdan 12 ayadək müddətdə) müvəqqəti olan şəxs

Konkret müddətdə konkret marşrut üzrə fərdi və ya qrup halında səfərdən ibarət olan turizm məhsulunun vauçer şəklində satılan forması

Turoperator tərəfindən turların satışı, turizm məhsulunun hərəkətə gətirilməsi və satışı üzrə vasitəçilik fəaliyyəti göstərən fiziki və ya hüquqi şəxs

- Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının, əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin müvəqqəti olacağı ölkədə ödənişli fəaliyyətlə məşğul olmamaq şərti ilə istirahət, sağlamlaşdırma, tanış olma, idrakı, iş-peşə, idman və dini məqsədlərlə daimi yaşayış yerlərindən müvəqqəti getmələri (səyahətləri)
- Ciddi hesabətli blank olub, proqramla nəzərdə tutulmuş xidmətlərin ödənildiyini təsdiq edən sənəd

361 Strukturuna görə turizmin iqtisadiyyatı ilk növbədə aşağıdakıları həll etməlidir

Sağlamlığı bərpa etmək, dünya görüşünü genişləndirmək və istirahət-əyləncə vəzifələrini yerinə yetirmək

Turizm fəaliyyətinə kömək edir, onun inkişafı üçün şərait yaradır, ölkə haqqında turizm üçün əhəmiyyətli birdiyar kimi təsəvvür yaradır

Xaricdən valyuta daxil olmalarını artırır, ümumi milli məhsulun həcmi yüksəldir, yeni iş yerlərinin yaradılmasına şərait yaradır, kapitalların yatırılmasına şərait yaradır

- Turizm sahəsində yaranan istehsal münasibətlərini birləşdirməlidir, turizmin bütün resurslarından səmərəli istifadə olunmasına nail olmalıdır, turizmdə istehsal aspektlərini və istehsal münasibətlərini təsdiq edən elmi təmsil etməlidir

Turizm infrastrukturunu sahəsində elmi tədqiqatları inkişaf etdirir

362 Beynəlxalq turistlər Bakı buxtasını əhatə edən paytaxtı hansı şəhərə bənzədirlər?

Moskva

Milan

Astana

- Neapol

Pekin

363 Manila bəyannaməsində turizm fəaliyyətinin aşağıdakı istiqamətləri üzrə tövsiyələr verilmişdir

Turizm müəssisələrinin işinin əlaqələndirilməsi aid edilir

Azad qiymət sistemi və mülkiyyət hüququ

Reklam məqsədli ekskursiyaların həyata keçirilməsi

- Turist təklifinin nizama salınması, texniki əməkdaşlıq, insan ehtiyatlarına, azad hərəkətə, avianəqliyyat, daxili turizmə aiddir
- Bronlaşdırma sistemi və inzibati xidmətlər

364 Turizmin inkişafının sistem göstəriciləri regionlar üzrə özünə aşağıdakıları daxil edir

Turizm müəssisələrinin işinin əlaqələndirilməsi aid edilir

Turist təklifinin nizama salınması, texniki əməkdaşlıq, insan ehtiyatlarına, azad hərəkətə, avianəqliyyat, daxili turizmə aiddir

[yeni cavab] Reklam məqsədli ekskursiyaların həyata keçirilməsi, intellektual funksiyalar, şəraitin və fəaliyyət növünün tam dəyişməsi yolu ilə fərdin yorğunluq hissindən azad olması

- Turist axınının həcmi, gündəlik turist xərclərinin orta qiyməti, maddi-texniki bazanın vəziyyəti, turist firmalarının maliyyə-iqtisadi göstəricilərinin fəaliyyəti, beynəlxalq turizmin inkişafını göstəriciləri
Bronlaşdırma sistemi və inzibati xidmətlər

365 Turist xidmətlərinin hansı fərqli xüsusiyyətləri vardır

Rəqabət qabiliyyətli mühitin yaradılmasıdır

Dövlətin milli sərhədlərindən kənarında həyata keçirilən səyahətlərdir

Sahibkarlıq fəaliyyətinin səmərəli təşkili

- İstifadəsi mümkün olmayan, xidmətlərin hiss edilməməsi, mövsümi dəyişmələrə məruz qalma, müəyyən yerə bağlılıq, istehlakçılar
Hər hansı bir ölkənin daxili və onun sərhədlərindən kənarında təşkil olunan səyahətlərdir

366 Turizmin birbaşa təsir nəticələrinə aiddir

Mədəniyyət müəssisələri - muzeylər, teatrlar, sərgi və konsert zalları, istirahət və idman məşğələləri üçün yerlər, pərakəndə ticarət şəbəkəsi, parklar, əyləncə mərkəzləri, turizm məhsullarının idxalı zamanı ölkədən valyuta axınları, ekoloji və sosial problemlərin meydana çıxmasına şərait yaradılması

Vəsait qoyuluşları, turizm müəssisələrindən və turistlərdən əldə olunan gəlirlər, turizm sahəsində işləyənlərin maddi təminatı, yeni iş yerlərinin yaradılması, yığımlar və digər ödəmələr hesabına büdcə artımı təmin edilir
Mehmanxanaların, panseonatlarnın, turbazaların, sanatoriyaaların, çarpayı fondları və otaqların sayı, marketing tədqiqatları, turizm infrastrukturunun inkişafının hüququ və investisiya yönümlü dəstəyi təşkil edir

- Yerli məhsul və xidmətlərin, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi, turizm məhsullarının idxalı zamanı ölkədən valyuta axınları, ekoloji və sosial problemlərin meydana çıxması
Yerli məhsul və xidmətlərin, regional valyuta axınlarının, həmçinin xaricdən valyuta daxil olmalarını artırır, ümumi milli məhsulun həcmi yüksəldir, yeni iş yerlərinin yaradılmasına şərait yaradır

367 Özfəaliyyət turizm idarələrinə daxil edilir

Təhsil və elm, səhiyyə, mədəniyyət və incəsənət, bədən tərbiyəsi və idman, turizm və sosial-mədəni servis

Turizm və sosial-mədəni servis, istehsal, mədəni-məişət xidmətləri, turist ləvazimatını, suvenirləri, idman mallarını satan dükənlər, kirayə məntəqələri, turist, alpinist, velosiped, su idmanı, hava şarları və s.

Əhaliyə göstərilən ticarət xidmətləri, səmşişin nəqliyyatı, rabitə və informasiya xidmətləri, mənzil-kommunal təsərrüfatı

- Turist, alpinist, velosiped, su idmanı, hava şarları və s.
Turist ləvazimatını, suvenirləri, idman mallarını satan dükənlər, əhaliyə göstərilən ticarət xidmətləri, səmşişin nəqliyyatı, rabitə və informasiya xidmətləri, mənzil-kommunal təsərrüfatı

368 Tarixi İpək Yolunun bərpası üzrə beynəlxalq konfrans hansı tarixdə və harada keçirilmişdir

7-8 sentyabr 1997-ci il, Bakı

15-16 sentyabr 1998-ci il, Bakı

10-11 sentyabr 1998-ci il, Tiflis

- 7-8 sentyabr 1998-ci il, Bakı
10-11 sentyabr 1999-cu il, Tiflis

369 Dövlətin turizmə dəstəyi aşağıdakı amillərlə bağlıdır

Turizmdə kiçik və orta biznesin xarakterik cəhətləri

İdarəetmədə iqtisadi-inzibati və sosial-psixoloji münasibətlər

Turizm və sosial-mədəni servis xidmətlərində iqtisadi münasibətlər

- Yerli xüsusiyyətlərə uyğun struktura malik turizm komplekslərinin tikilməsi, əlaqə vasitələrinin modernizasiyası və infrastrukturun inkişafı, turizm kadrlarının inkişafı
Turizmdə marketing xidmətlərinin təşkili

370 Turizmin regional inkişafa təsirinə daxildir:

- Kənd rayonlarında yeni iş yerləri, kənd təsərrüfatı mallarının sərffəli satışı, kənd əhalisinin həyat səviyyəsinin artması, yerli büdcəyə əlavə daxilolmalar
Oğurluq, nəzərə alınmayan, pulsuz və yığıma yönəldilən maliyyə mənbələri
Struktur, friksion, təbii, institusional və tsiklik işsizliyin artması
Sosial risqin işgötürənlər, muzzdla işləyənlər və məcburi sosial sığortaya cəlb edilməli məsul şəxslər və onların bölüşdürülməsi
Korrupsiya meyillərinin gücləndirilməsi əsasında mülkiyyətdən, sahibkarlıq fəaliyyətindən, vergilər və gömrük rüsumları hesabına əldə olunan gəlir mənbələri

371 Asudə vaxtın səmərəli istifadə olunması hansı göstəricilərlə müəyyən olunur

- İstehlak standartlarına uyğunlaşdırılmış, nisbi və proqnozlaşdırılan yoxsulluq həddinin müəyyən olunması yolu ilə Kənd rayonlarında yeni iş yerləri, kənd təsərrüfatı mallarının sərffəli satışı, kənd əhalisinin həyat səviyyəsinin artması, yerli büdcəyə əlavə daxilolmalar yolu ilə
Yerli xüsusiyyətlərə uyğun struktura malik turizm komplekslərinin tikilməsi, əlaqə vasitələrinin modernizasiyası və infrastrukturun inkişafı, turizm kadrlarının inkişafı
Yerli məhsul və xidmətlərin, regional valyuta axınlarının, həmçinin xaricdən valyuta daxil olmalarını artırır, ümumi milli məhsulun həcmi yüksəldir, yeni iş yerlərinin yaradılmasına şərait yaradır
- Vətəndaşların işdən azad vaxtlarında müsbət fəaliyyət növlərinə cəlb etməkdən ibarət olmaqla, insanları mənfi hal olan sərxoşluqdan, narkotik maddələrin qəbulundan, qeyri-hüquqi xarakterli, qeyri-formal birliklərdə iştirak etməkdən və s. neqativ hərəkətlərdən yayındıra bilər

372 Azərbaycanda turizmi inkişaf etdirmək məqsədilə hansı əsas vəzifələr qarşıya qoyulmuşdur?

- İnhisarçılığa əsaslanmaqla turizm bazarını formalaşdırmaq, turistlərə xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsi
Turizm sahəsində sahibkarlığı, ilk növbədə kiçik və orta sahibkarlığı inkişaf etdirməklə rəqabətə davamlı turizm bazasını yaratmaq, turistlərə xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsi
İnhisarçılığa əsaslanmaqla turizm sahəsində sahibkarlığı, ilk növbədə kiçik və orta sahibkarlığı inkişaf etdirməklə rəqabətə davamlı turizm bazasını yaratmaq
Korrupsiya yolu ilə kiçik və orta sahibkarlığı inkişaf etdirməklə rəqabətə davamlı turizm bazasını yaratmaq, turistlərə xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, beynəlxalq standartlara uyğunluğunu təmin etmək, turizmin dövlət tənzimlənməsini həyata keçirmək
Turizm sahəsində sahibkarlığı, ilk növbədə kiçik və orta sahibkarlığı inkişaf etdirməklə rəqabətə davamlı turizm bazasını yaratmaq

373 2006-cı il İslam Konfransı Təşkilatının turizm nazirlərinin V Konfransı harada keçirilmişdir və hansı deklarasiya qəbul olunmuşdur?

Türkiyədə və Turizm üzrə Ankara Deklorasiyası qəbul olunmuşdur
Azərbaycanda və Turizm üzrə İslam Deklorasiyası qəbul olunmuşdur
Qazaxstanda və Turizm üzrə Bişkek Deklorasiyası qəbul olunmuşdur
Azərbaycanda və Turizm üzrə Gəncə Deklorasiyası qəbul olunmuşdur

- Azərbaycan və Turizm üzrə Bakı Deklorasiyası qəbul olunmuşdur

374 Azərbaycan hansı beynəlxalq və regional təşkilatlarla turizm sahəsində əməkdaşlıq edir?

- mumdünya Turizm Təşkilatı, İslam Konfransı Təşkilatı, İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı, Beynəlxalq İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı, Qara dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı, GUAM, MDB üzv dövlətlərinin Turizm Şurası
Ümumdünya Turizm Təşkilatı, İslam Konfransı Təşkilatı, İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı, Beynəlxalq İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı, Asala, Daşnaksutun, Qara dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı, GUAM
Ümumdünya Turizm Təşkilatı, Asala, İslam Konfransı Təşkilatı, İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı, Beynəlxalq İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı, Qara dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı
Asala, Daşnaksutun, İslam Konfransı Təşkilatı, İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı, Beynəlxalq İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı, Qara dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı, GUAM, MDB üzv dövlətlərinin Turizm Şurası
Ümumdünya Turizm Təşkilatı, İslam Konfransı Təşkilatı, İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı, Daşnaksutun, Beynəlxalq İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı, Qara dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı, GUAM

375 Azərbaycanda YUNESKO tərəfindən qeydiyyatda alınan hansı mədəniyyət abidələri mövcuddur

- Roma kilsəsi, Pyotr muzeyi, İçəri şəhər, Qız qalası, Şəki Xan sarayı, Möminə Xatun Türbəsi
- İçəri şəhər, Qız qalası, Şəki Xan sarayı, Möminə Xatun Türbəsi
İçəri şəhər, Göy-Göl Milli parkı, Şahdağ Milli parkı, İmamzadə, Qız qalası, Şəki Xan sarayı, Möminə Xatun Türbəsi

İçəri şəhər, Göy-Göl Milli parkı, Şahdağ Milli parkı, Qız qalası, Şəki Xan sarayı, Möminə Xatun Türbəsi
Şahdağ Milli parkı, İçəri şəhər, Qız qalası, Şəki Xan sarayı, Möminə Xatun Türbəsi

376 Ölkəmizdə neçə təbii və tarixi qoruq, müvəqqəti qoruq və ovçuluq təsərrüfatı mövcuddur?

- 19 təbii və tarixi qoruq, 7 müvəqqəti qoruq və ovçuluq təsərrüfatı
- 12 təbii və tarixi qoruq, 17 müvəqqəti qoruq və ovçuluq təsərrüfatı
- 10 təbii və tarixi qoruq, 11 müvəqqəti qoruq və ovçuluq təsərrüfatı
- 22 təbii və tarixi qoruq, 27 müvəqqəti qoruq və ovçuluq təsərrüfatı
- 12 təbii və tarixi qoruq, 10 müvəqqəti qoruq və ovçuluq təsərrüfatı

377 1998-ci il setyabr ayının 7-8-də İpək Yolunun bərpası üzrə TRASEKA nəqliyyat dəhlizi proqramı çərçivəsində beynəlxalq konfrans harada keçirilmişdir və neçə dövlətin rəsmi nümayəndələrinin iştirak ediblər?

- Parisdə 32 dövlətin və 13 beynəlxalq təşkilatın
- Məkkədə 32 dövlətin və 13 beynəlxalq təşkilatın
- Tehran şəhərində 32 dövlətin və 13 beynəlxalq təşkilatın
- Bakı şəhərində 32 dövlətin və 13 beynəlxalq təşkilatın
- Moskva şəhərində 32 dövlətin və 11 beynəlxalq təşkilatın

378 Turizmin inkişafında və bu sferada iqtisadi-idarəetmə problemlərinin həllində tələb-təklifi ilə əlaqəli olan hansı amillərin fərqləndirilməsi zəruridir:

- Bütün dünya üzrə xarici səyahətlərinə imkan verən, sosial azadlıq və hüquqlarının olması, beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması
- İqtisadi, ticarət, elmi-texniki əlaqələr, turist mübadiləsi üzrə dövlətlərarası və əməkdaşlıq sazişləri
- Turizm sferası fəaliyyətində əlaqələndirmənin rolunun yüksəldilməsi, turizm sferasının kadr təminatı, özəl turizm biznesinin inkişafına şərait yaradılması, turist xidmətlərinin həyata keçirilməsi və reklam prosesində kütləvi informasiya vasitələrinin rolunun yüksəldilməsi
- Turistlərin yaşadığı ölkənin daxili siyasi stabilliyi, turistləri qəbul edən ölkənin daxili siyasi stabilliyi, ölkələr arasında dostluq, mehriban qonşuluq, dinc münasibətlər
- Beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması, beynəlxalq ticarətin genişlənməsi və nəqliyyat vasitələrinin təkmilləşdirilməsi

379 Turizmin ən mühüm hansı cəhətləri vardır:

- Sağlamlaşdırıcı, idman, estetik, idraki, sosial-kommunikativ, emosional-psixoloji, yaradıcılıq
- Səyahətin tipinə və növünə uyğun olan xidmətlər toplusu, nirdmətin proqramı və texnologiyalarının optimal olması
- Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, idxal-ixrac və rəqabət elementləri
- Nəqliyyat şirkətləri, yerləşmə vasitələri, qidalanma müəssisələri, pərakəndə satış vasitəçiləri, idxal-ixrac və rəqabət elementləri
- Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, turizm agentlikləri

380 Turizmin aşağıdakı məqsədləri vardır:

- Aviabilet, sürücülük vəsiqəsi, valideynlərin birindən etibarnamə
- Hümanitar, siyasi, iqtisadi
- Səyahətə çıxanların hamısının xarici pasportu, aviabilet, vauçer, sürücülük vəsiqəsi, valideynlərin birindən etibarnamə
- Ekskursiyaların keçirilməsinin texniki şərtləri
- Turizm üçün təbiətin mühafizəsi, landşaft və onun xüsusiyyətləri

381 Turizmə təsir edən mənfi amillərə aşağıdakılar daxildir:

- Əhalinin öz mədəni irsinə marağı artır
- İqtisadi böhranların əmələ gəlməsi, sənaye istehsalının aşağı düşməsi, valyuta sistemində qeyri stabillik
- Yerli məhsul və xidmətlərin, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi
- Real gəlirlərin artımı, gəlirlərin daha müntəzəm bölüşdürülməsi, valyuta kursunun stabil vəziyyəti

Turizm xidməti üzrə mütərəqqi üsulların və standartların hazırlanmasına və tətbiq edilməsinə nail olmaq, təbii inhisarçılığa şərait yaratmaq

382 Turizmə təsir edən müsbət amillərə aşağıdakılar daxildir:

Turizm xidməti üzrə mütərəqqi üsulların və standartların hazırlanmasına və tətbiq edilməsinə nail olmaq, təbii inhisarçılığa şərait yaratmaq

- Real gəlirlərin artımı, gəlirlərin daha müntəzəm bölüşdürülməsi, valyuta kursunun stabil vəziyyəti
Öyləncə mərkəzləri, attraksionlar, tarixi abidələr, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi
Yerli məhsul və xidmətlərin, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi
Turizmin inkişafı iqtisadi cəhətdən zəif inkişaf etmiş regionlarda ətraf mühitin mühafizəsi məsələləri həll edilir

383 Turizmin birbaşa təsir nəticələrinə daxildir:

Əhalinin əsas kütləsinin yaşayış səviyyəsi, yəni turizmin iqtisadi əlverişliliyi, vətəndaşların ölkə daxilində və bütün dünya üzrə xarici səyahətlərinə imkan verən, sosial azadlıq və hüquqlarının olması, beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması

- Bu sahəyə vəsait qoyuluşları, turizm müəssisələrindən və turistlərdən əldə olunan gəlirlər, turizm sahəsində işləyənlərin maddi təminatı, yeni iş yerlərinin yaradılması
Yaxşı iqlim və komfort təbii şəraitin olması, landşaftların və təbiətin diqqətəlayiq yerlərinin olması, inkişaf etmiş hidroqrafik şəbəkələrin və təbii su hovuzlarının olması, təbiət obyektlərinin təmiz və yararlı vəziyyətdə olması, ekoloji vəziyyətin yaxşı olması
Siyasi, iqtisadi, sosial, mədəniyyət və təhsilin yayılması, nəqliyyatın inkişafındakı uğurlar, informasiya vasitələrinin inkişafı
Turizm zonalarının və turist marşrutlarının müəyyən olunması, standartların hazırlanması

384 Turizmdə iqtisadi fəaliyyətin səmərəlik göstəricilərini təhlil edərkən hansı amillər nəzərə alınır

Turizm zonalarının və turist marşrutlarının müəyyən olunması, standartların hazırlanması

- Əsas xərclərin və mənfəətlərin təhlili
Turizm zonalarının və turist marşrutlarının müəyyən olunması, standartların hazırlanması
Yaxşı iqlim və komfort təbii şəraitin olması, landşaftların və təbiətin diqqətəlayiq yerlərinin olması
Mağazalar, turist ləvazimatını, suvenirləri, idman mallarını satan dükanlar, kirayə məntəqələri, mədəni-məişət xidmətləri

385 Turizm sahəsinin inkişaf istiqamətlərinə aşağıdakılar daxildir:

Əhalinin əsas kütləsinin yaşayış səviyyəsi, yəni turizmin iqtisadi əlverişliliyi, vətəndaşların ölkə daxilində və bütün dünya üzrə xarici səyahətlərinə imkan verən, sosial azadlıq və hüquqlarının olması

- Qarşıya qoyulan məqsədlərə nail olmaq üçün ilk növbədə sadalanan tədbirlərin həyata keçirilməsi, beynəlxalq və daxili bazarda ölkənin rəqabət qabiliyyətini artırma bilən turizm sənayesini yaratmaq, rekreasiya zonalarının hüquqi statusunu müəyyən etmək, turizm zonalarının və turist marşrutlarının müəyyən olunması, standartların hazırlanması
Qiymətləndirmə, stimullaşdırma, paylaşdırma
Turizm xidməti üzrə mütərəqqi üsulların və standartların hazırlanmasına və tətbiq edilməsinə nail olmaq, təbii inhisarçılığa şərait yaratmaq
Əmək məhsuldarlığı, əmək haqqı ödəmələrinin səviyyəsi, dövriyyə vəsaitlərini təkrar istehsalı

386 Turizmin sosial əhəmiyyətinə aiddir

Əmək məhsuldarlığının artması, şəhərlərin böyüməsi

- Zəhmətkeşlərin gəlirlərinin artması, turizmin ekoloji cəhətdən zərərsiz olması, asudə vaxtdan səmərəli istifadə, cəmiyyətin psixofizioloji resurslarının bərpası
Turizm sənayesi və qonaqpərvərlik sənayesi
İnsanın əmək fəaliyyəti ilə məşğul olmaq qabiliyyəti, turizmdə bazar xidməti
Asudə vaxtlarda gənclərin neqativ fəaliyyətlərinin artması

387 Turizmdə iqtisadi səmərəlilik göstəricilərinə aiddir

Mehmanxanaların xidmət standartlarına uyğunluğunun təyin olunması

Turizm bazarının seqmentləşməsi

Turizmin ekoloji istiqamətləndirilməsi

- Dövlət miqyasında turizm firmalarının istehsal-xidmət və region əhalisinin turist xidmətlərinin təşkilində mənfəətin əldə olunmasını bildirir
Marketing tədqiqatları, biznes planların əsaslandırılması

388 Beynəlxalq turizm üzrə Haaqa deklorasiyası nə vaxt qəbul olunmuşdur:

- 1995-cu il, 30 martdan 19 aprelədək
- 2010-cu il, 20 martdan 19 aprelədək
- 1989-cu il, 30 martdan 14 aprelədək
- 1999-cu il, 20 martdan 14 aprelədək
- 1997-cu il, 20 martdan 14 aprelədək

389 Sosial-mədəni infrastrukturulara aiddir

- Turizm infrastruktururu, sığorta işi, bank və maliyyə xidmətləri, təhsil və elm, səhiyyə
Təhsil və elm, səhiyyə, mədəniyyət və incəsənət, bədən tərbiyəsi və idman, turizm və sosial-mədəni servis, istehsal, mədəni-məişət xidmətləri
- Təhsil və elm, səhiyyə, mədəniyyət və incəsənət, bədən tərbiyəsi və idman, turizm və sosial-mədəni servis
Rabitə və informasiya xidmətləri, mənzil-kommunal təsərrüfatının idarə edilməsi, elm, səhiyyə, mədəniyyət və incəsənət, bədən tərbiyəsi və idman, turizm və sosial-mədəni servis, istehsal, mədəni-məişət xidmətləri
Təhsil və elm, səhiyyə, mədəniyyət və incəsənət, bədən tərbiyəsi və idman

390 Azərbaycan Respublikasının Turizm Haqqında qanunvericiliyinə əsasən turizm məhsulunun hərəkətə gətirilməsinə daxildir

- Səyahətin tipinə və növünə uyğun olan xidmətlər toplusu, xidmətin proqram və texnologiyalarının optimal olması
Əhalinin əsas kütləsinin yaşayış səviyyəsi, yəni turizmin iqtisadi əlverişliliyi, vətəndaşların ölkə daxilində və bütün dünya üzrə xarici səyahətlərinə imkan verən, sosial azadlıq və hüquqlarının olması, beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması
- Turizm məhsulunun satışına yönəldilmiş tədbirlər kompleksi (reklam, ixtisaslaşdırılmış sərgilər, yarmarkalarda iştirak, turizm məhsulunun satışı üzrə turizm informasiya mərkəzlərinin təşkili, kataloqların, bukletlərin və s. nəşri)
Yerdəyişmənin aktiv üsullarından istifadə olunmaqla turistlər tərəfindən sərbəst təşkil edilən səyahətlər
Daşınmanın təşkili xidməti, yerləşdirmə, qidalanma

391 Azərbaycan Respublikasının Turizm Haqqında qanunvericiliyinə əsasən turizm infrastrukturuna aiddir

- Turizm məhsulu istehsalı təşkilinin kompleksi sistemi və yaxud mehmanxana və digər yerləşdirilmə, yerdəyişmə, nəqliyyat vasitələrinin, ictimai işə, əyləncə obyektləri vasitələrinin tanış olma idrakı, sağlamlaşdırma
Daşınmanın təşkili xidməti, yerləşdirmə, qidalanma
Səyahətin tipinə və növünə uyğun olan xidmətlər toplusu, xidmətin proqram və texnologiyalarının optimal olması
Maliyyə güzəştləri, "yarımmaliyyə" xarakterli güzəştlər, digər tədbirlər
Səfər edilən ölkənin (yerin) təbii, mədəni, tarixi, sağlamlaşdırma obyektləri və turistlərin ayrı-ayrılıqda və ya kompleks halında tələb və ehtiyaclarını təmin edə bilən, onların fiziki və mənəvi qüvvələrinin bərpası və inkişafına kömək edə bilən digər obyektlər məcmusu

392 Azərbaycan Respublikasının Turizm Haqqında qanunvericiliyinə əsasən turizm ehtiyatlarına daxildir

- Səfər edilən ölkənin (yerin) təbii, mədəni, tarixi, sağlamlaşdırma obyektləri və turistlərin ayrı-ayrılıqda və ya kompleks halında tələb və ehtiyaclarını təmin edə bilən, onların fiziki və mənəvi qüvvələrinin bərpası və inkişafına kömək edə bilən digər obyektlər məcmusu
Turizm layihəsinin miqyası üzrə, layihənin məqsədləli istiqamətlənməsi üzrə, turizm müəssisəsinin həyat dövrünün müxtəlif mərhələlərində həyata keçirilən investisiya dövrünün xarakteri və tərkibi üzrə, dövlət müdaxiləsinin dərəcəsi üzrə, pul vəsaitləri istifadəsinin iqtisadi effektivlik səviyyəsi
Daşınmanın təşkili xidməti, yerləşdirmə, qidalanma
Yerdəyişmənin aktiv üsullarından istifadə olunmaqla turistlər tərəfindən sərbəst təşkil edilən səyahətlər
Turizm məhsulu istehsalı təşkilinin kompleksi sistemi və yaxud mehmanxana və digər yerləşdirilmə, yerdəyişmə

393 Azərbaycan Respublikasının Turizm Haqqında qanunvericiliyinə əsasən özfəaliyyət turizminə aiddir

- Səyahətin tipinə və növünə uyğun olan xidmətlər toplusu, xidmətin proqram və texnologiyalarının optimal olması
Sosial ehtiyaclar üçün dövlətin ayırdığı vəsaitdən yardımılanan səyahət

- Yerdəyişmənin aktiv üsullarından istifadə olunmaqla turistlər tərəfindən sərbəst təşkil edilən səyahətlər Səfər edilən ölkənin (yerin) təbii, mədəni, tarixi, sağlamlaşdırma obyektləri və turistlərin ayrı-ayrılıqda və ya kompleks halında tələb və ehtiyaclarını təmin edə bilən, onların fiziki və mənəvi qüvvələrinin bərpası və inkişafına kömək edə bilən digər obyektlər məcmusu
Zəhmətkeşlərin gəlirlərinin artması, turizmin ekoloji cəhətdən zərərsiz olması, asudə vaxtdan səmərəli istifadə, cəmiyyətin psixofizioloji resurslarının bərpası

394 Azərbaycan Respublikasının Turizm Haqqında qanunvericiliyinə əsasən sosial turizmə hansı səyahətlər daxildir

Turizm sənayesi və qonaqpərvərlik sənayesi

İnsanın əmək fəaliyyəti ilə məşğul olmaq qabiliyyəti, turizmdə bazar xidməti

- Sosial ehtiyaclar üçün dövlətin ayırdığı vəsaitdən yardımılanan səyahət
Əmək məhsuldarlığının artması, şəhərlərin böyüməsi
Asudə vaxtlarda gənclərin neqativ fəaliyyətlərinin artması

395 Azərbaycan Respublikasının Turizm Haqqında qanunvericiliyinə əsasən turizm fəaliyyətinə aiddir

Turizm layihəsinin miqyası üzrə, layihənin məqsədli istiqamətlənməsi üzrə, turizm müəssisəsinin həyat dövrünün müxtəlif mərhələlərində həyata keçirilən investisiya dövrünün xarakteri və tərkibi üzrə, dövlət müdaxiləsinin dərəcəsi üzrə, pul vəsaitləri istifadəsinin iqtisadi effektivlik səviyyəsi

Turistlərə göstərilən xidmətlər kompleksi (turistlərin yerləşdirilməsi, daşınması, yeməyi üzrə xidmətlər kompleksi, ekskursiya, həmçinin bələdçi (bələdçi-tərcüməçi) xidmətləri və səfərin məqsədlərindən asılı olaraq göstərilən digər xidmətlər)

- Turoperatorun müddəti 24 saatdan çox olmayan və turistlərin yerləşdirilməsi (gecələməsi) xidmətini nəzərdə tutmayan və turizm məhsulunun formalaşdırılması, hərəkətə gətirilməsi və satışı üzrə fəaliyyəti
Səyahətin tipinə və növünə uyğun olan xidmətlər toplusu, xidmətin proqram və texnologiyalarının optimal olması
Daşınmanın təşkili xidməti, yerləşdirmə, qidalanma

396 Azərbaycan Respublikasının Turizm Haqqında qanunvericiliyinə əsasən turizm məhsuluna nə aiddir

Turoperatorun müddəti 24 saatdan çox olmayan və turistlərin yerləşdirilməsi (gecələməsi) xidmətini nəzərdə tutmayan və turizm məhsulunun formalaşdırılması, hərəkətə gətirilməsi və satışı üzrə fəaliyyəti

Turizm layihəsinin miqyası üzrə, layihənin məqsədli istiqamətlənməsi üzrə, turizm müəssisəsinin həyat dövrünün müxtəlif mərhələlərində həyata keçirilən investisiya dövrünün xarakteri və tərkibi üzrə, dövlət müdaxiləsinin dərəcəsi üzrə, pul vəsaitləri istifadəsinin iqtisadi effektivlik səviyyəsi

Real gəlirlərin artımı, gəlirlərin daha müntəzəm bölüşdürülməsi, valyuta kursunun stabil vəziyyəti

Yerdəyişmənin aktiv üsullarından istifadə olunmaqla turistlər tərəfindən sərbəst təşkil edilən səyahətlər

- Turistlərə göstərilən xidmətlər kompleksi (turistlərin yerləşdirilməsi, daşınması, yeməyi üzrə xidmətlər kompleksi, ekskursiya, həmçinin bələdçi (bələdçi-tərcüməçi) xidmətləri və səfərin məqsədlərindən asılı olaraq göstərilən digər xidmətlər)

397 Azərbaycan Respublikasının Turizm Haqqında qanunvericiliyinə əsasən turagentliklərə hansı təşkilatlar daxildir

Turistlərə göstərilən xidmətlər kompleksi

- Turizm və ekskursiya yollayışlarının satışı, habelə turizm-ekskursiya fəaliyyətinin təşkili üzrə informasiya, reklam, marketing və s. digər xidmətlər göstərilməsi ilə məşğul olan vasitəçi təşkilat
Turların komplektləşdirilməsi, turizm məhsulunun formalaşdırılması, hərəkətə gətirilməsi və satışı ilə məşğul olan turizm təşkilatı
Yerdəyişmənin aktiv üsullarından istifadə olunmaqla turistlər tərəfindən sərbəst təşkil edilən səyahətlər
Sosial ehtiyaclar üçün dövlətin ayırdığı vəsaitdən yardımılanan səyahət

398 Azərbaycan Respublikasının Turizm Haqqında qanunvericiliyinə əsasən turoperatorlara hansı təşkilatlar daxildir

Yerdəyişmənin aktiv üsullarından istifadə olunmaqla turistlər tərəfindən sərbəst təşkil edilən səyahətlər

Daşınmanın təşkili xidməti, yerləşdirmə, qidalanma

Turistlərə göstərilən xidmətlər kompleksi (turistlərin yerləşdirilməsi, daşınması, yeməyi üzrə xidmətlər kompleksi, ekskursiya, həmçinin bələdçi (bələdçi-tərcüməçi) xidmətləri və səfərin məqsədlərindən asılı olaraq göstərilən digər xidmətlər)

- Turların komplektləşdirilməsi, turizm məhsulunun formalaşdırılması, hərəkətə gətirilməsi və satışı ilə məşğul olan turizm təşkilatı
Turoperator tərəfindən turların satışı, turizm məhsulunun hərəkətə gətirilməsi və satışı üzrə vasitəçilik fəaliyyəti göstərən fiziki və ya hüquqi şəxs

399 Azərbaycan Respublikasının Turizm Haqqında qanunvericiliyinə əsasən turizm vauçeri dedikdə nə başa düşülür

- Turistlərin ümumi sayı, turist günlərinin sayı, turistlərin getdikləri ölkələrdə qalmalarının orta davamlıq müddəti
İstirahət, sağlamlaşdırma, tanış olma
Turların komplektləşdirilməsi, turizm məhsulunun formalaşdırılması, hərəkətə gətirilməsi və satışı ilə məşğul olan turizm təşkilatı
- Xarici turistlərə xidmət göstərilməsi və firma ilə qarşılıqlı ödəmələr aparılması üçün əsas olmaqla, turun tərkibinə daxil olan xidmətlər üzərində turistin hüququnu müəyyənləşdirən və xidmətlərin göstəriləcəyi faktını təsdiq edən sənəd
Turizm və ekskursiya yollayışlarının satışı, habelə turizm-ekskursiya fəaliyyətinin təşkili üzrə informasiya, reklam, marketing və s. digər xidmətlər göstərilməsi ilə məşğul olan vasitəçi təşkilat

400 Azərbaycan Respublikasının Turizm Haqqında qanunvericiliyinə əsasən turizm yollayışı dedikdə nə başa düşülür

- Turizm və ekskursiya yollayışlarının satışı, habelə turizm-ekskursiya fəaliyyətinin təşkili üzrə informasiya, reklam, marketing və s. digər xidmətlər göstərilməsi ilə məşğul olan vasitəçi təşkilat
Daimi yaşadığı yerdən kənarında insan davranışının xüsusiyyətini əks etdirən elmi biliklər sahəsi kimi turizmin tədrisi
- Ciddi hesabatlı blank olub, proqramla nəzərdə tutulmuş xidmətlərin ödənildiyini təsdiq edən sənəd
Konkret müddətdə konkret marşrut üzrə fərdi və ya qrup halında səfərdən ibarət olan turizm məhsulunun vauçer şəklində satılan forması
İstirahət, sağlamlaşdırma, tanış olma, idrakı

401 Kursun əsas məqsədlərinə daxildir.

- Daimi yaşadığı yerdən kənarında insan davranışının xüsusiyyətini əks etdirən elmi biliklər sahəsi kimi turizmin tədrisi
Əsas xərclərin və mənfəətlərin təhlili
Əhalinin əsas kütləsinin yaşayış səviyyəsi, yəni turizmin iqtisadi əlverişliliyi, vətəndaşların ölkə daxilində və bütün dünya üzrə xarici səyahətlərinə imkan verən, sosial azadlıq və hüquqlarının olması
Konkret müddətdə konkret marşrut üzrə fərdi və ya qrup halında səfərdən ibarət olan turizm məhsulunun vauçer şəklində satılan forması
Bu sahəyə vəsait qoyuluşları, turizm müəssisələrindən və turistlərdən əldə olunan gəlirlər, turizm sahəsində işləyənlərin maddi təminatı, yeni iş yerlərinin yaradılması, korrupsiya hallarının artırılması

402 Turizmdə asudə vaxt anlayışına hansı göstəriciləri aid etmək olar

- Turistlərə turizm-ekskursiya müəssisələri tərəfindən göstərilən xidmətlər kompleksidir
- İnsanın birbaşa istehsal və qeyri-istehsal sahəsindəki fəaliyyəti ilə əlaqədar olmayan vaxtdır
Turist maraqlarının formalaşdırılmasında mədəni elementlərin roludur
Rekreasiya fəaliyyətinin son nəticəsidir
Bədən tərbiyəsi və idman xidmətlərinin sosial-iqtisadi funksiyasıdır

403 Turizm insanlara hansı imkanları yaradır?

- Korrupsiyanın səviyyəsinin yüksəldilməsi və insan hüquqlarının pozulması
- Daimi yaşayış yerlərini müvəqqəti tərk etmək, fəaliyyətin xarakterini və həyat tərzini dəyişmək, dünyagörüşünü artırmaq.
İnsan hüquqlarının pozulması
Vətəndaş müharibəsinə əlverişli şəraitin yaradılması
Korrupsiyanın səviyyəsinin yüksəldilməsi

404 Azərbaycan Respublikasının Turizm Haqqında Qanunu hansı münasibətləri müəyyənləşdirir

- Azərbaycan Respublikasında turizm bazarının hüquqi əsaslarının bərqərar edilməsinə yönəldilmiş dövlət siyasətinin prinsiplərini, turizm fəaliyyətinin əsaslarını və turizm sahəsində meydana çıxan münasibətləri Bakıda Şirvanşahlar sarayı kompleksinə daxil olan Saray binasının 2-ci mərtəbəsinin rekonstruksiyası və Divanxananın konservasiyası, Səadət sarayının bərpası
Ölkəni tərk edən yerli turistlərin xərcləri ilə ölkəyə gələn xarici turistlərin yerli turizm məsulları və xidmətlərin istehlakına sərf etdikləri xərclər qarşı-qarşıya qoyulur
Müəssisənin əsas fondlarının tərkibinin genişləndirilməsi
Bir neçə alternativ layihələrdən daha yaxşısının seçilməsi ilə əlaqədar, formalaşdırma haqqında qərar

405 İdarə olunan sistem kimi turizmin beynəlxalq və transmilli miqyas halını almasına hansı amillər təsir göstərir?

Nəqliyyat şirkətləri, yerləşmə vasitələri, qidalanma müəssisələri

Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, turizm agentlikləri, turistlər, turist tələbi qiymət, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

İstehsal funksiyası, əhali məşğulluquna şərait yaradılması funksiyası, gəlirlərin formalaşdırılması funksiyası, iqtisadiyyatın digər sahələrinin inkişafına təsir edən və ödəmə balansının sabit saxlanılması funksiyası

- Bir tərəfdən gəlirlərini artırmaqdan ötrü turist agentlikləri öz xidmətlərinin coğrafiyasını genişləndirirlər, digər tərəfdən bu fəaliyyət növünün cəlbediciliyi və potensial rentabelliği xaricdən investisiyaların axımına təsir göstərir

Turistlərin ümumi sayı, turist günlərinin sayı, turistlərin getdikləri ölkələrdə qalmalarının orta davamlıq müddəti

406 Turist axınlarının həcmi xarakterizə edən göstəricilərə daxildir:

İqtisadi, ticarət, elmi-texniki əlaqələr, turist mübadiləsi üzrə dövlətlərarası və əməkdaşlıq sazişləri

Turistlərin yaşadığı ölkənin daxili siyasi stabilliyi, turistləri qəbul edən ölkənin daxili siyasi stabilliyi, ölkələr arasında dostluq, mehriban qonşuluq, dinc münasibətlər

Beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması, beynəlxalq ticarətin genişlənməsi və nəqliyyat vasitələrinin təkmilləşdirilməsi

Bütün dünya üzrə xarici səyahətlərinə imkan verən, sosial azadlıq və hüquqlarının olması, beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması

- Turistlərin ümumi sayı, turist günlərinin sayı, turistlərin getdikləri ölkələrdə qalmalarının orta davamlıq müddəti

407 Turizmin normativ iqtisadi göstəricilər sisteminə daxildir:

Ölkəni tərk edən yerli turistlərin xərcləri ilə ölkəyə gələn xarici turistlərin yerli turizm məsulları və xidmətlərin istehlakına sərf etdikləri xərclər qarşı-qarşıya qoyulur

İstehsal funksiyası, əhali məşğulluquna şərait yaradılması funksiyası

Kompleks səfərlər, istirahət üçün xidmətlər paketi və kompleks turlarla bağlı xərclər, yerləşdirmə, qidalanma, nəqliyyat xərcləri

Ölkə daxilində səyahətlərin balansı, xaricə olan səyahətlər balansı, abadlaşdırılmış ətraf ərazi, maddi-texniki avadanlıqların tikinti normalarına uyğunluğu

- Turizm xidmətlərinin səmərəli fəaliyyətini təşkil edən və səmərəliliyin artması yolunu isbat edən, xidmət proqramı və istehsal güclərindən istifadənin təşkilini tənzimləyən normativlər

408 Kursun predmetinin müəyyənləşdirilməsində hansı problemlər iqtisadi aspektdə tədqiq olunmuşdur?

Əhalinin əsas kütləsinin yaşayış səviyyəsi, yəni turizmin iqtisadi əlverişliliyi, vətəndaşların ölkə daxilində və bütün dünya üzrə xarici səyahətlərinə imkan verən, sosial azadlıq və hüquqlarının olması

Yerdəyişmənin aktiv üsullarından istifadə olunmaqla turistlər tərəfindən sərbəst təşkil edilən səyahətlər

Əhalinin əsas kütləsinin yaşayış səviyyəsi, yəni turizmin iqtisadi əlverişliliyi, vətəndaşların ölkə daxilində və bütün dünya üzrə xarici səyahətlərinə imkan verən, sosial azadlıq və hüquqlarının olması, beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması

- Ölkədaxili və beynəlxalq turizmin təcrübəsinə geniş şəkildə istinad edilməklə milli adət və ənənələr, dini xüsusiyyətlər, turizmin sosial-iqtisadi mahiyyəti, tarixi mənşəyi, tədris problemləri, turizmin idarə edilməsi
Konkret müddətdə konkret marşrut üzrə fərdi və ya qrup halında səfərdən ibarət olan turizm məhsulunun vauçer şəklində satılan forması

409 Turizmin obyekt dedikdə nə başa düşülür

Özünün bir sıra tələbatlarını ödəmək üçün spesifik xidmətlərdən istifadə etməklə turizm tədbirlərinin iştirakçısı olan şəxs-turist

Daimi yaşadığı yerdən kənarında insan davranışının xüsusiyyətini əks etdirən elmi biliklər

Əsas xərclərin və mənfəətlərin təhlili

- Turizm subyektinin səyahəti zamanı onun maraq dairəsində ola biləcək elementlər
Turizm məhsulunun satışına yönəldilmiş tədbirlər kompleksi (reklam, ixtisaslaşdırılmış sərgilər, yarmarkalarda iştirak)

410 Turizm subyekti dedikdə nə başa düşülür

Əsas xərclərin və mənfəətlərin təhlili

Turizm subyektinin səyahəti zamanı onun maraq dairəsində ola biləcək elementlər

Turizm məhsulunun satışına yönəldilmiş tədbirlər kompleksi (reklam, ixtisaslaşdırılmış sərgilər, yarmarkalarda iştirak)

- Özünün bir sıra tələbatlarını ödəmək üçün spesifik xidmətlərdən istifadə etməklə turizm tədbirlərinin iştirakçısı olan şəxs-turist
Daimi yaşadığı yerdən kənarında insan davranışının xüsusiyyətini əks etdirən elmi biliklər

411 Turizmin mikroiqtisadi modelinin üzərinə düşən vəzifələrə daxildir

Firmanın ehtiyatları, məhsulun yekcins olma dərəcəsi

- Struktur siyasətin tərkib hissəsi olmaqla istehsal, bölgü sistemində onun məqsədlərini ali məqsədlərə uyğun transformasiya etmək
Problemin müəyyən olunması, vəziyyət analizinin aparılması
Onun resurs potensialının həcmi, strukturunu və istifadə mexanizmini müəyyənləşdirmək
Tələbat, onun ödənilmə dərəcəsi, istehlak səviyyəsi, onun quruluşu

412 Turizmin inkişafında iqtisadi regionun müəyyənedici xüsusiyyətlərinə aiddir

- Problemlilik, sosial-iqtisadi bütövlük, aktiv funksiya
Turizm müəssisələrinin işinin əlaqələndirilməsi aid edilir
Turist təklifinin nizama salınması, texniki əməkdaşlıq, insan ehtiyatlarına, azad hərəkətə, avianəqliyyat, daxili turizmə aiddir
Reklam məqsədli ekskursiyaların həyata keçirilməsi, intellektual funksiyalar
Turist axınının həcmi, gündəlik turist xərclərinin orta qiyməti

413 Turizm təşkilatlarının funksiyaları hansı tərzdə ifadə edilir

Firmanın ümumi strategiyası, spesifik məqsədi və siyasəti barədə mükəmməl hesabat hazırlamaq və onu yazılı formada yaymaq

- Yerli kurort və regional turizm siyasətinin işlənilib hazırlanması və icrası; nəqliyyata ümumi maraqların təmin edilməsi; turist şüurunun formalaşması; mədəni, folklor, ictimai və idman həyatının təşkili; turizm firmalarının fəaliyyətinə rəhbərlik
Təklif funksiyasını aşağı səviyyəli təşkilatlar öz üzərinə götürməlidir, maraqları təmsil etmə funksiyası eyni coğrafi fəaliyyət radiuslu təşkilatlar tərəfindən hər bir dövlət strukturu səviyyəsində icra edilməlidir
Sosial müdafiə fonduna əmək haqqı fondundan və əmək haqqından ödəmələri keçirir
İlkin işləmə və təhlili; informasiyanın saxlanması və axtarışı; informasiyanın dürüstlüyünün müəyyən edilməsi

414 Turizm təşkilatlarının müxtəlif səviyyələri arasında öhdəlik və məsuliyyətin bölüşdürülməsinə münasibətdə onlardan hər biri üçün hansı funksiyalar fərqləndirilir

İcraçıların münasib sayının müəyyənləşməsi; keyfiyyət tərkibi və kadrlar seçiminin müəyyənləşməsi

- Təklif funksiyasını aşağı səviyyəli təşkilatlar öz üzərinə götürməlidir, maraqları təmsil etmə funksiyası eyni coğrafi fəaliyyət radiuslu təşkilatlar tərəfindən hər bir dövlət strukturu səviyyəsində icra edilməlidir
Yerli kurort və regional turizm siyasətinin işlənilib hazırlanması və icrası; nəqliyyata ümumi maraqların təmin edilməsi; turist şüurunun formalaşması
Turist müəssisələri həmçinin yerli və mərkəzləşdirilmiş budcə qarşısında müxtəlif vergi ödəmələrinə daxil olur
Real cari vəzifələrin müəyyənləşdirilməsi, alınmış şirkətin harada və necə aparıcı təşkilatın strukturları ilə kəsişdiyinin müəyyən edilməsi

415 Destinasiyanın idarəetmə problemlərini təhlil edərkən xarici ölkələrin təcrübəsində dövlət və özəl turizm təşkilatları arasında qarşılıqlı əlaqədə aşağıdakılar fərqləndirilir

Bazarın seqmentləşməsi, bazarın məqsədli seqmentlərinin seçilməsi, əmtəənin bazarda mövqeləşdirilməsi

Real cari vəzifələrin müəyyənəşdirilməsi, alınmış şirkətin harada və necə aparıcı təşkilatın strukturları ilə kəşşidiyinin müəyyən edilməsi

- Turizm agentləri birliyi, mehmanxana və restoran tipli turizm təşkilatları, yerli səviyyəli turizm təşkilatları, ölkəyə xarici turistlərin cəlb edilməsi üzrə reklam təşkilatları
Təklif funksiyasını aşağı səviyyəli təşkilatlar öz üzərinə götürməlidir
İcraçıların münasib sayının müəyyənəşməsi; keyfiyyət tərkibi və kadrlar seçiminin müəyyənəşməsi

416 Turizm resurslarına tələbat hansı prinsiplər üzərində qurulur

Əməyin məzmununun müəyyən edilməsi və iş yerlərində onların səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi

Firmanın yarandığı gündən hal-hazır qədər bütün turist istiqamətləri üzrə

- Normativlərə uyğun və müasir texnologiyaları nəzərə almaqla, cari qiymətlərdə zəruri olan xərc strukturu əsasında Sosial-iqtisadi inkişafın tərkib hissəsi olmaqla xarici investisiya və daxili resursların səmərəli istifadəsi hesabına tələbat səviyyəsinin ödənilməsinin maksimumlaşdırılması meyarı ilə
Milli səviyyədə ixtisaslı kadr çatışmazlığı; işçi qüvvəsi dəyərinin artırılması

417 Strateji planlaşma obyektı olaraq turizm Azərbaycanda hansı konsepsiya əsasında inkişaf etdirilə bilər

Firmanın yarandığı gündən hal-hazır qədər bütün turist istiqamətləri üzrə

Bazarın segmentləşməsi, bazarın məqsədli segmentlərinin seçilməsi, əmtəənin bazarda mövqeləşdirilməsi

- Neft hasilatı və ondan gələn gəlirlərin dinamikasına uyğun olaraq, cari neft sektorunun inkişafı ilə turizmin dinamik inkişafı ilə
Müəyyən verilmiş normativlərə uyğun və müasir texnologiyaları nəzərə almaqla, cari qiymətlərdə zəruri olan xərc strukturu əsasında
Yerli hakimiyyətin reklam-informasiya sahəsində fəallığı, yerli və hakimiyyət səviyyəsində azad adminstrativ və vergi siyasəti

418 Turizm idarəetmə prosesinin təşkili prosesində tədqiqatlarının aparılması hansı mərhələlərdə ifadə olunur

Yüksək istehsal göstəriciləri və mənəvi-əxlaqi dəyərlərə istiqamətlənmə

Əlavə hüquqi təhsilə malik personal üzrə menecerlər, psixoloqlar, test mütəxəssisləri, kadrların təhsili və hazırlığının təşkili üzrə mütəxəssislər

- Problemin müəyyən olunması, vəziyyət analizinin aparılması, tədqiqatların aparılması sxeminin hazırlanması
Neft hasilatı və ondan gələn gəlirlərin dinamikasına uyğun olaraq
Fərdi məsləhət vermə, qrup halında məsləhətləşmə, öz-özünə qiymət verilməsinə müxtəlif yardım formaları

419 Regionun turist-rekreasiya imkanlarının qiymətləndirilməsində aşağıdakı əsas kriteriyalardan istifadə olunur

- Təbii-iqlim cazibəsi, saf ətraf mühitin olması, asudə vaxtın təşkili üçün sosial infrastrukturun inkişaf səviyyəsi, otellərin keyfiyyət standartları, qida və xidmət sahələrinin təşkili
Təbiətdən istifadəyə yönəldilən turizm növüdür
Beynəlxalq ticarətin genişlənməsi və nəqliyyat vasitələrinin təkmilləşdirilməsi
Turist bazarının segmentləşməsi sxemidir və uzaqda yaşayanlara məxsus xüsusiyyətlər kimi
Diqqətəlayiq yerlərin, tarixi və mədəniyyət əlaqələrinin metodiki düşünülmüş nümayişi və bu obyektlərlə bağlı hadisələrin nəql edilməsidir

420 Turizm insan kapitalı və onun rolu necə qiymətləndirilir

İnsan kapitalı əhalinin rifah halını xarakterizə edir və ona görə də işçi qüvvəsinin keyfiyyət göstəricisi kimi çıxış edə bilər

Əhalinin qidalanması və onların sağlamlığının qorunması

İqtisadi səmərəlilik, şəxsi azadlıq və mənəvi etik normala

- İnsanlar istehlakçı kimi, yalnız ayrı-ayrı dövrlər və hətta il ərzində deyil, bütün həyatları boyu öz gəlirlərinin artmasına çalışırlar
İnsanların təhsilləri və peşəkar hazırlıqları haqqındakı qərarları, bununla bağlı olan xərcləri və gələcəkdə əldə ediləcək daha yüksək gəlirləri

421 Azərbaycan Respublikasının Turizm Haqqında qanunvericiliyinə əsasən turagentlərə kimlər daxildir

Turoperator tərəfindən turların satışı, turizm məhsulunun hərəkətə gətirilməsi və satışı üzrə vasitəçilik fəaliyyəti göstərən fiziki və ya hüquqi şəxs

Sosial ehtiyaclar üçün dövlətin ayırdığı vəsaitdən yardımılanan səyahət

Turistlərə göstərilən xidmətlər kompleksi

- Səfər edilən ölkənin (yerin) təbii, mədəni, tarixi, sağlamlaşdırma obyektləri və turistlərin ayrıntılıqda və ya kompleks halında tələb və ehtiyaclarını təmin edə bilən, onların fiziki və mənəvi qüvvələrinin bərpası və inkişafına kömək edə bilən digər obyektlər məcmusu

Turların komplektləşdirilməsi, turizm məhsulunun formalaşdırılması, hərəkətə gətirilməsi və satışı ilə məşğul olan turizm təşkilatı

422 .Turizmin inkişafının sosial-iqtisadi göstəricilər sistemi aşağıdakılardan ibarətdir:

Ölkələr arasında dostluq, mehriban qonşuluq, dinc münasibətlər

İqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni əlaqələr, turist mübadiləsi üzrə dövlətlərarası və hökumətlərarası əməkdaşlıq sazişləri

Turist axınlarının həcmi, maddi-texniki bazanın mövcud vəziyyəti

- Turist axınlarının həcmi, maddi-texniki bazanın mövcud vəziyyəti və inkişafı, turizm firmalarının fəaliyyətinin maliyyə-iqtisadi, beynəlxalq turizmin inkişaf göstəriciləri

Əhalinin əsas kütləsinin yaşayış səviyyəsi, yəni turizmin iqtisadi əlverişliliyi

423 Turizmin inkişafından əldə edilən mənfəətlərə aşağıdakıları aid etmək olar

Təklif funksiyasını aşağı səviyyəli təşkilatlar öz üzərinə götürməlidir, maraqları təmsil etmə funksiyası eyni coğrafi fəaliyyət radiuslu təşkilatlar tərəfindən hər bir dövlət strukturu səviyyəsində icra edilməlidir

- Əhalinin məşğulluğunu təmin edir və yerli firmaları dəstəkləyən gəlir gətirir

Real cari vəzifələrin müəyyənəşdirilməsi, alınmış şirkətin harada və necə aparıcı təşkilatın strukturları ilə kəşfiyyatın müəyyən edilməsi

Yerli kurort və regional turizm siyasətinin işlənilməsi və icrası; nəqliyyata ümumi maraqların təmin edilməsi; turist şüurunun formalaşması

Kommunal xidmətə görə icarə haqqı verməklə öz gəlirlərini bölüşdürür; turist müəssisələri həmçinin yerli və mərkəzləşdirilmiş budcə qarşısında müxtəlif vergi ödəmələrinə daxil olur;

424 Turizmdə iqtisadi fəaliyyətin səmərəlilik göstəricilərini təhlil edərkən hansı göstəricilər nəzərə alınır

Xarici ölkələrə səyahət edən turistlərin sayı, xarici turistlərin turist günlərinin miqdarı

Qara bazar

Gizli iqtisadiyyat

- Əsas xərclərin və mənfəətin təhlili

Qiymətli Kağızlar Fondu və Milli Bankın aktivləri

425 Turizmin inkişafının əsas səbəblərinə daxildir

- Siyasi, iqtisadi, sosial, mədəniyyət və təhsilin yayılması, nəqliyyatın inkişafındakı uğurlar, informasiya vasitələrinin inkişafı
- Beynəlxalq turizm təşkilatlarının xüsusi funksiyaları və kompetensiyası
- Empirik, optimistik, evristik yanaşma, sistemli planlaşdırma
- Ciddi hesabat blanklarının tədqiqi və tərtibi, məsuliyyət
- Kompleks səfərlər, istirahət və kompleks turlara xidmətlər paketi

426 İnsanların həyat fəaliyyəti hansı fazalara bölünür:

İnsanların həyat fəaliyyətinin fazaları yoxdur

İş (fəaliyyət sahəsi) və ev

Ev və asudə vaxt

İş (fəaliyyət sahəsi) və asudə vaxt

- İş (fəaliyyət sahəsi), ev və asudə vaxt

427 Haaqa deklorasiyasında insan hüquqlarına dair hansı məsələlər qeyd olunmuşdur:

- Hər bir şəxs istirahət və asudə vaxtdan istifadə və dövrü olaraq məzuniyyət hüquqlarına malikdir və vətəndaşlarının bu hüquqlarının təmin olunması ölkə tərəfindən həyata keçirilir

Əhalinin əsas kütləsinin yaşayış səviyyəsi, yəni turizmin iqtisadi əlverişliliyi, vətəndaşların ölkə daxilində və bütün dünya üzrə xarici səyahətlərinə imkan verən, sosial azadlıq və hüquqlarının olması, beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması

Koordinasiya, planlaşdırma, tənzimləmə, məmullu turist məhsulunun marketinqi, stimullaşdırma

Marketinq riski, maliyyə riski, ödəmə balansının sabit saxlanması

Siyasi, iqtisadi, sosial, mədəniyyət və təhsilin yayılması, nəqliyyatın inkişafındakı uğurlar, informasiya vasitələrinin inkişafı

428 Turist axınları dedikdə nə başa düşülür

Turistlərin yaşadığı ölkənin daxili siyasi sabilliyi, turistləri qəbul edən ölkənin daxili siyasi sabilliyi, ölkələr arasında dostluq, mehriban qonşuluq

Əhalinin əsas kütləsinin yaşayış səviyyəsi, yəni turizmin iqtisadi əlverişliliyi

Turistlərin yaşadığı ölkənin daxili siyasi sabilliyi, turistləri qəbul edən ölkənin daxili siyasi sabilliyi, əhalinin əsas kütləsinin yaşayış səviyyəsi

- Turistlərin regiona (ölkəyə) mütəmadi olaraq gəlmələri
- Təbii-ekoloji, sosial-iqtisadi, siyasi, demoqrafik amillər

429 Səyahətlər və turizm sahəsində 1996-cı ildə umumdünya konfransı və beynəlxalq konfransda turizm müəssisəsinin idarə edilməsi üçün aşağıdakı zəruri şərtlər nəzərdə tutulub:

İqtisadi böhranların əmələ gəlməsi, sənaye istehsalının aşağı düşməsi, valyuta sistemində qeyri sabillik

Realizə olunan turizm xidmətlərinin həcmi və ya turizm xidmətlərinin realizə olunmasından əldə edilən gəlirlər, işçi qüvvəsindən səmərəli istifadə olunmasının əsas göstəriciləri

Turizm xidməti üzrə mütərəqqi üsulların və standartların hazırlanmasına və tətbiq edilməsinə nail olmaq, təbii inhisarçılığa şərait yaratmaq

Beynəlxalq konfliktlərin aradan qaldırılması

- Milli iqtisadiyyatın mühafizəsi, yerli qrupların cəlb edilməsi, insan resurslarının inkişafı, resurslardan səmərəli istifadə, tullantıların azalması yolu ilə ekoloji siyasətin güclənməsi

430 Beynəlxalq əlaqələrdə beynəlxalq turizmin rolu ilk dəfə nə vaxt və harada təhlil edilib.

1996-cı il 27 sentyabrdan 19 oktyabra kimi, Manilada keçirilən beynəlxalq turizm konfransında

1986-cı il 27 sentyabrdan 10 oktyabra kimi, Davosda keçirilən umumdünya turizm konfransında

1996-cı il 27 sentyabrdan 10 oktyabra kimi, Bakıda keçirilən umumrespublika turizm konfransında

- 1986-cı il 27 sentyabrdan 10 oktyabra kimi, Manilada keçirilən umumdünya turizm konfransında
- 1986-cı il 27 sentyabrdan 19 oktyabra kimi, Brüsseldə keçirilən beynəlxalq turizm konfransında

431 Təbiətin mühafizəsi tədbirlərinin səmərəliliyinin ölçülməsi aşağıdakı kimi müəyyən edilə bilər:

Fəal istirahətin və asudə vaxtın keçirilməsinin bütün növlərinə əhalinin tələbatı strukturu, adambaşına düşən gəlirin səviyyəsində olan fərqi, əhalinin mobilliyi (çevikliyi), müxtəlif demoqrafik qrupların üstün tutduqları digər sosial-iqtisadi amillər

Əhalinin əsas kütləsinin yaşayış səviyyəsi, yəni turizmin iqtisadi əlverişliliyi, vətəndaşların ölkə daxilində və bütün dünya üzrə xarici səyahətlərinə imkan verən, sosial azadlıq və hüquqlarının olması, beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması

Turistlərin yaşadığı ölkənin daxili siyasi sabilliyi, turistləri qəbul edən ölkənin daxili siyasi sabilliyi, ölkələr arasında dostluq, mehriban qonşuluq, dinc münasibətlər

- Əgər qoyulmuş vəsait müəyyən iqtisadi bölmədə mənfəət verirsə təbiəti mühafizə xərclərinin effekti-təbiətin çirkləndirilməsi qarşısının alınması nəticəsinin səmərəliliyini əks etdirir, bütün regional ərazini əhatə edir, insanların sağlamlığında, istirahətində, xəstələnmələrin sayının azalmasında ifadə olunur.
- Ekoloji təhlükəsizlik müəyyənləşdirilərkən insanların sağlamlığı, böhranından çıxmaq üçün daha az xərc, bütün maraqları nəzərə alaraq təhlükəsizlik sisteminin aşkarlanması nəzərdə tutulmalıdır

432 Ekoloji təhlükəsizlik sahəsində proqnozlaşdırma təmayülünü qiymətləndirmək üçün aşağıdakı prinsiplərin tələblərinə əməl olunmalıdır:

Korrupsiya yolu ilə kiçik və orta sahibkarlığı inkişaf etdirməklə rəqabətə davamlı turizm bazasını yaratmaq, turistlərə xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, beynəlxalq standartlara uyğunluğunu təmin etmək, turizmin dövlət tənzimlənməsini həyata keçirmək

Əgər qoyulmuş vəsait müəyyən iqtisadi bölmədə mənfəət verirsə təbiəti mühafizə xərclərinin effekti-təbiətin çirkləndirilməsi qarşısının alınması nəticəsinin səmərəliliyini əks etdirir, bütün regional ərazini əhatə edir, insanların sağlamlığında, istirahətində, xəstələnmələrin sayının azalmasında ifadə olunur.

Turistlərin yaşadığı ölkənin daxili siyasi stabilliyi, turistləri qəbul edən ölkənin daxili siyasi stabilliyi, ölkələr arasında dostluq, mehriban qonşuluq, dinc münasibətlər

- Ekoloji təhlükəsizlik müəyyənləşdirilərkən insanların sağlamlığı, böhranından çıxmaq üçün daha az xərc, bütün maraqları nəzərə alaraq təhlükəsizlik sisteminin aşkarlanması nəzərdə tutulmalıdır. Psixofizioloji resurslarının bərpası, insanın əmək fəaliyyəti ilə məşğul olmaq qabiliyyəti, asudə vaxtdan səmərəli istifadə, əhali gəlirlərinin artması, turizmin ekoloji cəhətdən zərərsiz olması, onun rekreasiyanın bərpasına və dəstəklənməsinə istiqamətlənməsi.

433 Ekoloji təhlükəsizlik ictimai dəyərlərə malik olmaqla hansı xüsusiyyətlərə malikdir:

Ekoloji təhlükəsizlik müəyyənləşdirilərkən insanların sağlamlığı, böhranından çıxmaq üçün daha az xərc, bütün maraqları nəzərə alaraq təhlükəsizlik sisteminin aşkarlanması nəzərdə tutulmalıdır

Əhalinin əsas kütləsinin yaşayış səviyyəsi, yəni turizmin iqtisadi əlverişliliyi, vətəndaşların ölkə daxilində və bütün dünya üzrə xarici səyahətlərinə imkan verən, sosial azadlıq və hüquqlarının olması, beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması

Səyahətə çıxanların hamısının xarici pasportu, aviabilet, vauçer, sürücülük vəsiqəsi, valideynlərin birindən etibamamə verilməsi

- Superüstünlük, ictimai xarakterli olması, digər sosioloji dəyərlərlə əlaqəsi, qeyri-müəyyənlik, maddi nemətlərin azalması qanuna tabe olmaması, sistem xarakterli fəaliyyət ilə Korupsiya yolu ilə kiçik və orta sahibkarlığı inkişaf etdirməklə rəqabətə davamlı turizm bazasını yaratmaq, turistlərə xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, beynəlxalq standartlara uyğunluğunu təmin etmək

434 Azərbaycan Respublikasında ekoloji situasiyanın kəskin şəkil alması faktları aşağıdakılardır

Əgər qoyulmuş vəsait müəyyən iqtisadi bölmədə mənfəət verirsə təbiəti mühafizə xərclərinin effekti-təbiətin çirkləndirilməsi qarşısının alınması nəticəsinin səmərəliliyini əks etdirir, bütün regional ərazini əhatə edir, insanların sağlamlığında, istirahətində, xəstələnmələrin sayının azalmasında ifadə olunur.

Psixofizioloji resurslarının bərpası, insanın əmək fəaliyyəti ilə məşğul olmaq qabiliyyəti, asudə vaxtdan səmərəli istifadə, əhali gəlirlərinin artması, turizmin ekoloji cəhətdən zərərsiz olması, onun rekreasiyanın bərpasına və dəstəklənməsinə istiqamətlənməsi.

Səyahətə çıxanların hamısının xarici pasportu, aviabilet, vauçer, sürücülük vəsiqəsi, valideynlərin birindən etibamamə verilməsi.

- Ekoloji cəhətdən sərfəli olmayan zonanın genişlənməsi, Ermənistan Respublikasının ərazi iddiası nəticəsində əhalinin məcburi miqrasiyası ilə əlaqədar olaraq ölüm əmsalının yüksəlməsi, ölkə iqtisadiyyatının transformasiyaya uğraması nəticəsində texnogen vəziyyətin gərginləşməsi, atmosferin çirklənməsi Fəal istirahət və asudə vaxtın keçirilməsinin bütün növlərinə əhalinin tələbatı strukturu, adambaşına düşən gəlirin səviyyəsində olan fərqi, əhalinin mobilliyi (çevikliyi), müxtəlif demoqrafik qrupların üstün tutduqları digər sosial-iqtisadi amillər

435 Ökənin təbii sərvətlərindən səmərəli istifadənin təmin edilməsi hədəflərinə daxildir:

Əhalinin əsas kütləsinin yaşayış səviyyəsi, yəni turizmin iqtisadi əlverişliliyi, vətəndaşların ölkə daxilində və bütün dünya üzrə xarici səyahətlərinə imkan verən, sosial azadlıq və hüquqlarının olması, beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması

Psixofizioloji resurslarının bərpası, insanın əmək fəaliyyəti ilə məşğul olmaq qabiliyyəti, asudə vaxtdan səmərəli istifadə, əhali gəlirlərinin artması, turizmin ekoloji cəhətdən zərərsiz olması, onun rekreasiyanın bərpasına və dəstəklənməsinə istiqamətlənməsi.

Superüstünlük, ictimai xarakterli olması, digər sosioloji dəyərlərlə əlaqəsi, qeyri-müəyyənlik, maddi nemətlərin azalması qanuna tabe olmaması, sistem xarakterli fəaliyyəti ilə istiqamətlənməsi.

- Yeni yataqların aşkar edilməsi və istismara verilməsi, yüksək perspektivli sahələrin kəşfiyatına və istismarına xarici sərmayələrin cəlb edilməsi, əhalinin ekoloji təmiz su ilə təminatının yaxşılaşdırılması məqsədi ilə yeraltı suların axtarışı və kəşfiyyatının həyata keçirilməsi, geoekoloji mühitdə baş verən neqativ dəyişikliklərin öyrənilməsi, qiymətləndirilməsi və proqnozlaşdırılması məqsədi ilə müvafiq tədqiqatların genişləndirilməsi Yerüstü və yeraltı sərvətlərdən, istehsal tullantılarından, günəş və külək enerjisindən, təbii hadisələrdən, geotermik resurslarından, nüvə enerjisindən səmərəli istifadə olunması

436 Meşə ilə örtülü ərazilərin sahələrinin artırılması hədəflərinə daxildir:

Əgər qoyulmuş vəsait müəyyən iqtisadi bölmədə mənfəət verirsə təbiəti mühafizə xərclərinin effekti-təbiətin çirkləndirilməsi qarşısının alınması nəticəsinin səmərəliliyini əks etdirir, bütün regional ərazini əhatə edir, insanların sağlamlığında, istirahətində, xəstələnmələrin sayının azalmasında ifadə olunur.

Fəal istirahət və asudə vaxtın keçirilməsinin bütün növlərinə əhalinin tələbatı strukturu, adambaşına düşən gəlirin səviyyəsində olan fərqi, əhalinin mobilliyi (çevikliyi), müxtəlif demoqrafik qrupların üstün tutduqları digər sosial-iqtisadi amillər

İstilik-elektrik stansiyalarında yanacaq kimi yalnız təbii qazdan istifadə olunmasının təmin edilməsi; ekoloji tələblərə cavab verməyən və xarici ölkələrdə istismarda olmuş nəqliyyat vasitələrinin ölkəyə gətirilməsinin qarşısının alınması; istehsalatda «Təmiz texnologiyalar»ın tətbiq edilməsi.

- «Meşələrin bərpası və artırılmasına dair» Milli Proqramda nəzərdə tutulan meşəbərpa və meşəsalma işlərindən əlavə digər sahələrdə meşəbərpa və meşəsalma işlərinin həyata keçirilməsi; orta dərəcədə eroziya prosesinə məruz qalmış sahələrin bir hissəsində aqro-hidro-meliorasiya və meşə-meliorasiya tədbirlərinin həyata keçirilməsi; Dövlət meşə fondu ərazilərinin bir hissəsində qoz meyvəli ağac cinslərindən ibarət meşə-bağ, bağ və plantasiya, qısa qırma döviyyəli məqsədli plantasiya salınması.
Yerüstü və yeraltı sərvətlərdən, istehsal tullantılarından, günəş və külək enerjisindən, təbii hadisələrdən, geotermik resurslarından, nüvə enerjisindən səmərəli istifadə olunması

437 Məişət, istehsalat və təhlükəli tullantıların dünya standartlarına uyğun idarə olunmasının təşkilinin zəruri olan əsas problemlərinə daxildir:

Superüstünlük, ictimai xarakterli olması, digər sosioloji dəyərlərlə əlaqəsi, qeyri-müəyyənlik, maddi nemətlərin azalması qanuna tabe olmaması, sistem xarakterli fəaliyyəti.

Səhrələşməyə qarşı mübarizə sahəsində tədbirlərin həyata keçirilməsi və neftlə çirklənmiş torpaqların təmizlənməsinə nail olunması.

Əgər qoyulmuş vəsait müəyyən iqtisadi bölmədə mənfəət verirsə təbiəti mühafizə xərclərinin effekti-təbiətin çirkləndirilməsi qarşısının alınması nəticəsinin səmərəliliyini əks etdirir, bütün regional ərazini əhatə edir, insanların sağlamlığında, istirahətində, xəstələnmələrin sayının azalmasında ifadə olunur.

- İstehsalatda tullantısız texnologiyanın tətbiqi; Bakıda və ölkənin digər iri şəhərlərində məişət tullantılarının emalı zavodlarının tikilməsi; Təhlükəli tullantıların idarə edilməsi üzrə Dövlət Strategiyasına uyğun olaraq müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsi; Bərk məişət tullantılarının səmərəli idarə olunması üçün müvafiq tədbirlərin görülməsi.

İstilik-elektrik stansiyalarında yanacaq kimi yalnız təbii qazdan istifadə olunmasının təmin edilməsi; ekoloji tələblərə cavab verməyən və xarici ölkələrdə istismarda olmuş nəqliyyat vasitələrinin ölkəyə gətirilməsinin qarşısının alınması; istehsalatda «Təmiz texnologiyalar»ın tətbiq edilməsi.

438 Dövlətin ekoloji siyasətinə, ətraf mühitin qorunması və təbii resurslardan səmərəli istifadə olunmasının tənzimlənməsi tədbirlərinə aiddir:

Fəal istirahətin və asudə vaxtın keçirilməsinin bütün növlərinə əhalinin tələbatı strukturu, adambaşına düşən gəlirin səviyyəsində olan fərqi, əhalinin mobilliyi (çevikliyi), müxtəlif demoqrafik qrupların üstün tutduqları digər sosial-iqtisadi amillər

Ekoloji təhlükəsizlik müəyyənləşdirilərkən insanların sağlamlığı, böhranından çıxmaq üçün daha az xərc, bütün maraqları nəzərə alaraq təhlükəsizlik sisteminin aşkarlanması nəzərdə tutulmalıdır

Superüstünlük, ictimai xarakterli olması, digər sosioloji dəyərlərlə əlaqəsi, qeyri-müəyyənlik, maddi nemətlərin azalması qanuna tabe olmaması, sistem xarakterli fəaliyyəti

- Yerüstü və yeraltı sərvətlərdən, istehsal tullantılarından, günəş və külək enerjisindən, təbii hadisələrdən, geotermik resurslarından, nüvə enerjisindən səmərəli istifadə olunması

İstilik-elektrik stansiyalarında yanacaq kimi yalnız təbii qazdan istifadə olunmasının təmin edilməsi; ekoloji tələblərə cavab verməyən və xarici ölkələrdə istismarda olmuş nəqliyyat vasitələrinin ölkəyə gətirilməsinin qarşısının alınması; istehsalatda «Təmiz texnologiyalar»ın tətbiq edilməsi.

439 Azərbaycanın turizm əhəmiyyətliliyini nəzərə alaraq su ehtiyatlarının çirklənməsinin qarşısının alınması və əhalinin keyfiyyətli içməli su ilə təmin olunması məqsədilə hansı hədəflər vardır:

Əhalinin əsas kütləsinin yaşayış səviyyəsi, yəni turizmin iqtisadi əlverişliliyi, vətəndaşların ölkə daxilində və bütün dünya üzrə xarici səyahətlərinə imkan verən, sosial azadlıq və hüquqlarının olması, beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması

Psixofizioloji resurslarının bərpası, insanın əmək fəaliyyəti ilə məşğul olmaq qabiliyyəti, asudə vaxtdan səmərəli istifadə, əhali gəlirlərinin artması, turizmin ekoloji cəhətdən zərərsiz olması, onun rekreasiyanın bərpasına və dəstəklənməsinə istiqamətlənməsi.

İstilik-elektrik stansiyalarında yanacaq kimi yalnız təbii qazdan istifadə olunmasının təmin edilməsi; ekoloji tələblərə cavab verməyən və xarici ölkələrdə istismarda olmuş nəqliyyat vasitələrinin ölkəyə gətirilməsinin qarşısının alınması; istehsalatda «Təmiz texnologiyalar»ın tətbiq edilməsi.

- Əhalinin su təchizatının yaxşılaşdırılması üçün içməli su ehtiyatlarının yaradılması; su ehtiyatlarından səmərəli istifadənin stimullaşdırılması; müasir tələblərə cavab verən kanalizasiya sistemlərinin qurulması və təmizləyici qurğuların tikilməsi; Xəzər dənizinin və transsərhəd çayların çirklənmədən mühafizəsi; Neft məhsulları ilə çirklənmiş Abşeron göllərinin təmizlənməsi və ərazilərin ekoloji cəhətdən sağlamlaşdırılması
«Meşələrin bərpası və artırılmasına dair» Milli Proqramda nəzərdə tutulan meşəbərpa və meşəsalma işlərindən əlavə digər sahələrdə meşəbərpa və meşəsalma işlərinin həyata keçirilməsi; orta dərəcədə eroziya prosesinə məruz qalmış sahələrin bir hissəsində aqro-hidro-meliorasiya və meşə-meliorasiya tədbirlərinin həyata keçirilməsi

440 .Atmosfer havasına atılan zərərli maddələrin artım tendensiyasının qarşısının alınması və tullantıların azaldılmasına nail olunmasında əsas hədəflər aşağıdakılardır:

Superüstünlük, ictimai xarakterli olması, digər sosioloji dəyərlərlə əlaqəsi, qeyri-müəyyənlik, maddi nemətlərin azalması qanuna tabe olmaması, sistem xarakterli fəaliyyəti.

Əgər qoyulmuş vəsait müəyyən iqtisadi bölmədə mənfəət verirsə təbiəti mühafizə xərclərinin effekti-təbiətin çirkləndirilməsi qarşısının alınması nəticəsinin səmərəliliyini əks etdirir, bütün regional ərazini əhatə edir, insanların sağlamlığında, istirahətində, xəstələnmələrin sayının azalmasında ifadə olunur.

Dövlət meşə fondu ərazilərinin bir hissəsində qoz meyvəli ağac cinslərindən ibarət meşə-bağ, bağ və plantasiya, qısa qırma dövrüylə məqsədli plantasiya salınması.

- İstilik-elektrik stansiyalarında yanacaq kimi yalnız təbii qazdan istifadə olunmasının təmin edilməsi; ekoloji tələblərə cavab verməyən və xarici ölkələrdə istismarda olmuş nəqliyyat vasitələrinin ölkəyə gətirilməsinin qarşısının alınması; istehsalatda «Təmiz texnologiyalar»ın tətbiq edilməsi.
Ekoloji təhlükəsizlik müəyyənləşdirilərkən insanların sağlamlığı, böhranından çıxmaq üçün daha az xərc, bütün maraqları nəzərə alaraq təhlükəsizlik sisteminin aşkarlanması nəzərdə tutulmalıdır

441 Azərbaycan Respublikasının əsas ekoloji problemləri aşağıdakılardan ibarətdir:

Fəal istirahətin və asudə vaxtın keçirilməsinin bütün növlərinə əhalinin tələbatı strukturu, adambaşına düşən gəlirin səviyyəsində olan fərqi

Əgər qoyulmuş vəsait müəyyən iqtisadi bölmədə mənfəət verirsə təbiəti mühafizə xərclərinin effekti-təbiətin çirkləndirilməsi qarşısının alınması nəticəsinin səmərəliliyini əks etdirir

Ekoloji təhlükəsizlik müəyyənləşdirilərkən insanların sağlamlığı, böhranından çıxmaq üçün daha az xərc, bütün maraqları nəzərə alaraq təhlükəsizlik sisteminin aşkarlanması nəzərdə tutulmalıdır

- Su ehtiyatlarının tullantı suları ilə çirkləndirilməsi, transsərhəd çirklənməyə məruz qalma; sənaye müəssisələri və nəqliyyat vasitələri tərəfindən atmosfer havasının çirklənməsi; turizmin ekoloji sistemə təsirinin tənzimlənməsi; torpaqların degradasiyası; biomüxtəlifliyin seyrəkləşməsi.
Əhalinin əsas kütləsinin yaşayış səviyyəsi, yəni turizmin iqtisadi əlverişliliyi, vətəndaşların ölkə daxilində və bütün dünya üzrə xarici səyahətlərinə imkan verən, sosial azadlıq və hüquqlarının olması, beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması

442 . Turist-rekreasiya regionu rekreasiya sərvətlərin tutumu parametrinə görə aşağıdakı normativlərə əsaslanaraq qiymətləndirilir:

Ekoloji təhlükəsizlik müəyyənləşdirilərkən insanların sağlamlığı, böhranından çıxmaq üçün daha az xərc, bütün maraqları nəzərə alaraq təhlükəsizlik sisteminin aşkarlanması nəzərdə tutulmalıdır

Əyləncə və intellektual funksiyalar, şəraitin və fəaliyyət növünün tam dəyişməsi yolu ilə fərdin yorğunluq hissindən azad olması.

Dövlət meşə fondu ərazilərinin bir hissəsində qoz meyvəli ağac cinslərindən ibarət meşə-bağ, bağ və plantasiya, qısa qırma dövrüylə məqsədli plantasiya salınması.

- Antropogen yüklənmə - müəyyən zaman müddətində əraziyə gələn turistlərin miqdarı və müvafiq yükləmələr - antropoekoloji normativlər
Psixofizioloji resurslarının bərpası, insanın əmək fəaliyyəti ilə məşğul olmaq qabiliyyəti, asudə vaxtdan səmərəli istifadə

443 Regionun turist-rekreasiya imkanlarının qiymətləndirilməsində aşağıdakı əsas kriteriyalardan istifadə olunur:

Əhalinin əsas kütləsinin yaşayış səviyyəsi, yəni turizmin iqtisadi əlverişliliyi, vətəndaşların ölkə daxilində və bütün dünya üzrə xarici səyahətlərinə imkan verən, sosial azadlıq və hüquqlarının olması

Psixofizioloji resurslarının bərpası, insanın əmək fəaliyyəti ilə məşğul olmaq qabiliyyəti, asudə vaxtdan səmərəli istifadə, əhali gəlirlərinin artması, turizmin ekoloji cəhətdən zərərsiz olması, onun rekreasiyanın bərpasına və dəstəklənməsinə istiqamətlənməsi.

Əyləncə və intellektual funksiyalar, şəraitin və fəaliyyət növünün tam dəyişməsi yolu ilə fərdin yorğunluq hissindən azad olması

- Təbii-iqlim cazibəsi; saf ətraf mühitin olması; asudə vaxtın təşkili üçün sosial infrostrukturun inkişaf səviyyəsi; otellərin keyfiyyət standartları, qida və xidmət sahələrinin təşkili
Əgər qoyulmuş vəsait müəyyən iqtisadi bölmədə mənfəət verirsə təbiəti mühafizə xərclərinin effekti-təbiətin çirkləndirilməsi qarşısının alınması nəticəsinin səmərəliliyini əks etdirir

444 Turizmin ərazi təşkili zamanı bu əraziyə aşağıdakılar aid olmalıdır:

Antropogen yüklənmə - müəyyən zaman müddətində əraziyə gələn turistlərin miqdarı və müvafiq yükləmələr - antropoekoloji normativlər

Ekoloji təhlükəsizlik müəyyənləşdirilərkən insanların sağlamlığı, böhranından çıxmaq üçün daha az xərc, bütün maraqları nəzərə alaraq təhlükəsizlik sisteminin aşkarlanması nəzərdə tutulmalıdır

Psixofizioloji resurslarının bərpası, insanın əmək fəaliyyəti ilə məşğul olmaq qabiliyyəti, asudə vaxtdan səmərəli istifadə, əhali gəlirlərinin artması, turizmin ekoloji cəhətdən zərərsiz olması, onun rekreasiyanın bərpasına və dəstəklənməsinə istiqamətlənməsi.

Fəal istirahətin və asudə vaxtın keçirilməsinin bütün növlərinə əhalinin tələbatı strukturu, adambaşına düşən gəlirin səviyyəsində olan fərqi, əhalinin mobilliyi (çevikliyi), müxtəlif demoqrafıq qrupların üstün tutduqları digər sosial-iqtisadi amillər

- Bir və ya bir neçə unikal təbii müalicəvi sərvətlərə malik olmalıdır; bu sərvətlərin lazımı ehtiyatına malik olmalıdır; kurort tikintisi üçün kifayət və münasib sahəyə malik olmalıdır; ekoloji və sanitar-epidemioloji normalara uyğun gəlməlidir; digər texniki təchizat mənbələrinə malik olmalıdır.

445 Hökumət qərarının qəbulundan sonra aşağıdakı texniki-təşkilati tədbirlər həyata keçirilir:

Əgər qoyulmuş vəsait müəyyən iqtisadi bölmədə mənfəət verirsə təbiəti mühafizə xərclərinin effekti-təbiətin çirkləndirilməsi qarşısının alınması nəticəsinin səmərəliliyini əks etdirir, bütün regional ərazini əhatə edir, insanların sağlamlığında, istirahətində, xəstələnmələrin sayının azalmasında ifadə olunur.

- Ərazinin abadlaşdırılması; təbii-rekreasiya sərvətlərin yenidən öyrənilməsi; sərhədlərin qoyulması və istehlak rejimi layihəsinin işlənilməsi; ərazidə sərvətlərin müəyyən olunması və vəziyyəti üzərində müşahidənin təşkili
- Fəal istirahətin və asudə vaxtın keçirilməsinin bütün növlərinə əhalinin tələbatı strukturu, adambaşına düşən gəlirin səviyyəsində olan fərqi
- Koordinasiya, planlaşdırma, tənzimlənmə, milli turist məhsulunun marketinqi, stimullaşdırma, sosial turizm, maraqların müdafiəsi
- Antropogen yüklənmə - müəyyən zaman müddətində əraziyə gələn turistlərin miqdarı və müvafiq yükləmələr - antropoekoloji normativlər.

446 Müvafiq dövlət orqanların icazəsi ilə ilk növbədə aşağıdakı sənədlər hazırlanmalı və müzakirə edilməlidir:

Ekoloji təhlükəsizlik müəyyənləşdirilərkən insanların sağlamlığı, böhranından çıxmaq üçün daha az xərc, bütün maraqları nəzərə alaraq təhlükəsizlik sisteminin aşkarlanması nəzərdə tutulmalıdır

- Ərazinin təbii-rekreasiya amillərinin keyfiyyəti haqqında elmi nəticələr; təbii-rekreasiya sərvətlərin ehtiyatı haqqında ekspert nəticə; müalicə-sağlamlıq zonası, ərazisinin və onun hüdudları daxilindəki təbii sağlamlıq sərvətlərinin vəziyyəti haqqında dövlət ekologiya və sanitar-epidemioloji ekspertizanın nəticələri
- Yerli məhsul və xidmətlərin, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi, turizm məhsullarının idxalı zamanı ölkədən valyuta axınları, ekoloji və sosial problemlərin meydana çıxması
- Turist axınının həcmi, gündəlik turist xərclərinin orta qiyməti, maddi-texniki bazanın vəziyyəti, turist firmalarının maliyyə-iqtisadi göstəricilərinin fəaliyyəti, beynəlxalq turizmin inkişafını göstəriciləri
- Koordinasiya, planlaşdırma, tənzimlənmə, milli turist məhsulunun marketinqi, stimullaşdırma, sosial turizm, maraqların müdafiəsi

447 Cəmiyyətin həyatında turizmin sosial əhəmiyyəti aşağıdakılardan ibarətdir:

Turist axınının həcmi, gündəlik turist xərclərinin orta qiyməti, maddi-texniki bazanın vəziyyəti, turist firmalarının maliyyə-iqtisadi göstəricilərinin fəaliyyəti, beynəlxalq turizmin inkişafını göstəriciləri

- Psixofizioloji resurslarının bərpası, insanın əmək fəaliyyəti ilə məşğul olmaq qabiliyyəti, asudə vaxtdan səmərəli istifadə, əhali gəlirlərinin artması, turizmin ekoloji cəhətdən zərərsiz olması, onun rekreasiyanın bərpasına və dəstəklənməsinə istiqamətlənməsi.
- Fəal istirahətin və asudə vaxtın keçirilməsinin bütün növlərinə əhalinin tələbatı strukturu, adambaşına düşən gəlirin səviyyəsində olan fərqi, əhalinin mobilliyi (çevikliyi), müxtəlif demoqrafıq qrupların üstün tutduqları digər sosial-iqtisadi amillər
- Yerli məhsul və xidmətlərin, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi, turizm məhsullarının idxalı zamanı ölkədən valyuta axınları, ekoloji və sosial problemlərin meydana çıxması

448 Rekreasiya kompleksinin formalaşmasında nəzərə alınan amillər daxildir:

Əgər qoyulmuş vəsait müəyyən iqtisadi bölmədə mənfəət verirsə təbiəti mühafizə xərclərinin effekti-təbiətin çirkləndirilməsi qarşısının alınması nəticəsinin səmərəliliyini əks etdirir, bütün regional ərazini əhatə edir, insanların sağlamlığında, istirahətində, xəstələnmələrin sayının azalmasında ifadə olunur.

- Fəal istirahətin və asudə vaxtın keçirilməsinin bütün növlərinə əhalinin tələbatı strukturu, adambaşına düşən gəlirin səviyyəsində olan fərqi, əhalinin mobilliyi (çevikliyi), müxtəlif demoqrafıq qrupların üstün tutduqları digər sosial-iqtisadi amillər

Yerli məhsul və xidmətlərin, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi, turizm məhsullarının idxalı zamanı ölkədən valyuta axınları, ekoloji və sosial problemlərin meydana çıxması
 Turist axınının həcmi, gündəlik turist xərclərinin orta qiyməti, maddi-texniki bazanın vəziyyəti, turist firmalarının maliyyə-iqtisadi göstəricilərinin fəaliyyəti, beynəlxalq turizmin inkişafını göstəriciləri
 Ekoloji təhlükəsizlik müəyyənləşdirilərkən insanların sağlamlığı, böhranından çıxmaq üçün daha az xərc, bütün maraqları nəzərə alaraq təhlükəsizlik sisteminin aşkarlanması nəzərdə tutulmalıdır

449 Rekreasiya kompleksinin resurslarına aiddir:

Fəal istirahətin və asudə vaxtın keçirilməsinin bütün növlərinə əhalinin tələbatı strukturu, adambaşına düşən gəlirin səviyyəsində olan fərqi

- Müalicəvi bulaqlar, mənzərəli landşaftı olan, sağlamlaşdırıcı istirahət üçün yararlı ərazilər (həm təbii, həm də süni yaradılanlar), nadir heyvanat və bitki aləmi qorunub saxlanılmış vəhşi təbiət guşələri və s.
 Turist axınının həcmi, gündəlik turist xərclərinin orta qiyməti, maddi-texniki bazanın vəziyyəti, turist firmalarının maliyyə-iqtisadi göstəricilərinin fəaliyyəti, beynəlxalq turizmin inkişafını göstəriciləri
 Yerli məhsul və xidmətlərin, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi, turizm məhsullarının idxalı zamanı ölkədən valyuta axınları, ekoloji və sosial problemlərin meydana çıxması
 Psixofizioloji resurslarının bərpası, insanın əmək fəaliyyəti ilə məşğul olmaq qabiliyyəti, asudə vaxtdan səmərəli istifadə, əhali gəlirlərinin artması

450 Rekreasiya zonalarına aiddir:

- Sağlamlıq, idman, turizm üçün istifadə olunan və bu işlər üçün kompleks təbii rekreasiya sərvətlərinə malik olan ərazilər
 Ekoloji təhlükəsizlik müəyyənləşdirilərkən insanların sağlamlığı, böhranından çıxmaq üçün daha az xərc, bütün maraqları nəzərə alaraq təhlükəsizlik sisteminin aşkarlanması nəzərdə tutulmalıdır
 Koordinasiya, planlaşdırma, tənzimlənmə, milli turist məhsulunun marketinqi, stimullaşdırma, sosial turizm, maraqların müdafiəsi
 Əgər qoyulmuş vəsait müəyyən iqtisadi bölmədə mənfəət verirsə təbiəti mühafizə xərclərinin effekti-təbiətin çirkləndirilməsi qarşısının alınması nəticəsinin səmərəliliyini əks etdirir
 Turist axınının həcmi, gündəlik turist xərclərinin orta qiyməti, maddi-texniki bazanın vəziyyəti, turist firmalarının maliyyə-iqtisadi göstəricilərinin fəaliyyəti, beynəlxalq turizmin inkişafını göstəriciləri

451 Rekreasiya ehtiyatlarının turizm destinasiyalarının inkişafında sosial-iqtisadi nəticələrinə aid edilir

Turizm sahəsinin mövcud vəziyyəti, onun təkmilləşməsi və inkişafını müəyyən edən amillər, resurslar, təşkilati idarəetmə prinsipləri, turizm sahəsində prinsiplər və kompleks münasibətlər
 Turkompleks yerləşdiyi regionun sosial-iqtisadi rifahını, davamlı ekoloji inkişafını saxlamaq
 Xarici mühit amillərindən müdafiə, dəyişən xarici mühit şəraitində insanın yaşaması üçün şəraitə adaptasiya, ətraf mühit amillərinin insana və bəşəriyyətə olan təsiri və s.
 Əhalinin rekreasiya fəaliyyətinin inkişafı

- Turizm və ekskursiyalarla, bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olanların, sağlamlıq müəssisələrinin muzeylərin, kinoteatrların və s. xidmətlərdən istifadə edənlərin sayının artması, əhaliyə göstərilən rekreasion xidmətlərinin həcmiminin artması

452 Kurortların rekreasiya tutumunun müəyyənləşdirilməsində hansı göstəricilərdən istifadə edilir

Operativ nəqliyyat və rabitə, regionun stabilliyi, beynəlxalq prestij və məşhurluq, mədəni-tarixi atmosfer, təbii-iqlim cazibəsi, saf ətraf mühitin olması, otellərin keyfiyyət standartları, qida və xidmət sahələrinin təşkili
 Əhalinin rekreasiya fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili qanunauyğunluqlarını öyrənən elmi istiqamət

- Yataq yerlərinin sayı, ilk növbədə bərpa olunmayan təbii sərvətlərin istehsalının dinamikası, yeni infrastruktur obyektlərinə tələbat, enerji və su təchizatı imkanları
 Turkompleks yerləşdiyi regionun sosial-iqtisadi rifahını, davamlı ekoloji inkişafını saxlamaq
 Xarici mühit amillərindən müdafiə, dəyişən xarici mühit şəraitində insanın yaşaması üçün şəraitə adaptasiya, ətraf mühit amillərinin insana və bəşəriyyətə olan təsiri və s.

453 Rekreasiya ehtiyatlarının ərazi baxımından tədqiqi hansı istiqamətlərdə baş verir

Əhalinin rekreasiya fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili qanunauyğunluqlarını öyrənən elmi istiqamət

- Məhsuldar qüvvələrin səmərəli yerləşdirilməsi kimi yerli resursların xarici istehsalçılar və yaxud əhalinin xarici turizm xidmətindən istifadə istiqamətlərində öyrənilməsi yolu ilə
 Əhalinin xarici turizm xidmətindən istifadə istiqamətlərində
 Səfər edilən ölkənin təbii, mədəni, sağlamlaşdırma obyektləri və turistlərin ayrı-ayrılıqda və ya kompleks halında tələb və ehtiyaclarını təmin edə bilən, onların fiziki və mənəvi qüvvələrinin bərpası

Turizm sahəsinin mövcud vəziyyəti, onun təkmilləşməsi və inkişafını müəyyən edən amillər, resurslar, təşkilati idarəetmə prinsipləri, turizm sahəsində prinsiplər və kompleks münasibətlər

454 Rekreasiya coğrafiyası necə təsnifləşdirilir

Məhsuldar qüvvələrin səmərəli yerləşdirilməsi kimi yerli resursların xarici istehsalçılar və yaxud əhalinin xarici turizm xidmətindən istifadə istiqamətlərində öyrənilməsi yolu ilə

- Əhalinin rekreasiya fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili qanunauyğunluqlarını öyrənən elmi istiqamət
Turizm sahəsinin mövcud vəziyyəti, onun təkmilləşməsi və inkişafını müəyyən edən amillər, resurslar, təşkilati idarəetmə prinsipləri, turizm sahəsində prinsiplər və kompleks münasibətlər
Səfər edilən ölkənin təbii, mədəni, sağlamlaşdırma obyektləri və turistlərin ayrı-ayrılıqda və ya kompleks halında tələb və ehtiyaclarını təmin edə bilən, onların fiziki və mənəvi qüvvələrinin bərpası
Əhalinin xarici turizm xidmətindən istifadə istiqamətlərində

455 Marşrut üzrə istirahətin passiv elementlərindən istifadə olunmaqla istifadə olunan turist səyahətlərinə aiddir

- Əhalinin xarici turizm xidmətindən istifadə istiqamətlərində öyrənilməsi
Rekreasiya turları
Rekreasiya bonitirovkası
Rekreasiya resursları
Rekreasiya elementləri

456 Rekreasiya təsərrüfatını inkişaf etdirmək üçün təbii, texniki və sosial-iqtisadi göstəricilər məcmusu necə qruplaşdırılır

- Rekreasiya turlarının təbii, texniki və sosial-iqtisadi göstəricilər məcmusu formasında
Rekreasiya resursları formasında
Əhalinin rekreasiya fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili qanunauyğunluqlarını öyrənən elmi istiqamət formasında
Destinasiyada müxtəlif xidmətlərin necə və hansı səbəbdən meydana çıxması
Rekreasiya bonitirovkası formasında

457 İqtisadi artım tendensiyasına görə rekreasiya müəssisələri qarşısında qoyulmuş vəzifələrə daxildir

- Destinasiyada müxtəlif xidmətlərin necə və hansı səbəbdən meydana çıxmasını, makroiqtisadiyyat baxımından onun iştirakçılarının kim olması, bölüşdürmə kanalında hazırda baş verən əsas dəyişikliklərin və onların inkişaf meyllərinin xarakterini müəyyən etmək
Gəlirləri artırmaq, rentabelliği yüksəltmək, bazarda payı artırmaq və müəssisə sahiblərinin əldə etdikləri gəlirlər hesabına bu payı maksimumlaşdırmaq
Destinasiyada müxtəlif xidmətlərin necə və hansı səbəbdən meydana çıxmasını, makroiqtisadiyyat baxımından onun iştirakçılarının kim olması, bölüşdürmə kanalında hazırda baş verən əsas dəyişikliklərin və onların inkişaf meyllərinin xarakterini təsvir etmək
Turizm sahəsinin mövcud vəziyyəti, onun təkmilləşməsi və inkişafını müəyyən edən amillər, resurslar, təşkilati idarəetmə prinsipləri, turizm sahəsində prinsiplər və kompleks münasibətlər
Əhalinin rekreasiya fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili qanunauyğunluqlarını öyrənən elmi istiqamət

458 Rekreasiya müəssisələri yaradılarkən ərazinin keyfiyyətə qiymətləndirilməsi necə adlandırılır

- Rekreasiya turları
Rekreasiya resursları
Rekreasiya turlarının təbii, texniki və sosial-iqtisadi göstəricilər məcmusu formasında
Rekreasiya bonitirovkası
Destinasiyada müxtəlif xidmətlərin necə və hansı səbəbdən meydana çıxması

459 Rekreasiya ehtiyatlarının həyat dövriyyəsinin mövqeyini müəyyənləşdirərkən bazar tənzimləməsi həyat dövriyyəsinin profilini şirkətin bütün məhsulu çərçivəsində inkişaf etdirməkdə davam edir ki, bu da özündə hansı iqtisadi parametrləri ümumiləşdirir

Turizm və sosial-mədəni servis xidmətlərində reklam xidmətlərinin təşkili, müəssisələr arasında azad rəqabətin mövcudluğu, istehlakçılar üçün müxtəlif istehsalçıların analogi məhsul və xidmətlərinin seçimi imkanının olması, ölçülə bilən ifadələrdə müəssisələrin məqsədlərinin ifadə olunması

- Həyat dövriyyəsinin hər fazası üzrə şirkətin satışı və gəlirləri arasında faiz nisbətini müəyyən-ləş-məsi, dəyişikliklərin hesablanması və sonrakı dövrlər üçün mənfəətin layihə və ixtisasını əldə etmək məqsədilə son 3-5 il ərzində ixtisasın müəyyən edilməsi, şirkətin profilləməsinin inkişafı və onun həyat dövriyyəsinin cari ixtisaslaşması ilə tutuşdurulması
Destinasiyada müxtəlif xidmətlərin necə və hansı səbəbdən meydana çıxmasını, makroiqtisadiyyat baxımından onun iştirakçılarının kim olması, bölüşdürmə kanalında hazırda baş verən əsas dəyişikliklərin və onların inkişaf meyllərinin xarakterini təsvir etmək
Turkompleks yerləşdiyi regionun sosial-iqtisadi rifahını, davamlı ekoloji inkişafını saxlamaq, ekoloji cəhətdən saf təbiət resurslarından istifadə etməyə üstünlük vermək, turizm fəaliyyətində ətraf mühitə ziyan vurmamaq, turlar proqramına ekoloji maariflənmənin, təhsilin və sağlam həyat tərzinin təbliği elementlərini daxil etmək
Hər hansı bir ölkə vətəndaşlarının səfər etdiyi ölkələrdə turizm məhsulu və xidmətlərin əldə olunmasına, xidmət üçün zəruri malların idxalına, ölkədən gedən turistlərin xarici nəqliyyat kompaniyaları tərəfindən daşınması, başqa ölkələrdə turizmin inkişafı istiqamətində investisiya qoyuluşları, turizmin inkişafı istiqamətində xarici ölkələrin uzun müddətli kreditlərinin qaytarılması

460 Təsərrüfatçılıqla məşğul olan rekreasiya subyektlərində investisiya fəaliyyətinin inkişafın müəyyən dövrü üçün investisiya proqramlarının formalaşdırılmasına daxildir

- Vergi qanunvericiliyi tələblərinin nəzərə alınması, sosial sferaya aid dövlət qanunvericiliyinin tələblərinin nəzərə alınması, cəmiyyətin digər sferalarını tənzimləyən dövlət qanunlarının nəzərə alınması
İctimai əhəmiyyətli məhsul və xidmət istehsalçısı kimi öz missiyasını yerinə yetirərkən uğur qazanmaq, rəqabət şəraitində rentabellik və iqtisadi sabitliyin təmin edilməsi
- Strateji inkişaf məqsədlərinə nail olunmasına yönəldilmiş real investisiya layihələrinin məcmusu, maliyyə potensialının və firmanın aktivlərinin dəyərini artırmaq məqsədilə fond bazarında tədaviyə ehtiyac olan qiymətli kağızlara maliyyə investisiyaları portfeli, dövriyyə kapitalına investisiyalar, real investisiya layihələrinin əlavə maliyyələşmə mənbələri kimi korporativ qiymətli kağızların emissiyası
Xidmətlərin göstərilməsini nəzərdə tutan konkret layihənin olması, oxşar məhsul istehsalı və xidmət göstərilməsi ilə məşğul olan müəssisələrin istehsal-təsərrüfat və kommersion fəaliyyətinin hərtərəfli öyrənilməsi, idarəetmədə istifadə olunan texniki-iqtisadi, maliyyə-kredit və sosial-təşkilati mexanizmlərin öyrənilməsi
Müəssisənin strateji inkişaf konsepsiyasının iqtisadi cəhətdən əsaslandırılması

461 Rekreasiya ehtiyatlarının turizm destinasiyalarının inkişafında ticarət kanallarının qarşılıqlı münasibətlərində yarana biləcək problemlərin həlli üçün marketoloqlar hansı tədbirləri üstün tuturlar

- Strateji inkişaf məqsədlərinə nail olunmasına yönəldilmiş real investisiya layihələrinin məcmusu
- Destinasiyada müxtəlif xidmətlərin necə və hansı səbəbdən meydana çıxmasını, makroiqtisadiyyat baxımından onun iştirakçılarının kim olması, bölüşdürmə kanalında hazırda baş verən əsas dəyişikliklərin və onların inkişaf meyllərinin xarakterini təsvir etmək
Turkompleks yerləşdiyi regionun sosial-iqtisadi rifahını, davamlı ekoloji inkişafını saxlamaq, ekoloji cəhətdən saf təbiət resurslarından istifadə etməyə üstünlük vermək
Həyat dövriyyəsinin hər fazası üzrə şirkətin satışı və gəlirləri arasında faiz nisbətini müəyyən-ləş-məsi
Xidmətlərin göstərilməsini nəzərdə tutan konkret layihənin olması, oxşar məhsul istehsalı və xidmət göstərilməsi ilə məşğul olan müəssisələrin istehsal-təsərrüfat və kommersion fəaliyyətinin hərtərəfli öyrənilməsi

462 Beynəlxalq səviyyədə rekreasiya ehtiyatlarının qiymətləndirilməsində istifadə edilən strategiyalar hansı meyarlardan asılı olaraq fərqləndirilir

- Əhalinin rekreasiya fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili qanunauyğunluqlarını öyrənən elmi istiqamət
- Rəqabət, çeşid, coğrafi, stimullaşdırıcı
Sınaq, nəzarət, qiymətləndir-mə, stimullaşdırma
Xidmət, məmulat, turizm məhsulları, icra edilən istehsalat və məişət xidmətləri, istehsalın texnoloji proseslər
Əvəz edən, ləğv edən, qayıdan, kəşf edilən, retrotəbii

463 Turist-rekreasiya potensialının imkanlarının qiymətləndirilməsində hansı göstəricilərdən istifadə olunur

- Turkompleks yerləşdiyi regionun sosial-iqtisadi rifahını, davamlı ekoloji inkişafını saxlamaq, ekoloji cəhətdən saf təbiət resurslarından istifadə etməyə üstünlük vermək
Xarici mühit amillərindən müdafiə, dəyişən xarici mühit şəraitində insanın yaşaması üçün şəraitə adaptasiya, ətraf mühit amillərinin insana və bəşəriyyətə olan təsiri və s.
Əhalinin rekreasiya fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili qanunauyğunluqlarını öyrənən elmi istiqamət
Yataq yerlərinin sayı, ilk növbədə bərpa olunmayan təbii sərvətlərin istehsalının dinamikası, yeni infrastruktur obyektlərinə tələbat, enerji və su təchizatı imkanları

- Operativ nəqliyyat və rabitə, regionun stabilliyi, beynəlxalq prestij və məşhurluq, mədəni-tarixi atmosfer, təbii-iqlim cazibəsi, saf ətraf mühitin olması, otellərin keyfiyyət standartları, qida və xidmət sahələrinin təşkili

464 Fəal rekreasiyanı təsnifləşdirin

- Bədən tərbiyəsi və sağlamlaşdırıcı növlər, turist-ekskursiya, sanatoriya-kurort
Mədəni-tarixi atmosfer, təbii-iqlim cazibəsi, saf ətraf mühitin olması, otellərin keyfiyyət standartları, qida və xidmət sahələrinin təşkili
Strateji inkişaf məqsədlərinə nail olunmasına yönəldilmiş real investisiya layihələrinin məcmusu
Operativ nəqliyyat və rabitə, regionun stabilliyi, beynəlxalq prestij və məşhurluq
Coğrafi mövqe, relyef, landşaft, iqlim, su obyektləri, mineral sular, müalicə palçıqları və s.

465 Ərazinin təbii-rekreasiya zonasına çevrilməsində investorların maraqlarının reallaşma mərhələlərinə daxildir

Müəssisənin strateji inkişaf konsepsiyasının iqtisadi cəhətdən əsaslandırılması, müəssisənin fəaliyyətindən əldə ediləcək məhsul istehsalı və satışı həcmi

- Ərazinin planlaşdırılması və sanator-kurort sahəsinin inkişafı nəzərə alınmaqla turist-rekreasiya və kurort kompleksinin baş planı hazırlanır, cəlb olunan investisiyalar, büdcəyə, qeyri-büdcə vəsaitləri hesabına istirahət müəssisəsi və obyektlərinin iş layihəsi və tikintisi başlanır, ərazinin əhəmiyyətli turist-kurort zonası kimi tanınması haqqında sənədlər hazırlanır
Strateji inkişaf məqsədlərinə nail olunmasına yönəldilmiş real investisiya layihələrinin məcmusu
Vergi qanunvericiliyi tələblərinin nəzərə alınması, sosial sferaya aid dövlət qanunvericiliyinin tələblərinin nəzərə alınması, cəmiyyətin digər sferalarını tənzimləyən dövlət qanunlarının nəzərə alınması
İctimai əhəmiyyətli məhsul və xidmət istehsalçısı kimi öz missiyasını yerinə yetirərkən uğur qazanmaq, rəqabət şəraitində rentabellik və iqtisadi sabitliyin təmin edilməsi

466 Turist və rekreasiya sahəsində fəaliyyət göstərən subyekt necə adlandırılır

- İdmançı
Rekreant
Supervayzer
Təhlükəsizlik xidməti
Resepşion

467 Turist-rekreasiya fəaliyyəti necə təsnifləşdirilir

Məhsuldar qüvvələrin səmərəli yerləşdirilməsi kimi yerli resursların xarici istehsalçılar və yaxud əhalinin xarici turizm xidmətindən istifadə istiqamətlərində öyrənilməsidir

- Rekreasiya resurslarından və onunla bağlı maddi-texniki bazadan istifadə nəticəsində həyata keçirilən insan fəaliyyətinin müstəqil hissəsi, insanların rekreasiya tələbatlarının ödənilməsinin yeni üsullarının məcmusudur
Əhalinin rekreasiya fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili qanunauyğunluqlarını öyrənən elmi istiqamətlər şəklində
Turizm sahəsinin mövcud vəziyyəti, onun təkmilləşməsi və inkişafını müəyyən edən amillər, resurslar, təşkilati idarəetmə prinsipləri, turizm sahəsində prinsiplər və kompleks münasibətlər formasında
Səfər edilən ölkənin təbii, mədəni, sağlamlaşdırma obyektləri və turistlərin ayrı-ayrılıqda və ya kompleks halında tələb və ehtiyaclarını təmin edə bilən, onların fiziki və mənəvi qüvvələrinin bərpası və inkişafına kömək edə bilən digər obyektlər məcmusudur

468 Turizm haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanununun əsas anlayışlarında (Maddə 1) turizm ehtiyatları hansı mənə kəsb edir

- Turizm sahəsinin mövcud vəziyyəti, onun təkmilləşməsi və inkişafını müəyyən edən amillər, resurslar, təşkilati idarəetmə prinsipləri, turizm sahəsində prinsiplər və kompleks münasibətlər məcmusudur
Səfər edilən ölkənin təbii, mədəni, sağlamlaşdırma obyektləri və turistlərin ayrı-ayrılıqda və ya kompleks halında tələb və ehtiyaclarını təmin edə bilən, onların fiziki və mənəvi qüvvələrinin bərpası və inkişafına kömək edə bilən digər obyektlər məcmusudur
Rekreasiya resurslarından və onunla bağlı maddi-texniki bazadan istifadə nəticəsində həyata keçirilən insan fəaliyyətinin müstəqil hissəsi, insanların rekreasiya tələbatlarının ödənilməsinin yeni üsullarının məcmusudur
Strateji inkişaf məqsədlərinə nail olunmasına yönəldilmiş real investisiya layihələrinin məcmusu
Əhalinin rekreasiya fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili qanunauyğunluqlarını öyrənən elmi istiqamətlərdir

469 Təbii-coğrafi elementlərə aiddir

Strateji inkişaf məqsədlərinə nail olunmasına yönəldilmiş real investisiya layihələrinin məcmusu

- Coğrafi mövqe, relyef, landşaft, iqlim, su obyektləri, mineral sular, müalicə pəlçıqları və s.
Bədən tərbiyəsi və sağlamlaşdırıcı növlər, turist-ekskursiya, sanatoriya-kurort
Operativ nəqliyyat və rabitə, reqlionun stabilliyi, beynəlxalq prestij və məşhurluq
Mədəni-tarixi atmosfer, təbii-iqlim cazibəsi, saf ətraf mühitin olması, otellərin keyfiyyət standartları, qida və xidmət sahələrinin təşkili

470 Rekreasiya ehtiyatlarının ərazi baxımından tədqiqat obyektı kimi hansı sistemlər əsas götürülür

Operativ nəqliyyat və rabitə, reqlionun stabilliyi, beynəlxalq prestij və məşhurluq, mədəni-tarixi atmosfer, təbii-iqlim cazibəsi, saf ətraf mühitin olması, otellərin keyfiyyət standartları, qida və xidmət sahələrinin təşkili

- Turizm sahəsinin mövcud vəziyyəti, onun təkmilləşməsi və inkişafını müəyyən edən amillər, resurslar, təşkilati idarəetmə prinsipləri, turizm sahəsində prinsiplər və kompleks münasibətlər
Əhalinin rekreasiya fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili qanunauyğunluqlarını öyrənən elmi istiqamət
Səfər edilən ölkənin təbii, mədəni, sağlamlaşdırma obyektləri və turistlərin ayrı-ayrılıqda və ya kompleks halında tələb və ehtiyaclarını təmin edə bilən, onların fiziki və mənəvi qüvvələrinin bərpası
Məhsuldar qüvvələrin səmərəli yerləşdirilməsi kimi yerli resursların xarici istehsalçılar və yaxud əhalinin xarici turizm xidmətindən istifadə istiqamətlərində öyrənilməsi

471 Statistik nəzarətin istiqamətlərinin konkret istifadəçilərinə daxildir:

Dövlət sərhədlərini keçdiyi zaman turistlərdən dövlət orqanları tərəfindən qəbul olunmuş müəyyən qaydalara və qanunlara riayət etmələri.

Dövlət xəttini keçən şəxslər üçün ölkədən çıxarılan və ölkəyə gətirilən mallara və valyutaya olan gömrük nəzarətidir.

Xarici pasportlar, vizalar, gömrük qaydaları, valyuta nəzarəti və valyuta dəyişmə qaydaları, ölkəyə daxil olma və tək etmə, sanitariya qaydaları, ölkədə yaşamaq və hərəkət qaydaları və s.

- Hökumətlər, milli turizm administrasiyaları, şirkətlər, turizm əmtəə və xidmətlərinin istehlakçıları
Nəqliyyat şirkətləri, yerləşmə vasitələri, qidalanma müəssisələri, pərakəndə satış vasitəçiləri, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

472 Turist formallığı nədir?

Gömrük rəsmiyyətçiliyinin xarici turistlər üçün vahid şəkllə salınması və sadələşdirilməsi.

- Dövlət sərhədlərini keçdiyi zaman turistlərdən dövlət orqanları tərəfindən qəbul olunmuş müəyyən qaydalara və qanunlara riayət etmələri.
Hökumətlərdir, milli turizm administrasiyaları, şirkətlər, turizm əmtəə və xidmətlərinin istehlakçıları.
Keyfiyyət, etibarlılıq, təhlükəsizlik, qiymətin inandırıcı olması, istehlakçıların segmentləşməsi, qiymətlərin mövsümü differensiasiyası, endirimlərin differensiasiya sistemi.
Səyahətin əsas məqsədi, səyahətin təşkilinin xarakteri, turist axınının intensivliyi, turun davamiyyət müddəti, qrupda olanların yaş fərqi, istifadə edilən nəqliyyat növü, əməkdaşlıq forması və s.

473 Turizm statistikasını beynəlxalq turizmin ölkə iqtisadiyyatına qoyuluşunun hansı meyarlarının qiymətləndirilməsi üçün istifadə olunur?

Səyahətin əsas məqsədi, səyahətin təşkilinin xarakteri, turist axınının intensivliyi, turun davamiyyət müddəti, qrupda olanların yaş fərqi, istifadə edilən nəqliyyat növü, əməkdaşlıq forması və s.

Keyfiyyət, etibarlılıq, təhlükəsizlik, qiymətin inandırıcı olması, istehlakçıların segmentləşməsi, qiymətlərin mövsümü differensiasiyası, endirimlərin differensiasiya sistemi

- Ölkənin ödəniş balansına təsiri, turizmin maddi-texniki bazasının planlaşdırılması üçün inkişaf tendensiyaları və əsas istiqamətlərin müəyyən olunması; marketinq tədbiqatlarının keçirilməsi və turizm məhsulunun potensial alıcıya gedişi.
Realizə olunan turizm xidmətlərinin həcmi və ya turizm xidmətlərinin realizə olunmasından əldə edilən gəlirlər, işçi qüvvəsindən səmərəli istifadə olunmasının əsas göstəriciləri, istehsal fondundan istifadənin göstəriciləri, turizm xidmətlərinin maya dəyəri, mənfəət, rentabellik
Rəqabət mübarizə prinsipinin hökmran olması, turizmin maddi bazası üzərində şəxsi əmlak hüququ, həm istehlakçı, həm də müştəri üçün azad seçim hüququ, əhali gəlirlərinin, əməyin nəticəsindən və əmək bazarındakı vəziyyətdən asılılığı

474 Xarici pasport Azərbaycanca neçə illik müddətə verilir?

20 illik

- 10 illik

5 illik
3 illik
15 illik

475 BMT-nin turizm və beynəlxalq səyahətlər üzrə Roma konfransında valyuta-nəzarət rəsmiyyətçiliyinə hansı göstəriciləri aid etmək olar?

- Turizm sahəsində beynəlxalq və milli təşkilatların tərəfdaşlığı və əməkdaşlığı
- Valyuta əldə edilməsinin sərbəstləşdirilməsi və valyuta-nəzarət prosedurunun yüngülləşdirilməsi.
Gömrük rəsmiyyətçiliyinin xarici turistlər üçün vahid şəkllə salınması və sadələşdirilməsi
Viza rejiminin yüngülləşdirilməsi, vizaların qeydiyyat və verilmə müddətinin azaldılması, vizasız girişin tətbiqi
Xarici pasportların vahid şəkllə salınması və standartlaşdırılması, həmçinin onların dərəcələrə ayrılması (fərdi, kollektiv, uşaq) və verilmə prosedurunun sadələşdirilməsi

476 BMT-nin turizm və beynəlxalq səyahətlər üzrə Roma konfransında gömrük rəsmiyyətçiliyinə hansı göstəriciləri aid etmək olar?

- Viza rejiminin yüngülləşdirilməsi, vizaların qeydiyyat və verilmə müddətinin azaldılması, vizasız girişin tətbiqi
Xarici pasportların vahid şəkllə salınması və standartlaşdırılması, həmçinin onların dərəcələrə ayrılması (fərdi, kollektiv, uşaq) və verilmə prosedurunun sadələşdirilməsi
- Gömrük rəsmiyyətçiliyinin xarici turistlər üçün vahid şəkllə salınması və sadələşdirilməsi
Valyuta əldə edilməsinin sərbəstləşdirilməsi və valyuta-nəzarət prosedurunun yüngülləşdirilməsi
Turizm sahəsində beynəlxalq və milli təşkilatların tərəfdaşlığı və əməkdaşlığı

477 BMT-nin turizm və beynəlxalq səyahətlər üzrə Roma konfransında viza rəsmiyyətçiliyinə hansı göstəriciləri aid etmək olar?

- Valyuta əldə edilməsinin sərbəstləşdirilməsi və valyuta-nəzarət prosedurunun yüngülləşdirilməsi.
Xarici pasportların vahid şəkllə salınması və standartlaşdırılması, həmçinin onların dərəcələrə ayrılması (fərdi, kollektiv, uşaq) və verilmə prosedurunun sadələşdirilməsi
Turizm sahəsində beynəlxalq və milli təşkilatların tərəfdaşlığı və əməkdaşlığı
- Viza rejiminin yüngülləşdirilməsi, vizaların qeydiyyat və verilmə müddətinin azaldılması, vizasız girişin tətbiqi
Gömrük rəsmiyyətçiliyinin xarici turistlər üçün vahid şəkllə salınması və sadələşdirilməsi

478 BMT-nin turizm və beynəlxalq səyahətlər üzrə Roma konfransında pasport rəsmiyyətçiliyinə hansı göstəriciləri aid etmək olar?

- Turizm sahəsində beynəlxalq və milli təşkilatların tərəfdaşlığı və əməkdaşlığı
- Xarici pasportların vahid şəkllə salınması və standartlaşdırılması, həmçinin onların dərəcələrə ayrılması (fərdi, kollektiv, uşaq) və verilmə prosedurunun sadələşdirilməsi
Viza rejiminin yüngülləşdirilməsi, vizaların qeydiyyat və verilmə müddətinin azaldılması, vizasız girişin tətbiqi
Valyuta əldə edilməsinin sərbəstləşdirilməsi və valyuta-nəzarət prosedurunun yüngülləşdirilməsi.
Gömrük rəsmiyyətçiliyinin xarici turistlər üçün vahid şəkllə salınması və sadələşdirilməsi

479 Beynəlxalq turizm hüququ institutunun predmeti hansı elementlərdən asılıdır

- Kompleks səfərlər, istirahət və kompleks turlara xidmətlər paketi
Beynəlxalq turizm təşkilatlarının xüsusi funksiyaları və kompetensiyası
- Turizm sahəsində beynəlxalq və milli təşkilatların tərəfdaşlığı və əməkdaşlığı
Ciddi hesabat blanklarının tədqiqi və tərtibi, məsuliyyət
Bütövlük, effektivlik, etibarlılıq, aşkarlıq, çeviklik, qonaqpərvərlik

480 Hava limanına getməzdən əvvəl aşağıdakı sənədlərin olması yoxlanılmalıdır

- Ekskursiyaların keçirilməsinin texniki şərtləri
- Səyahətə çıxanların hamısının xarici pasportu, aviabilet, vauçer, sürücülük vəsiqəsi, valideynlərin birindən etibamamə
Turist taktikası, strategiyası, turist siyasəti
Turizm üçün təbiətin mühafizəsi, landşaft və onun xüsusiyyətləri
Aviabilet, sürücülük vəsiqəsi, valideynlərin birindən etibamamə

481 Azərbaycan Respublikasından xarici ölkəyə gedən turistin tranzit də daxil olmaqla, səyahət vaxtı aşağıdakı vəzifələri vardır

- Turizm biznesinin nəzərdə tutulmuş nəticələrinin proqnozlaşdırılması, planlaşdırılması və nail olunmasıdır
- Getdiyi ölkənin qanunlarına riayət etmək, onun sosial quruluşuna, adətinə, ən-ənələrinə, dini etiqadlarına hörmət etmək
- Daşınma zamanı turistlərin təhlükəsizliyinin təşkili
- Nəzərdə tutulan proqrama müvafiq getdiyi ölkəyə daxil olma, orada qalma qaydaları, yerli əhalinin adətləri, dini mərasimlər, müqəddəs yerlər, xüsusi mühafizədə olan təbiət, tarix, miədənəyyət abidələri və digər turizm obyektləri, ətraf mühitin vəziyyəti barədə zəruri və dürüst informasiya almaq
- Məzmununa, keçirildiyi yerə, hərəkət üsuluna, müddətinə, iştirakçıların tərkibinə və sayına, keçirilmə üsuluna görə

482 Turist səyahətə hazıllaşarkən, tranzit də daxil olmaqla bütün səyahət müddətində aşağıdakı hüquqlara malikdir

- Turizm infrastrukturu, turizm sənayesi və lisenziya sisteminin təkmilləşdirilməsi
- İstehlakçı tələbinin araşdırılması üzrə bazarın marketing tədqiqi
- Əyləncə və intellektual funksiyalar, şəraitin və fəaliyyət növünün tam dəyişməsi yolu ilə fərdin yorğunluq hissindən azad olması
- Nəzərdə tutulan proqrama müvafiq getdiyi ölkəyə (yerə) daxil olma, orada qalma qaydaları, yerli əhalinin adətləri, dini mərasimlər, müqəddəs yerlər, xüsusi mühafizədə olan təbiət, tarix, miədənəyyət abidələri və digər turizm obyektləri, ətraf mühitin vəziyyəti barədə zəruri və dürüst informasiya almaq
- Təbii resurslardan istifadə üçün lisenziya alınması, ətraf mühitin mühafizəsinin daxili iqtisadi mexanizminin formalaşdırılması

483 Beynəlxalq turizmdə beynəlliləşmə prosesi aşağıdakı kimi təzahür edir

- Beynəlxalq ən-ənə, beynəlxalq ikitərəfli müqavilə və sazişlər, hüququn ümumi və sahə prinsipləri
- Beynəlxalq turizm təşkilatlarının xüsusi funksiyaları və kompetensiyası
- Məsuliyyət əmtənin bazarda daha uğurlu mövqə tutması məqsədilə marketing strategiyasının işlənməsi-nə qoyulan böyük investisiyalar, beynəlxalq bronlaşdırma sistemlərindən istifadə
- Pasport və vizaların alınması zamanı rəsmiyyətçiliyin sadələşdirilməsi, hətta onun ləğvi, turizm əlaqələrinin və səyahətlərinin inkişafını asanlaşdıran siyasi-iqtisadi tədbirlər
- İstifadəsi mümkün olmayan, xidmətlərin hiss edilməməsi, mövsümi dəyişmələrə məruz qalma, müəyyən yerə bağlılıq, istehlakçılar

484 Beynəlxalq turizm hüququ institutunun mənbəyi aşağıdakılar hesab olunur

- Milli təşkilatların tərəfdaşlığı və əməkdaşlığı
- Beynəlxalq turizm təşkilatlarının xüsusi funksiyaları
- Hüququn ümumi və sahə prinsipləri və sənayenin inkişafı
- Beynəlxalq ən-ənə, beynəlxalq ikitərəfli müqavilə və sazişlər, hüququn ümumi və sahə prinsipləri
- Kompleks səfərlər, istirahət və kompleks turlara xidmətlər paketi

485 Ümumi xarakterli beynəlxalq turizm təşkilatlarına aiddir

- Ümumdünya turizm təşkilatı, ümumdünya səyahətlər və turizm şurası, dünya turizminin beynəlxalq assosiasiyası, beynəlxalq turizm ittifaqı, beynəlxalq turizm alyansı, beynəlxalq turoperatorlar federasiyası
- Dünya turizminin beynəlxalq assosiasiyası, beynəlxalq turizm ittifaqı, ümumdünya turagentliklər federasiyası
- Ümumdünya turagentliklər federasiyası, beynəlxalq turoperatorlar federasiyası, beynəlxalq turizm ittifaqı, beynəlxalq turizm alyansı
- Ümumdünya turizm təşkilatı, ümumdünya səyahətlər və turizm şurası, dünya turizminin beynəlxalq assosiasiyası, beynəlxalq turizm ittifaqı, beynəlxalq turizm alyansı
- Ümumdünya səyahətlər və turizm şurası, dünya turizminin beynəlxalq assosiasiyası, beynəlxalq turoperatorlar federasiyası

486 Regionlar üzrə turizmin inkişafının sistem göstəriciləri özünə aşağıdakıları daxil edir

- Turist təklifinin nizama salınması, texniki əməkdaşlıq, insan ehtiyatlarına, azad hərəkətə, avianəqliyyat, daxili turizmə aiddir
- Bronlaşdırma sistemi və inzibati xidmətlər

Reklam məqsədli ekskursiyaların həyata keçirilməsi, intellektual funksiyalar, şəraitin və fəaliyyət növünün tam dəyişməsi yolu ilə fərdin yorğunluq hissindən azad olması

- Turist axınının həcmi, gündəlik turist xərclərinin orta qiyməti, maddi-texniki bazanın vəziyyəti, turist firmalarının maliyyə-iqtisadi göstəricilərinin fəaliyyəti, beynəlxalq turizmin inkişafını göstəriciləri
- Turizm müəssisələrinin işinin əlaqələndirilməsi aid edilir

487 Turizmin inkişafında işçi personalın karyerasının modelləşdirilməsində hansı qabiliyyət və bacarıqlar nəzərə alınır

Turizm məhsulunun xüsusiyyəti və turistlər üçün cəlbediciliyi, gedilən yerdə turistlərin xərclərinə ayırdıqları büdcə və bunun nə qədər tez-tez təkrarlanması

Bazanın müəyyən hissəsinin itirilməsində, satış həcmiminin və gəlirin dəyişməsində, neqativ dəyişmələrin xarici sferaya təsirində, məsələn tur xidmətinin qiymətinin aşağı düşməsi başa düşülür

Turizm layihəsinin miqyası üzrə, dövlət müdaxiləsinin dərəcəsi üzrə, pul vəsaitləri istifadəsinin iqtisadi effektivlik səviyyəsi üzrə

- Analitik qabiliyyəti, kommunikasiya vasitələrinin düzgün seçimi bacarığı, qarşıya məqsəd qoyma bacarığı, qərar qəbul edərkən əsaslandırma, işi səmərəli təşkil etmək qabiliyyəti və s.
- İnsanlar istehlakçı kimi, yalnız ayrı-ayrı dövrlər və hətta il ərzində deyil, bütün həyatları boyu öz gəlirlərinin artmasına çalışırlar

488 Turizmin inkişaf amillərinə aid olan göstəricilər aşağıdakı kimi təsnifləşdirilir

Ekskursiyaların keçirilmə texnikası

Turizm üçün təbiətin mühafizəsi, landşaft və onun xüsusiyyətləri

Turist taktikası, strategiyası, turist siyasəti və iqtisadi səmərəlilik

- Təbii-coğrafi, mədəni-tarixi, sosial, iqtisadi, demoqrafik, siyasi, texnoloji, ekoloji
- Ekologiyanın mühafizəsi

489 Turizmdə insan amilinin rolu necə qiymətləndirilir

İnsan kapitalı əhalinin rifah halını xarakterizə edir və ona görə də işçi qüvvəsinin keyfiyyət göstəricisi kimi çıxış edə bilər

Əhalinin qidalanması və onların sağlamlığının qorunması

İqtisadi səmərəlilik, şəxsi azadlıq və mənəvi etik normala

- İnsanlar istehlakçı kimi, yalnız ayrı-ayrı dövrlər və hətta il ərzində deyil, bütün həyatları boyu öz gəlirlərinin artmasına çalışırlar.

İnsanların təhsilləri və peşəkar hazırlıqları haqqındakı qərarları, bununla bağlı olan xərcləri və gələcəkdə əldə ediləcək daha yüksək gəlirləri

490 Turizmin inkişafının əsas səbəblərinə daxildir

Kompleks səfərlər, istirahət və kompleks turlara xidmətlər paketi

Empirik, optimistik, evristik yanaşma, sistemli planlaşdırma

Ciddi hesabat blanklarının tədqiqi və tərtibi, məsuliyyət

- Siyasi, iqtisadi, sosial, mədəniyyət və təhsilin yayılması, nəqliyyatın inkişafındakı uğurlar, informasiya vasitələrinin inkişafı

Beynəlxalq turizm təşkilatlarının xüsusi funksiyaları və kompetensiyası

491 Turist tələbatının formalaşmasına təsir edən amillərə daxildir

Nəqliyyat şirkətləri, yerləşmə vasitələri, qidalanma müəssisələri, pərakəndə satış vasitəçiləri, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

Turist tələbi qiymət, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, turizm agentlikləri

- Təbiət, sosial-iqtisadi, turizm sənayesinin maddi bazası, istirahət yerlərinin infrastrukturunu, turizm təklifi

Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

492 Resursların ədalətli bölünməsinin təmin edən liberal bazar iqtisadiyyatının qurulması üçün icrası zəruri olan aşağıdakı vəzifələr müəyyənləşdirilmişdir:

Mülkiyyətdən, sahibkarlıq fəaliyyətindən, vergilər və gömrük rüsumları hesabına əldə olunan gəlir mənbələri hesabına inkişaf istiqamətinin müəyyən olunması

Yeni istehlak dəyəri yaradan, əvvəl yaradılmış istehlak dəyərlərinin saxlanılması və bərpası ilə məşğul olan, istehlak dəyərlərinin yaradılması ilə əlaqədar olmayan sahələr

İstehlak dəyərlərinin yaradılması ilə əlaqədar olmayan sahələr

- Davamlı və tarazlı iqtisadi inkişafın təmin olunması, əhalinin layiqli həyat səviyyəsinə nail olunması, dünya iqtisadiyyatına inteqrasiyanın həyata keçirilməsi, ekoloji təhlükəsizliyin təmin olunması. Zəhmətkeşlərin gəlirlərinin artması, turizmin ekoloji cəhətdən zərərsiz olması, asudə vaxtdan səmərəli istifadə

493 İşguzar xidmətlərin qeyri-texniki növlərinə aiddir

Maliyyə-kredit, və sığorta xidmətləri, informasiya, ekspertiza, məsləhət xidmətləri

Informasiya, ekspertiza, məsləhət, firmaların ictimaiyyətlə əlaqələrini təmin edən və istehsalatda normal sosial-psixoloji iqlim yaradan xidmətləri

Informasiya, ekspertiza, məsləhət xidmətləri

- İşçi heyətinin seçilməsi xidmətləri, firmaların ictimaiyyətlə əlaqələrini təmin edən və istehsalatda normal sosial-psixoloji iqlim yaradan xidmətlər
Maliyyə-kredit, və sığorta xidmətləri

494 Qarışıq iqtisadiyyat şəraitində bazar, dövlət əlaqələri və dövlətin fəaliyyəti nədən ibarətdir:

Satışı yerinə yetirmək.

Normalar vermək;

Qanunlar qəbul etmək;

- İslahatlar proqramını sürətləndirmək, iqtisadi siyasət mexanizmlərini işləyib hazırlamaq, proqnozlar vermək; Nəzarət etmək;

495 Turizm bazarının tənzimlənməsində h əyat səviyyəsinin proqnozlaşdırılması prosesində hansı göstəricilər sistemindən istifadə olunur

Məşğuliyyət quruluşu, əmtəə təklifi, əhali gəlirləri, xidmət sahələrinin inkişafı və strukturu, əhalinin demoqrafik tərkibi

Qanunlar qəbul etmək;

Istehlak büdcəsinə daxil olan maddi və mənəvi nemətlərin məcmuu və onların qiymətinin dəyişmə meylləri

Istehlak olunan maddi və mənəvi nemətlərin məcmuu və tələbatın ödənilməsi dərəcəsi

- Sintetik və natural göstəricilər, maddi rifahın bölgüsünün strukturu və mütənasiblikləri

496 Gömrük formallıqları hansı nəzarət formasına aiddir?

Aviabilet, sürücülük vəsiqəsi, valideynlərin birindən etibarnamə

Səyahətə çıxanların hamısının xarici pasportu, aviabilet, vauçer, sürücülük vəsiqəsi, valideynlərin birindən etibarnamə

Ekskursiyaların keçirilməsinin texniki şərtləri

- Dövlət xəttini keçən şəxslər üçün ölkədən çıxarılan və ölkəyə gətirilən mallara və valyutaya olan gömrük nəzarətidir

Turizm üçün təbiətin mühafizəsi, landşaft və onun xüsusiyyətləri

497 Beynəlxalq turizm statistikasına daxildir:

İqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni əlaqələr, turist mübadiləsi üzrə dövlətlərarası və hökumətlərarası əməkdaşlıq sazişləri

Yaxşı iqlim və komfort təbii şəraitin olması, landşaftların və təbiətin diqqətəlayiq yerlərinin olması, inkişaf etmiş hidroqrafik şəbəkələrin və təbii su hovuzlarının olması

Dövlət xəttini keçən şəxslər üçün ölkədən çıxarılan və ölkəyə gətirilən mallara və valyutaya olan gömrük nəzarətidir.

- Turist axınlarının statistikasını və turist gəlir və xərclərin statistikasını. Əhalinin əsas kütləsinin yaşayış səviyyəsi, yəni turizmin iqtisadi əlverişliliyi, vətəndaşların ölkə daxilində və bütün dünya üzrə xarici səyahətlərinə imkan verən, sosial azadlıq və hüquqlarının olması, beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması

498 Şenqen müqaviləsi nə vaxt, harada və hansı məqsədlə imzalanmışdır?

16 mart 1990-ci ildə Vaşinqtonda dörd Amerika ölkəsi öz sərhədlərində nəzarəti ləğv etmək haqqında müqavilə bağlamışlar.

21 mart 1985-ci ildə Luksemburqda yeddi Avropa ölkəsi öz sərhədlərində nəzarəti ləğv etmək haqqında müqavilə bağlamışlar

26 mart 1990-cı ildə Luksemburqda beş Avropa ölkəsi öz sərhədlərində nəzarəti ləğv etmək haqqında müqavilə bağlamışlar

- 26 mart 1995-ci ildə Luksemburqda yeddi Avropa ölkəsi öz sərhədlərində nəzarəti ləğv etmək haqqında müqavilə bağlamışlar.

6 aprel 1985-ci ildə Seulda dörd Asiya ölkəsi öz sərhədlərində nəzarəti ləğv etmək haqqında müqavilə bağlamışlar

499 Viza nədir?

Nəqliyyat şirkətləri, yerləşmə vasitələri, qidalanma müəssisələri, pərakəndə satış vasitəçiləri, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, turizm agentlikləri

Xarici pasportlar, vizalar, gömrük qaydaları, valyuta nəzarəti və valyuta dəyişmə qaydaları, ölkəyə daxil olma və tək etmə, sanitar qaydaları, ölkədə yaşamaq və hərəkət qaydaları və s.

- Xarici ölkəyə daxil olmaq və çıxmaq haqqında xarici ölkənin icazəsidir.
- Turist axınlarının statistikası və turist gəlir və xərclərin statistikası.

500 Turist formallıqları necə qruplaşdırılır:

Xarici ölkəyə daxil olmaq və çıxmaq haqqında xarici ölkənin icazəsidir

Nəqliyyat şirkətləri, yerləşmə vasitələri, qidalanma müəssisələri, pərakəndə satış vasitəçiləri, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, turizm agentlikləri

Turist axınlarının statistikası və turist gəlir və xərclərin statistikası.

- Xarici pasportlar, vizalar, gömrük qaydaları, valyuta nəzarəti və valyuta dəyişmə qaydaları, ölkəyə daxil olma və tək etmə, sanitar qaydaları, ölkədə yaşamaq və hərəkət qaydaları və s.

501 Toxunulmaz təbiətin və urbanizasiya olunmuş mühitin qarşılıqlı münasibəti kriteriyalarına görə, təbiətdən istifadə etmənin xarakteristikaya malik hansı zonaları vardır

Turizm sahəsinin mövcud vəziyyəti, onun təkmilləşməsi və inkişafını müəyyən edən amillər, resurslar, təşkilati idarəetmə prinsipləri, turizm sahəsində prinsiplər və kompleks münasibətlər

- Qoruqlardan, rekreasiya məqsədilə, kənd təsərrüfatı məqsədilə və urbanizasiyalaşdırılmış təbiətdən istifadə etmə
- Yataq yerlərinin sayı, ilk növbədə bərpa olunmayan təbii sərvətlərin istehsalının dinamikası, yeni infrastruktur obyektlərinə tələbat, enerji və su təchizatı imkanları
- Təbiətin turizm üçün mühafizə olunması, təbiətin mühafizəsində turizmin köməyi, təbiətin turizmin mənfi təsirindən mühafizəsi
- Turizm və ekskursiyalarla, bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olanların, sağlamlıq müəssisələrinin muzeylərin, kinoteatrların və s. xidmətlərdən istifadə edənlərin sayının artması

502 Turizm destinasiyalarında innovasiya dəyişiklikləri nəyə istiqamətlənir

Destinasiyada müxtəlif xidmətlərin necə və hansı səbəbdən meydana çıxmasını, makroiqtisadiyyat baxımından onun iştirakçılarının kim olması, bölüşdürmə kanalında hazırda baş verən əsas dəyişikliklərin və onların inkişaf meyllərinin xarakterini təsvir etmək

- Turizm müəssisələrində böhran vəziyyəti, yenilikləri idarəetmənin məqsədlərinin müəyyənləşdirilməsi, böhranqabağı, böhran və postböhran vəziyyətlərdə həyat fəaliyyətinin təmin edilməsi

Potensial istehlakçı dairəsinin genişləndirilməsi, məmulatın icra etdiyi funksiyaların sayının artması, alıcı tələbatının dəyişməsi

Təşkil ediləcək biznes, onun satış bazarı, cəlb ediləcək maliyyə mənbələri və s. haqqında zəruri informasiyaların toplanması, toplanmış informasiyaların sistemləşdirilməsi

İdeyaların orijinallığı, elmi-tədqiqat və təcrübəvi-konstruktor işlərinə ayrılmış məbləğin həcmi, əsas fondların yeniləşmə əmsalı, marketing xərcləri, mənfəət norması, satış həcmi

503 Turizmin təbiətlə və onun mühafizəsilə qarşılıqlı əlaqəsinin əsas istiqamətlərinə aiddir

Yataq yerlərinin sayı, ilk növbədə bərpa olunmayan təbii sərvətlərin istehsalının dinamikası, yeni infrastruktur obyektlərinə tələbat, enerji və su təchizatı imkanları

- Təbiətin turizm üçün mühafizə olunması, təbiətin mühafizəsində turizmin köməyi, təbiətin turizmin mənfi təsirindən mühafizəsi

Turizm və ekskursiyalarla, bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olanların, sağlamlıq müəssisələrinin muzeylərin, kinoteatrların və s. xidmətlərdən istifadə edənlərin sayının artması, əhaliyə göstərilən rekreasion xidmətlərinin həcmnin artması

Qoruqlardan, rekreasiya məqsədilə, kənd təsərrüfatı məqsədilə və urbanizasiyalaşdırılmış təbiətdən istifadə etmə Turizm sahəsinin mövcud vəziyyəti, onun təkmilləşməsi və inkişafını müəyyən edən amillər, resurslar, təşkilati idarəetmə prinsipləri, turizm sahəsində prinsiplər və kompleks münasibətlər

504 Turizmin meqaiqtisadi vəziyyətini hansı göstəricilərlə səciyyələndirmək olar

Beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması, beynəlxalq ticarətin genişlənməsi və nəqliyyat vasitələrinin təkmilləşdirilməsi

- Turizmin ümumdünya məhsulunda payı; turizmin ümumdünya ixracında payı; turizmdə məşğul olanların iqtisadi cəhətdən fəal əhalinin ümumi sayında payı; əmtəə və xidmətlərin ümumi istehlakında turist xərclərinin payı; turizm sektoruna investisiyaların ümumi investisiyalarda payı

Turistlərin yaşadığı ölkənin daxili siyasi stabilliyi, turistləri qəbul edən ölkənin daxili siyasi stabilliyi, ölkələr arasında dostluq

Estetik qavrama və rahatlıq baxımından turistlərin tələbatının ödənilməsi üçün əsas yerüstü tikililər

Bütün dünya üzrə xarici səyahətlərinə imkan verən, sosial azadlıq və hüquqlarının olması, beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması

505 Makrosəviyyədə istehlakçıların qiymətin dəyişməsinə reaksiyası hansı göstəricilərlə müəyyən edilir

Gəlirin maksimallaşdırılması, turizm məhsulu və xidmətlərin keyfiyyətində liderlik, bazarda mövqeyin saxlanması, bazarda liderlik

- Reqressiv təhlil və alınmış nəticələrin gələcək dövrə aid edilməsi metodu əvvəlki dövrün verilənlərinin təhlili ilə; öz məhsuluna müxtəlif qiymətlər qoymaqla bazarda təcrübələrin keçirilməsi ilə

Firmanın ehtiyacı üçün texnoloji yeniliklərin daimi axtarışı, inkişafı və uyğunlaşdırılması ilə məşğul olan qrupun müəyyən edilməsi, digər firmalardakı dəyişikliklərdən xəbərdar olmaq, kollektivdə münasibətlər nəzərə alınmaqla kollektivlə düşünülmüş iş siyasətini inkişaf etdirmək

Problemin müəyyən olunması, vəziyyət analizinin aparılması, tədqiqatların aparılması sxeminin hazırlanması, verilənlərin yığılması, informasiyaların cədvəllərdə təsviri və analiz, verilənlərin interpretasiyası, hesabatın tərtibi, nəzarət-yoxlama

İstehsal xərcləri əsasında qiymətin təyin olunması metodu; Kapitala gəlir metodu; Tələbə oriyentasiya ilə qiymətin müəyyən olunması; Cari qiymətlər səviyyəsində qiymətin təyin edilməsi

506 Turizm təşkilatlarının müxtəlif səviyyələri arasında öhdəlik və məsuliyyətin bölüşdürülməsinə münasibətdə onlardan hər biri üçün hansı funksiyalar fərqləndirilir

İraçların münasib sayının müəyyənlişməsi; keyfiyyət tərkibi və kadrlar seçiminin müəyyənlişməsi

Kommunal xidmətə görə icarə haqqı verməklə öz gəlirlərini bölüşdürür; yerli idarəetmə orqanları ilə torpaq fondundan və yaxud işə təsərrüfatından istifadəyə görə icarə haqqı verir

Yerli kurort və regional turizm siyasətinin işlənilib hazırlanması və icrası; nəqliyyata ümumi maraqların təmin edilməsi

Real cari vəzifələrin müəyyənlişdirilməsi, alınmış şirkətin harada və necə aparıcı təşkilatın strukturları ilə kəşfiyyatının müəyyən edilməsi

- Təklif funksiyasını aşağı səviyyəli təşkilatlar öz üzərinə götürməlidir, maraqları təmsil etmə funksiyası eyni coğrafi fəaliyyət radiuslu təşkilatlar tərəfindən hər bir dövlət strukturu səviyyəsində icra edilməlidir

507 Turistlərin etimadını möhkəmləndirmək üçün xidmət tədarükçüsü hansı konkret tədbirlər görə bilər

İşinin təşkilatda saxlanması; xidməti pillələrlə irəliləyiş; əmək məhsuldarlığı, keyfiyyətinin və məhsulun keyfiyyətinin artırılması; mütəxəssislərin peşə tənəzzülünün qarşısının alınması

Dərkolunmazlıq, mənbədən ayrılmaqlıq, keyfiyyətin dəyişkənliyi, qorunmazlıq

- Öz xidmətini təsvir etməkdən çox, diqqəti onunla bağlı faydaya yönəltmək
- Maddi stimullaşdırma və əmək haqqı sisteminin formalaşması; iş şəraitinin təmin edilməsi; vəzifə irəliləyişi perspektivinin işlənməsi; iş marağı oyatma

İraçların münasib sayının müəyyənlişməsi; keyfiyyət tərkibi və kadrlar seçiminin müəyyənlişməsi

508 Turist təşkilatında dispetçer xidmətinin vəzifələrinə aiddir

Dərnək rəhbərlərinin əmək müqavilələri, kadrlar uçotu üzrə sənədlər, pullu dərnəklərin işi üzrə mədaxil və məxaric smetasının layihəsi

- Hər hansı ekskursiyanın nəinki təyin olunmuş gündə, həm də ekskursiya sifarişçisi ilə razılaşdırılan dəqiq vaxtda keçirilməsini təmin etmək
Ekskursiya obyektlərinin seçilməsi, turistlərə tarixi və mədəniyyət abidələrinin göstərilməsi və bu obyektlərlə bağlı hadisələr haqda ekskursantların intellektual səviyyələrinin yüksəldilməsini təmin etmək
Müqayisəli təhlil, makroiqtisadi göstəricilər, turizmin maliyyə potensialı, əmək ehtiyatları, gəlirlər və mənfəət, rentabellik və səmərəlilik səviyyəsi
Turist təşkilatı və turist bazaları, məktəblər, təşkilatlar arasında bağlanan müqavilələrin yerinə yetirilməsi

509 Turizm-ekskursiya ərazilərində ekoturizmin tələblərinə riayət edilməsi prinsipləri özündə birləşdirir

- Dövlət miqyasında turizm firmalarının istehsal-xidmət və region əhalisinin turist xidmətlərinin təşkilində mənfəətin əldə olunması
- Fəaliyyət prosesində ətraf mühitə ziyan vurmamaq, turlar proqramına ekoloji maarifləndirmənin, təhsilin elementlərini daxil etmək
Regionun sosial-iqtisadi rifahını, davamlı ekoloji inkişafını saxlamaq, ictimai-iqtisadi sistem, turizm siyasəti, ətraf aləm siyasəti, iqtisadiyyatın maraqları, dövlətin maraqları, əhalinin maraqları, ehtiyatlar, ekoloji sistem
Təbiət kompleksinə böyük miqdarda, qısa müddətli antropogen rekreasiyanın yüklənməsi, mühüm texnologiya prinsipləri
Biznes planların əsaslandırılması, fəaliyyət prosesində ətraf mühitə ziyan vurmamaq, turlar proqramına ekoloji maarifləndirmənin, təhsilin elementlərini daxil etmə prinsipləri

510 Turizm siyasətində lokal məqsədlərin göstəricilərinə aiddir

- Turizm səyahətlərinin kütləviləşdirilməsi, əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsi
Turistlərin tələbatının ödənilməsi və turizmin davamlı inkişafının təmin edilməsi
Ölkənin iqtisadi və tarixi inkişaf şəraiti, turizm sənayesinin inkişaf səviyyəsi ilə əlaqədar olmaqla, turizmin inkişafının ilkin mərhələsinə daxil olması və onun dünya bazarına inteqrasiyası
- Ekoloji tarazlıq, turistlərin regionda qalma müddətinin artırılmasına şərait yaradılması, turizmdən daxil olan mənfəətin yüksəldilməsi, turizm infrastrukturundan və maddi texniki bazadan istifadənin yaxşılaşdırılması
Təbii şəraitin mövcudluğu və mövcud olmamasından, turizm məqsədi ilə səmərəli və ya qeyri-səmərəli istifadəsindən asılı olaraq turizm siyasətinə təsiri

511 Turistlərin təhlükəsizliyini dövlət əvvəlcədən hansı tədbirlərlə təmin edə bilər

- Təbiət, sosial-iqtisadi, turizm sənayesinin maddi bazası, istirahət yerlərinin infrastrukturunu, turizm təklifi ilə Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, idxal-ixrac və rəqabət elementləri vasitəsilə
Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, turizm agentlikləri ilə
- İnnovativ tədbirlərlə
Nəqliyyat şirkətləri, yerləşmə vasitələri, vasitəçiləri, idxal-ixrac və rəqabət elementləri vasitəsilə

512 Ekskursiyaçıların gətdikləri ölkədə onların həyatını təhlükə altına qoya biləcək hər bir amil haqqında turoperator, turagent və turistlərə məlumat və təlimat verən orqanlara daxildir

- Turizm agentləri birliyi, mehmanxana və restoran tipli turizm təşkilatları, yerli səviyyəli turizm təşkilatları
İqtisadi rayonların nümayəndəli orqanları, regionların nümayəndəli və icra orqanları, şəhər və kənd rayonlarının yerli özünüidarəetmə orqanları
İctimai-iqtisadi sistem, turizm siyasəti, ətraf aləm siyasəti, iqtisadiyyatın maraqları, dövlətin maraqları, əhalinin maraqları, ehtiyatlar və ekoloji sistem
- Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi
Yaşayış, yer, landşaft və ekskursiya müəssisələri

513 Turizmin inkişafında fəaliyyət göstərən fiziki və hüquqi şəxslərin təhlükəsizliyin təminatı ilə bağlı məsələlərinə aiddir

- Bazarın segmentləşməsi, bazarın məqsədli segmentlərinin seçilməsi, əmtəənin bazarda mövqeləşdirilməsi
Regionların təsərrüfat fəaliyyətini, habelə idarəetmənin forma və üsullarının işlənilib hazırlanmasını şərtləndirən iqtisadi-sosial amil və təzahürlərin öyrənilməsi
Regional idarəetmə orqanlarının status və funksiyalarının keyfiyyətli dəyişikliyi, regional menecmentin yeni sistemini formalaşdırmağın zəruriliyi
- Peşəkarlığın artırılması, otellərdə yüksək səviyyəli təhlükəsizlik tədbirləri, peşəkar sürücülərin olması, ekskursiyalar zamanı turistlərin rastlaşacağı təhlükələr barədə əvvəlcədən xəbərdarlıq
Yeni turizm rayonları hesabına səyahətlərin coğrafiyasının genişləndirilməsi və satışın artırılması, təbiət obyektlərinin təmiz və yararlı vəziyyətdə olması, inkişaf məqsədinin müəyyən edilməsi

514 Turizmdə ekskursiyaçıların təhlükəsizliyi ilə bağlı qruplaşma necə təsnifləşdirilir

Bazarın seqmentləşməsi, bazarın məqsədli seqmentlərinin seçilməsi, əmtəənin bazarda mövqeləşdirilməsi
Turistlərin sağlamlıqlarına və əşyalarına dəymiş ziyan
Avianəqliyyatda peşəkarlığın artırılması, otellərdə yüksək səviyyəli təhlükəsizlik tədbirləri, peşəkar sürücülərin olması

- Ekskursiyaçıların təhlükəsizliyinin təmin edilməsi
Turistlərin yerləşdirilməsi üzrə, turistləri nəqliyyatla təmin edən müəssisələr, iaşə müəssisələri

515 Ekskursiyaçıların təhlükəsizliyi ilə bağlı hansı istiqamətlər fərqləndirilir

Hər bir məqsədli seqment üçün marketing kompleksinin işlənməsi
Yerli və xarici turistlərin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi
Avianəqliyyatda peşəkarlığın artırılması, otellərdə yüksək səviyyəli təhlükəsizlik tədbirləri, peşəkar sürücülərin olması

- Ekskursiyaçıların sağlamlıqlarına və əşyalarına dəymiş zərər
Turistlərin yerləşdirilməsi üzrə, turistləri nəqliyyatla təmin edən müəssisələr, iaşə müəssisələri

516 Turizm-ekskursiya fəaliyyətinin inkişafında inkişafı ləngidən əsas amillərə daxildir

Turizm və ekskursiyalarla, bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olanların, sağlamlıq müəssisələrinin muzeylərin, kinoteatrların və s. xidmətlərdən istifadə edənlərin sayının artması
Hər bir turist müəssisəsində öncədən işlənilib hazırlanmış və təsdiq olunmuş «fövqəladə vəziyyət zamanı personalın tədbirlər planı», səyahət, ekskursiya, yürüş zamanı turistlərin nəqliyyatla daşınması konkret nəqliyyat vasitələrinə aid olan müvafiq tələblərə riayət edilməklə həyata keçirilməlidir
Təbii sərvətlərin effektiv və səmərəli istifadəsi üçün kurortun rekreasiya tutumu, ilk növbədə bərpa olunmayan təbii sərvətlərin istehsalının dinamikası, yeni infrastruktur obyektlərinə tələbat, enerji və su təchizatı imkanları

- Turizmdə bədbəxt hadisələrin statistikası və təhlili, mülkiyyətin və şəxsiyyətin qorunması ilə bağlı sistemin hələ də Azərbaycanda olmaması
İctimai-iqtisadi sistem, turizm siyasəti, ətraf aləm siyasəti, ehtiyatlar, ekoloji sistem, iqtisadiyyatın, dövlətin və əhalinin maraqları

517 Turizmdə kurort fəaliyyətinin inkişafının təmin olunması necə əsaslandırılır

Bazarın məqsədli seqmentlərinin seçilməsi, əmtəənin bazarda mövqeləşdirilməsi, məqsədli seqment üçün marketing kompleksinin işlənməsi
Təşkilati xarakterli müxtəlif mexanizmlər və sosial-iqtisadi mülahizələr sistemi vasitəsilə turizmin aktual problemlərinin dərk edilməsi, qanunverici təşəbbüs və sosial turizmin təşkilinin yeni növü əsasında ölkədə sosial turizmin bərpası
Turizm mərkəzlərində tələbat VƏ texnogen fəlakətlərlə mübarizə və turistlər üçün riskin qarşısını almaq

- Rekreasiya tutumu, bərpa olunmayan təbii sərvətlərin istehsalının dinamikası, yeni infrastruktur obyektlərinə tələbat
Təbii-iqlim cazibəsi, saf ətraf mühitin olması, asudə vaxtın təşkili üçün sosial infrastrukturların olması və inkişaf səviyyəsi

518 Turizm dövriyyəsinin sürəti hansı parametrlərdən asılıdır

Ərazinin təbii-rekreasiya amillərinin keyfiyyəti haqqında elmi nəticələrdən
Turizmdə qiymətəmələgəlmədən
Hazırlıq səviyyəsi, sənədlərin təsdiqi və qərarların qəbulundan

- Turizmin mövsümi xarakter daşmasından
Turizmdə qiymətlərin mövsümi diferensiasiyasından

519 Turizm dövriyyəsinin sürəti hansı parametrlərdən asılıdır

Ərazinin təbii-rekreasiya amillərinin keyfiyyəti haqqında elmi nəticələrdən
Turizmdə qiymətəmələgəlmədən
Hazırlıq səviyyəsi, sənədlərin təsdiqi və qərarların qəbulundan

- Turizmin mövsümi xarakter daşmasından
Turizmdə qiymətlərin mövsümi diferensiasiyasından

520 Turizm-ekskursiya ərazilərində iqtisadi-coğrafi problemlərini müəyyənləşdirmənin amillərinə aiddir

Rayonlararası mübadilə ehtiyacları üçün turizm məhsulu istehsalı
Turizm və ekskursiyalarla, bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olanların, sağlamlıq müəssisələrinin muzeylərin, kinoteatrların və s. xidmətlərdən istifadə edənlərin sayının artması
Ərazinin abadlaşdırılması, təbii-rekreasiya sərvətlərin yenidən öyrənilməsi, sərhədlərin qoyulması və istehlak rejimi layihəsinin işlənilməsi

- Rekrasion rayonlaşmasının çoxfazlı blokunun yaradılması
Daxili və regiondaxili çərçivədə turizm məhsulu və xidmətlərin əmək, maliyyə, investisiya, istehsal resurslarının formalaşdırılması

521 Tənəzzül şəraitində turizmdə dəyişkənlik necə müəyyənləşdirilir

Makroiqtisadi göstəricilər və turizmin maliyyə potensialının əsaslandırılması ilə
İstehsal sferasında sahibkarlıq strukturlarını müdafiə etmək, məqsədyönlü istiqamətləndirmək, yüksək keyfiyyətli turməhsul və xidmətlərə təklifləri dayanıqlı inkişaf etdirmək üçün şərait yaratmaq
Yerləşdirmə, qidalanma, nəqliyyat, məişət, ekskursiya, idman və sağlamlıq xidmətlərinin bir məqsəd və proqramda birləşməsi

- Turizm sənayesində elastik qiymət və xidmət təklifləri mövcud olduğu üçün insanlar istirahət etmək şansını əldən vermək istəmirlər
Real mövqeyini qiymətləndirmək və perspektivini əsaslandırmaq

522 Obyektlərə baxış zamanı və avtomagistral yoları keçərkən təmin olunmalıdır

Marşrut üzrə qrupun mütəşəkkil hərəkətinin pozulmamasına

Avtobusun marşrut üzrə hərəkətinin qrafikinə

Ekskursiyanın keçirilmə reqlamentini

- Ekskursiyaçıların təhlükəsizliyi
Ayrı-ayrı hallarda obyektin baxışı üçün bir neçə nöqtənin seçilməsi

523 Marşrutun sxemi və ya xəritəsində işarə olunur

Reproduksiya, sənədlərin surəti, müəssisələrin istehsal etdikləri məhsulun nümunələri, digər əyani vasitələr
Yoxlama mətni əsasında konkret ekskursiya bələdçisi tərəfindən metodiki hazırlamalar, ekskursiyanın strukturu, onun marşrutu ilə uyğun olan material obyektini və hadisələr

Məqsəd və vəzifələrinin müəyyən olunması, mövzunun seçilməsi, biblioqrafiyanın tərtib edilməsi

Bölgənin zəngin rekreasiya ehtiyatlarından istifadə etməklə, təbii rekreasiya, həm də antropogen turizm ehtiyatlarından səmərəli istifadə olunmalıdır; termal və mineral sularının bazası əsasında sanatoriya-kurort kompleksinin yaradılması; ov turizminin inkişafı

- Ayrıca vərəqdə ekskursiyaçıların hərəkət yolu göstərilir, marşrutun başladığı və sonu, baxılan obyektlər, onları müşahidə etmək üçün yerlər, obyektlərə yaxınlaşmaq üçün dayanacaq yerləri

524 Turizmdə ekskursiyaların qlobal xarakter daşması nə ilə şərtlənir

Mövcud bazardan müştərilərin böyük miqdarını yayındırmaq, yeni xidmət və marşrutların daxil edilməsi, böyük gəlir gətirən turların xüsusi reklamı, kreditlə səyahətin reklamı

İstehlakçı tələbinin araşdırılması üzrə bazarın marketinq tədqiqi, hərəkət fəallığı, məkdaşların gəlirin

artırılmasında maraqlı olması, firmanın gündəlik işinin təşkili, yekun gəlirin əldə olunması

İqtisadi potensialının strukturu, onun iqtisadi dövriyyəyə cəlb edilməsinin əsas istiqamətləri, istehlak seqmentlərinin sosial demoqrafik xarakteristikası ilə

- İqtisadi, sosial, mədəni, regional, beynəlxalq xarakterinin təhlili
Mənfəətin və xərclərin təhlili

525 Ekskursiyaya çıxarkən ekskursiya iştirakçıları nə etməlidir

Yerli hakimiyyətin reklam-informasiya sahəsində fəallığı, yerli və hakimiyyət səviyyəsində azad adminstrativ və vergi siyasəti, xüsusi investisiya təşəbbüsünün həvəsləndirilməsi

- Bütün lazımi tədbirləri əvvəlcədən görmək
Verilən informasiyanın doğru olması
Topoqrafiya biliklərinə yiyələnmək, kompasa, göy cisimlərinin, təbiət hadisələrinin köməyi ilə çətin şəraitdə, tanış olmayan yerdə səmti müəyyən etmək bacarığını öyrətmək
Şəhərin küçə və meydanlarında yerləşən ən maraqlı memarlıq abidələri, böyük şəhərlərdə isə qədim memarlıq ansambllarının bərpası

526 Turizm marşrutuna daxil olan obyektlərin pasportuna daxildir

- Ekskursiyada açıqlanan əsas suallar üzrə yarımövzlər, giriş və nəticənin ardıcıl və əlaqəli yerləşdirilməsidir
- Məlumatlar, obyektin növü, adı, onunla əlaqəli hadisələr, yerləşdiyi ərazi, qısa təsviri, müəllifləri, yaranma tarixi, mənbələr
- Fotoşəkillər, sxemlər, xəritələr, çertyojlar, rəsmlər, sənədlərin surəti, müəssisələrin istehsal etdikləri məhsulun nümunələri, digər əyani vasitələr
- İstehlakçılara və xidmətin satışı ilə məşğul olan firmalara turizm təklifini geniş həcmdə istiqamətləndirməyə yardım etməkdir
- Ekskursiyaçıların diqqətini artırmaq və onları fəallaşdırmaq məqsədilə verilən ritorik suallar, ekskursiya iştirakçıları tərəfindən verilən suallar

527 Ekskursiya zamanı ekskursiya iştirakçılarının lazımi tədbirlərinə aiddir

- Nəqliyyat şirkətləri, yerləşmə vasitələri, qidalanma müəssisələri, pərakəndə satış vasitəçiləri, idxal-ixrac və rəqabət elementləri
- Səfərə çıxarkən mütləq rahat paltar, ilk tibbi yardım çantası götürmək, idman kostyumu və yastıdaban ayaqqabı geymək, qan təzyiqini yoxlatmaq, fotoaparat, binokl, tranzist, kompas götürmək
- Turist tələbi qiymət, idxal-ixrac və rəqabət elementləri
- Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, idxal-ixrac və rəqabət elementləri
- Təbiət, sosial-iqtisadi, turizm sənayesinin maddi bazası, istirahət yerlərinin infrastrukturunu, turizm təklifi

528 Ekskursiya müəssisələrində texnoloji proseslərin təşkilində hansı inkişaf prinsiplərinin gözlənilməsi zəruridir

- Tələb olunan investisiyanın ümumi həcmi, layihənin həyata keçirilməsinə yönəldiləcək və investorun özünə məxsus olan investisiyanın həcmi
- Komplekslik, optimallaşdırma, tipləşdirmə, standartlaşdırma, perspektiv və fasiləsiz inkişaf prinsipləri
- Turagentlikdə yerləşən müştərilərə avtomatik rejimdə xidmət göstərən proqram təchizatı, müştərilərə avtomatik rejimdə xidmət göstərən və turagentlikdə yerləşən proqram təchizatı
- Xaricdə qarşılıqlı əlaqə qurmadan firmanın daxili fəaliyyətini təmin edən avtomatlaşdırılmış proqramlar, turoperatora paket rejimdə modem vasitəsilə digər turagentlərlə əlaqə qurmağa imkan verən proqramlar
- Turizm və sosial-mədəni servis xidmətlərində reklam xidmətlərinin təşkili, müəssisələr arasında azad rəqabətin mövcudluğu, istehlakçılar üçün müxtəlif istehsalçıların analoji məhsul və xidmətlərinin seçimi imkanının olması, ölçülə bilən ifadələrdə müəssisələrin məqsədlərinin ifadə olunması

529 Ekskursiya müəssisələrində vəziyyətin təhlili necə xarakterizə edilir

- Görünənləri şərh etmək, aydınlaşdırmaq, açıqlama vermək və həmin anda ekskursiyaçının görə bilmədikləri əlavə etməklə bərpə etməkdir
- Bazara, rəqiblərə, reklama, istehsalçılara, məhsul və xidmət tədarükçülərinə, texnologiyaya, iqtisadiyyata, siyasi mühitə və digər analoji verilənlərə aid olan bütün məlumatların ehtiyatla axtarışdır
- Nümayiş zamanı, dayanacaq nöqtələrinin düzgün seçilməsi, əlverişli vaxt, mövsüm seçimi, müəyyən ekskursiya mövzusu ilə heç bir əlaqəsi olmayan obyektlərdən ekskursiyaçıların diqqətini yayındırmaq imkanındır
- Ekskursiyaçıların obyektə müstəqil müşahidə etmələri, «ekskursiya bələdçisinin portfelində» olan eksponatlarla ekskursiyaçıların tanış edilməsi, ekskursiya bələdçisinin rəhbərliyi ilə baxışın keçirilməsidir
- Obyektin müxtəlif görünüş nöqtələrindən nümayiş zamanı metodiki üsullardan istifadə məqsədilə ekskursiyaçıların hərəkət etmək imkanının olması, ekskursiyaçıların hazırlıq dərəcəsidir

530 Ekoturizmin tələblərinə riayət etmə prinsiplərinə aiddir

- Dövlət miqyasında turizm firmalarının istehsal-xidmət və region əhalisinin turist xidmətlərinin təşkilində mənfəətin əldə olunmasını, turlar proqramına ekoloji maarifləndirmənin, təhsilin elementlərini daxil etmək
- Turkompleks yerləşdiyi regionun sosial-iqtisadi rifahını, davamlı ekoloji inkişafını saxlamaq, ictimai-iqtisadi sistem, turizm siyasəti, ətraf ələm siyasəti, iqtisadiyyatın maraqları, dövlətin maraqları, əhalinin maraqları, ehtiyatlar
- Təbiət kompleksinə böyük miqdarda, qısa müddətli antropogen rekreasiyanın yüklənməsi, mühüm texnogen təsirlər
- Marketinq tədqiqatları, biznes planların əsaslandırılması, fəaliyyət prosesində ətraf mühitə ziyan vurmamaq, turlar proqramına ekoloji maarifləndirmənin, təhsilin elementlərini daxil etmək
- Regionun sosial-iqtisadi rifahını, davamlı ekoloji inkişafını saxlamaq, fəaliyyət prosesində ətraf mühitə ziyan vurmamaq, turlar proqramına ekoloji maarifləndirmənin, təhsilin elementlərini daxil etmək

531 Turizm fəaliyyətini təşkil edən təşkilatların vəzifələrinə aiddir

Sağlamlığı bərpa etmək, dünya görüşünü genişləndirmək və istirahət-əyləncə vəzifələrini yerinə yetirmək
Hakimiyyətin reklam-informasiya sahəsində fəallığı, yerli və hakimiyyət səviyyəsində azad adminstrativ və vergi siyasəti, xüsusi investisiya təşəbbüsünün həvəsləndirilməsi

- Lisenziya əsasında turistlərə xidmət göstərməklə turizm təşkilatının müəyyən funksiyaları, turizm təşkilatının elan etdiyi məlumatlara əsasən, turist xidmətlərinin tam şəkildə göstərilməsinin təmin edilməsi
İşçi heyətinin seçilməsi xidmətləri, firmaların ictimaiyyətlə əlaqələrini təmin edən və istehsalatda normal sosial-psixoloji iqlim yaradan xidmətlər
Firmaların ictimaiyyətlə əlaqələrini təmin edən və istehsalatda normal sosial-psixoloji iqlim yaradan xidmətləri

532 Turizmdə sanitar formallığı nədir?

Assistans səyahət edən insanların və onların ailələrinin təhlükəsizliyini təmin edir: qəzalar zamanı xilasedici əməliyyatlar aparılarkən yardımın göstərilməsi, mənəvi, tibbi və texniki yardımlardır.

- Sərhədi keçən şəxslərin təhlükəsizliyintəmin olunması üçün xəstəliklərdən qarşısını almaq məqsədilə vaksinasiya olunmasının yoxlanılmasıdır.

Mövcud turizm yerləşmə vasitələrinin, firmalar, turlar, marşrutlar və s. haqqında informasiya banklarının yaradılmasıdır.

Gömrük qaydalarının qəsdən pozulması, qaçaqmalçılıq yolu ilə gətirilən malın müsadirəsi və ya sərhəddən keçirilməsi zamanı buraxılışdan imtina edilməsi hallarında sığortalıdır.

Turizmdə sığorta polisi xüsusi təyinat yeri, müəyyən müştəri dairəsi, müəyyən növ nəqliyyat vasitəsindən istifadə xərclərini əhatə edir.

533 Yoluxucu xəstəliklər təhlükəsi olan ölkəyə göndərilən turistlər hansı prosedurları keçməlidirlər?

Ölkənin müsbət imicinin yaradılması, xarici turistlər üçün ölkənin cəlbedici turizm istiqamətində irəliləməsi, inhisarçılığa şərait yaradan bazarın formalaşdırılmasına çalışmalıdırlar

- Beynəlxalq tibbi tələbatlara müvafiq surətdə lazımi tibbi yoxlamadan keçməli və təhlükəli yoluxucu xəstəliklərə qarşı peyvənd olunmalıdırlar

Beynəlxalq tibbi tələbatlara müvafiq surətdə lazımi tibbi yoxlamadan keçməlidirlər

Lisenziyalaşdırma və sertifikatlaşdırmaya cəlb olunmalıdırlar

Gömrük qaydalarının qəsdən pozulması, qaçaqmalçılıq yolu ilə gətirilən malın müsadirəsi və ya sərhəddən keçirilməsi zamanı buraxılışdan imtina edilməsi hallarında sığortalıdır

534 Turistlərin təhlükəsizliyi, müdafiə olunması və onların şəxsiyyətinə hörmət olunması prinsipləri Haaqada nə vaxt və hansı konfransda müəyyənləşdirilmişdir?

10 mart 2010-cu ildə Haaqada Niderland Parlamentlərarası Qrupun dəstəyi ilə Turizmin Haaqa Konfransı Bəyannaməsində

30 mart-14 aprel 1999-cu ildə Haaqada Niderland Parlamentlərarası Qrupun dəstəyi ilə Turizmin Haaqa Konfransı Bəyannaməsində

- 10 mart 1999-cu ildə Haaqada Niderland Parlamentlərarası Qrupun dəstəyi ilə Turizmin Haaqa Konfransında
30 mart-14 aprel 1989-cu ildə Haaqada Niderland Parlamentlərarası Qrupun dəstəyi ilə Turizmin Haaqa Konfransı Bəyannaməsində
30 mart-14 aprel 2010-cu ildə Haaqada Niderland Parlamentlərarası Qrupun dəstəyi ilə Turizmin Haaqa Konfransı Bəyannaməsində

535 Turizm sferasında turizm xidməti istehlakçılarının hüquqlarının müdafiəsi məqsədilə hansı sistemlərdən istifadə olunur:

- Lisenziyalaşdırma və sertifikatlaşdırma
Sertifikatlaşdırma və mənfəətlərin təhlili
Lisenziyalaşdırma və mənfəətlərin təhlili
Azərbaycanın turizm bazasının imkanlarına dair reklam-informasiya materiallarının baza paketinin hazırlanması və dərc edilməsi
Mövcud turizm yerləşmə vasitələrinin, firmalar, turlar, marşrutlar və s. haqqında informasiya banklarının yaradılması

536 Turizmdə aşağıdakı sığorta növlərindən istifadə olunur

Asudə vaxtlarda gənclərin neqativ fəaliyyətlərinin artması riskləri

Texnoloji inkişaf, firma və dövlətin qarşılıqlı əlaqəsi, transmilli xarakter, idarəetməyə yeni tələblər, turistin və onun əmlakının sığortası

- Turistin və onun əmlakının sığortası, turizm firmalarının riskinin sığortası
Kommersiya, sosial məqsədlər və ictimai turizmin sığortası
Turizm infrastrukturu, turizm sənayesi və lisenziya sisteminin sığortası

537 Beynəlxalq sığortada avtomobil nəqliyyat vasitələri sahiblərinin məsuliyyət sığortası hansı ad ilə məşhurdur?

- Yaşıl kart
Qırmızı kart
Narıncı kart
Mavi kart
Sarı kart

538 Turizmdə avtomobil vasitələri sahiblərinin məsuliyyət sığortasına aiddir:

Müqavilədə göstərilən müddət ərzində sığortalanmış şəxsin istirahət zamanı əlverişsiz hava şəraiti olarsa: güclü leysan yağışları, güclü dəniz qasırgası, aşağı hava temperaturu və s.

Müqavilədə göstərilən müddət ərzində sığortalanmış şəxsin istirahət zamanı əlverişsiz hava şəraiti olarsa: güclü leysan yağışları, güclü dəniz qasırgası, aşağı hava temperaturu və s.

- Yol-nəqliyyat hadisəsi zamanı digər şəxslərə mümkün dəymiş zərərə görə onların mülkü məsuliyyətidir, zərər çəkmiş vətəndaşlara şikəst olması ilə əlaqədar dəymiş maddi ziyan və digər xərclər sığorta şirkəti tərəfindən ödənilir

Müqavilədə göstərilən müddət ərzində sığortalanmış şəxsin istirahət zamanı əlverişsiz hava şəraiti olarsa: güclü leysan yağışları, güclü dəniz qasırgası, aşağı hava temperaturu və s.

Avtomobil vasitələri sahiblərinin məsuliyyət sığortası aksioner cəmiyyətlər, məhdud məsuliyyətli cəmiyyətlər, yoldaşlıqlar müəssisələri, məhdud yoldaşlıq müəssisələrinin xərclərini ödəyən sığorta növüdür

539 Turizmdə assistans sığortasına düzgün olmayan yanaşma hansıdır?

- Assistans aksioner cəmiyyətlər, məhdud məsuliyyətli cəmiyyətlər, yoldaşlıqlar müəssisələri, məhdud yoldaşlıq müəssisələrinin xərclərini ödəyən sığorta növüdür
Texniki pul və digər formada xaricə gedən turistlərə və ya ezamiyyətə gedənlərə yerində yardım göstərilməsi məqsədi ilə, onların xüsusi növ sığortalanmasıdır
Texniki, tibbi və maliyyə köməyi vasitələri ilə maddi-natural formada turistlərə və ya ezamiyyətə gedənlərə yerində yardım göstərilməsi məqsədi ilə onların xüsusi növ sığortalanmasıdır
Assistans müqavilə çərçivəsində texniki, tibbi və maliyyə köməyi vasitələri ilə maddi-natural formada və ya pul vəsaitləri şəklində yerində göstərilən xidmətlərin siyahısıdır
Assistans səyahət edən insanların və onların ailələrinin təhlükəsizliyini təmin edir: qəzalar zamanı xilasedici əməliyyatlar aparılarkən yardımın göstərilməsi, mənəvi, tibbi və texniki yardımlar

540 Turizmdə pis hava şəraitində turistlərin sığortası hansı xərcləri ödəyir

Tələbatı öyrənir, xidmət təchizatları və əməkdaşları ilə müqavilə bağlayır, nəqliyyat orqanları ilə müqavilə bağlayır, marşrutları seçir, turist məhsulunu buraxmağı planlaşdırır, hər bir göndəriş dəyərinin hesablanması və onun reallaşmasını həyata keçirir

Gömrük qaydalarının qəsdən pozulması, qaçaqmalçılıq yolu ilə gətirilən malın müsadirəsi və ya sərhəddən keçirilməsi zamanı buraxılışdan imtina edilməsi hallarında sığortalanma

Tibbi xidmətləri, stasionarların xidmətləri, təcili yardım maşınlarının daşınması, dərmanların alınması, bədbəxt hadisənin və qəfil xəstəliyin doğurduğu xəstələrə qulluq, xaricdə ölüm zamanı meyitin ölkəyə nəql olunması
Ambulator və stasionar xidmət, təcili stomotoloji yardım, həkimin təyinatına görə dərmanların dəyərinin ödənilməsi, ölkəyə gətirilən xərclər də daxil olmaqla xəstənin nəqliyyat xərcləri

- Müqavilədə göstərilən müddət ərzində sığortalanmış şəxsin istirahət zamanı əlverişsiz hava şəraiti olarsa: güclü leysan yağışları, güclü dəniz qasırgası, aşağı hava temperaturu və s.

541 Turizmdə sığorta polisi hansı tibbi xidmətlər kompleksini təmin edir?

- Ambulator və stasionar xidmət, təcili stomotoloji yardım, həkimin təyinatına görə dərmanların dəyərinin ödənilməsi, ölkəyə gətirilən xərclər də daxil olmaqla xəstənin nəqliyyat xərcləri
Turizmdə sığorta polisi tur üzrə göstərilən xidmətlərə daxil olan qiymətlər, vergilər, ofis otaqlarının icarəsi, avadanlıq, mebel və inventarın amortizasiyasını ifadə edir

Turizmdə sığorta polisi xüsusi təyinat yeri, müəyyən müştəri dairəsi, müəyyən növ nəqliyyat vasitəsindən istifadə xərclərini əhatə edir

Gömrük qaydalarının qəsdən pozulması, qaçaqmalçılıq yolu ilə gətirilən malın müsadirəsi və ya sərhəddən keçirilməsi zamanı buraxılışdan imtina edilməsi hallarında sığortalanma

Tələbatı öyrənir, xidmət təchizatları və əməkdaşları ilə müqavilə bağlayır, nəqliyyat orqanları ilə müqavilə bağlayır, marşrutları seçir

542 Turistlərin tibbi sığortası hansı xərcləri ödəyir?

Aksioner cəmiyyətlər, məhdud məsuliyyətli cəmiyyətlər, yoldaşlıqlar müəssisələri, məhdud yoldaşlıq müəssisələrinin xərclərini

Müqavilədə göstərilən müddət ərzində sığortalanmış şəxsin istirahət zamanı əlverişsiz hava şəraiti olarsa: güclü leysan yağışları, güclü dəniz qasırgası, aşağı hava temperaturu və s.

Turizmdə tibbi sığorta tur üzrə göstərilən xidmətlərə daxil olan qiymətlər, vergilər, ofis otaqlarının icarəsi, avadanlıq, mebel və inventarın amortizasiyasını ifadə edir

Gömrük qaydalarının qəsdən pozulması, qaçaqmalçılıq yolu ilə gətirilən malın müsadirəsi və ya sərhəddən keçirilməsi zamanı buraxılışdan imtina edilməsi hallarında sığortalanma

- Tibbi xidmətləri, stasionarların xidmətləri, təcili yardım maşınlarının daşınması, dərmanların alınması, bədbəxt hadisənin və qəfil xəstəliyin doğurduğu xəstələrə qulluq, xaricdə ölüm zamanı meyitin ölkəyə nəql olunması

543 Turizmdə sığortanın hansı növləri mövcuddur:

- Tibbi sığorta, həyat və sağlamlığın sığortası, əmlak sığortası, turistlərin istirahətdə olduqları zamanı pis hava hallarında sığortalanma, assistans, nəqliyyatın ləngiməsi halları zamanı sığortalanma, avtomobil nəqliyyatı vasitələrinin sahiblərinin məsuliyyət sığortası, səfərin baş verməsinin qeyri-mümkünlüyü ilə əlaqədar xərclərin sığortası, gömrük qaydalarının pozulması, malın müsadirəsi və ya sərhəddən keçirilməsi zamanı buraxılışdan imtina edilməsi hallarında şopinq-turda əmlak riskinin sığortalanması
- Xüsusi təyinat yeri, müəyyən müştəri dairəsi, müəyyən növ nəqliyyat vasitəsindən istifadə
- Gömrük qaydalarının qəsdən pozulması, qaçaqmalçılıq yolu ilə gətirilən malın müsadirəsi və ya sərhəddən keçirilməsi zamanı buraxılışdan imtina edilməsi hallarında sığortalanma
- Aksioner cəmiyyətlər, məhdud məsuliyyətli cəmiyyətlər, yoldaşlıqlar müəssisələri, məhdud yoldaşlıq müəssisələri
- Qaçaqmalçılıq yolu ilə gətirilən malın müsadirəsi və ya sərhəddən keçirilməsi zamanı buraxılışdan imtina edilməsi hallarında sığortalanma

544 Turizmdə sığorta fəaliyyəti necə ifadə olunur

- Turizmdə sığorta fəaliyyəti əhalinin və onun əmlakının, habelə təhlükəsizliyinin itirilməsi nəticəsində müdafiəsi üçün maliyyə təminatı rolunu oynayır
- Turizmdə sığorta fəaliyyəti problemin müəyyən olunması, vəziyyət analizinin aparılmasını ifadə edir
- Turizmdə sığorta fəaliyyəti turizm bazarının seqmentləşməsini ifadə edir
- Turizmdə sığorta fəaliyyəti diqqətəlayiq yerlərin, tarixi və mədəniyyət əlaqələrinin metodiki düşünülmüş nümayişi və bu obyektlərlə bağlı hadisələrin nəql edilməsidir
- Turizmdə sığorta fəaliyyəti tur üzrə göstərilən xidmətlərə daxil olan qiymətlər, vergilər, ofis otaqlarının icarəsi, avadanlıq, mebel və inventarın amortizasiyasını ifadə edir

545 Turist mərkəzlərində təbii və texniki fəlakət turistlər üçün ciddi təhlükədir. Turist firması aşağıdakı problemlərin həllinə savadlı və məsuliyyətli yanaşmaqla riski minimuma endirə bilər

Mütəxəssislərə olan tələbatın müəyyən edilməsi, turizm ixtisaslarının və müvafiq təlim ixtisaslarının müəyyən edilməsi, bu sahədə təlim proqramlarının və metodoloji vəsaitlərin hazırlanması

Turizm xidməti və məhsullarının xarici və daxili turistlərə satışından, turizm müəssisələri üçün turizm məhsulları və avadanlığının ixracından daxil olmalar, xarici turistlərin getdikləri ölkələrdə daxili və beynəlxalq nəqliyyat xərcləri, turizm sənayesində xarici investisiya qoyuluşu, turizmin inkişafı istiqamətində digər ölkələr tərəfindən verilən kreditlərdən daxil olmalar

- Hər bir turist müəssisəsində əvvəlcədən işlənib hazırlanmış və təsdiq olunmuş «fövqəladə vəziyyət zamanı personalın tədbirlər planı» birgə xilasetmə işlərində iştirakı daxil etməklə olmalıdır, səyahət, ekskursiya, yürüş zamanı turistlərin nəqliyyatla daşınması konkret nəqliyyat vasitələrinə aid olan müvafiq tələblərə riayət edilməklə həyata keçirilməlidir

Tibbi sığorta, həyat və sağlamlığın sığortası, əmlak sığortası, turistlərin istirahətdə olduqları zamanı pis hava hallarında sığortalanma, assistans, nəqliyyatın ləngiməsi halları zamanı sığortalanma

Turizm layihəsinin miqyası üzrə, layihənin məqsədləli istiqamətlənməsi üzrə, turizm müəssisəsinin həyat dövrünün müxtəlif mərhələlərində həyata keçirilən investisiya dövrünün xarakteri və tərkibi üzrə, dövlət müdaxiləsinin dərəcəsi üzrə, pul vəsaitləri istifadəsinin iqtisadi effektivlik səviyyəsi üzrə

546 Forma və məzmunundan asılı olmayaraq hər bir turizm fəaliyyəti üzrə seqmentləşən orqan, yaxud firma aşağıdakı funksiyaları və özünün təcrübə və vəsaitlərinə uyğun planlaşdırır:

Maliyyə güzəştləri, "yarımmaliyyə" xarakterli güzəştlər, digər tədbirlər

İnvestisiya fəaliyyətləri içərisində müəssisənin yeni fəaliyyət sferalarının mənimsənilməsi, sığorta firmalarının təsis edilməsi, yeni riskli layihələrin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar investisiya formasıdır

Turizm məhsulunun satış həcmnin artırılması, turizm məhsulu və tamamlayıcı xidmət nomenklaturasının genişləndirilməsi, xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, satış bazarının genişlənməsi

- Tələbatı öyrənir, perspektiv planlaşmada coğrafiyanı və əməkdaşları seçir, nəqliyyat orqanları ilə müqavilə bağlayır, marşrutları seçir, marşrutlar üzrə kadr hazırlayır, reklam və məlumatlar yayır, kadrları marşrutlar üzrə təyin edir, turizm fəaliyyətini həyata keçirir və s.

Koordinasiya, planlaşdırma, tənzimləmə, məmilli turist məhsulunun marketinqi, stimullaşdırma, sosial turizm maraqlarının müdafiəsi

547 Turistlərə xidmət zamanı kimyəvi risk amillərinin qarşısını almaq üçün aşağıdakı tədbirlər zəruridir:

İstehlakçılar üçün müxtəlif istehsalçıların analoji məhsul və xidmətlərinin seçimi imkanının olması, ölçülə bilən ifadələrdə müəssisələrin məqsədlərinin ifadə olunması, turizm firmalarının fəaliyyətinin maliyyə-iqtisadi göstəriciləri, onların xarakteri və bu kimi göstəricilər

İstehlakçılar üçün müxtəlif istehsalçıların analoji məhsul və xidmətlərinin seçimi imkanının olması, turizm firmalarının fəaliyyətinin maliyyə-iqtisadi göstəriciləri, beynəlxalq turizmin inkişaf göstəriciləri

İstehsalçılar üçün müxtəlif istehlakçıların analoji məhsul və xidmətlərinin seçimi imkanının olması, ölçülə bilən ifadələrdə müəssisələrin məqsədlərinin ifadə olunması, turizm firmalarının fəaliyyətinin maliyyə-iqtisadi göstəriciləri, beynəlxalq turizmin inkişaf göstəriciləri

Turizm məhsulunun satış həcmnin artırılması, turizm məhsulu və tamamlayıcı xidmət nomenklaturasının genişləndirilməsi, xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, satış bazarının genişlənməsi

- Havada, suda, torpaqda, qida məhsullarında VƏ digər fizioloji mühitin tərkibində zərərli kimyəvi maddələrin aşkar etməsi məqsədilə müntəzəm nəzarət olduğu mühtdə turistlərə göstərən obyektlərin tikintisini aparmaq VƏ yerləşdirmək.

548 Səyahət zamanı turistlərin təhlükəsizliyi ilə əlaqədar işin təşkilini VƏ təmin olunmasını aşağıdakı istiqamətlərə ayırmaq olar:

Bir və ya bir neçə unikal təbii müalicəvi sərvətlərə, bu sərvətlərin lazımı ehtiyatına, kurort tikintisi üçün kifayət və münasib sahəyə, ekoloji və sanitariya-epidemioloji normalara uyğun gəlməlidir

- Turizm mərkəzlərində tələbat VƏ texnogen fəlakətlərlə mübarizə, epidemioloji, bakterioloji və digər təbii risklərin qarşısının alınması, daşınma zamanı turistlərin təhlükəsizliyinin təşkili, turistlərin sığortası, müəssisələrinin peşə məsuliyyəti, turizm polisi və təhlükəsizlik xidmətinin yaradılması.

Ərazinin abadlaşdırılması, təbii-rekreasiya sərvətlərin yenidən öyrənilməsi, sərhədlərin qoyulması və istehlak rejimi layihəsinin işlənilməsi, razidə sərvətlərin müəyyən olunması və vəziyyəti üzərində müşahidənin təşkili

Təbii-coğrafi, mədəni-tarixi, sosial, iqtisadi, demoqrafik, siyasi, texnoloji, ekoloji

Turizm üçün təbiətin mühafizəsi, landşaft və onun xüsusiyyətləri

549 Turistlərin təhlükəsizliyinin təmin olunmasında riskin mənbəyi aşağıdakılardır:

Siyasi, iqtisadi, sosial, mədəniyyət və təhsilin yayılması, nəqliyyatın inkişafındakı uğurlar, informasiya vasitələrinin inkişafı

- Zəbt olunma təhlükəsi, ətraf mühitin təsiri, yanğın təhlükəsi, bioloji VƏ psixofizioloji təsirlər, gərginlik və s.

Empirik, optimistik, evristik yanaşma, sistemli planlaşdırma

Beynəlxalq turizm təşkilatlarının xüsusi funksiyaları və kompetensiyası

Kompleks səfərlər, istirahət və kompleks turlara xidmətlər paketi

550 Axtarış-xilasetmə xidməti hansı idarələr tərəfindən həyata keçirilir?

Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, turizm agentlikləri

- Yerli icra hakimiyyəti, səhiyyə, rabitə, daxili icra orqanları, meşə təsərrüfatı, hidrometeorologiya, mülki aviasiya

və s. xidməti idarələri ilə müvafiq qaydada qarşılıqlı əlaqə şəraitində

Nəqliyyat şirkətləri, yerləşmə vasitələri, qidalanma müəssisələri, pərakəndə satış vasitəçiləri, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

Turist tələbi qiymət, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

551 Turistlərin təhlükəsizliyi dedikdə nə başa düşürsünüz?

Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, turizm agentlikləri

- Səyahət müddətində turistlərin şəxsi təhlükəsizliyi və onların əmlakının qorunmasıdır
Nəqliyyat şirkətləri, yerləşmə vasitələri, qidalanma müəssisələri, pərakəndə satış vasitəçiləri, idxal-ixrac və rəqabət elementləri
- Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, idxal-ixrac və rəqabət elementləri
- Turist tələbi qiymət, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

552 Turizm fəaliyyəti sahəsində standartlaşdırmaya aiddir

Dövlət miqyasında turizm firmalarının istehsal-xidmət və region əhalisinin turist xidmətlərinin təşkilində mənfəətin əldə olunmasını bildirir

Heyətdən istifadə olunmanın səmərəliliyinin artırılması, müxtəlif səviyyələrdə qəbul olunmuş qərarların səlahiyyətlərinin artırılması

- Turizm müəssisələrinin və turizm müəssisələrinin təsnifatı, turizm məhsullarının təhlükəsizliyinin və keyfiyyətinin təmin edilməsi, turizm məhsullarının turist tələbatına uyğunluq parametrlərinin müəyyənəndirilməsi
Məhmanxanalarda xidmət standartlarına uyğunluğunun təyin olunması, turizm məhsullarının təhlükəsizliyinin və keyfiyyətinin təmin edilməsi, turizm məhsullarının turist tələbatına uyğunluq parametrlərinin müəyyənəndirilməsi
- Marketinq tədqiqatları, biznes planların əsaslandırılması, turizm məhsullarının turist tələbatına uyğunluq parametrlərinin müəyyənəndirilməsi

553 Turizm fəaliyyətinin tənzimlənməsinin əsas məqsədləri aşağıdakılardır:

- Turistlərin səyahətləri zamanı istirahət, yerdəyişmə azadlığı və digər hüquqlarını təmin etmək; ətraf mühiti qorumaq; turistlərin səyahətləri zamanı onların tələbatlarını təmin edən turizmin inkişaf strukturunu inkişaf etdirmək, yeni iş yerləri yaratmaq, dövlətin və onun vətəndaşlarının gəlirlərini artırmaq
Turistlərin səyahətləri zamanı istirahət, yerdəyişmə azadlığı və digər hüquqlarını təmin etmək; ətraf mühiti qorumaq; turistlərin səyahətləri zamanı onların tələbatlarını təmin edən turizmin inkişaf strukturunu inkişaf etdirmək, yeni iş yerləri yaratmaq, dövlətin və onun vətəndaşlarının gəlirlərini artırmaq
Turizm bazarının hüquqi əsaslarının bərqərar edilməsinə yönəldilmiş dövlət siyasətinin prinsiplərini, turizm fəaliyyətinin əsaslarını müəyyən edir və turizm sahəsində meydana çıxan münasibətləri tənzimləyir
Turizm fəaliyyətinin üstün istiqamətlərini müəyyən edir və onun həyata keçirilməsinə kömək edir; Azərbaycan Respublikası haqqında turizm üçün əhəmiyyətli bir ölkə kimi təsəvvür formalaşdırır
Turizm infrastrukturunu sahəsində münasibətlərin təkmilləşməsinə yönəldilmiş normativ hüquqi aktların qəbul edilməsi; daxili və dünya turizm bazarlarında turizm məhsullarının hərəkətə gətirilməsinə kömək göstərilməsi

554 Turizm haqqında qanunvericilikdə III Maddə Turizm fəaliyyətinin dövlət tənzimlənməsi adlanır və hansı bölmələri əhatə edir

- Turizm fəaliyyətinin üstün istiqamətlərini müəyyən edir və onun həyata keçirilməsinə kömək edir; Azərbaycan Respublikası haqqında turizm üçün əhəmiyyətli bir ölkə kimi təsəvvür formalaşdırır.
Turizm infrastrukturunu sahəsində münasibətlərin təkmilləşməsinə yönəldilmiş normativ hüquqi aktların qəbul edilməsi; daxili və dünya turizm bazarlarında turizm məhsullarının hərəkətə gətirilməsinə kömək göstərilməsi
İqtisadi münasibətlərin və bazar münasibətlərinin iştirakçıları arasında ziddiyyətlərin yumşaldılması, gəlir və əmək haqqının diferensiasiyasının qarşısının alınması
Turizm bazarının hüquqi əsaslarının bərqərar edilməsinə yönəldilmiş dövlət siyasətinin prinsiplərini, turizm fəaliyyətinin əsaslarını müəyyən edir və turizm sahəsində meydana çıxan münasibətləri tənzimləyir, sosial-iqtisadi inkişafı təmin edən vasitələrdən biri kimi turizm ehtiyatlarından səmərəli istifadə olunması
Turistlərin səyahətləri zamanı istirahət, yerdəyişmə azadlığı və digər hüquqlarını təmin etmək; ətraf mühiti qorumaq

555 Azərbaycan Respublikasının Turizm Haqqında Qanunu hansı qaydaları müəyyənləşdirir

Turistlərin səyahətləri zamanı istirahət, yerdəyişmə azadlığı və digər hüquqlarını təmin etmək; ətraf mühiti qorumaq; turistlərin səyahətləri zamanı onların tələbatlarını təmin edən turizmin inkişaf strukturunu inkişaf etdirmək, yeni iş yerləri yaratmaq

İqtisadi münasibətlərin və bazar münasibətlərinin iştirakçıları arasında ziddiyyətlərin yumşaldılması, gəlir və əmək haqqının diferensiasiyasının qarşısının alınması

Turizm fəaliyyətinin üstün istiqamətlərini müəyyən edir və onun həyata keçirilməsinə kömək edir; Azərbaycan Respublikası haqqında turizm üçün əhəmiyyətli bir ölkə kimi təsəvvür formalaşdırır

- Turizm bazarının hüquqi əsaslarının bərqərar edilməsinə yönəldilmiş dövlət siyasətinin prinsiplərini, turizm fəaliyyətinin əsaslarını müəyyən edir və turizm sahəsində meydana çıxan münasibətləri tənzimləyir, sosial-iqtisadi inkişafı təmin edən vasitələrdən biri kimi turizm ehtiyatlarından səmərəli istifadə olunması

Turizm infrastrukturunu sahəsində münasibətlərin təkmilləşməsinə yönəldilmiş normativ hüquqi aktların qəbul edilməsi; turizm fəaliyyəti sahəsində elmi tədqiqatların inkişaf etdirilməsi

556 Azərbaycan Respublikasının turizm haqqında qanunvericiliyinin 15-ci maddəsi hansı prinsiplərə əsaslanır

Nəzərdə tutulan proqrama müvafiq getdiyi ölkəyə daxil olma; orada qalma qaydaları, yerli əhalinin adətləri, dini mərasimlər, müqəddəs yerlər, xüsusi mühafizədə olan təbiət, tarix, mədəniyyət abidələri və digər turizm obyektləri, ətraf mühitin vəziyyəti, barədə zəruri və dürüst informasiya almaq

- Azərbaycan Respublikasının hüduqlarından kənarada fəvqəladə vəziyyət yarandığı hallarda Azərbaycan turistlərinin maraqlarının müdafəsi Fəvqəladə vəziyyət yarandığı hallarda dövlət Azərbaycan Respublikasının hüduqlarından kənarada Azərbaycan turistlərinin maraqlarının müdafəsi üzrə, o cümlədən onların müvəqqəti olduqları ölkədən köçürülməsi üzrə tədbirlər görülmür
Turistlərin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üzrə ixtisaslaşdırılmış xidmətlər Azərbaycan Respublikası ərazisində bədbəxt hadisələrə uğramış turistlərə axtarış-xilasetmə xidməti lazımi yardım göstərir və onların təhlükəsizliyini təmin edir
Turistlərin getdiyi, müvəqqəti olacaq ölkənin (yerin) qanunvericiliyi ilə həmin ölkədə müvəqqəti olan şəxslərə göstərilən yardım üçün xərcin ödənilməsinə zəmanət verilməsi tələbi müəyyən edilmişdirsə, turoperator (turagent) belə zəmanətləri verməlidir
Turizmin inkişafına dair dövlət proqramı işləyib hazırlamaq; turizm sahəsində dövlət siyasətinin əsaslarını müəyyənləşdirmək; turizmin normativ bazasını işləyib hazırlamaq

557 Azərbaycan Respublikasının turizm haqqında qanunvericiliyinin 12-ci maddəsi hansı prinsiplərə əsaslanır

- Turistlərin təhlükəsizliyi səyahət müddətində turistlərin şəxsi təhlükəsizliyi və onların əmlakının qorunmasıdır. Turistlərin sığortalanması Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq həyata keçirilir. Turoperatorlar və turagentlər turistlərə səyahətlərin xüsusiyyətləri, habelə səyahət zamanı onların rast gələ biləcəkləri təhlükələr barədə müfəssəl məlumat verməyə, qabaqcadan turistlərin təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə yönəldilmiş tədbirlər görməyə borcludurlar
Nəzərdə tutulan proqrama müvafiq getdiyi ölkəyə daxil olma; orada qalma qaydaları, yerli əhalinin adətləri, dini mərasimlər, müqəddəs yerlər, xüsusi mühafizədə olan təbiət, tarix, mədəniyyət abidələri və digər turizm obyektləri, ətraf mühitin vəziyyəti, barədə zəruri və dürüst informasiya almaq
Turizmin inkişafına dair dövlət proqramı işləyib hazırlamaq; turizm sahəsində dövlət siyasətinin əsaslarını müəyyənləşdirmək; turizmin normativ bazasını işləyib hazırlamaq; turizmdə sahələr arası və regionlar arası fəaliyyəti əlaqələndirmək; xaricdə əhəmiyyətli turizm ölkə kimi tanımaq məqsədi ilə informasiya şəbəkəsi yaratmaq
Turistlərin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üzrə ixtisaslaşdırılmış xidmətlər Azərbaycan Respublikası ərazisində bədbəxt hadisələrə uğramış turistlərə axtarış-xilasetmə xidməti lazımi yardım göstərir və onların təhlükəsizliyini təmin edir
Turistlərin getdiyi, müvəqqəti olacaq ölkənin (yerin) qanunvericiliyi ilə həmin ölkədə müvəqqəti olan şəxslərə göstərilən yardım üçün xərcin ödənilməsinə zəmanət verilməsi tələbi müəyyən edilmişdirsə, turoperator (turagent) belə zəmanətləri verməlidir

558 Turizm fəaliyyətinin tənzimlənməsində idarəetmə qərarlarının hazırlanması və qəbulunun əsas mərhələlərinə aiddir

- Turizm sahəsində xüsusi razılığın verilməsinin təminatı
● Problemin diaqnoz tikası, alternativ variantların formalaşdırılması, alternativlərin qiymətləndirilməsi, əks əlaqə, həyata keçirməni müəyyənləşdirir
Turizm fəaliyyətinə kömək edir, onun inkişafı üçün şərait yaradır, ölkə haqqında turizm üçün əhəmiyyətli bir diyar kimi təsəvvür yaradılması
Turizmin normativ bazasını işləyib hazırlayır
Turizm infrastrukturunu sahəsində elmi tədqiqatları inkişaf etdirir

559 Turizm fəaliyyətinin dövlət tənzimlənməsinin üsullarına aiddir

- Turizm bazarının hüquqi əsaslarının bərqərar edilməsinə yönəldilmiş dövlət siyasətinin prinsiplərini, turizm fəaliyyətinin əsaslarını müəyyən edir və turizm sahəsində meydana çıxan münasibətləri tənzimləyir, sosial-iqtisadi inkişafı təmin edən vasitələrdən biri kimi turizm ehtiyatlarından səmərəli istifadə olunması
● Turizm infrastrukturunu sahəsində münasibətlərin təkmilləşməsinə yönəldilmiş normativ hüquqi aktların qəbul edilməsi; daxili və dünya turizm bazarlarında turizm məhsullarının hərəkətə gətirilməsinə kömək göstərilməsi; turistlərin hüququ və maraqlarını müdafie etmək

İqtisadi münaqişələrin və bazar münasibətlərinin iştirakçıları arasında ziddiyyətlərin yumşaldılması, gəlir və əmək haqqının diferensiasiyasının qarşısının alınması

Turistlərin səyahətləri zamanı istirahət, yerdəyişmə azadlığı və digər hüquqlarını təmin etmək; ətraf mühiti qorumaq; turistlərin səyahətləri zamanı onların tələbatlarını təmin edən turizmin inkişaf strukturunu inkişaf etdirmək, yeni iş yerləri yaratmaq, dövlətin və onun vətəndaşlarının gəlirlərini artırmaq

Turizm fəaliyyətinin üstün istiqamətlərini müəyyən edir və onun həyata keçirilməsinə kömək edir; Azərbaycan Respublikası haqqında turizm üçün əhəmiyyətli bir ölkə kimi təsəvvür formalaşdırır

560 Turizm sferasında müştərilərin etimadını möhkəmləndirmək üçün xidmət tədarükçüləri hansı konkret tədbirlər görülür

Turizm xidmətlərinin standartlaşdırılması və sertifikatlaşdırılmasına dair kompleks tədbirlərin görülməsi, turizm sahəsində istehlakçıların hüquqlarının qorunmasına dair tədbirlərin görülməsi və s.

Dövlət miqyasında turizm firmalarının istehsal-xidmət və region əhalisinin turist xidmətlərinin təşkilində mənfəətin əldə olunmasını

Turist fəaliyyətinin nəticəsində əldə olunan vəsaitlər və bu məqsədlə dövriyyəyə cəlb olunan resursların təkrar istehsalını təmin etmək

Vəzifə irəliləyişi perspektivinin işlənməsi, iş marağı oyatma, maddi stimullaşdırma və əmək haqqı sisteminin formalaşması, iş şəraitinin təmin edilməsi

- Öz xidmətini təsvir etməkdən çox, diqqəti onunla bağlı faydaya yönəltmək, xidmət üçün orijinal ad fikirləşmək, öz xidmətini reklam etməkdən ötrü hansısa tanınmış şəxsi cəlb etmək

561 Turizmdə mənfəətin bölgüsü və yenidən bölgüsü necə ifadə edilir

Azərbaycan Respublikasının hüduqlarından kənarında fəvqəladə vəziyyət yarandığı hallarda Azərbaycan turistlərinin maraqlarının müdafiəsi, fəvqəladə vəziyyət yarandığı hallarda dövlət Azərbaycan Respublikasının hüduqlarından kənarında Azərbaycan turistlərinin maraqlarının müdafiəsi üzrə, o cümlədən onların müvəqqəti olduqları ölkədən köçürülməsi üzrə tədbirlərə

- Dövlət miqyasında turizm firmalarının istehsal-xidmət və region əhalisinin turist xidmətlərinin təşkilində mənfəətin əldə olunması, turizm xidmətlərinin standartlaşdırılması və sertifikatlaşdırılmasına dair kompleks tədbirlərin görülməsi, turizm sahəsində istehlakçıların hüquqlarının qorunmasına dair tədbirlərin görülməsi ilə Turizm xidmətlərinin standartlaşdırılması və sertifikatlaşdırılmasına dair kompleks tədbirlərin görülməsi, turizm sahəsində istehlakçıların hüquqlarının qorunmasına dair tədbirlərin görülməsi, hər bir iştirakçının birliyə könüllü surətdə daxil olması şərti ilə, hər bir iştirakçının maliyyə müstəqilliyinin, özünüidərarəsinin və iqtisadi maraqların ümumiliyinin saxlanması ilə

Dövlət ödənişləri ayrılır, yəni vergilər verilir və dövlətə zəruri olan ödəmələr ayrılır, mənfəətdən əmək haqqı verilir, turist müəssisəsinin genişlənməsi və təkrar istehsalı üçün zəruri olan material məsrəfləri ayrılır, turizmin ehtiyatları yaradılır, investisiya xarakterli tədbirləri həyata keçirmək üçün müəyyən valyuta ehtiyatı formalaşdırılır

Turizmin inkişafına dair dövlət proqramı işləyib hazırlamaq; turizm sahəsində dövlət siyasətinin əsaslarını müəyyənləşdirmək; turizmin normativ bazasını işləyib hazırlamaq; turizmdə sahələr arası və regionlar arası fəaliyyəti əlaqələndirmək; xaricdə əhəmiyyətli turizm ölkə kimi tanımaq məqsədi ilə informasiya şəbəkəsi yaratmaq

562 Multiplikator gəlirlərinin səmərəsi hansı amillər hesabına qiymətləndirilir

- Ümumi daxili məhsuldan kapital istehlakını çıxıldıqdan sonra investisiyanın başlanğıca görə dəyişməsinə əsasən Xarici turistlər hesabına regionda pul kütləsinin artmasına və əmtəə-xidmət bazarında tələbin genişlənməsinə təsiri ilə

Real iqtisadiyyatda fəaliyyət göstərən vergi sistemi, vergi normaları, sosial ödəmələr və təbii sərvətlərin təkrar istehsalını təmin edən ayırmalar

Turist fəaliyyətinin nəticəsində əldə olunan vəsaitlər və bu məqsədlə dövriyyəyə cəlb olunan resursların təkrar istehsalını təmin etmək

İctimai əməyin səmərəliliyinin tərkib hissəsi olmaqla, maraqların subyekt və obyektlər üzrə bölgüsü prizmasından

563 Multiplikatorun xalis milli məhsuldan fərqlənən həcmi necə müəyyənləşir

Real iqtisadiyyatda fəaliyyət göstərən vergi sistemi, vergi normaları, sosial ödəmələr və təbii sərvətlərin təkrar istehsalını təmin edən ayırmalar

Əsas fondların təzələnməsi, aşınma xərcləri, region fondları, yığım və ehtiyat fondlarını yaratmaq

Turist fəaliyyətinin nəticəsində əldə olunan vəsaitlər və bu məqsədlə dövriyyəyə cəlb olunan resursların təkrar istehsalını təmin etmək

Sosial-məişət infrastrukturunun sahələrarası kompleksinin diversifikasiya sistemi, təsərrüfat bölümündə turizmin sərbəstliyi, turist firmasına təsərrüfat subyektini kimi baxılması

- Ümumi daxili məhsuldan kapital istehlakını çıxıldıqdan sonra investisiyanın başlanğıca görə dəyişməsinə əsasən

564 Turizmin səmərəli idarə edilməsinin təşkili quruluşu aşağıdakı bölmələrdən ibarətdir

- Sosial məişət infrastrukturun sahələrarası kompleksinin diversifikasiya sistemi, təsərrüfat bölümündə turizmin sərbəstliyi, turist firmasına təsərrüfat subyekti kimi baxılması
Əsas fondların təzələnməsi, aşınma xərcləri, region fondları, yığım və ehtiyat fondlarını yaratmaq
Real iqtisadiyyatda fəaliyyət göstərən vergi sistemi, vergi normaları, sosial ödəmələr və təbii sərvətlərin təkrar istehsalını təmin edən ayırmalar
Sosial-məişət infrastrukturun sahələrarası kompleksinin diversifikasiya sistemi, təsərrüfat bölümündə turizmin sərbəstliyi, turist firmasına təsərrüfat subyekti kimi baxılması
Turist fəaliyyətinin nəticəsində əldə olunan vəsaitlər və bu məqsədlə dövriyyəyə cəlb olunan resursların təkrar istehsalını təmin etmək

565 Turizmdə mənfəət vergisi hansı normalar üzrə hesablanır

- Turist şirkətlərinin məhsulunun dəyəri ilə xərcləri topladıqda mənfəətdən vergi
Turist şirkətlərinin məhsulunun dəyərinin xərclərə nisbəti ilə
Real iqtisadiyyatda fəaliyyət göstərən vergi sistemi, sosial ödəmələr və təbii sərvətlərin təkrar istehsalı əmsallarını toplamaqla
- Turist şirkətlərinin məhsulunun dəyərindən xərcləri çıxıldıqda mənfəətdən vergi
Sosial-məişət infrastrukturun sahələrarası kompleksinin diversifikasiya sistemi, təsərrüfat bölümündə turizmin sərbəstliyi, turist firmasına təsərrüfat subyekti kimi baxılması

566 Turist kalkulyasiyası nəyi müəyyənləşdirir

- Tənzimləyici, stimullaşdırıcı, bölgü, fiskal
Struktur dəyişmələrinin və islahatların əsas istiqamətlərini
Lisenziyaladıma, standartladıma və sertifikatlaşdırma
Geniş miqyaslı, cari, və perspektiv
- Əlavə dəyər vergisinin strukturunu

567 Turist firmalarında vergilər hansı formasıyaları reallaşdırır

- Tənzimləyici, stimullaşdırıcı, bölgü, fiskal
Lisenziyaladıma, standartladıma və sertifikatlaşdırma
Geniş miqyaslı, cari, və perspektiv
Təkrar istehsalının nəzəri və metodoloji aspektləri
Struktur dəyişmələrinin və islahatların əsas istiqamətlərini

568 Turist firmalarında vergitutmanın məqsədi nədir

- Turist fəaliyyətinin gəlirlərinin bir hissəsinin dövlət ehtiyacları üçün götürməsi prosesi, onun qanunvericilik bazası və qaydalarının təşkili
Əsas fondların təzələnməsi, aşınma xərcləri, region fondları, yığım və ehtiyat fondlarını yaratmaq
Turist fəaliyyətinin nəticəsində əldə olunan vəsaitlər və bu məqsədlə dövriyyəyə cəlb olunan resursların təkrar istehsalını təmin etmək
Sosial-məişət infrastrukturun sahələrarası kompleksinin diversifikasiya sistemi, təsərrüfat bölümündə turizmin sərbəstliyi, turist firmasına təsərrüfat subyekti kimi baxılması
Real iqtisadiyyatda fəaliyyət göstərən vergi sistemi, vergi normaları, sosial ödəmələr və təbii sərvətlərin təkrar istehsalını təmin edən ayırmalar

569 Turizmin dövlət tənzimlənməsində davamlı maliyyə mühitinin tənzimlənməsində istehsal-xidmət prosesində turist firmasında hansı münasibətlər formalaşır

- Müvafiq qanunverici və normativ hüquqi bazanın yaradılması, turizm bazarının effektiv işləməsinin təmin edilməsi, ehtiyatların əldə edilməsi və onların turizm məqsədi ilə istifadəsi
- Turoperator turagentlə birlikdə turist göndərişlərinin alınması, turagentlər arasında turist göndərişlərinin alınması, turagentlər mənzil-kommunal orqanlarına kommunal xidmətə ödəmələr edir, yerli orqanlara icarə haqqı və təbii sərvətlərdən istifadəyə görə bonuslar ödəyir, turist firmalar büdcə olmayan təşkilatlarla ödəmələr edir, turist firmaları sığorta kompaniyaları ilə müqavilə bağlayır və özlərini sığortalayır

Turistlərin səyahətləri zamanı istirahət, yerdəyişmə azadlığı və digər hüquqlarını təmin etmək; ətraf mühiti qorumaq; turistlərin səyahətləri zamanı onların tələbatlarını təmin edən turizmin inkişaf strukturunu inkişaf etdirmək, yeni iş yerləri yaratmaq, dövlətin və onun vətəndaşlarının gəlirlərini artırmaq

Turizm bazarının hüquqi əsaslarının bərqərar edilməsinə yönəldilmiş dövlət siyasətinin prinsiplərini, turizm fəaliyyətinin əsaslarını müəyyən edir və turizm sahəsində meydana çıxan münasibətləri tənzimləyir, sosial-iqtisadi inkişafı təmin edən vasitələrdən biri kimi turizm ehtiyatlarından səmərəli istifadə olunması

Elmi-texniki tərəqqinin nailiyyətləri əsasında turizm səyahətlərinin kütləviləşdirilməsi, dünyanın müxtəlif ölkələrində əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsi

570 Turizmdə maliyyə nəzarəti hansı funksiyaları həyata keçirir

- Maliyyə potensialını əsaslandırmaq, maliyyə subyektlərinin gəlir və xərcləri üzərində nəzarəti həyata keçirmək, maliyyə resurslarını norma və normativlərə uyğun istifadə etmək
Sosial-məişət infrastrukturun sahələrarası kompleksinin diversifikasiya sistemi, təsərrüfat bölümündə turizmin sərbəstliyi, turist firmasına təsərrüfat subyekti kimi baxılması
Əsas fondların təzələnməsi, aşınma xərcləri, region fondları, yığım və ehtiyat fondlarını yaratmaq
Pul və ya maddi əşya arasında istehsal və istifadədə formalaşan nisbətlərin optimal olmasına, israfçılıq və iqtisadi əsaslarla xərc strukturunun formalaşmasına
Real iqtisadiyyatda fəaliyyət göstərən vergi sistemi, vergi normaları, sosial ödəmələr və təbii sərvətlərin təkrar istehsalını təmin edən ayırmalar

571 Turizm sferasında məhsulun reallaşması hesabına əldə olunan pul vəsaiti və gəlirlər hara istiqamətlənir

Dövlət miqyasında turizm firmalarının istehsal-xidmət və region əhalisinin turist xidmətlərinin təşkilində mənfəətin əldə olunması, turizm xidmətlərinin standartlaşdırılması və sertifikatlaşdırılmasına dair kompleks tədbirlərin görülməsi

- Əsas fondların təzələnməsi, aşınma xərcləri, region fondları, yığım və ehtiyat fondlarını yaratmağa
Turizm xidmətlərinin standartlaşdırılması və sertifikatlaşdırılmasına dair kompleks tədbirlərin görülməsi, turizm sahəsində istehlakçıların hüquqlarının qorunmasına dair tədbirlərin görülməsi
Məcmuu məhsulun bölgüsündə dövlət, sahibkar və ailə pul fondunun formalaşmasını
Real iqtisadiyyatda fəaliyyət göstərən vergi sistemi, vergi normaları, sosial ödəmələr və təbii sərvətlərin təkrar istehsalını təmin edən ayırmalar

572 Turizm məhsulunun hərəkətinin nəticələrinə birbaşa təsir edən göstəricilərə aiddir

Kompleks səfərlər, istirahət üçün xidmətlər paketi və kompleks turlarla bağlı xərclər, yerləşdirmə, qidalanma, nəqliyyat xərcləri

Ölkənin müsbət imicinin yaradılması, xarici turistlər üçün ölkənin cəlbedici turizm istiqamətində irəliləməsi, inhisarçılığa şərait yaradan bazarın formalaşdırılması

Turistlərin yerləşdirilməsi üzrə, turistləri nəqliyyatla təmin edən müəssisələr, iaşə müəssisələri, turizm məhsulunun yayılması üzrə turist firmaları, turist reklam-informasiya idarələri

Mədəniyyət müəssisələri - muzeylər, teatrlar, sərgi və konsert zalları, istirahət və idman məşğələləri üçün yerlər, pərakəndə ticarət şəbəkəsi, parklar, əyləncə mərkəzləri, attraksionlar, tarixi abidələr

- Müştərilərin vərdişlərinin dəyişdirilməsi, onların davranışı, ticarət münasibətlərin dəyişməsi, reklam fəalliyəti, iqtisadi vəziyyət, beynəlxalq, siyasi mühit

573 Turizm məhsul və xidmətlərinin reallaşdırılması məqsədilə turoperatorların həvəsləndirmə tədbirlərinə daxildir

Ölkənin müsbət imicinin yaradılması, xarici turistlər üçün ölkənin cəlbedici turizm istiqamətində irəliləməsi, inhisarçılığa şərait yaradan bazarın formalaşdırılması

İnvestisiya riski yatırılmış vəsaitlərin qaytarılması və gəlir gətirməsi riski məsələn, mehmanxana tikintisinə yatırılmış vəsaitlərin riski onun realizasiyasının qeyri-müəyyənliyi ilə bağlıdır və eləcə də texniki siyasi kommersiya faktorların təsiri

Əvvəlcədən çoxlu turist xidmətlərini sifariş edən turistlərə qiymətdə güzəştlər; Turun müddətini pulsuz 1-3 gün uzatmaq; Kompleks xidmət paketinə pulsuz əlavə xidmətlərin verilməsi; Turistlərə pulsuz olaraq firmanın suvenirlərinin və başqa hədiyyələrin paylanması

- Xidmətlərin ayrı-ayrı adamlara, turagentin vasitəsilə satılması; Daimi müştərilərin siyahısını tərtib edib, onlara bilavasitə turlar haqqında poçtla və ya telefonla məlumatların göndərilməsi; Həvəsləndirmə məqsədi ilə müştərilərlə müsabiqələrin və uduşlu lotereyalarn təşkili; Turların təbliği.
Koordinasiya, planlaşdırma, tənzimlənmə, milli turist məhsulunun marketinqi, stimullaşdırma, sosial turizm, maraqların müdafiəsi

574 Satıcı ilə alıcı arasında bağlanmış müqavilə hansı əsas şərtləri özündə əks etdirir

Koordinasiya, planlaşdırma, tənzimlənmə, milli turist məhsulunun marketinqi, stimullaşdırma, sosial turizm, maraqların müdafiəsi

Milli sərvətin itirilməsi ölkədə rəqabət qabiliyyətinin aşağı düşməsi, investisiya cəlbinin aşağı düşməsi, adambaşına düşən milli gəlirin azalması, inflyasiya səviyyəsinin dəyişməsi

Mövcud məhsulun turizmin təşəkkül tapmış istiqamətində inkişafı, yeni turizm rayonları hesabına səyahətlərin coğrafiyasının genişləndirilməsi və satışın artırılması yolu ilə, yeni şirkətlər təsis etmək

- Müqavilənin nömrəsi, tarixi və bağlandığı yer; satıcının adı, lisenziya nömrəsi və aldığı tarix; turistlərin rekvizitləri; turist xidmətlərinin göstərilmə şərtləri; tərəflərin hüquqları, öhdəlikləri və məsuliyyətləri; vizanın açılma qaydaları və şərtləri; vauçerdən istifadə etmə qaydaları; turistlərin sığortalanma şərtləri; fors-majör şərtləri və xüsusi hallar; hüquqi və bank rekvizitləri; tərəflərin imzası, tarix və satıcının möhürü.
- İnvestisiya riski yatırılmış vəsaitlərin qaytarılması və gəlir gətirməsi riski məsələn, mehmanxana tikintisinə yatırılmış vəsaitlərin riski onun realizasiyasının qeyri-müəyyənliyi ilə bağlıdır və eləcə də texniki siyasi kommersiya faktorların təsiridir

575 Vauçer hansı sənəddir?

Turizm müəssisələrinə ilkin olaraq müxtəlif maliyyə qrupları tərəfindən qısamüddətli kreditlərin verilməsi, uzunmüddətli maliyyə yardımları

Turizm layihəsinin miqyası üzrə, layihənin məqsədli istiqamətlənməsi üzrə, turizm müəssisəsinin həyat dövrünün müxtəlif mərhələlərində həyata keçirilən investisiya dövrünün xarakteri və tərkibi üzrə, dövlət müdaxiləsinin Yerli hakimiyyətin reklam-informasiya sahəsində fəallığı, yerli və hakimiyyət səviyyəsində azad adminstrativ və vergi siyasəti, xüsusi investisiya təşəbbüsünün həvəsləndirilməsi

- Turist təşkilatları tərəfindən xarici ölkələrə səfər edən turistə və ya turist qrupuna verilən rəsmi sənəddir. Kütləvi informasiya vasitələri, çap reklam nəşrləri, kino və video reklam, küçə reklamı, suvenirlər, sərğilər, birjalar, yarmarkaların hesabına maliyyə yardımları

576 Turizm məhsulunun imicinin formalaşdırılması hansı məqsədləri daşıyır?

Bazarın müəyyən hissəsinin itirilməsində, satış həcmimin və gəlirin dəyişməsində, neqativ dəyişmələrin xarici sferaya təsirində, məsələn tur xidmətinin qiymətinin aşağı düşməsi başa düşülür

Turizm məhsulunun xüsusiyyəti və turistlər üçün cəlbediciliyi, gedilən yerdə turistlərin xərclərinə ayırdıqları büdcə və bunun nə qədər tez-tez təkrarlanması

Analitik qabiliyyəti, kommunikasiya vasitələrinin düzgün seçimi bacarığı, qarşıya məqsəd qoyma bacarığı, qərar qəbul edərkən əsaslandırma, işi səmərəli təşkil etmək qabiliyyəti və s.

- Müştərilərin təsəvvüründə turizm məhsulu haqqında rəqiblərin məhsulundan fərqli müsbət rəy yaratmaq. Turizm layihəsinin miqyası üzrə, layihənin məqsədli istiqamətlənməsi üzrə, turizm müəssisəsinin həyat dövrünün müxtəlif mərhələlərində həyata keçirilən investisiya dövrünün xarakteri və tərkibi üzrə

577 Mənfəətin hesablanma metodikası necə təsnifləşdirilir

İqtisadi münaqişələrin və bazar münasibətlərinin iştirakçıları arasında ziddiyyətlərin yumşaldılması, gəlir və əmək haqqının diferensiasiyasının qarşısının alınmasıdır, turizm xidmətlərinin standartlaşdırılması və sertifikatlaşdırılmasına dair kompleks tədbirlərin görülməsi, turizm sahəsində istehlakçıların hüquqlarının qorunmasına dair tədbirlərin görülməsidir

Turizmin inkişafına dair dövlət proqramı işləyib hazırlamaq; turizm sahəsində dövlət siyasətinin əsaslarını müəyyənləşdirmək; turizmin normativ bazasını işləyib hazırlamaq; turizmdə sahələr arası və regionlar arası fəaliyyəti əlaqələndirmək; xaricdə əhəmiyyətli turizm ölkə kimi tanımaq məqsədi ilə informasiya şəbəkəsi yaratmaq

Azərbaycan Respublikasının hüduqlarından kənarında fəvqəladə vəziyyət yarandığı hallarda Azərbaycan turistlərinin maraqlarının müdafiəsi Fəvqəladə vəziyyət yarandığı hallarda dövlət Azərbaycan Respublikasının hüduqlarından kənarında Azərbaycan turistlərinin maraqlarının müdafiəsi üzrə, o cümlədən onların müvəqqəti olduqları ölkədən köçürülməsi üzrə tədbirlərə

- Xüsusi mənfəət normasını formalaşdırır, hər bir turist müəssisənin yerləşdiyi şəraitdən, onun tutumundan, istehsal güclərindən, xarici ölkələrin və yerli turistlərin tələbatından asılı olaraq reallaşan, satılan məhsul və xidmətlərə görə. Yüksək peşəkarlıq nümayiş etdirmək marağında olmaq, müəssisənin idarə edilməsi zamanı səmərəli qiymət siyasəti həyata keçirmək, bazarın konyukturasını düzgün qiymətləndirmək və öz məhsuluna obyektiv qiymət təyin etmək

578 Turizm fəaliyyətinin ölçü meyarlarına daxildir

Xüsusi mənfəət normasını formalaşdırır, hər bir turist müəssisənin yerləşdiyi şəraitdən, onun tutumundan, istehsal güclərindən, xarici ölkələrin və yerli turistlərin tələbatından asılı olaraq reallaşan, satılan məhsul və xidmətlərə görə

İqtisadi münaqişələrin və bazar münasibətlərinin iştirakçıları arasında ziddiyyətlərin yumşaldılması, gəlir və əmək haqqının diferensiasiyasının qarşısının alınmasıdır.

Azərbaycan Respublikasının hüduqlarından kənarında fəvqəladə vəziyyət yarandığı hallarda Azərbaycan turistlərinin maraqlarının müdafiəsi Fəvqəladə vəziyyət yarandığı hallarda dövlət Azərbaycan Respublikasının hüduqlarından kənarında Azərbaycan turistlərinin maraqlarının müdafiəsi üzrə

- Rəqabət qabiliyyətliliyi mənfəət normasının orta iqtisadi normadan yuxarı olmaq dərəcəsi ilə Turizm xidmətlərinin standartlaşdırılması və sertifikatlaşdırılmasına dair kompleks tədbirlərin görülməsi, turizm sahəsində istehlakçıların hüquqlarının qorunmasına dair tədbirlərin görülməsidir.

579 Turizmdə rentabellik səviyyəsinə aiddir

Əlavə xərclərin əlavə gəlirlərə olan nisbəti ilə

Mənfəət normasının orta iqtisadi norması

Turizm fəaliyyətinin ölçü meyarları

- Xalis mənfəətin xərclərə olan nisbəti
- Turizm məhsulunun dəyər ifadəsi

580 Fond tutumu necə müəyyən olunur

Yüksək peşəkarlıq nümayiş etdirmək marağında olmaq, müəssisənin idarə edilməsi zamanı səmərəli qiymət siyasəti həyata keçirmək, bazarın konyukturasını düzgün qiymətləndirmək və öz məhsuluna obyektiv qiymət təyin etmək

Azərbaycan Respublikasının hüduqlarından kənarında fəvqəladə vəziyyət yarandığı hallarda Azərbaycan turistlərinin maraqlarının müdafiəsi Fəvqəladə vəziyyət yarandığı hallarda dövlət Azərbaycan Respublikasının hüduqlarından kənarında Azərbaycan turistlərinin maraqlarının müdafiəsi üzrə, o cümlədən onların müvəqqəti olduqları ölkədən köçürülməsi üzrə tədbirlər

Xüsusi mənfəət normasını formalaşdırır, hər bir turist müəssisənin yerləşdiyi şəraitdən, onun tutumundan, istehsal güclərindən, xarici ölkələrin və yerli turistlərin tələbatından asılı olaraq reallaşan, satılan məhsul və xidmətlərə görə

- Turizmdə istehsal olunan məhsulun vahidinə düşən istehsal fondlarını, o cümlədən əsas fondları və dövrüyyə vəsaitlərini əhatə edir
- Turizmin inkişafına dair dövlət proqramı işləyib hazırlamaq; turizm sahəsində dövlət siyasətinin əsaslarını müəyyənləşdirmək; turizmin normativ bazasını işləyib hazırlamaq

581 Turizm məhsulunun sertifikatlaşdırılması aşağıdakı məqsədləri həyata keçirilir

Turizm xidməti və məhsullarının xarici və daxili turistlərə satışından, turizm müəssisələri üçün turizm məhsulları və avadanlığının ixracından daxil olmalar

Hər bir turistin xarici ölkə ərazisinə daxil olma və orada qalma qaydaları haqqında, hər hansı bir konkret ölkədə turizm səyahəti zamanı davranış qaydalarına, o cümlədən yerli adət və ənənələrə, mədəni irsə və ətraf mühitə hörmətlə yanaşması

Dövlət və turizm xidməti istehlakçıların (turistlərin) hüquq və qanuni maraqlarının təmin edilməsində, turizm xidmətlərinin səviyyəsinin yüksəldilməsi və onun beynəlxalq tələblərə müvafiq formada təşkilindən ibarət olmaqla, lisenziya verilməsi, sənədlərin rəsmiləşdirilməsi

- Müəssisə, təşkilat və sahibkarların vahid əmtəə bazarında fəaliyyətinə, həmçinin beynəlxalq iqtisadi, elmi-texniki əməkdaşlıq və beynəlxalq ticarətdə iştirakına şərait yaradılması; istehlakçıların laqeyd istehsalçılardan mühafizəsi; məhsulun ətraf mühit, həyat və sağlamlıq üçün təhlükəsizliyinə nəzarət; məhsulun keyfiyyət göstəricilərinin təsdiq edilməsi
- Turizm xidmətinə, təhlükəsizliyin təmin etməsinə, əhalinin həyat və sağlamlığının qorunmasına, ətraf mühitin mühavizəsinə, göstərilən xidmətin kompleks və müasirlik xüsusiyyətlərinə olan ümumi tələbləri

582 Dövlət standartları müəyyən edir

Turizm xidməti və məhsullarının xarici və daxili turistlərə satışından, turizm müəssisələri üçün turizm məhsulları və avadanlığının ixracından daxil olmalar

Hər bir turistin xarici ölkə ərazisinə daxil olma və orada qalma qaydaları haqqında, hər hansı bir konkret ölkədə turizm səyahəti zamanı davranış qaydalarına, o cümlədən yerli adət və ənənələrə, mədəni irsə və ətraf mühitə hörmətlə yanaşması

Dövlət və turizm xidməti istehlakçıların (turistlərin) hüquq və qanuni maraqlarının təmin edilməsində, turizm xidmətlərinin səviyyəsinin yüksəldilməsi

- Turizm xidmətinə, təhlükəsizliyin təmin etməsinə, əhalinin həyat və sağlamlığının qorunmasına, ətraf mühitin mühavizəsinə, göstərilən xidmətin kompleks və müasirlik xüsusiyyətlərinə olan ümumi tələbləri

Müəssisə, təşkilat və sahibkarların vahid əmtəə bazarında fəaliyyətinə, həmçinin beynəlxalq iqtisadi, elmi-texniki əməkdaşlıq və beynəlxalq ticarətdə iştirakına şərait yaradılması; istehlakçıların laqeyd istehsalçılardan mühafizəsi; məhsulun ətraf mühit, həyat və sağlamlıq üçün təhlükəsizliyinə nəzarət; məhsulun keyfiyyət göstəricilərinin təsdiq edilməsi

583 Lisenziyanın tələb və şərtlərinə daxildir

Turizm xidməti və məhsullarının xarici və daxili turistlərə satışından, turizm müəssisələri üçün turizm məhsulları və avadanlığının ixracından daxil olmalar, xarici turistlərin getdikləri ölkələrdə daxili və beynəlxalq nəqliyyat xərcləri, turizm sənayesində xarici investisiya qoyuluşu

Müəssisə, təşkilat və sahibkarların vahid əmtəə bazarında fəaliyyətinə, həmçinin beynəlxalq iqtisadi, elmi-texniki əməkdaşlıq və beynəlxalq ticarətdə iştirakına şərait yaradılması; istehlakçıların laqeyd istehsalçılardan mühafizəsi; məhsulun ətraf mühit, həyat və sağlamlıq üçün təhlükəsizliyinə nəzarət; məhsulun keyfiyyət göstəricilərinin təsdiq edilməsi

Turizm xidmətinə, təhlükəsizliyin təmin etməsinə, əhalinin həyat və sağlamlığının qorunmasına, ətraf mühitin mühavizəsinə, göstərilən xidmətin kompleks və müasirlik xüsusiyyətlərinə olan ümumi tələbləri

- Hər bir turistin xarici ölkə ərazisinə daxil olma və orada qalma qaydaları haqqında, hər hansı bir konkret ölkədə turizm səyahəti zamanı davranış qaydalarına, o cümlədən yerli adət və ənənələrə, mədəni irsə və ətraf mühitə hörmətlə yanaşması

Dövlət və turizm xidməti istehlakçıların (turistlərin) hüquq və qanuni maraqlarının təmin edilməsində, turizm xidmətlərinin səviyyəsinin yüksəldilməsi və onun beynəlxalq tələblərə müvafiq formada təşkilindən ibarət olmaqla, lisenziya verilməsi, sənədlərin rəsmiləşdirilməsi

584 Lisenziyalaşdıran orqanların səlahiyyətlərinə aiddir

Müəssisə, təşkilat və sahibkarların vahid əmtəə bazarında fəaliyyətinə, həmçinin beynəlxalq iqtisadi, elmi-texniki əməkdaşlıq

Turizm xidməti və məhsullarının xarici və daxili turistlərə satışından, turizm müəssisələri üçün turizm məhsulları və avadanlığının ixracından daxil olmalar, xarici turistlərin getdikləri ölkələrdə daxili və beynəlxalq nəqliyyat xərcləri, turizm sənayesində xarici investisiya qoyuluşu, turizmin inkişafı istiqamətində digər ölkələr tərəfindən verilən kreditlərdən daxil olmalar

Dövlət və turizm xidməti istehlakçıların (turistlərin) hüquq və qanuni maraqlarının təmin edilməsində, turizm xidmətlərinin səviyyəsinin yüksəldilməsi və onun beynəlxalq tələblərə müvafiq formada təşkilindən ibarət olmaqla, lisenziya verilməsi, sənədlərin rəsmiləşdirilməsi

- Lisenziyanın verilməsi; lisenziyanın mövcudluğunu təsdiq edən sənədlərin rəsmiləşdirilməsi; lisenziyanın fəaliyyətinin dayandırılması, ləğv edilməsi və bərpa edilməsi; lisenziya alanların lisenziyanın tələb və şərtlərinə uyğun fəaliyyət göstərmələrinə nəzarət edilməsi

Turizm xidmətinə, təhlükəsizliyin təmin etməsinə, əhalinin həyat və sağlamlığının qorunmasına, ətraf mühitin mühavizəsinə, göstərilən xidmətin kompleks və müasirlik xüsusiyyətlərinə olan ümumi tələbləri

585 Turizmdə səmərəlilik əmsalı necə müəyyənləşdirilir

Turizm fəaliyyətinin ölçü meyarları

Xalis mənfəətin xərclərə olan nisbəti

Turizm məhsulunun dəyər ifadəsi

- Əlavə xərclərin əlavə gəlirlərə olan nisbəti ilə
Mənfəət normasının orta iqtisadi norması

586 Lisenziyalaşmanın məqsədlərinə aiddir

Lisenziyanın verilməsi; lisenziyanın mövcudluğunu təsdiq edən sənədlərin rəsmiləşdirilməsi; lisenziyanın fəaliyyətinin dayandırılması, ləğv edilməsi və bərpa edilməsi; lisenziya alanların lisenziyanın tələb və şərtlərinə uyğun fəaliyyət göstərmələrinə nəzarət edilməsi

Turizm mərkəzlərində tələbat VƏ texnogen fəlakətlərlə mübarizə və turistlər üçün riskin qarşısını almaq, epidemioloji, bakterioloji və digər təbii risklərin qarşısının alınması və müvafiq formallıqlara riayət edilməsi Azərbaycan Respublikasının hüdudlarından kənarında turizm nümayəndəliyi Azərbaycan Respublikasının turizm sahəsində müvafiq icra hakimiyyəti orqanı dünya bazarında turizm məhsulunun hərəkətə gətirilməsi, yayılması

- Dövlət və turizm xidməti istehlakçıların (turistlərin) hüquq və qanuni maraqlarının təmin edilməsində, turizm xidmətlərinin səviyyəsinin yüksəldilməsi və onun beynəlxalq tələblərə müvafiq formada təşkilindən ibarət olmaqla, lisenziya verilməsi, sənədlərin rəsmiləşdirilməsi, lisenziyanın mövcud olmasının təsdiq edilməsi
Turizm xidməti və məhsullarının xarici və daxili turistlərə satışından, turizm müəssisələri üçün turizm məhsulları və avadanlığının ixracından daxil olmalar, xarici turistlərin getdikləri ölkələrdə daxili və beynəlxalq nəqliyyat xərcləri

587 Mehmanxanların müəyyən kateqoriyaya aid olunması üçün standartlarda minimal tələblər müəyyən edilmişdir

«Turist-ekskursiya xidməti sferasında standartlaşma. Əsas müddəalar», milli standartlar 50646-90 «Əhaliyə xidmət. Terminlər və anlayışlar», milli standartlar 50644-94 «Turist - ekskursiya xidməti. Turist və ekskursiyaçıların təhlükəsizlik tədbirlərinin təmin edilməsi», milli standartlar 50690-2000 «Turist xidmətləri. Ümumi tələblər», milli standartlar 50681-94 «Turist-ekskursiya xidməti. Turist xidmətlərinin layihələndirilməsi» Hər bir turist müəssisəsində əvvəlcədən işlənilib hazırlanmış və təsdiq olunmuş «fövqəladə vəziyyət zamanı personalın tədbirlər planı» birgə xilasetmə işlərində iştirakı daxil etməklə olmalıdır

Turizm layihəsinin miqyası üzrə, layihənin məqsədli istiqamətlənməsi üzrə, turizm müəssisəsinin həyat dövrünün müxtəlif mərhələlərində həyata keçirilən investisiya dövrünün xarakteri və tərkibi üzrə, dövlət müdaxiləsinin dərəcəsi üzrə, pul vəsaitləri istifadəsinin iqtisadi effektivlik səviyyəsi üzrə

- İstənilən kateqoriyalı mehmanxananın yol işarələri ilə təchiz edilmiş rahat magistrala çıxış yolları, abadlaşdırılmış ətraf ərazisi, avtomatınlar üçün dayanacaq meydançası, dərəcəsi və müəssisənin adı qeyd olunmuş lövhəsi olmalıdır, mehmanxananın memarlıq-planlaşdırma həlli və inşa elementləri, istifadə olunan maddi texniki avadanlıq tikinti normalarına və qaydalarına uyğun olmalıdır

Turizm xidməti və məhsullarının xarici və daxili turistlərə satışından, turizm müəssisələri üçün turizm məhsulları və avadanlığının ixracından daxil olmaları, xarici turistlərin getdikləri ölkələrdə daxili və beynəlxalq nəqliyyat xərcləri, turizm sənayesində xarici investisiya qoyuluşu, turizmin inkişafı istiqamətində digər ölkələr tərəfindən verilən kreditlərdən daxil olmaları

588 Xidmət standartı hansı göstəricilər əsasında müəyyən olunur

Dövlətin müəyyən etdiyi normativdir və bütün müəssisələrə şamil edilir.

Dövlət tərəfindən müəyyən edilmiş standartdır ki, bu da yalnız dövlət müəssisələrinə aiddir

Xidmətin kəmiyyət göstəricisi.

- Müştərilərə xidmət üçün zəruri olan qaydalar kompleksidir ki, bu da bütün istehsal əməliyyatlarında təyin olunmuş keyfiyyət səviyyəsinə zəmanət verir.

Müəssisənin daxili normatividir.

589 Turizm məhsulunun sertifikatlaşdırılmasına aiddir

Turizmin sağlamlıq funksiyalarının formalaşdırılması

- Turistlərin hüquq və maraqlarının qorunması üçün dövlət tərəfindən tənzimlənən vasitədir
- Beynəlxalq turizm təşkilatlarının xüsusi funksiyaları və kompetensiyası
- Turizmdə sahələrarası və regionlararası fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi
- Turizm məhsullarının hərəkətə gətirilməsi, mürəkkəblilik və çoxlu sayda idarə səviyyələrinin olmasıdır

590 Turizm təşkilatının vəzifələrinə aiddir

Yerli hakimiyyətin reklam-informasiya sahəsində fəallığı, yerli və hakimiyyət səviyyəsində azad adminstrativ və vergi siyasəti, xüsusi investisiya təşəbbüsünün həvəsləndirilməsi

İşçi heyətinin seçilməsi xidmətləri, firmaların ictimaiyyətlə əlaqələrini təmin edən və istehsalatda normal sosial-psixoloji iqlim yaradan xidmətlər

Sağlamlığı bərpa etmək, dünya görüşünü genişləndirmək və istirahət-əyləncə vəzifələrini yerinə yetirmək

- Öldə etdiyi lisenziya əsasında turistlərə xidmət göstərməklə turizm təşkilatının müəyyən funksiyaları, turizm təşkilatının elan etdiyi məlumatlara əsasən, turist xidmətlərinin tam şəkildə göstərilməsinin təmin edilməsi
- Firmaların ictimaiyyətlə əlaqələrini təmin edən və istehsalatda normal sosial-psixoloji iqlim yaradan xidmətləri

591 Turizm təcrübəsində daha çox istifadə edilən normativ sənədlərə (standartlara) aşağıdakılar daxildir

«Reklam məqsədli ekskursiyaların həyata keçirilməsi», milli standartlar 5068 «Turizm müəssisələrinin işinin əlaqələndirilməsi», milli standartlar 50644-94 «Turist - ekskursiya xidməti. Turist və ekskursiyaçıların təhlükəsizlik tədbirlərinin təmin edilməsi»,

- «Turist-ekskursiya xidməti sferasında standartlaşma. Əsas müddəalar», milli standartlar 50646-90 «Əhaliyə xidmət. Terminlər və anlayışlar», milli standartlar 50644-94 «Turist - ekskursiya xidməti. Turist və ekskursiyaçıların təhlükəsizlik tədbirlərinin təmin edilməsi», milli standartlar 50690-2000 «Turist xidmətləri. Ümumi tələblər», milli standartlar 50681-94 «Turist-ekskursiya xidməti. Turist xidmətlərinin layihələndirilməsi» «Ekskursiya-kütləvi gəzintilər milli standartlar» 50646-90 «Əhaliyə xidmət. Terminlər və anlayışlar», milli standartlar 50644-94 «Turist - ekskursiya xidməti. Turist və ekskursiyaçıların təhlükəsizlik tədbirlərinin təmin edilməsi», milli standartlar 50690-2000 «Turist xidmətləri. Ümumi tələblər», milli standartlar 50681-94

«Turist-ekskursiya xidməti sferasında standartlaşma. Əsas müddəalar», milli standartlar 50646-90 «Əhaliyə xidmət. Terminlər və anlayışlar», milli standartlar 50646-9 «Bronlaşdırma sistemi və inzibati xidmətlər» «Turist-ekskursiya xidməti sferasında standartlaşma. Əsas müddəalar», milli standartlar 50646-90 «Əhaliyə xidmət. Terminlər və anlayışlar», milli standartlar 50646-9 «Bronlaşdırma sistemi və inzibati xidmətlər»
 Milli standartlar 5068 «Turizm müəssisələrinin işinin əlaqələndirilməsi», milli standartlar 50644-94 «Turist - ekskursiya xidməti. Turist və ekskursiyaçıların təhlükəsizlik tədbirlərinin təmin edilməsi», milli standartlar 50690-2000 «Turist xidmətləri. Ümumi tələblər», milli standartlar 50681-94 «Turist-ekskursiya xidməti. Turist xidmətlərinin layihələndirilməsi»

592 Turist xidmətlərinin sertifikatlaşdırılması aşağıdakı məqsədləri həyata keçirilir

- Müəssisə, təşkilat və sahibkarların vahid əmtəə bazarında fəaliyyətinə, həmçinin beynəlxalq iqtisadi, elmi-texniki əməkdaşlıq və beynəlxalq ticarətdə iştirakına şərait yaradılması
 Həyat şəraiti üçün normal şəraitin yaradılması, elmi-texniki inqilab, yaradıcı əməyin inkişaf etdirilməsi, ictimai münasibətlərin humanistləşdirilməsi prinsiplərindən
 Sosial risqin işgötürənlər, muzzla işləyənlər və məcburi sosial sığortaya cəlb edilməli məsul şəxslər və onların bölüşdürülməsindən
 Mülkiyyətdən, sahibkarlıq fəaliyyətindən, vergilər və gömrük rüsumları hesabına əldə olunan gəlir mənbələri hesabına inkişaf istiqamətinin müəyyən olunmasından
 İnfilyasiyanın gözlənilən səviyyəsindən, təklif «şokundan», işsizliyin təbii və cari səviyyəsi arasındakı fərqdən

593 Turist-ekskursiya xidmətləri sferasında aşağıdakı standart kateqoriyalarından istifadə edilir

Maddi və mənəvi standartlar

- Dövlətlərarası standartlar, milli standartlar, müəssisədaxili standartlar
 Real və normativ standartlar
 Qeyri-iqtisadi və iqtisadi standartlar
 Fiziki, sosial və intellektual standartlar

594 Milli standartlaşma bir neçə səviyyələrdə həyata keçirilir: dövlət, sahələr, iqtisadiyyatın bu və yadigar sektoru səviyyəsində, təşkilat, müəssisə, birliklər səviyyəsi. Bunlarla əlaqədar olaraq standartlaşmanın aşağıdakı normativ sənədləri də mövcuddur

- Dövlət standartı, müxtəlif sahələrin standartı, ictimai birliklərin standartları, firma və təşkilati birliklərin standartları
 Əmək haqqı, dividend, pensiya və yardım, təqaüdlər, maliyyə sistemindən daxil olan gəlirlər, işləyənlərin işverənlərdən gəlirləri və s.
 Minimum əmək haqqı, minimum pensiya və fərdi sahibkarlıq
 Maddi rifahın bölgüsünün strukturu və mütənasiblikləri
 Xidmət haqqları, məcburi ödənişlər, vergilər və müxtəlif sahələrin standartı, ictimai birliklərin standartları, firma və təşkilati birliklərin standartları

595 Standartlaşmanın həyata keçirildiyi səviyyələrdən asılı olaraq aşağıdakı növləri vardır

- İqtisadi sistemin səmərəliliyi, regional xüsusiyyətlər, təşkilatı-iqtisadi idarəetmə
- Beynəlxalq standartlaşma, regional standartlaşma, milli standartlaşma
 İqtisadiyyatın qeyri-kommersiya sektorunun fəaliyyəti hesabına
 İnsanın fərdi xarakteristikaları və keyfiyyətləri, iqtisadi sistemin səmərəliliyi, sahə, müəssisə, regional xüsusiyyətlər, mülkiyyət formaları və s.
 Sosial-iqtisadi idarəetmə meyarlarına əsasən

596 Turizm firmalarında səriştəlik və nəzarət hansı nöqtəyi-nəzərdən qiymətləndirilə bilər

- Kanal üzrə tərəfdaşların həyata keçirdiyi əsas rəqib strategiyaları arasında qarşılıqlı uyğunluq, kanal iştirakçılarının marketinqin işlənilib hazırlanmış strategiyasını birgə həyata keçirmək bacarıqları
 İstehlakçı tələbinin araşdırılması üzrə bazarın marketinq tədqiqi
 Kütləvi informasiya vasitələri, çap reklam nəşrləri, kino və video reklam, küçə reklamı, suvenirlər, sərgilər, birjalar, yarmarkalar
 Xidmətlər paketi rekvizitləri, turist yollayışlarının qiymətləri
 Xidmət, satış, reklam, marketinq, tələbin öyrənilməsi

597 Turizm fəaliyyəti sahəsində standartlaşdırmaya aiddir

Marketinq tədqiqatları, biznes planların əsaslandırılması, turizm məhsullarının turist tələbatına uyğunluq parametrlərinin müəyyənəndirilməsi

- Turizm müəssisələrinin və turizm müəssisələrinin təsnifatı, turizm məhsullarının təhlükəsizliyinin və keyfiyyətinin təmin edilməsi, turizm məhsullarının turist tələbatına uyğunluq parametrlərinin müəyyənəndirilməsi

Mehmanxanaların xidmət standartlarına uyğunluğunun təyin olunması, turizm məhsullarının təhlükəsizliyinin və keyfiyyətinin təmin edilməsi, turizm məhsullarının turist tələbatına uyğunluq parametrlərinin müəyyənəndirilməsi

Heyətdən istifadə olunmanın səmərəliliyinin artırılması, müxtəlif səviyyələrdə qəbul olunmuş qərarların səlahiyyətlərinin artırılması

Dövlət miqyasında turizm firmalarının istehsal-xidmət və region əhalisinin turist xidmətlərinin təşkilində mənfəətin əldə olunmasını bildirir

598 Turizm sferasında standartlaşmanın əsas vəzifələri aşağıdakılardan ibarətdir

- Turistlərə göstərilən xidmətin keyfiyyət göstəricilərinin nomenklaturasının və onlara nəzarət metodlarının yaradılması, turizm xidməti göstərilməsinin texnoloji və nümunəvi proseslərinə olan mütərəqqi tələblərin yaradılması, xidmətin təhlükəsizliyini, əhalinin sağlamlığının mühafizəsi
Koordinasiya, planlaşdırma, tənzimlənmə, milli turist məhsulunun marketinqi, stimullaşdırma, sosial turizm, maraqların müdafiəsi
Mütəxəssislərə olan tələbatın müəyyən edilməsi, turizm ixtisaslarının və müvafiq təlim ixtisaslarının müəyyən edilməsi, bu sahədə təlim proqramlarının və metodoloji vəsaitlərin hazırlanması, ixtisaslaşdırılmış tədris müəssisələri şəbəkəsinin yaradılmasına və müəllim kadrların hazırlanmasına kömək göstərilməsi
İstirahət edənlərə əylənmək imkanının verilməsi, fərqli yorğunluq hissindən azad olunması
Beynəlxalq standartlaşma, regional standartlaşma, milli standartlaşma

599 Azərbaycan Respublikasının turizm haqqında qanunvericiliyinin 13-cü maddəsi hansı prinsiplərə əsaslanır

- Turistlərin getdiyi, müvəqqəti olacaq ölkənin (yerin) qanunvericiliyi ilə həmin ölkədə müvəqqəti olan şəxslərə göstərilən yardım üçün xərcin ödənilməsinə zəmanət verilməsi tələbi müəyyən edilmişdirsə, turoperator (turagent) belə zəmanətləri verməlidir. Turistlərin qəflətən xəstələnməkdən və bədbəxt hadisələrdən sığortalanması belə zəmanətlərin əsas formasıdır
Turistlərin qəflətən xəstələnməkdən və bədbəxt hadisələrdən sığortalanması belə zəmanətlərin əsas formasıdır. Sığorta şəhadətnaməsindən turistlərin getdiyi, müvəqqəti olacağı ölkədə (yerdə) sığorta hadisəsi olduqda, onlara tibbi yardım xərclərinin və bu hadisə ilə bağlı digər xərclərin ödənilməsi nəzərdə tutulmalıdır
Turizm müəssisələrinin və turizm müəssisələrinin təsnifatı, turizm məhsullarının təhlükəsizliyinin və keyfiyyətinin təmin edilməsi, turizm məhsullarının turist tələbatına uyğunluq parametrlərinin müəyyənəndirilməsi
Turizmin inkişafına dair dövlət proqramı işləyib hazırlamaq; turizm sahəsində dövlət siyasətinin əsaslarını müəyyənəndirmək; turizmin normativ bazasını işləyib hazırlamaq
Nəzərdə tutulan proqrama müvafiq getdiyi ölkəyə daxil olma; orada qalma qaydaları, yerli əhalinin adətləri, dini mərasimlər, müqəddəs yerlər, xüsusi mühafizədə olan təbiət, tarix, mədəniyyət abidələri və digər turizm obyektləri, ətraf mühitin vəziyyəti, barədə zəruri və dürüst informasiya almaq

600 Azərbaycan Respublikasının turizm haqqında qanunvericiliyinin 14-cü maddəsi hansı prinsiplərə əsaslanır

- Turistlərin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üzrə ixtisaslaşdırılmış xidmətlər Azərbaycan Respublikası ərazisində bədbəxt hadisələrə uğramış turistlərə axtarış-xilasetmə xidməti lazımı yardım göstərir və onların təhlükəsizliyini təmin edir. Axtarış-xilasetmə xidməti yerli icra hakimiyyəti, səhiyyə, rabitə, daxili icra orqanları, meşə təsərrüfatı, hidrometeorologiya, mülki aviasiya və s. xidməti idarələri ilə müvafiq qaydada qarşılıqlı əlaqə şəraitində fəaliyyət göstərir
Turizm mərkəzlərində tələbat VƏ texnogen fəlakətlərlə mübarizə və turistlər üçün riskin qarşısını almaq, epidemioloji, bakterioloji və digər təbii risklərin qarşısının alınması və müvafiq formallıqlara riayət edilməsi
Turizmin inkişafına dair dövlət proqramı işləyib hazırlamaq; turizm sahəsində dövlət siyasətinin əsaslarını müəyyənəndirmək; turizmin normativ bazasını işləyib hazırlamaq; turizmdə sahələr arası və regionlar arası fəaliyyəti əlaqələndirmək; xaricdə əhəmiyyətli turizm ölkə kimi tanımaq məqsədi ilə informasiya şəbəkəsi yaratmaq
Turistlərin getdiyi, müvəqqəti olacaq ölkənin (yerin) qanunvericiliyi ilə həmin ölkədə müvəqqəti olan şəxslərə göstərilən yardım üçün xərcin ödənilməsinə zəmanət verilməsi tələbi müəyyən edilmişdirsə, turoperator (turagent) belə zəmanətləri verməlidir

Nəzərdə tutulan proqrama müvafiq getdiyi ölkəyə daxil olma; orada qalma qaydaları, yerli əhalinin adətləri, dini mərasimlər, müqəddəs yerlər, xüsusi mühafizədə olan təbiət, tarix, mədəniyyət abidələri və digər turizm obyektləri, ətraf mühitin vəziyyəti, barədə zəruri və dürüst informasiya almaq

601 Turizmdə əmək haqqı sisteminin tənzimlənməsində regionların potensialının qiymətləndirilməsində hansı göstəricilər xüsusi əhəmiyyət kəsb edir

- Regionların iqtisadi dövriyyəyə cəlb edilməsi, region resurslarının istehsal və xidmət sferasında dövriyyə səmərəsini və onun emal dərinliyini artırmaq məqsədi ilə mövcud inteqrasiya səmərəsində istifadə etmək, respublikada artan iqtisadi dirçəlişin nəticələrini davamlı etmək üçün üçün yerli resurslar, o cümlədən əmək, əhali təbii və coğrafi üstünlüklər
Turist fəaliyyətinin nəticəsində əldə olunan vəsaitlər və bu məqsədlə dövriyyəyə cəlb olunan resursların təkrar istehsalını təmin etmək
Vaxtın, günlərin təqvim fondu, nominal fondu, faktiki iş günlərinin sayı, iş gününün planlı orta davamiyyəti, iş gününün uzunluğunun ixtisarı ilə bağlı itkilər, iş gününün orta faktiki davamiyyəti, iş vaxtının faydalı fondu
İcra edilən işin və konkret iş yerinin təhlili, işin təsviri, fərdi xüsusiyyətlərin tərtibi
İxtisasartırmanın təşkili və personalın öyrədilməsi; vəzifə irəliləyişinin planlaşdırılması və inkişafı, firmada qarşılıqlı anlaşma ruhunun formalaşdırılması, əmək haqqı və güzəşt strukturunun işlənilib hazırlanması, əmək davranışının əsaslandırılmasının məzmunu və prosesin idarə edilməsi

602 Daha geniş yayılmış beynəlxalq turizm strukturuna daxildir:

- Assosiasiyalar
- Səyahətlər bazarı
- Menecerlər
- Supermarketlər
- Əmək Birjalari

603 Beynəlxalq konfrans və forumlarda qəbul edilmiş vasitələrə daxildir:

- Ümumdünya Turagentliklər Federasiyası
- Beynəlxalq Hava nəqliyyatı Assosiasiyası
- Londonda Ymumdünya səyahətlər bazarı
- Beynəlxalq bəyannamələr, qətnamələr, sazişlər, protokollar, tövsiyələr
- Asiya-Avstraliya Mehmanxana və Restoran Assosiasiyası

604 Beynəlxalq turizm tədbirlərinə hansılar aid deyil?

- Beynəlxalq Turizm Yarmarkası
- Londonda Ymumdünya səyahətlər bazarı
- Səyahətlər və Turizm Moskva Beynəlxalq sərgisi
- Ərəb Mehmanxanalar İttifaqı
- Beynəlxalq Turizm Birjası

605 Dünyada ən mötəbər turizm sərgisi hansıdır?

- Beynəlxalq Hava nəqliyyatı Assosiasiyası
- OPEK
- Ymumdünya Turizm Təşkilatı
- Beynəlxalq Turizm Birjası
- Ərəb Mehmanxanalar İttifaqı

606 1950-1990-cı illər ərzində Ümumdünya Turizm Təşkilatı tərəfin-dən həyata keçirilmiş turizmin inkişafı meylinin təhlilindən çıxış edərək beynəlxalq turizmin inkişafı tarixində əsas istiqamətləri müəyyənləşdirən aşağıdakı səbəbləri fərqləndirmək olar:

Əhalinin artımı dünya turizm potensialını yüksəldir, insanların ömür müddətinin artması və təqaüd yaş həddinin azalması, turizmdə üçüncü yaş qrupuna aid olan insanların çoxalmasına səbəb olur, etnik turist axını
İqtisadi, ticarət, elmi-texniki əlaqələr, turist mübadiləsi üzrə dövlətlərarası və əməkdaşlıq sazişləri
1950-1990-cı illər ərzində turistlərin yaşadığı ölkənin daxili siyasi stabilliyi, turistləri qəbul edən ölkənin daxili siyasi stabilliyi, ölkələr arasında dostluq, mehriban qonşuluq, dinc münasibətlər

- 1950-ci illər – müharibədən sonrakı Avropa və Cənub-Şərqi Asiyanın bərpa dövrü, avto və avianəqliyyatın inkişafı, turizm üzrə dünya miqyasında məlumatlar toplanmasının sistemləşdirilməsinə başlanması dövrü 1950-1990-cı illər ərzində bütün dünya üzrə xarici səyahətlərinə imkan verən, sosial azadlıq və hüquqlarının olması, beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması

607 Beynəlxalq turizmin inkişafına hansı amillər səbəb olur?

Nəqliyyat şirkətləri, yerləşmə vasitələri, qidalanma müəssisələri, pərakəndə satış vasitəçiləri, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

Turizm xidmətləri tədarükçüləri, turoperatorlar, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

Turist tələbi qiymət, idxal-ixrac və rəqabət elementləri

- Siyasi, iqtisadi, texniki, mədəni və sosial amillər (həm daxili, həm də xarici)
Təbiət, sosial-iqtisadi, turizm sənayesinin maddi bazası, istirahət yerlərinin infrastrukturunu, turizm təklifi

608 Beynəlxalq turizmdə dempinq nəyi ifadə edir?

İqtisadi, ticarət, elmi-texniki əlaqələr, turist mübadiləsi üzrə dövlətlərarası və əməkdaşlıq sazişləri

İnsanın və ya cəmiyyətin müəyyən istehsalat və məişət məsələlərinin həlli üçün sərf olunmuş qüvvəsinin bərpasına istiqamətlənmiş funksiyasını

Şəraitin və fəaliyyət növünün tam dəyişməsi yolu ilə fərdin yorğunluq hissindən azad olması, əyləncə funksiyası, intellektual funksiyası

- Xarici turistlər üçün malların və xidmətlərin qiymətlərini aşağı salmağı
Turistlərin yaşadığı ölkənin daxili siyasi stabilliyi, turistləri qəbul edən ölkənin daxili siyasi stabilliyi, ölkələr arasında dostluq, mehriban qonşuluq

609 Turizm biznesi və sahibkarlığı sahəsində ixtisaslaşmış təşkilatlara daxildir:

KET, ETAG, AITEC, ADCETE, PATA, EATA, FATA, TİAA, KOTAL, KTO, UAT, PATO, ATA

ATƏT-in Minsk qrupu, Beynəlxalq Tur operatorlar Federasiyası (IFTO), Ümumdünya Turagentliklər Federasiyası (WTF), Ekskursiya və turizm proqramları təşkilatçılarının Beynəlxalq Assosiasiyası (ISTA); Beynəlxalq Hava nəqliyyatı Assosiasiyası (IATA); Beynəlxalq Dəniz Səmişin Daşımaları Assosiasiyası (IPSA); Beynəlxalq Mehmanxana Assosiasiyası (IHA); Beynəlxalq mehmanxana, restoran və qəhvəxanaları milli Assosiasiyaların İttifaqı

- Beynəlxalq Turoperatorlar Federasiyası (IFTO), Ümumdünya Turagentliklər Federasiyası (WTF), Ekskursiya və turizm proqramları təşkilatçılarının Beynəlxalq Assosiasiyası (ISTA)
Avropa Aviaşirkətlər Assosiasiyası (AEA); Asiya Aviaşirkətlər Assosiasiyası (OAA); Afrika Aviaşirkətlər Assosiasiyası (AFRAA); Asiya-Avstraliya Mehmanxana və Restoran Assosiasiyası (AAHRA); Amerika dövlətlərarası Mehmanxanalar Assosiasiyası (IAHA); Ərəb Mehmanxanalar İttifaqı (UAH); Avropa Motellər Federasiyası (EMF)

610 Sahə xarakterli regional beynəlxalq turizm təşkilatlarına aiddir:

Beynəlxalq Hava nəqliyyatı Assosiasiyası (IATA); Beynəlxalq Dəniz Səmişin Daşımaları Assosiasiyası (IPSA); Beynəlxalq Mehmanxana Assosiasiyası (IHA); Beynəlxalq mehmanxana, restoran və qəhvəxanaları milli Assosiasiyaların İttifaqı.

KET, ETAG, AITEC, ADCETE, PATA, EATA, FATA, TİAA, KOTAL, KTO, UAT, PATO, ATA

ATƏT-in Minsk qrupu, Beynəlxalq Tur operatorlar Federasiyası (IFTO), Ümumdünya Turagentliklər Federasiyası (WTF), Ekskursiya və turizm proqramları təşkilatçılarının Beynəlxalq Assosiasiyası (ISTA)

- Avropa Aviaşirkətlər Assosiasiyası (AEA); Asiya Aviaşirkətlər Assosiasiyası (OAA); Afrika Aviaşirkətlər Assosiasiyası (AFRAA); Asiya -Avstraliya Mehmanxana və Restoran Assosiasiyası (AAHRA); Amerika dövlətlərarası Mehmanxanalar Assosiasiyası (IAHA); Ərəb Mehmanxanalar İttifaqı (UAH); Avropa Motellər Federasiyası (EMF)

Beynəlxalq Turoperatorlar Federasiyası (IFTO), Ümumdünya Turagentliklər Federasiyası (WTF), Ekskursiya və turizm proqramları təşkilatçılarının Beynəlxalq Assosiasiyası (ISTA)

611 Ümumi xarakterli regional beynəlxalq turizm təşkilatlarına aiddir:

ATƏT-in Minsk qrupu, Beynəlxalq Tur operatorlar Federasiyası (IFTO), Ümumdünya Turagentliklər Federasiyası (WTF), Ekskursiya və turizm proqramları təşkilatçılarının Beynəlxalq Assosiasiyası (ISTA)

Beynəlxalq Turoperatorlar Federasiyası (IFTO), Ümumdünya Turagentliklər Federasiyası (WTF), Ekskursiya və turizm proqramları təşkilatçılarının Beynəlxalq Assosiasiyası (ISTA)

) Avropa Aviaşirkətlər Assosiasiyası (AEA); Asiya Aviaşirkətlər Assosiasiyası (OAA); Afrika Aviaşirkətlər Assosiasiyası (AFRAA); Asiya -Avstraliya Mehmanxana və Restoran Assosiasiyası (AAHRA); Amerika dövlətlərarası Mehmanxanalar Assosiasiyası (IAHA); Ərəb Mehmanxanalar İttifaqı (UAH); Avropa Motellər Federasiyası (EMF)

- KET, ETAG, AITEC, ADCETE, PATA, EATA, FATA, TİAA, KOTAL, KTO, UAT, PATO, ATA
Beynəlxalq Hava nəqliyyatı Assosiasiyası (IATA); Beynəlxalq Dəniz Sərnəşin Daşımaları Assosiasiyası (IPSA); Beynəlxalq Mehmanxana Assosiasiyası (IHA); Beynəlxalq mehmanxana, restoran və qəhvəxanaları milli Assosiasiyaların İttifaqı.

612 Beynəlxalq Mehmanxana Assosiasiyasının vəzifələrinə daxildir:

Turizm xidməti üzrə mütərəqqi üsulların və standartların hazırlanması, təbii inhisarçılığa şərait yaratmaq
Xarici turistlər üçün malların və xidmətlərin qiymətlərini aşağı salmaq məqsədi

- Öz sahəsinin maraqlarını beynəlxalq səviyyədə təmsil və müdafiə etmək, onun inkişaf yollarını müəyyənləşdirmək
Mehmanxana müəssisələrinin geniş əməkdaşlığı üçün şərait yaratmaq; humanitar resurslar, texnologiya və avtomatlaşdırma, ətraf mühitin qorunması
Yerli məhsul və xidmətlərin, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi, turizm məhsullarının idxalı zamanı ölkədən valyuta axınları, ekoloji və sosial problemlərin meydana çıxması

613 .Sahə xarakterli dünya beynəlxalq turizm təşkilatlarının məqsəd və vəzifələri bunlardır:

Turizm xidməti üzrə mütərəqqi üsulların və standartların hazırlanması, təbii inhisarçılığa şərait yaratmaq
turistlər üçün malların və xidmətlərin qiymətlərini aşağı salmaq məqsədi

- Mehmanxana müəssisələrinin geniş əməkdaşlığı üçün şərait yaratmaq; humanitar resurslar, texnologiya və avtomatlaşdırma
Öz sahəsinin maraqlarını beynəlxalq səviyyədə təmsil və müdafiə etmək, onun inkişaf yollarını müəyyənləşdirmək; müəyyən sahənin təşkilat və şirkətlərinin əməkdaşlığı; beynəlxalq hava nəqliyyatını qaydaya salmaq
Yerli məhsul və xidmətlərin, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi, turizm məhsullarının idxalı zamanı ölkədən valyuta axınları

614 Sahə xarakterli dünya beynəlxalq turizm təşkilatlarına aiddir:

Beynəlxalq Turoperatorlar Federasiyası (IFTO), Ümumdünya Turagentliklər Federasiyası (WTF), Ekskursiya və turizm proqramları təşkilatçılarının Beynəlxalq Assosiasiyası (ISTA)

- KET, ETAG, AITEC, ADCETE, PATA, EATA, FATA, TİAA, KOTAL, KTO, UAT, PATO, ATA
ATƏT-in Minsk qrupu, Beynəlxalq Tur operatorlar Federasiyası (IFTO), Ümumdünya Turagentliklər Federasiyası (WTF), Ekskursiya və turizm proqramları təşkilatçılarının Beynəlxalq Assosiasiyası (ISTA)
Beynəlxalq Hava nəqliyyatı Assosiasiyası (IATA); Beynəlxalq Dəniz Sərnəşin Daşımaları Assosiasiyası (IPSA); Beynəlxalq Mehmanxana Assosiasiyası (IHA); Beynəlxalq mehmanxana, restoran və qəhvəxanaları milli Assosiasiyaların İttifaqı.
Avropa Aviaşirkətlər Assosiasiyası (AEA); Asiya Aviaşirkətlər Assosiasiyası (OAA); Afrika Aviaşirkətlər Assosiasiyası (AFRAA); Asiya -Avstraliya Mehmanxana və Restoran Assosiasiyası (AAHRA); Amerika dövlətlərarası Mehmanxanalar Assosiasiyası (IAHA); Ərəb Mehmanxanalar İttifaqı (UAH); Avropa Motellər Federasiyası (EMF)

615 ÜTT-nin Nizamnamənin 3-cü maddəsində əsas məqsədlərə daxildir:

Turizm xidməti üzrə mütərəqqi üsulların və standartların hazırlanması, təbii inhisarçılığa şərait yaratmaq
Xarici turistlər üçün malların və xidmətlərin qiymətlərini aşağı salmaq məqsədi

- Mehmanxana müəssisələrinin geniş əməkdaşlığı üçün şərait yaratmaq; humanitar resurslar, texnologiya və avtomatlaşdırma
İqtisadi inkişaf, beynəlxalq qarşılıqlı anlaşmaya, əmin-amanlıq, tərəqqi, irqi, cinsi, dil və din fərqi qoymadan bütün insanlar üçün insan hüquqları və əsas azadlıqlarına ümumi hörmət və riayət edilməsinə töhfələr vermək üçün turizmin inkişafına yardım etmək.
Yerli məhsul və xidmətlərin, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi, turizm məhsullarının idxalı zamanı ölkədən valyuta axınları, ekoloji və sosial problemlərin meydana çıxması

616 Azərbaycan Respublikası nə vaxt ÜTT-nin tam hüquqi üzvlüyünə qəbul edilmişdir?

2003-cü ilin oktyabr ayında ÜTT-nin Baş Assambleyasının XV sessiyasının qərarı ilə
2001-ci ilin oktyabr ayında ÜTT-nin Baş Assambleyasının XII sessiyasının qərarı ilə
2010-ci ilin sentyabr ayında ÜTT-nin Baş Assambleyasının X sessiyasının qərarı ilə

- 2001-ci ilin sentyabr ayında ÜTT-nin Baş Assambleyasının XIV sessiyasının qərarı ilə 2007-ci ilin sentyabr ayında ÜTT-nin Baş Assambleyasının XIII sessiyasının qərarı ilə

617 ÜTT-nin neçə həqiqi, assosiasiya edilmiş və qoşulmuş üzvləri vardır?

- 173 həqiqi, 6 assosiasiya edilmiş və 250 qoşulmuş üzvü
- 43 həqiqi, 236 assosiasiya edilmiş və 50 qoşulmuş üzvü
- 143 həqiqi, 96 assosiasiya edilmiş və 550-dən yuxarı qoşulmuş üzvü
- 143 həqiqi, 6 assosiasiya edilmiş və 350-dən yuxarı qoşulmuş üzvü
- 143 həqiqi, 36 assosiasiya edilmiş və 50 qoşulmuş üzvü

618 Ümumdünya Turizm Təşkilatının Birinci Baş Assambleyası nə vaxt, harada keçirilmişdir və ilk baş katibi kim seçilmişdir?

- 1995-ci ildə Ankara şəhərində Tansu Çillər Baş Katib seçildi
- 1990-cı ildə Moskva şəhərində Mixail Qorbaçov Baş Katib seçildi
- 1995-ci ildə Moskva şəhərində Boris Yeltsin Baş Katib seçildi
- 1975-ci ildə Madrid şəhərində Robert Lonati Baş Katib seçildi
- 1975-ci ildə Madrid şəhərində Alberto Kamevali Baş Katib seçildi

619 ÜTT-nin Nizamnaməsi nə vaxt qəbul edilmişdir?

- 2010-ci il sentyabr ayının 7-də
- 1990-ci il sentyabr ayının 27-də
- 1980-ci il sentyabr ayının 27-də
- 1970-ci il sentyabr ayının 27-də
- 2011-ci il sentyabr ayının 27-də

620 Ümumi xarakterli beynəlxalq turizm təşkilatlarına aiddir:

- Ümumdünya Turizm Təşkilatı, Ümumdünya Səyahətlər və Turizm Şurası, Dünya Turizminin Beynəlxalq Assosiasiyası, Beynəlxalq Turizm İttifaqı, EKOSOS, UNESCO, IBRD
KET, ETAG, AITEC, ADCETE, PATA, EATA, FATA, TİAA, KOTAL, KTO, UAT, PATO, ATA
) EKOSOS, UNESCO, IBRD, WHO, IMF, ICAO, ISO, WMO, FAO, WTO
- Ümumdünya Turizm Təşkilatı, Ümumdünya Səyahətlər və Turizm Şurası, Dünya Turizminin Beynəlxalq Assosiasiyası, Beynəlxalq Turizm İttifaqı, Beynəlxalq Turizm Alyansı, Asudə vaxt və istirahət məsələləri üzrə ümumdünya assosiyası
Beynəlxalq Turizm İttifaqı, Beynəlxalq Turizm Alyansı, Asudə vaxt və istirahət məsələləri üzrə ümumdünya assosiyası, EKOSOS, UNESCO, IBRD

621 Birləşmiş Millətlər Təşkilatının ixtisaslaşmış təsisatlarına daxildir:

- EKOSOS, UNESCO, IBRD, WHO, IMF, ICAO, ISO, WMO, FAO, WTO
UNESCO, RD, WHO, IMF, ICAODN, ISO, WMONEK, EKOSOS
UNESCO, RD, WHO, IMF, ICAODN, ISO, WMONEK
EKOSOS, UNESCO, IBRD, WHO, IMF, ICAO, ISO, WMO, WMONEK
EKOSOS, UNESCO, IBRD, WHO, IMF, ICAO, ISO, WMO, FAO, WTO, WMONEK, ICAODN

622 Beynəlxalq turizmdə mülkiyyətin istifadəsi göstəricilərinə daxildir

- Ümumi gəlirlər və xərclər üzrə, tələbat üzrə, əmək haqqı sferasında, marketing fəaliyyətindəki, turistlərlə turagentliklər arasında, turməhsul və xidmətlərin satış həcmi üzrə kənarlaşmalar
- Ərazinin alınması, ərazinin icarəsi, mülkiyyətə malik olmaq, torpaq sahəsinin müəyyənləşdirilməsi
Firma həcminin genişlənməsi və onun fəaliyyətinin mürəkkəbləşməsi, xarici mühitin dəyişkənliyi, işçilərə rəhbərliyin yeni üsulları, iqtisadiyyatın təşkilində mərkəzdənqaçma qüvvələrinin güclənməsi
Sistemin ünsürləri arasındakı qarşılıqlı əlaqə və nisbət, onlar arasındakı subordinasiyalı əlaqə
Turizm məhsulu və xidmətlərin indeksi üzrə qısamüddətli real faiz stavkası

623 Beynəlxalq turizmdə işçi yerlərinə olan tələbatın islahatı üçün hansı amillər nəzərə alınır

Ümumi gəlirlər və xərclər üzrə, tələbat üzrə, əmək haqqı sferasında, marketing fəaliyyətindəki, turistlərlə turagentliklər arasında, turməhsul və xidmətlərin satış həcmi üzrə kənarlaşmalar

- İslahatların menecmenti, avadanlıqlar və cihazların təyinatı üzrə düzgün müəyyənləşdirilməsi, material-texniki təminat, layihələrin idarə olunması
- Kontrakt üzrə vəd olunmuş ödəmələrin müəyyənləşdirilməsi, maliyyə alətlərinin qiymətləndirilən kredit keyfiyyətinin müəyyənləşdirilməsi
- di artım, regionlaşma, texnoloji proseslər, məntiqi zəncirə uyğunluq
- Ərazinin alınması, ərazinin icarəsi, mülkiyyətə malik olmaq, torpaq sahəsinin müəyyənləşdirilməsi

624 Beynəlxalq turizmde ümumi inzibati xidmətlərinə daxildir

İş vaxtı fondu, şablon tabellər, portfel layihələr, layihə üzrə görüləcək işin smetası, əməkdaşların layihə üzrə fəaliyyəti, əlavə resursların cəlb edilməsi yolu ilə səmərəliliyin əldə edilməsi

- Sistemün ünsürləri arasındakı qarşılıqlı əlaqə və nisbət, onlar arasındakı subardinasialı əlaqə
- ctimai iaşə, operativ nəşr, ekspedisiya, nəqliyyat xidməti, məsuliyyət hüququ, nəqliyyat xərcləri, material-texniki təminat, sağlamlığın sığortalanması, xidmət mərkəzlərinin idarə olunması
- İstiqamətverici planlaşdırma, büdcənin vəziyyətinə cavabdeh olan struktur vahidinin müəyyən edilməsi, əməliyyatların planlaşdırılması, standart xərclərin kalkulyasiyası və s.
- Firma həcmünün genişlənməsi və onun fəaliyyətinin mürəkkəbləşməsi, xarici mühitin dəyişkənliyi, işçilərə rəhbərliyin yeni üsulları, iqtisadiyyatın təşkilində mərkəzdənqaçma qüvvələrinin güclənməsi

625 Beynəlxalq turizmde məsuliyyətin struktur informasiya elementlərinə daxildir

- Ərazinin alınması, ərazinin icarəsi, mülkiyyətə malik olmaq, torpaq sahəsinin müəyyənləşdirilməsi
- İş vaxtı fondu, büdcə, faktlar, qiymət, indeks
- Milli və beynəlxalq iqtisadiyyatda ümumi vəziyyətin dəyişməsi, bazara yeni növ məhsul və xidmətlərin daxil olması, həyatı zəruri olan zövqün dəyişməsi, turizmin dövlət tənzimlənməsi siyasətinin yenilənməsi
- Kontrakt üzrə vəd olunmuş ödəmələrin müəyyənləşdirilməsi, maliyyə alətlərinin qiymətləndirilən kredit keyfiyyətinin müəyyənləşdirilməsi
- Turizm məhsulu və xidmətlərin inndeksi üzrə qısamüddətli real faiz stavkası, turizm xidmətləri bazarında tələbat indeksi müəyyən olunmuş uzunmüddətli gəlir və xərclər balansının təhlili, korporativ risk amilləri

626 Beynəlxalq turizmde resursların planlaşdırılması prosedurlarına daxildir

- Ümumi gəlirlər və xərclər üzrə, tələbat üzrə, əmək haqqı sferasında, marketing fəaliyyətindəki, turistlərlə turagentliklər arasında, turməhsul və xidmətlərin satış həcmi üzrə kənarlaşmalar
- İş vaxtı fondu, şablon tabellər, portfel layihələr, layihə üzrə görüləcək işin smetası, əməkdaşların layihə üzrə fəaliyyəti, əlavə resursların cəlb edilməsi yolu ilə səmərəliliyin əldə edilməsi
- Ərazinin alınması, ərazinin icarəsi, mülkiyyətə malik olmaq, torpaq sahəsinin müəyyənləşdirilməsi
- Ali rəhbərlik, personalın idarə olunması, maliyyə, məntiq, marketing tədqiqatları, texnoloji yenilik, sosial-iqtisadi inkişafın proqnozu, dövlət tənzimlənməsi
- İqtisadi artım, regionlaşma, texnoloji proseslər, məntiqi zəncirə uyğunluq]

627 Beynəlxalq turizmde tipik bölgü kanallarına daxildir

- İqtisadi artım, regionlaşma, texnoloji proseslər, məntiqi zəncirə uyğunluq
- Turizm məhsulu və xidmətlərin inndeksi üzrə qısamüddətli real faiz stavkası
- Turizm məhsulu və xidmət istehsalçıları, tuoperatorlar, turagentliklər, istehlakçılar, dövlət smetası, əməkdaşların layihə üzrə fəaliyyəti, əlavə resursların cəlb edilməsi yolu ilə səmərəliliyin əldə edilməsi
- Kontrakt üzrə vəd olunmuş ödəmələrin müəyyənləşdirilməsi

628 Beynəlxalq turizmde qloballaşma amillərinə daxildir

- Sistemün ünsürləri arasındakı qarşılıqlı əlaqə və nisbət, onlar arasındakı subardinasialı əlaqə
- Ərazinin alınması, ərazinin icarəsi, mülkiyyətə malik olmaq, torpaq sahəsinin müəyyənləşdirilməsi
- Ali rəhbərlik, personalın idarə olunması, maliyyə, məntiq, marketing tədqiqatları, texnoloji yenilik, sosial-iqtisadi inkişafın proqnozu, dövlət tənzimlənməsi
- İqtisadi artım, regionlaşma, texnoloji proseslər, məntiqi zəncirə uyğunluq
- Otelin dəyəri, həyat tsiklinin qiymətləndirilməsi, xidmətlərin inteqrasiyası

629 Beynəlxalq turizmde məntiqi sistemə daxildir

Firma həcmının genişlənməsi və onun fəaliyyətinin mürəkkəbləşməsi, xarici mühitin dəyişkənliyi, işçilərə rəhbərliyin yeni üsulları

İş vaxtı fondu, şablon tabellər, portfel layihələr, layihə üzrə görüləcək işin smetası, əməkdaşların layihə üzrə fəaliyyəti

Ali rəhbərlik, personalın idarə olunması, maliyyə, məntiq, marketinq tədqiqatları, texnoloji yenilik, sosial-iqtisadi inkişafın proqnozu, dövlət tənzimlənməsi

- Proqnoz, ehtiyatların mövcud vəziyyəti, tələbat sifarişlərinin təhlili, məhsul və xidmət istehsalı
Ümumi gəlirlər və xərclər üzrə, tələbat üzrə, əmək haqqı sferasında, marketinq fəaliyyətindəki, turistlərlə turagentliklər arasında, turməhsul və xidmətlərin satış həcmi üzrə kənarlaşmalar

630 Rəqabət şəraitində transmilli oteللərin fəaliyyətinin strateji biznes planına daxildir

Milli və beynəlxalq iqtisadiyyatda ümumi vəziyyətin dəyişilməsi, bazara yeni növ məhsul və xidmətlərin daxil olması, həyatı zəruri olan zövqün dəyişilməsi, turizmin dövlət tənzimlənməsi siyasətinin yenilənməsi

Ərazinin alınması, ərazinin icarəsi, mülkiyyətə malik olmaq, torpaq sahəsinin müəyyənləşdirilməsi

Turizm məhsulu və xidmətlərin indeksi üzrə qısamüddətli real faiz stavkası, turizm xidmətləri bazarında tələbat indeksi müəyyən olunmuş uzunmüddətli gəlir və xərclər balansının təhlili, korporativ risk amilləri

- Ali rəhbərlik, personalın idarə olunması, maliyyə, məntiq, marketinq tədqiqatları, texnoloji yenilik, sosial-iqtisadi inkişafın proqnozu, dövlət tənzimlənməsi
İş vaxtı fondu, şablon tabellər, portfel layihələr, layihə üzrə görüləcək işin smetası, əməkdaşların layihə üzrə fəaliyyəti, əlavə resursların cəlb edilməsi yolu ilə səmərəliliyin əldə edilməsi

631 Beynəlxalq turizmdə müəssisə aktivlərinin bazar qiymətlərinin müəyyənləşdirilməsində hansı amillər nəzərə alınır

Otelin dəyəri, həyat tsiklinin qiymətləndirilməsi, xidmətlərin inteqrasiyası, texniki xidmətin layihələndirilməsi və qiymətləndirilməsi, məsuliyyət, xərclərə nəzarət, səmərəlilik, xidmət

Ərazi bölgüsü, ərazinin reyestri, makro və mikrosəviyyədə ərazinin proqnozlaşdırılması, ərazinin idarə olunması

Ərazinin alınması, ərazinin icarəsi, mülkiyyətə malik olmaq, torpaq sahəsinin müəyyənləşdirilməsi

- Material aktivlər, maliyyə aktivləri
Ali rəhbərlik, personalın idarə olunması, maliyyə, məntiq, marketinq tədqiqatları, texnoloji yenilik, sosial-iqtisadi inkişafın proqnozu, dövlət tənzimlənməsi

632 Beynəlxalq turizmdə ərazi planlaşdırılması zamanı hansı göstəricilərdən istifadə olunur

İstiqamətverici planlaşdırma, büdcənin vəziyyətinə cavabdeh olan struktur vahidinin müəyyən edilməsi, əməliyyatların planlaşdırılması, standart xərclərin kalkulyasiyası və s.

Otelin dəyəri, həyat tsiklinin qiymətləndirilməsi, xidmətlərin inteqrasiyası, texniki xidmətin layihələndirilməsi və qiymətləndirilməsi, məsuliyyət, xərclərə nəzarət, səmərəlilik, xidmət

Kontrakt üzrə vəd olunmuş ödəmələrin müəyyənləşdirilməsi, maliyyə alətlərinin qiymətləndirilən kredit keyfiyyətinin müəyyənləşdirilməsi

- Ərazi bölgüsü, ərazinin reyestri, makro və mikrosəviyyədə ərazinin proqnozlaşdırılması, ərazinin idarə olunması
Ümumi gəlirlər və xərclər üzrə, tələbat üzrə, əmək haqqı sferasında, marketinq fəaliyyətindəki, turistlərlə turagentliklər arasında, turməhsul və xidmətlərin satış həcmi üzrə kənarlaşmalar

633 Beynəlxalq turizmdə infrastrukturaların planlaşdırılması və proqnozlaşdırılması zamanı hansı göstəricilərdən istifadə olunur

Planlaşdırma, təşkil etmə, kadr təminatı, yerləşmə, nəzarət, qiymətləndirmə

İşçi qəbulu, standart və normativlərin müəyyən edilməsi, qrafiklərin tərtibi, informasiya sistemlərindən istifadə, müqavilələrin idarə edilməsi, prosedur və siyasətin reallaşdırılması

Ərazi bölgüsü, ərazinin reyestri, makro və mikrosəviyyədə ərazinin proqnozlaşdırılması, ərazinin idarə olunması

- 5-10 illik plan, 3-5 illik plan, makrosəviyyədə ərazinin qiymətləndirilməsi və proqnozlaşdırılması, maliyyə planlaşdırılması, kapitalın inkişaf planının işlənilib hazırlanması
Ali rəhbərlik, personalın idarə olunması, maliyyə, məntiq, marketinq tədqiqatları, texnoloji yenilik, sosial-iqtisadi inkişafın proqnozu, dövlət tənzimlənməsi

634 Beynəlxalq turizmdə nəzarət sisteminə daxildir

Turizm məhsulu və xidmətlərin indeksi üzrə qısamüddətli real faiz stavkası, turizm xidmətləri bazarında tələbat indeksi müəyyən olunmuş uzunmüddətli gəlir və xərclər balansının təhlili, korporativ risk amilləri

İş vaxtı fondu, şablon tabellər, portfel layihələr, layihə üzrə görüləcək işin smetası, əməkdaşların layihə üzrə fəaliyyəti, əlavə resursların cəlb edilməsi yolu ilə səmərəliliyin əldə edilməsi

İşçi qəbulu, standart və normativlərin müəyyən edilməsi, qrafiklərin tərtibi, informasiya sistemlərindən istifadə, müqavilələrin idarə edilməsi, prosedur və siyasətin reallaşdırılması

- Otelin dəyəri, həyat tsiklinin qiymətləndirilməsi, xidmətlərin inteqrasiyası, texniki xidmətin layihələndirilməsi və qiymətləndirilməsi, məsuliyyət, xərclərə nəzarət, səmərəlilik, xidmət
- İstiqamətverici planlaşdırma, büdcənin vəziyyətinə cavabdeh olan struktur vahidinin müəyyən edilməsi, əməliyyatların planlaşdırılması, standart xərclərin kalkulyasiyası və s.

635 Beynəlxalq turizmdə idarəetmənin hansı göstəricilərdən istifadə olunur

Milli və beynəlxalq iqtisadiyyatda ümumi vəziyyətin dəyişməsi, bazara yeni növ məhsul və xidmətlərin daxil olması, həyatı zəruri olan zövqün dəyişməsi, turizmin dövlət tənzimlənməsi siyasətinin yenilənməsi

Otelin dəyəri, həyat tsiklinin qiymətləndirilməsi, xidmətlərin inteqrasiyası, texniki xidmətin layihələndirilməsi və qiymətləndirilməsi, məsuliyyət, xərclərə nəzarət, səmərəlilik, xidmət

Sistemin ünsürləri arasındakı qarşılıqlı əlaqə və nisbət, onlar arasındakı subardinasional əlaqə

- Planlaşdırma, təşkil etmə, kadr təminatı, yerləşmə, nəzarət, qiymətləndirmə
- Ərazi bölgüsü, ərazinin reyestri, makro və mikrosəviyyədə ərazinin proqnozlaşdırılması, ərazinin idarə olunması

636 Beynəlxalq otel biznesində gəlirlərin diskontlaşdırılması zamanı hansı göstəricilər nəzərə alınır

Ümumi gəlirlər və xərclər üzrə, tələbat üzrə, əmək haqqı sferasında, marketinq fəaliyyətindəki, turistlərlə turagentliklər arasında, turməhsul və xidmətlərin satış həcmi üzrə kənarlaşmalar

Turizm məhsulu və xidmətlərin indeksi üzrə qısamüddətli real faiz stavkası, turizm xidmətləri bazarında tələbat indeksi müəyyən olunmuş uzunmüddətli gəlir və xərclər balansının təhlili, korporativ risk amilləri

İş vaxtı fondu, şablon tabellər, portfel layihələr, layihə üzrə görüləcək işin smetası, əməkdaşların layihə üzrə fəaliyyəti, əlavə resursların cəlb edilməsi yolu ilə səmərəliliyin əldə edilməsi

- Kapitalın strukturu, biznesin nəticələri, biznesin inkişaf perspektivi, ümumi iqtisadi amillər, risklər və s.
- Otelin dəyəri, həyat tsiklinin qiymətləndirilməsi, xidmətlərin inteqrasiyası, texniki xidmətin layihələndirilməsi və qiymətləndirilməsi, məsuliyyət, xərclərə nəzarət, səmərəlilik, xidmət

637 Birgə müəssisələrdə idarəetmənin üstünlüklərinə daxildir

- Balanslaşdırılmış maliyyə siyasəti, minimal yatırım, riskin aşağı olması
- Geniş maliyyələşdirmə variantlarının seçilməsi, dəqiq vergi hesabı
- Kapitalın strukturu, biznesin nəticələri, biznesin inkişaf perspektivi, ümumi iqtisadi amillər, risklər və s.
- İstiqamətverici planlaşdırma, büdcənin vəziyyətinə cavabdeh olan struktur vahidinin müəyyən edilməsi
- Müəssisədə idarəetmə strukturlarının olmaması, inzibati asılılığın az olması, minimal kapital qoyuluşu, vergitutmada zəif uçuş

638 Transmilli otellərdə idarəetmənin üstünlüklərinə daxildir

Balanslaşdırılmış maliyyə siyasəti, minimal yatırım, riskin aşağı olması

Otelin dəyəri, həyat tsiklinin qiymətləndirilməsi, xidmətlərin inteqrasiyası, texniki xidmətin layihələndirilməsi və qiymətləndirilməsi, məsuliyyət, xərclərə nəzarət, səmərəlilik, xidmət

Kapitalın strukturu, biznesin nəticələri, biznesin inkişaf perspektivi, ümumi iqtisadi amillər, risklər və s.

- Geniş maliyyələşdirmə variantlarının seçilməsi, dəqiq vergi hesabı
- Müəssisədə idarəetmə strukturlarının olmaması, inzibati asılılığın az olması, minimal kapital qoyuluşu, vergitutmada zəif uçuş

639 Beynəlxalq turizmdə nəzarətin üstünlüklərinə daxildir

Kapitalın strukturu, biznesin nəticələri, biznesin inkişaf perspektivi, ümumi iqtisadi amillər, risklər və s.

Geniş maliyyələşdirmə variantlarının seçilməsi, dəqiq vergi hesabı

Balanslaşdırılmış maliyyə siyasəti, minimal yatırım, riskin aşağı olması

- Müəssisədə idarəetmə strukturlarının olmaması, inzibati asılılığın az olması, minimal kapital qoyuluşu, vergitutmada zəif uçuş
- Ərazi bölgüsü, ərazinin reyestri, makro və mikrosəviyyədə ərazinin proqnozlaşdırılması, ərazinin idarə olunması

640 Beynəlxalq səviyyəli turizm müəssisələrində modelləşməyə daxildir

Turizm məhsulu və xidmətlərin indeksi üzrə qısamüddətli real faiz stavkası, turizm xidmətləri bazarında tələbat indeksi müəyyən olunmuş uzunmüddətli gəlir və xərclər balansının təhlili, korporativ risk amilləri

İş vaxtı fondu, şablon tabellər, portfel layihələr, layihə üzrə görüləcək işin smetası, əməkdaşların layihə üzrə fəaliyyəti, əlavə resursların cəlb edilməsi yolu ilə səmərəliliyin əldə edilməsi

Firma həcmnin genişlənməsi və onun fəaliyyətinin mürəkkəbləşməsi, xarici mühitin dəyişkənliyi, işçilərə rəhbərliyin yeni üsulları, iqtisadiyyatın təşkilində mərkəzdənqaçma qüvvələrinin güclənməsi

- Ofis-menecer, coğrafi məkan, regional və ya divizional idarəetmə, beynəlxalq Milli və beynəlxalq iqtisadiyyatda ümumi vəziyyətin dəyişməsi, bazara yeni növ məhsul və xidmətlərin daxil olması, həyatı zəruri olan zövqün dəyişməsi, turizmin dövlət tənzimlənməsi siyasətinin yenilənməsi

641 Beynəlxalq turizmdə idarəetmənin həyat tsiklinə aiddir

Otelin dəyəri, həyat tsiklinin qiymətləndirilməsi, xidmətlərin inteqrasiyası, texniki xidmətin layihələndirilməsi və qiymətləndirilməsi, məsuliyyət, xərclərə nəzarət, səmərəlilik, xidmət

Ümumi gəlirlər və xərclər üzrə, tələbat üzrə, əmək haqqı sferasında, marketing fəaliyyətindəki, turistlərlə turagentliklər arasında, turməhsul və xidmətlərin satış həcmi üzrə kənarlaşmalar

Kontrakt üzrə vəd olunmuş ödəmələrin müəyyənəşdirilməsi

- Planlaşdırma, proqnozlaşdırma, maliyyələşdirmə, icarə, tikinti, proqram, konsepsiya, plan, layihə, modernləşdirmə, qiymətləndirmə, satış

Ərazi bölgüsü, ərazinin reyestri, makro və mikrosəviyyədə ərazinin proqnozlaşdırılması, ərazinin idarə olunması

642 Beynəlxalq turizm bazarında idarəetmənin əsaslarına aiddir

Milli və beynəlxalq iqtisadiyyatda ümumi vəziyyətin dəyişməsi, bazara yeni növ məhsul və xidmətlərin daxil olması, həyatı zəruri olan zövqün dəyişməsi, turizmin dövlət tənzimlənməsi siyasətinin yenilənməsi

İstiqamətverici planlaşdırma, büdcənin vəziyyətinə cavabdeh olan struktur vahidinin müəyyən edilməsi, əməliyyatların planlaşdırılması, standart xərclərin kalkulyasiyası və s.

Ərazi bölgüsü, ərazinin reyestri, makro və mikrosəviyyədə ərazinin proqnozlaşdırılması, ərazinin idarə olunması

- Otelin dəyəri, həyat tsiklinin qiymətləndirilməsi, xidmətlərin inteqrasiyası, texniki xidmətin layihələndirilməsi və qiymətləndirilməsi, məsuliyyət, xərclərə nəzarət, səmərəlilik, xidmət

Turizm məhsulu və xidmətlərin indeksi üzrə qısamüddətli real faiz stavkası, turizm xidmətləri bazarında tələbat indeksi müəyyən olunmuş uzunmüddətli gəlir və xərclər balansının təhlili, korporativ risk amilləri

643 Beynəlxalq turizmdə idarəetmə zamanı ssenarilərin işlənilib-hazırlanması zamanı hansı göstəricilər nəzərə alınır

Əlverişli metodikanın seçilməsi, proqnozlaşdırmanın müəyyənəşdirilməsi, parametrlərin qiymətləndirilməsi, diskontlaşdırma yolu ilə pilləvari qiymət siyasətinin həyata keçirilməsi

Milli və beynəlxalq iqtisadiyyatda ümumi vəziyyətin dəyişməsi, bazara yeni növ məhsul və xidmətlərin daxil olması, həyatı zəruri olan zövqün dəyişməsi, turizmin dövlət tənzimlənməsi siyasətinin yenilənməsi

İstehlak üzrə, kadr təminatı, xidmət tədarükçüləri, rəhbərliyin tələbləri, aksionerlərin tələbləri, dövriyyə vəsaitlərindən istifadə, fiziki kapitalın istifadəsi, dövriyyə fondlarının mənbələri, aksioner kapitalın mənbələri

- Otel bazarına daxil olan yeni məhsul və qiymətlərin geniş çeşiddə satışa uyğun olaraq planlaşdırılması, mehmanxana təsərrüfatında yeni formalaşmış əvəzedici turməhsul və xidmətlərin təyinatı

İstehlakçı bazarının segmentləşməsinin təhlili, rəqabət-biznes sisteminin təhlili, xidmət strukturunun təhlili

644 Beynəlxalq turizmdə rəqabətin formalaşmasına təsir edən hansı metodlar mövcuddur

Turizm məhsulu və xidmətlərin indeksi üzrə qısamüddətli real faiz stavkası, turizm xidmətləri bazarında tələbat indeksi müəyyən olunmuş uzunmüddətli gəlir və xərclər balansının təhlili, korporativ risk amilləri

Otel bazarına daxil olan yeni məhsul və qiymətlərin geniş çeşiddə satışa uyğun olaraq planlaşdırılması, mehmanxana təsərrüfatında yeni formalaşmış əvəzedici turməhsul və xidmətlərin təyinatı

Milli və beynəlxalq iqtisadiyyatda ümumi vəziyyətin dəyişməsi, bazara yeni növ məhsul və xidmətlərin daxil olması, həyatı zəruri olan zövqün dəyişməsi, turizmin dövlət tənzimlənməsi siyasətinin yenilənməsi

- İstehlakçı bazarının segmentləşməsinin təhlili, rəqabət-biznes sisteminin təhlili, xidmət strukturunun təhlili

İstehlak üzrə, kadr təminatı, xidmət tədarükçüləri, rəhbərliyin tələbləri, aksionerlərin tələbləri, dövriyyə vəsaitlərindən istifadə, fiziki kapitalın istifadəsi, dövriyyə fondlarının mənbələri, aksioner kapitalın mənbələri

645 Transmilli otellərdə qiymətəmələgəlmə metodu zamanı hansı göstəricilər müəyyənəşdirilir

İstehlak üzrə, kadr təminatı, xidmət tədarükçüləri, rəhbərliyin tələbləri, aksionerlərin tələbləri, dövriyyə vəsaitlərindən istifadə, fiziki kapitalın istifadəsi, dövriyyə fondlarının mənbələri, aksioner kapitalın mənbələri

Milli və beynəlxalq iqtisadiyyatda ümumi vəziyyətin dəyişməsi, bazara yeni növ məhsul və xidmətlərin daxil olması, həyatı zəruri olan zövqün dəyişməsi, turizmin dövlət tənzimlənməsi siyasətinin yenilənməsi

Əlverişli metodikanın seçilməsi, proqnozlaşdırmanın müəyyənəşdirilməsi, parametrlərin qiymətləndirilməsi, diskontlaşdırma yolu ilə pilləvari qiymət siyasətinin həyata keçirilməsi

- Otelə əməkdaşlıq edən yeni investisiya komplekslərinin rentabelliği otelə daxil olan maliyyə mənbələrinin, biznesin digər mənbələri üzrə operativ hesabatların təmin olunması
Kontrakt üzrə vəd olunmuş ödəmələrin müəyyənəşdirilməsi, maliyyə alətlərinin qiymətləndirilən kredit keyfiyyətinin müəyyənəşdirilməsi

646 Beynəlxalq turizmin idarə edilməsində müxtəlif sahələrin və komplekslərin fəaliyyəti üçün zəruri tədbirlərə aiddir

Əlverişli metodikanın seçilməsi, proqnozlaşdırmanın müəyyənəşdirilməsi, parametrlərin qiymətləndirilməsi, diskontlaşdırma yolu ilə pilləvari qiymət siyasətinin həyata keçirilməsi

Turizm məhsulu və xidmətlərin indeksi üzrə qısamüddətli real faiz stavkası, turizm xidmətləri bazarında tələbat indeksi müəyyən olunmuş uzunmüddətli gəlir və xərclər balansının təhlili, korporativ risk amilləri

Kontrakt üzrə vəd olunmuş ödəmələrin müəyyənəşdirilməsi, maliyyə alətlərinin qiymətləndirilən kredit keyfiyyətinin müəyyənəşdirilməsi

- Milli və beynəlxalq iqtisadiyyatda ümumi vəziyyətin dəyişilməsi, bazara yeni növ məhsul və xidmətlərin daxil olması, həyatı zəruri olan zövqün dəyişilməsi, turizmin dövlət tənzimlənməsi siyasətinin yenilənməsi
İstehlakçı bazarının segmentləşməsinin təhlili, rəqabət-biznes sisteminin təhlili, xidmət strukturunun təhlili

647 Beynəlxalq turizmdə təşkilati iqtisadi tədbirlərin qiymətləndirilməsi hansı mərhələlərdən asılıdır

Turizm məhsulu və xidmətlərin indeksi üzrə qısamüddətli real faiz stavkası, turizm xidmətləri bazarında tələbat indeksi müəyyən olunmuş uzunmüddətli gəlir və xərclər balansının təhlili, korporativ risk amilləri

Milli və beynəlxalq iqtisadiyyatda ümumi vəziyyətin dəyişilməsi, bazara yeni növ məhsul və xidmətlərin daxil olması, həyatı zəruri olan zövqün dəyişilməsi, turizmin dövlət tənzimlənməsi siyasətinin yenilənməsi

Otel bazarına daxil olan yeni məhsul və qiymətlərin geniş çeşiddə satışa uyğun olaraq planlaşdırılması, mehmanxana təsərrüfatında yeni formalaşmış əvəzedici turməhsul və xidmətlərin təyinatı

- Əlverişli metodikanın seçilməsi, proqnozlaşdırmanın müəyyənəşdirilməsi, parametrlərin qiymətləndirilməsi, diskontlaşdırma yolu ilə pilləvari qiymət siyasətinin həyata keçirilməsi
Kontrakt üzrə vəd olunmuş ödəmələrin müəyyənəşdirilməsi, maliyyə alətlərinin qiymətləndirilən kredit keyfiyyətinin müəyyənəşdirilməsi

648 Otel menecmentində empirik tədqiqatların hansı əsas faktorları mövcuddur

İstehlak üzrə, kadr təminatı, xidmət tədarükçüləri, rəhbərliyin tələbləri, aksionerlərin tələbləri, dövriyyə vəsaitlərindən istifadə, fiziki kapitalın istifadəsi, dövriyyə fondlarının mənbələri, aksioner kapitalın mənbələri

- Turizm məhsulu və xidmətlərin indeksi üzrə qısamüddətli real faiz stavkası, turizm xidmətləri bazarında tələbat indeksi müəyyən olunmuş uzunmüddətli gəlir və xərclər balansının təhlili, korporativ risk amilləri
Milli və beynəlxalq iqtisadiyyatda ümumi vəziyyətin dəyişilməsi, bazara yeni növ məhsul və xidmətlərin daxil olması, həyatı zəruri olan zövqün dəyişilməsi, turizmin dövlət tənzimlənməsi siyasətinin yenilənməsi
Otel bazarına daxil olan yeni məhsul və qiymətlərin geniş çeşiddə satışa uyğun olaraq planlaşdırılması, mehmanxana təsərrüfatında yeni formalaşmış əvəzedici turməhsul və xidmətlərin təyinatı
Kontrakt üzrə vəd olunmuş ödəmələrin müəyyənəşdirilməsi, maliyyə alətlərinin qiymətləndirilən kredit keyfiyyətinin müəyyənəşdirilməsi

649 Turizmdə təşkilati-iqtisadi idarəetmə probleminin həlli zamanı maliyyə alətlərinin bazar qiymətləndirilməsi zamanı hansı göstəricilər nəzərə alınır

Ölkə daxilində strateji regional mövqelərin inkişafına uyğun qiymətləndirmə, planlaşdırma, yeni xidmətlərin daxil edilməsi, qiymətqoymaya yeni yanaşma və s.

İstehlak üzrə, kadr təminatı, xidmət tədarükçüləri, rəhbərliyin tələbləri, aksionerlərin tələbləri, dövriyyə vəsaitlərindən istifadə, fiziki kapitalın istifadəsi, dövriyyə fondlarının mənbələri, aksioner kapitalın mənbələri, kapitalın strukturunun qiymətləndirilməsi, rəqib kompaniyalarla kapitalın strukturunun təhlili, otel biznesinin və onun məqsədlə idarə edilməsinin leqal və qeyri-leqal gəlirlərinin təhlili

- Kontrakt üzrə vəd olunmuş ödəmələrin müəyyənəşdirilməsi, maliyyə alətlərinin qiymətləndirilən kredit keyfiyyətinin müəyyənəşdirilməsi, göstərilmiş xidmətlərin həcm və keyfiyyətinin, gəlirlərinin qiymətləndirilməsi, gəlirlərin diskontlaşdırılması, maliyyə ödəmələrinin dəyərinin qiymətləndirilməsi
Bazar qiyməti, yenidənqurmanın maksimum imkanları, maliyyə imkanları, yenidənqurmanın optimal qiyməti və səviyyəsi, daxili və xarici investisiyanın potensial dəyərinin hesabatı, struktur və operativ imkanlar, otelin faktiki qiymətləndirilməsi
İstiqamətverici planlaşdırma, büdcənin vəziyyətinə cavabdeh olan struktur vahidinin müəyyən edilməsi, əməliyyatların planlaşdırılması, standart xərclərin kalkulyasiyası və s.

650 Beynəlxalq turizmdə məqsədli kapital strukturunun müəyyənləşdirilməsi zamanı hansı kompleks tədbirlərin tətbiqi zəruridir

Kontrakt üzrə vəd olunmuş ödəmələrin müəyyənləşdirilməsi, maliyyə alətlərinin qiymətləndirilən kredit keyfiyyətinin müəyyənləşdirilməsi

- Bazar qiymətlərinə uyğun olaraq kapitalın strukturunun qiymətləndirilməsi, rəqib kompaniyalarla kapitalın strukturunun təhlili, otel biznesinin və onun məqsədli idarə edilməsinin leqal və qeyri-leqal gəlirlərinin təhlili Bazar qiyməti, yenidənqurmanın maksimum imkanları, maliyyə imkanları, yenidənqurmanın optimal qiyməti və səviyyəsi, daxili və xarici investisiyanın potensial dəyərinin hesabı, struktur və operativ imkanlar, otelin faktiki qiymətləndirilməsi
İnvestisiyaların emissiyasının zəruriliyi, subsidiyalaşdırılan borclar, xarici investisiya borcları, lizinq, birbaşa tədbirlər
İstehlak üzrə, kadr təminatı, xidmət tədarükçüləri, rəhbərliyin tələbləri, aksionerlərin tələbləri, dövriyyə vəsaitlərindən istifadə, fiziki kapitalın istifadəsi, dövriyyə fondlarının mənbələri, aksioner kapitalın mənbələri

651 Transmilli otellərdə bazar alternativlərinin qiymətləndirilməsi zamanı hansı maliyyə alətlərindən istifadə edilir

Planlaşdırma və nəzarət, insan resursları, təklif edilən turməhsul və xidmətlər

- İnvestisiyaların emissiyasının zəruriliyi, subsidiyalaşdırılan borclar, xarici investisiya borcları, lizinq, birbaşa tədbirlər
Kontrakt üzrə vəd olunmuş ödəmələrin müəyyənləşdirilməsi, maliyyə alətlərinin qiymətləndirilən kredit keyfiyyətinin müəyyənləşdirilməsi
Kontrakt üzrə vəd olunmuş ödəmələrin müəyyənləşdirilməsi, maliyyə alətlərinin qiymətləndirilən kredit keyfiyyətinin müəyyənləşdirilməsi
Bazar qiyməti, yenidənqurmanın maksimum imkanları, maliyyə imkanları, yenidənqurmanın optimal qiyməti və səviyyəsi

652 Turizmin inkişafının sistem göstəriciləri regionlar üzrə özünə aşağıdakıları daxil edir:

Turizm müəssisələrinin işinin əlaqələndirilməsi aid edilir

- Turist axınının həcmi, gündəlik turist xərclərinin orta qiyməti, maddi-texniki bazanın vəziyyəti, turist firmalarının maliyyə-iqtisadi göstəricilərinin fəaliyyəti, beynəlxalq turizmin inkişafını göstəriciləri
Reklam məqsədli ekskursiyaların həyata keçirilməsi, intellektual funksiyalar, şəraitin və fəaliyyət növünün tam dəyişməsi yolu ilə fərdin yorğunluq hissindən azad olması
Turist təklifinin nizama salınması, texniki əməkdaşlıq, insan ehtiyatlarına, azad hərəkətə, avianəqliyyat, daxili turizmə aiddir
Bronlaşdırma sistemi və inzibati xidmətlər

653 Regionların turizm potensialının və imkanlarının qiymətləndirilməsində hansı göstəricilərdən istifadə olunur?

xidməti və məhsullarının xarici və daxili turistlərə satışından, turizm müəssisələri üçün turizm məhsulları və avadanlığının ixracından daxil olmalar

- Təbii-iqlim cazibəsi, saf ətraf mühitin olması, asudə vaxtın təşkili üçün sosial infrastrukturların olması və inkişaf səviyyəsi, otellərin keyfiyyət standartları, qida və xidmət sahələrinin təşkili
Ölkələr arasında dostluq, mehriban qonşuluq, dinc münasibətlər, iqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni əlaqələr, turist mübadiləsi üzrə dövlətlərarası və hökumətlərarası əməkdaşlıq amillərini
Əmtəənin bazarda daha uğurlu mövqe tutması məqsədilə marketing strategiyasının işlənməsi-nə qoyulan böyük investisiyalar
İşçi heyətinin seçilməsi xidmətləri, firmaların ictimaiyyətlə əlaqələrini təmin edən və istehsalatda normal sosial-psixoloji iqlim yaradan xidmətlər

654 Ölkəmizin mövcud turist-rekreasiya potensialı hansı subregionlar üzrə qruplaşdırılır?

Abşeron-Qobustan, Şamaxı-Zaqatala, Qusar-Dəvəçi, Gəncə-Mingəçevir, Lənkəran-Astara, Ağdam-Laçın, Naxçıvan turist subregionu

- Abşeron-Qobustan, Şamaxı-Zaqatala, Qusar-Dəvəçi, Gəncə-Mingəçevir, Lənkəran-Astara, Kəlbəcər-Qarabağ, Naxçıvan turist subregionu

Abşeron-Qobustan, Şəki-Oğuz, Qusar-Dəvəçi, Gəncə-Mingəçevir, Lənkəran-Astara, Naxçıvan turist subregionu
Abşeron-Qobustan, Şəki-Oğuz, Qusar-Dəvəçi, Gəncə-Mingəçevir, Lənkəran-Astara, Kəlbəcər-Qarabağ, Şamaxı-Zaqatala, Qusar-Dəvəçi, Gəncə-Mingəçevir, Ağsu-İsmayıllı, Lənkəran-Astara, Ağdam-Laçın, Naxçıvan turist subregionu

655 Azərbaycanca turizmi inkişaf etdirmək məqsədilə aşağıdakı hansı vəzifələr qarşıya qoyulmuşdur

İnhisarçılıq prinsiplərinə əsaslanan bazarı inkişaf etdirmək

- Turizm sahəsində sahibkarlığı inkişaf etdirməklə rəqabətə davamlı turizm bazasını yaratmaq, turistlərə xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsini, onun beynəlxalq standartlara uyğunluğunu təmin etmək
Təbiətin diqqətəlayiq yerlərinin olması, konsultativ-ümumi idarəçiliklə bağlı suallara cavab verən konsultasiya xidməti göstərən fəaliyyət, kommersiya-istehsal olunmuş məhsulun istehlakçıya çatdırılmasında aralıq fəaliyyət
Məhsulu yeniləşdirmə, yeni istehsalat gücünün işə salınması, istehsal gücünün texniki baxımdan yenidən silahlanması
İnhisarçılıq prinsiplərinə əsasən sahibkarlığı inkişaf etdirməklə rəqabətə davamlı turizm bazasını yaratmaq

656 Rekreasiya tələbatı necə qruplaşdırılır:

Beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması, beynəlxalq ticarətin genişlənməsi və nəqliyyat vasitələrinin təkmilləşdirilməsi

İqtisadi, ticarət, elmi-texniki və mədəni əlaqələr, turist mübadiləsi üzrə dövlətlərarası və hökumətlərarası əməkdaşlıq sazişlərinə tələbat

Yaxşı iqlim və komfort təbii şəraitin olması, landşaftların və təbiətin diqqətəlayiq yerlərinin olması

Yaxşı iqlim və komfort təbii şəraitin olması, landşaftların və təbiətin diqqətəlayiq yerlərinin olması, elmi-texniki və mədəni əlaqələr, turist mübadiləsi üzrə dövlətlərarası əməkdaşlıq sazişlərinə tələbat

- İctimai tələbat; qrup istehsal maraqlarına uyğun tələbat; ayrı-ayrı fərdlərin ümumi istirahət maraqlarına müvafiq tələbat.

657 .Rekreasiya kompleksinin resurslarına aşağıdakıları aid etmək olar:

Şəraitin və fəaliyyət növünün tam dəyişməsi yolu ilə fərdi yorgunluq hissindən azad olması, əyləncə funksiyası, intellektual funksiya

- Bulaqlar; mənzərəli landşaftı olan, sağlamlaşdırıcı, istirahət üçün yararlı ərazilər, nadir heyvanat və bitki növləri, qorunub saxlanmış «vəhşi» təbiət guşələri və s.

İstehlakçı tələbinin araşdırılması üzrə bazarın marketinq tədqiqi

Turizm infrastrukturunu, turizm sənayesi və lisenziya sisteminin təkmilləşdirilməsi

İnsanın və ya cəmiyyətin müəyyən istehsalat VƏ məişət məsələlərinin həlli üçün sərf olunmuş qüvvəsinin bərpasına istiqamətlənmiş təkrar istehsal etmə funksiyası

658 Dəniz səyahətinin rekreantın tələbatına uyğun üstünlükləri aşağıdakılardır:

Turistlərə xidmət göstərən qida müəssisələrində yerlərin sayı; turistlərə xidmət göstərən ticarət, ictimai-iaşə, əyləncə müəssisələri, aqua parklar, əmək ehtiyatları, onların xarakteri və bu kimi göstəricilər

- Bu səyahət növü rahatlıq baxımından digər nəqliyyat növləri ilə səyahətdən üstündür, rekreantlar əyləncə, müxtəlif yerləri görmək

Əmək məhsuldarlığı, əmək haqqı ödəmələrinin səviyyəsi, dövrüyyə vəsaitlərini təkrar istehsalı

İşçi qüvvəsindən səmərəli istifadə olunmasının əsas göstəriciləri, istehsal fondundan istifadənin göstəriciləri

Rekreantla motellərdə dincəlməyə gətirdiyi yerlərin ərazisi ilə yaxından tanış olmağa imkan verir

659 Avtomobil nəqliyyatının rekreasiya əhəmiyyəti aşağıdakı kimi qruplaşdırılır:

Ölkə daxilində səyahətlərin balansı, xaricə olan səyahətlər balansı, abadlaşdırılmış ətraf ərazi, maddi-texniki avadanlıqların tikinti normalarına uyğunluq balansı

- Dəniz səyahəti rahatlıq baxımından digər nəqliyyat növləri ilə səyahətdən üstündür, rekreantlar əyləncə, müxtəlif yerləri görmək

Avtomobil nəqliyyatı rekreantla motellərdə dincəlməyə gətirdiyi yerlərin ərazisi ilə yaxından tanış olmağa imkan verir

Axıci marketinq vəziyyətinin təhlili, məsələlər və problemlər, marketinq strategiyası, fəaliyyət proqramı, büdcə və yoxlama qaydaları

Mövcud məhsulun turizmin təşəkkül tapmış istiqamətində inkişafı

660 Rekreasiya təsərrüfatı ilə nəqliyyat sistemi arasındakı əsas əlaqələr aşağıdakılardır:

Firmanın strateji planlaşdırılmasının əsasını təşkil edir və şirkətin gələcəyinə mühüm təsir göstərməklə marketinq qərarlarının işlənilməsinə şərait yaradır.

- İnkişaf etmiş nəqliyyat sistemi ərazinin rekreasiya potensialından istifadəni genişləndirir, nəqliyyat sistemi xarici turizm baxımından gəlir və valyuta gətirən bir sahədir, müasir nəqliyyat sistemi insanları səyahətə həvəsləndirən sahələrdən biridir.

Turistlərin getdikləri ölkələrdə daxili və beynəlxalq nəqliyyat xərcləri, sənayesində xarici investisiya qoyuluşu, turizmin inkişafı istiqamətində digər ölkələr tərəfindən verilən kreditlərdən daxil olmalarıdır.

Yerli məhsul və xidmətlərin, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi, turizm məhsullarının idxalı zamanı ölkədən valyuta axınları, ekoloji və sosial problemlərin meydana çıxmasıdır.

Beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında dövlətlər arasında iqtisadi əlaqələrin fəallaşması, beynəlxalq ticarətin genişlənməsi və nəqliyyat vasitələrinin təkmilləşdirilməsinin qarşılıqlı iqtisadi əlaqələr sistemidir.

661 Şamaxı-Zaqatala turizm-kurort təsərrüfatının perspektiv inkişafı üçün aşağıdakıları qeyd edə bilərik:

Qədim tarixi abidələrlə zəngin olmaqla sanator-kurort fəaliyyətinin təşkili üçün çox gözəl təbiətə və unikal iqlim şəraiti

Əlverişli iqlim şəraiti, mineral suları, müalicəvi əhəmiyyətli palçıqları, narın qumlu sahilləri, nadir tarixi, mədəni abidələri, bol əmək ehtiyatları, inkişaf etmiş iqtisadiyyatı və şəhər ətrafı kənd təsərrüfatı.

- Bölgənin zəngin rekreasiya ehtiyatlarından istifadə etməklə, təbii rekreasiya, həm də antropogen turizm ehtiyatlarından səmərəli istifadə olunmalıdır; termal və mineral sularının bazası əsasında sanatoriya-kurort kompleksinin yaradılması; ov turizminin inkişafı.

Turizm fəaliyyətinin inkişafı üçün əlverişli, ekoloji cəhətdən təmiz havaya, çimərlik üçün əlverişli dəniz sahilləri, rekreasiya məqsədli kurort-sağlamlıq müəssisələrinin yaradılması üçün zəngin mineral sular, əlverişli nəqliyyat infrastrukturunu, kütləvi çimmə mövsümünün 120-145 gün təşkil etməsi

Ekzotik landşaft, sıx meşə örtüyü, zəngin heyvanat aləmi, qədim tarixi abidələrə malikdir, isti və şəffaf dəniz, narın qumlu çimərliklər

662 Abşeron-Qobustan turist subregionun əsas üstünlüklərinə aiddir:

Bölgənin zəngin rekreasiya ehtiyatlarından istifadə etməklə, təbii rekreasiya, həm də antropogen turizm ehtiyatlarından səmərəli istifadə olunmalıdır; termal və mineral sularının bazası əsasında sanatoriya-kurort kompleksinin yaradılması; ov turizminin inkişafı.

- Əlverişli iqlim şəraiti, mineral suları, müalicəvi əhəmiyyətli palçıqları, narın qumlu sahilləri, nadir tarixi, mədəni abidələri, bol əmək ehtiyatları, inkişaf etmiş iqtisadiyyatı və şəhər ətrafı kənd təsərrüfatı.

Ekzotik landşaft, sıx meşə örtüyü, zəngin heyvanat aləmi, qədim tarixi abidələrə malikdir, isti və şəffaf dəniz, narın qumlu çimərliklər, günəşli günlərin çox təkrarlanması (132-165 gün), çimərliklər təmizliyi, çimmə mövsümünə təsir edən amillərin (külək, rütubətlik) az olması, xloridli və yodlu-bromlu mineral sularla zənginlik.

Qədim tarixi abidələrlə zəngin olmaqla sanator-kurort fəaliyyətinin təşkili üçün çox gözəl təbiətə və unikal iqlim şəraiti, mənzərəli, ekzotik dağ-meşə landşaftına, qədim tarixi-mədəni abidələrə dünyada analoqu olmayan

yanmayan neft müalicə sanatoriya mərkəzi, nadir təbiət mənzərəsi kimi XI əsrin təbiət hadisələrinin eksponatı

Turizm fəaliyyətinin inkişafı üçün əlverişli, ekoloji cəhətdən təmiz havaya, çimərlik üçün əlverişli dəniz sahilləri, rekreasiya məqsədli kurort-sağlamlıq müəssisələrinin yaradılması üçün zəngin mineral sular, əlverişli nəqliyyat infrastrukturunu, kütləvi çimmə mövsümünün 120-145 gün təşkil etməsi

663 Qusar-Dəvəçi turist subregionunun əsas üstünlüklərinə aiddir:

Ekzotik landşaft, sıx meşə örtüyü, zəngin heyvanat aləmi, qədim tarixi abidələrə malikdir, isti və şəffaf dəniz, narın qumlu çimərliklər, günəşli günlərin çox təkrarlanması (132-165 gün), çimərliklər təmizliyi, çimmə mövsümünə təsir edən amillərin (külək, rütubətlik) az olması, xloridli və yodlu-bromlu mineral sularla zənginlik.

- Turizm fəaliyyətinin inkişafı üçün əlverişli, ekoloji cəhətdən təmiz havaya, çimərlik üçün əlverişli dəniz sahilləri, rekreasiya məqsədli kurort-sağlamlıq müəssisələrinin yaradılması üçün zəngin mineral sular, əlverişli nəqliyyat infrastrukturunu, kütləvi çimmə mövsümünün 120-145 gün təşkil etməsi

Əlverişli iqlim şəraiti, mineral suları, müalicəvi əhəmiyyətli palçıqları, narın qumlu sahilləri, nadir tarixi, mədəni abidələri, bol əmək ehtiyatları, inkişaf etmiş iqtisadiyyatı və şəhər ətrafı kənd təsərrüfatı.

Bölgənin zəngin rekreasiya ehtiyatlarından istifadə etməklə, təbii rekreasiya, həm də antropogen turizm ehtiyatlarından səmərəli istifadə olunmalıdır; termal və mineral sularının bazası əsasında sanatoriya-kurort kompleksinin yaradılması; ov turizminin inkişafı

Qədim tarixi abidələrlə zəngin olmaqla sanator-kurort fəaliyyətinin təşkili üçün çox gözəl təbiətə və unikal iqlim şəraiti, mənzərəli, ekzotik dağ-meşə landşaftına, qədim tarixi-mədəni abidələrə dünyada analoqu olmayan

yanmayan neft müalicə sanatoriya mərkəzi, nadir təbiət mənzərəsi kimi XI əsrin təbiət hadisələrinin eksponatı.

664 Gəncə-Mingəçevir turist subregionunun əsas üstünlüklərinə aiddir:

Turizm fəaliyyətinin inkişafı üçün əlverişli, ekoloji cəhətdən təmiz havaya, çimərlik üçün əlverişli dəniz sahilləri, rekreasiya məqsədli kurort-sağlamlıq müəssisələrinin yaradılması üçün zəngin mineral sular, əlverişli nəqliyyat infrastrukturunu, kütləvi çimmə mövsümünün 120-145 gün təşkil etməsi

- Qədim tarixi abidələrlə zəngin olmaqla sanator-kurort fəaliyyətinin təşkili üçün çox gözəl təbiətə və unikal iqlim şəraiti, mənzərəli, ekzotik dağ-meşə landşaftına, qədim tarixi-mədəni abidələrə dünyada analoqu olmayan yanmayan neft müalicə sanatoriya mərkəzi, nadir təbiət mənzərəsi kimi XI əsrin təbiət hadisələrinin eksponatı.

Əlverişli iqlim şəraiti, mineral suları, müalicəvi əhəmiyyətli palçıqları, narın qumlu sahilləri, nadir tarixi, mədəni abidələri, bol əmək ehtiyatları, inkişaf etmiş iqtisadiyyatı və şəhər ətrafı kənd təsərrüfatı.

Bölgənin zəngin rekreasiya ehtiyatlarından istifadə etməklə, təbii rekreasiya, həm də antropogen turizm ehtiyatlarından səmərəli istifadə olunmalıdır; termal və mineral sularının bazası əsasında sanatoriya-kurort kompleksinin yaradılması; ov turizminin inkişafı.

Turizm fəaliyyətinin inkişafı üçün əlverişli, ekoloji cəhətdən təmiz havaya, çimərlik üçün əlverişli dəniz sahilləri, rekreasiya məqsədli kurort-sağlamlıq müəssisələrinin yaradılması üçün zəngin mineral sular, əlverişli nəqliyyat infrastrukturu, kütləvi çimmə mövsümünün 120-145 gün təşkil etməsi

665 Lənkəran-Astara turist subregionunun əsas üstünlüklərinə aiddir:

Əlverişli iqlim şəraiti, mineral suları, müalicəvi əhəmiyyətli palçıqları, narın qumlu sahilləri, nadir tarixi, mədəni abidələri, bol əmək ehtiyatları, inkişaf etmiş iqtisadiyyatı və şəhər ətrafı kənd təsərrüfatı.

- Ekzotik landşaft, sıx meşə örtüyü, zəngin heyvanat aləmi, qədim tarixi abidələrə malikdir, isti və şəffaf dəniz, narın qumlu çimərliklər, günəşli günlərin çox təkrarlanması (132-165 gün), çimərliklər təmizliyi, çimmə mövsümünə təsir edən amillərin (külək, rütubətlik) az olması, xloridli və yodlu-bromlu mineral sularla zənginlik. Turizm fəaliyyətinin inkişafı üçün əlverişli, ekoloji cəhətdən təmiz havaya, çimərlik üçün əlverişli dəniz sahilləri, rekreasiya məqsədli kurort-sağlamlıq müəssisələrinin yaradılması üçün zəngin mineral sular, əlverişli nəqliyyat infrastrukturu, kütləvi çimmə mövsümünün 120-145 gün təşkil etməsi
Qədim tarixi abidələrlə zəngin olmaqla sanator-kurort fəaliyyətinin təşkili üçün çox gözəl təbiətə və unikal iqlim şəraiti, mənzərəli, ekzotik dağ-meşə landşaftına, qədim tarixi-mədəni abidələrə dünyada analoqu olmayan yanmayan neft müalicə sanatoriya mərkəzi, nadir təbiət mənzərəsi kimi XI əsrin təbiət hadisələrinin eksponatı. Bölgənin zəngin rekreasiya ehtiyatlarından istifadə etməklə, təbii rekreasiya, həm də antropogen turizm ehtiyatlarından səmərəli istifadə olunmalıdır; termal və mineral sularının bazası əsasında sanatoriya-kurort kompleksinin yaradılması; ov turizminin inkişafı.

666 Naxçıvan turist subregionunun əsas üstünlüklərinə aiddir:

- Güclü potensial, təkrarolunmaz tarixi-mədəni irs, müxtəlif landşaft, Türkiyə və İranla qonşuluq əlaqələri, rəngarəng əhəng süxurlu dağ massivləri, tarixi köklər, soyuq turş mineral bulaqlar və s. Bölgənin zəngin rekreasiya ehtiyatlarından istifadə etməklə, təbii rekreasiya, həm də antropogen turizm ehtiyatlarından səmərəli istifadə olunmalıdır; termal və mineral sularının bazası əsasında sanatoriya-kurort kompleksinin yaradılması; ov turizminin inkişafı.
Bölgənin zəngin rekreasiya ehtiyatlarından istifadə etməklə, təbii rekreasiya, həm də antropogen turizm ehtiyatlarından səmərəli istifadə olunmalıdır; termal və mineral sularının bazası əsasında sanatoriya-kurort kompleksinin yaradılması; ov turizminin inkişafı.
Turizm fəaliyyətinin inkişafı üçün əlverişli, ekoloji cəhətdən təmiz havaya, çimərlik üçün əlverişli dəniz sahilləri, rekreasiya məqsədli kurort-sağlamlıq müəssisələrinin yaradılması üçün zəngin mineral sular, əlverişli nəqliyyat infrastrukturu, kütləvi çimmə mövsümünün 120-145 gün təşkil etməsi
Qədim tarixi abidələrlə zəngin olmaqla sanator-kurort fəaliyyətinin təşkili üçün çox gözəl təbiətə və unikal iqlim şəraiti, mənzərəli, ekzotik dağ-meşə landşaftına, qədim tarixi-mədəni abidələrə dünyada analoqu olmayan yanmayan neft müalicə sanatoriya mərkəzi, nadir təbiət mənzərəsi kimi XI əsrin təbiət hadisələrinin eksponatı.

667 Mədəni irsin qorunması çərçivəsində 31 may 1999-cu ildə Azərbaycan hökuməti ilə Beynəlxalq İnkişaf Assosiasiyası arasında kredit sazişi hansı mühüm əhəmiyyət daşıyan tarixi abidələr üzrə təmir-bərpa işləri həyata keçirilmişdir?

- Bakıda Şirvanşahlar sarayı kompleksinə daxil olan Saray binasının 2-ci mərtəbəsinin rekonstruksiyası və Divanxananın konservasiyası, Şəkidə yerləşən Xan sarayının bərpa və konstruktiv möhkəmləndirilməsi, Naxçıvan MR-də Möminə Xatun türbəsinin konservasiyası və Qarabağlar kəndindəki Qübi-Xatun türbəsi ilə 2 minarənin bərpa
Şəkidə yerləşən Xan sarayının bərpa və konstruktiv möhkəmləndirilməsi, Naxçıvan MR-də Möminə Xatun türbəsinin konservasiyası və Qarabağlar kəndindəki Qübi-Xatun türbəsi ilə 2 minarənin bərpa, İqtisad Universitetinin binasının fasadının bərpa
Bakıda Şirvanşahlar sarayı kompleksinə daxil olan Saray binasının 2-ci mərtəbəsinin rekonstruksiyası və Divanxananın konservasiyası, Şəkidə yerləşən Xan sarayının bərpa və konstruktiv möhkəmləndirilməsi, Naxçıvan MR-də Möminə Xatun türbəsinin konservasiyası və Qarabağlar kəndindəki Qübi-Xatun türbəsi ilə 2 minarənin bərpa, İqtisad Universitetinin binasının fasadının bərpa
Bakıda Şirvanşahlar sarayı kompleksinə daxil olan Saray binasının 2-ci mərtəbəsinin rekonstruksiyası və Divanxananın konservasiyası, Şəkidə yerləşən Xan sarayının bərpa və konstruktiv möhkəmləndirilməsi, Naxçıvan MR-də Möminə Xatun türbəsinin konservasiyası və Qarabağlar kəndindəki Qübi-Xatun türbəsi ilə 2 minarənin bərpa, Səadət sarayının bərpa
Bakıda Şirvanşahlar sarayı kompleksinə daxil olan Saray binasının 2-ci mərtəbəsinin rekonstruksiyası və Divanxananın konservasiyası, Səadət sarayının bərpa

668 Azərbaycanın turizm subregionlarında investisiya siyasəti necə müəyyən olunur?

Milli sərvətin itirilməsi ölkədə rəqabət qabiliyyətinin aşağı düşməsi, investisiya cəlbinin aşağı düşməsi, adambaşına düşən milli gəlirin azalması, infilyasiya səviyyəsinin dəyişməsi
Koordinasiya, planlaşdırma, tənzimlənmə, milli turist məhsulunun marketinqi, stimullaşdırma, sosial turizm, maraqların müdafiəsi

İnvestisiya riski yatırılmış vəsaitlərin qaytarılması və gəlir gətirməsi riski məsələn, mehmanxana tikintisinə yatırılmış vəsaitlərin riski onun realizasiyasının qeyri-müəyyənliyi ilə bağlıdır və eləcə də texniki siyasi kommersiya faktorların təsiridir

- Milli və sektor inkişaf çərçivəsində formalaşdırılması mühüm əhəmiyyət kəsb etməklə yanaşı, qarşılıqlı əlaqələrin təmin edilməsi və uyğunsuzluqlara yol verilməməsi üçün yeganə yoldur
Mövcud məhsulun turizmin təşəkkül tapmış istiqamətində inkişafı, yeni turizm rayonları hesabına səyahətlərin coğrafiyasının genişləndirilməsi və satışın artırılması, yeni şirkətlər təsis etməklə turizm fəaliyyətinin genişləndirilməsi

669 Azərbaycanın turizm subregionlarında dövlətin turizmə dəstəyi aşağıdakı amillərlə bağlıdır:

Turizmdə marketinq xidmətlərinin təşkili

İdarəetmədə iqtisadi-inzibati və sosial-psixoloji münasibətlər

Turizm və sosial-mədəni servis xidmətlərində iqtisadi münasibətlər

- Yerli xüsusiyyətlərə uyğun struktura malik turizm komplekslərinin tikilməsi, əlaqə vasitələrinin modernizasiyası və infrastrukturun inkişafı, turizm kadrlarının inkişafı
Turizmdə kiçik və orta biznesin xarakterik cəhətləri

670 Turizm bazarının inkişafında regional informasiya mərkəzlərinin vəzifələri aşağıdakı problemlərin həllini zəruriləşdirir:

Ölkənin müsbət imicinin yaradılması, xarici turistlər üçün ölkənin cəlbedici turizm istiqamətində irəliləməsi, inhisarçılığa şərait yaranan bazarın formalaşdırılması

- Milli səviyyədə marketinq tədqiqatları, turizm infrastrukturunun inkişafının hüququ və investisiya yönümlü dəstəyi, marketinq konsepsiyalarının müəssisələr üçün onların reallaşdırılması istiqamətində məsləhətlərlə hazırlanması və emal edilməsi, məsləhət xidmətləri
Turizm və sosial-mədəni servis xidmətlərində reklam xidmətlərinin təşkili, müəssisələr arasında azad rəqabətin mövcudluğu, istehlakçılar üçün müxtəlif istehsalçıların analoji məhsul və xidmətlərinin seçimi imkanının olması, ölçülə bilən ifadələrdə müəssisələrin məqsədlərinin ifadə olunması
İstehlakçılar üçün müxtəlif istehsalçıların analoji məhsul və xidmətlərinin seçimi imkanının olması, ölçülə bilən ifadələrdə müəssisələrin məqsədlərinin ifadə olunması, turizm firmalarının fəaliyyətinin maliyyə-iqtisadi göstəriciləri, beynəlxalq turizmin inkişaf göstəriciləri
Marketing konsepsiyalarının müəssisələr üçün onların reallaşdırılması istiqamətində məsləhətlərlə hazırlanması və emal edilməsi, məsləhət xidmətləri, inhisarçılığa şərait yaranan bazarın formalaşdırılması

671 Subregionlarda turizm bazarının fəaliyyəti üçün bazar iqtisadiyyatının əsas prinsiplərinə aşağıdakılar daxildir:

Rəqabət mübarizə prinsipinin hökmran olması, turizmin maddi bazası üzərində şəxsi əmlak hüququ, həm istehlakçı, həm də müştəri üçün azad seçim hüququ, əhali gəlirlərinin, əməyin nəticəsindən və əmək bazarındakı vəziyyətdən asılılığı

- Rəqabət mübarizə prinsipinin hökmran olması, turizmin maddi bazası üzərində şəxsi əmlak hüququ, həm istehlakçı, həm də müştəri üçün azad seçim hüququ, əhali gəlirlərinin, əməyin nəticəsindən və əmək bazarındakı vəziyyətdən asılılığı
Turistlərə xidmət göstərən qida müəssisələrində yerlərin sayı; turistlərə xidmət göstərən ticarət, ictimai-iaşə, əyləncə müəssisələri, aqua parklar, əmək ehtiyatları, onların xarakteri və bu kimi göstəricilər
İstehsal-xidmət və digər məhsullarının istehsalı, kommersiya-istehsal olunmuş məhsulun istehlakçıya çatdırılmasında aralıq fəaliyyət
Yerli məhsul və xidmətlərin, torpaq və digər təbii resursların qiymətlərinin yüksəldilməsi, turizm məhsullarının idxalı zamanı ölkədən valyuta axınları, ekoloji və sosial problemlərin meydana çıxması

672 Azərbaycanın turizm subregionlarında qorunan ərazilər necə adlanır

Antropogen ərazi

- Təbii rezervat
Turizm ərazisi və antropogen ərazi
Destinasiya

673 Ekoloji turizm nəyi əks etdirir

Turizm müəssisələrində böhran vəziyyəti, yenilikləri idarəetmənin məqsədlərinin müəyyənləşdirilməsi, böh-ranqabağı, böhran və postböhran vəziyyətlərdə həyat fəaliyyətinin təmin edilməsidir

Turizm müəssisələrində böhran vəziyyəti, yenilikləri idarəetmənin məqsədlərinin müəyyənləşdirilməsi, böh-ranqabağı, böhran və postböhran vəziyyətlərdə həyat fəaliyyətinin təmin edilməsidir

Məişət tullantılarının emalı zavodlarının tikilməsi, təhlükəli tullantıların idarə edilməsi üzrə müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsidir

Turməhsul və xidmətlərə tələbat, əvəzedici əmtəənin və ya rəqiblərin yoxluğu, potensial alıcıların ödəmə qabiliyyəti, istehlakçı vərdişləri və s.

- Xidmət yerlərində yerli əhalinin iqtisadi maraqlarını nəzərə alaraq, təbiəti mühafizə edən texnologiyanın tətbiqi ilə turistlərə xidmət edən turizm formasıdır

674 Ekologiya sahəsində müəyyən olunmuş əsas məqsədlərə daxildir

- Təbiətin qorunması sahəsində fəaliyyətin koordinasiyasının gücləndirilməsi yolu ilə milli, regional və beynəlxalq səviyyələrdə təbii ehtiyatların mühafizəsi

İstehsalatda «Təmiz texnologiyalar»ın tətbiq edilməsi

Təbii-iqlim cazibəsi, saf ətraf mühitin olması, asudə vaxtın təşkili üçün sosial infrastrukturun inkişaf səviyyəsi, operativ nəqliyyat və rabitə, şəxsi təhlükəsizliyin təminatı və regionun stabilliyi, beynəlxalq prestij və məşhurluq

Bakıda və ölkənin digər iri şəhərlərində məişət tullantılarının emalı zavodlarının tikilməsi

Ölkə iqtisadiyyatının mineral-xammal ehtiyatları ilə təminatı məqsədilə yeni yataqların istismari, əhalinin ekoloji təmiz təminatının yaxşılaşdırılması məqsədi ilə yeraltı suların kəşfiyyatının həyata keçirilməsi, geokoloji mühitdə baş verən neqativ dəyişikliklərin öyrənilməsi

675 Atmosferə atılan zərərli maddələrin artımının qarşısının alınması və tullantıların azaldılması istiqamətlərinə daxildir

Şəbəkə marketinqinin həyata keçirilməsi, təklif etdiyi xidmətin «On-line» rejimi üzərindən satılması, ərazicə uzaq olan müştərilərlə əlaqə yarada bilinməsi, ucuz kommunikasiya vasitələri ilə əlaqəyə çıxış

- Ekoloji tələblərə cavab verməyən və xarici ölkələrdə istismarda olmuş nəqliyyat vasitələrinin ölkəyə gətirilməsinin qarşısının alınması, istehsalatda «Təmiz texnologiyalar»ın tətbiq edilməsi

Əhalinin ekoloji təmiz təminatının yaxşılaşdırılması məqsədi ilə yeraltı suların kəşfiyyatının həyata keçirilməsi

İstehsalatda tullantısız texnologiyanın tətbiqi, Bakıda və ölkənin digər iri şəhərlərində məişət tullantılarının emalı zavodlarının tikilməsi

Təbii-iqlim cazibəsi, saf ətraf mühitin olması, asudə vaxtın təşkili üçün sosial infrastrukturun inkişaf səviyyəsi, otellərin keyfiyyət standartları, qida və xidmət sahələrinin təşkili

676 Xəzərətrafi ərazilərdə torpaqların deqradasiyası prosesinin və çirklənməsinin qarşısının alınması hədəflərinə daxildir

Müəyyən zaman müddətində əraziyə gələn və ya həmin ərazidə eyni vaxtda olan turistlərin miqdarı ilə, yəni onun normaları, müxtəlif təbii zonaların, müxtəlif biogeosenozların, təbii sərvətlərin qorunması nəzərə alınmaqla gəzinti, piyada turizm və ekskursiya fəaliyyətinə tətbiq etməklə nail olunması

- Səhrələşməyə qarşı mübarizə sahəsində tədbirlərin həyata keçirilməsi, neftlə çirklənmiş torpaqların təmizlənməsinə nail olunması

Səhrələşməyə qarşı mübarizə sahəsində tədbirlərin həyata keçirilməsi

İstilik-elektrik stansiyalarında yanacaq kimi yalnız təbii qazdan istifadə olunmasının təmin edilməsi, ekoloji tələblərə cavab verməyən və xarici ölkələrdə istismarda olmuş nəqliyyat vasitələrinin ölkəyə gətirilməsinin qarşısının alınması

Ətraf mühitin qorunması sahəsində fəaliyyətin koordinasiyasının gücləndirilməsi yolu ilə milli, regional və beynəlxalq səviyyələrdə təbii ehtiyatların mühafizəsi, elmə əsaslanan inkişaf prinsiplərinin tətbiqi

677 Turizm ehtiyatlarının effektiv təmin edilməsi göstəricilərinə aiddir

Əhalinin su təchizatının yaxşılaşdırılması üçün içməli su ehtiyatlarının yaradılması, su ehtiyatlarından səmərəli istifadənin stimullaşdırılması, müasir tələblərə cavab verən kanalizasiya sistemlərinin qurulması və təmizləyici qurğuların tikilməsi, neft məhsulları ilə çirklənmiş Abşeron göllərinin təmizlənməsi və ərazilərin ekoloji cəhətdən sağlamlaşdırılması

- Yeni yataqların istismari, əhalinin ekoloji təmiz təminatının yaxşılaşdırılması məqsədi ilə yeraltı suların kəşfiyyatının həyata keçirilməsi, geokoloji mühitdə baş verən neqativ dəyişikliklərin öyrənilməsi

Təbii-iqlim cazibəsi, səfərat mühitinin olması; asudə vaxtın təşkili üçün sosial infrastrukturun inkişaf səviyyəsi, otellərin keyfiyyət standartları, qida və xidmət sahələrinin təşkili, operativ nəqliyyat və rabitə; şəxsi təhlükəsizliyin təminatı və regionun stabilliyi

İstehsalatda tullantısız texnologiyanın tətbiqi, Bakıda və ölkənin digər iri şəhərlərində məişət tullantılarının emalı zavodlarının tikilməsi

Milli Proqramda nəzərdə tutulan meşəbərpa və meşəsalma işlərindən əlavə digər sahələrdə meşəbərpa və meşəsalma işlərinin həyata keçirilməsi, ərazilərində orta dərəcədə eroziya prosesinə məruz qalmış sahələrin bir hissəsində aqro-hidro-meliorasiya və meşə-meliorasiya tədbirlərinin həyata keçirilməsi

678 Azərbaycanın turizm subregionlarında müvafiq yükləmələr necə müəyyənləşdirilir

Məlumatların işlənilməsinin informasiya texnologiyası; idarəetmənin informasiya texnologiyası

- Antropoloji normativlər olmaqla ekosistemin dayanıqlığını pozmaqla, insan sağlamlığında dəyişikliklərə gətirib çıxarır

Müəyyən zaman müddətində əraziyə gələn və ya həmin ərazidə eyni vaxtda olan turistlərin miqdarı ilə Cəmiyyətin psixofizioloji resurslarının bərpası, insanın əmək fəaliyyəti ilə məşğul olmaq qabiliyyəti, asudə vaxtdan səmərəli istifadə

Əhalinin tələbat strukturu, adambaşıya düşən gəlirin səviyyəsində olan fərq, əhalinin mobilliyi, müxtəlif demografik qruplar və digər sosial-iqtisadi amillər tipi ilə

679 Təbiət kompleksinin obyektləri estetik tələbatın təmin olunmasına xidmət etməklə aşağıdakıları özündə birləşdirməlidirlər

Təbiətin turizm üçün mühafizə olunması, təbiətin mühafizəsində turizmin köməyi, təbiətin turizmin mənfəəti təsirindən mühafizəsi

- Landşaft və onun xüsusiyyətləri, sahilyanı obyektlərin xüsusiyyətləri, ərazinin hidrocoğrafi xüsusiyyətləri, dağlıq yerlərin geomorfoloji xüsusiyyətləri, flora və fauna

Turkompleks yerləşdiyi regionun sosial-iqtisadi rifahını, davamlı ekoloji inkişafını saxlamaq, ekoloji cəhətdən saf təbiət resurslarından istifadə etməyə üstünlük vermək

Qoruqlardan, rekreasiya məqsədilə, kənd təsərrüfatı məqsədilə və urbanizasiyalaşdırılmış təbiətdən istifadə etmə

Turizm və ekskursiyalarla, bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olanların, sağlamlıq müəssisələrinin muzeylərin, kinoteatrların və s. xidmətlərdən istifadə edənlərin sayının artması

680 Toxunulmaz təbiətin və urbanizasiya olunmuş mühitin qarşılıqlı münasibəti kriteriyalarına görə, təbiətdən istifadə etmənin xarakteristikaya malik hansı zonaları vardır

Turizm sahəsinin mövcud vəziyyəti, onun təkmilləşməsi və inkişafını müəyyən edən amillər, resurslar, təşkilati idarəetmə prinsipləri, turizm sahəsində prinsiplər və kompleks münasibətlər

- Qoruqlardan, rekreasiya məqsədilə, kənd təsərrüfatı məqsədilə və urbanizasiyalaşdırılmış təbiətdən istifadə etmə
- Yataq yerlərinin sayı, ilk növbədə bərpa olunmayan təbii sərvətlərin istehsalının dinamikası, yeni infrastruktur obyektlərinə tələbat, enerji və su təchizatı imkanları

Təbiətin turizm üçün mühafizə olunması, təbiətin mühafizəsində turizmin köməyi, təbiətin turizmin mənfəəti təsirindən mühafizəsi

Turizm və ekskursiyalarla, bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olanların, sağlamlıq müəssisələrinin muzeylərin, kinoteatrların və s. xidmətlərdən istifadə edənlərin sayının artması

681 Müasir mərhələdə insan ekologiyasının elmi müddəalarına aiddir

Turkompleks yerləşdiyi regionun sosial-iqtisadi rifahını, davamlı ekoloji inkişafını saxlamaq, ekoloji cəhətdən saf təbiət resurslarından istifadə etməyə üstünlük vermək

- Xarici mühit amillərindən müdafiə, dəyişən xarici mühit şəraitində insanın yaşaması üçün şəraitə adaptasiya, ətraf mühit amillərinin insana və bəşəriyyətə olan təsiri və s.

Əhalinin rekreasiya fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili qanunauyğunluqlarını öyrənən elmi istiqamət

Turizm sahəsinin mövcud vəziyyəti, onun təkmilləşməsi və inkişafını müəyyən edən amillər, resurslar, təşkilati idarəetmə prinsipləri, turizm sahəsində prinsiplər və kompleks münasibətlər

Turizm və ekskursiyalarla, bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olanların, sağlamlıq müəssisələrinin muzeylərin, kinoteatrların və s. xidmətlərdən istifadə edənlərin sayının artması

682 Turizmin təbiətlə və onun mühafizəsilə qarşılıqlı əlaqəsinin əsas istiqamətlərinə aiddir

Turizm və ekskursiyalarla, bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olanların, sağlamlıq müəssisələrinin muzeylərin, kinoteatrların və s. xidmətlərdən istifadə edənlərin sayının artması

- Təbiətin turizm üçün mühafizə olunması, təbiətin mühafizəsində turizmin köməyi, təbiətin turizmin mənfi təsirindən mühafizəsi
Yataq yerlərinin sayı, ilk növbədə bərpa olunmayan təbii sərvətlərin istehsalının dinamikası, yeni infrastruktur obyektlərinə tələbat, enerji və su təchizatı imkanları
Turizm sahəsinin mövcud vəziyyəti, onun təkmilləşməsi və inkişafını müəyyən edən amillər, resurslar, təşkilati idarəetmə prinsipləri, turizm sahəsində prinsiplər və kompleks münasibətlər
Qoruqlardan, rekreasiya məqsədilə, kənd təsərrüfatı məqsədilə və urbanizasiyalaşdırılmış təbiətdən istifadə etmə

683 Turist-rekreasiya potensialının imkanlarının qiymətləndirilməsində hansı göstəricilərdən istifadə olunur

Əhalinin rekreasiya fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili qanunauyğunluqlarını öyrənən elmi istiqamət
Turkompleks yerləşdiyi regionun sosial-iqtisadi rifahını, davamlı ekoloji inkişafını saxlamaq

- Operativ nəqliyyat və rabitə, regionun stabilliyi, beynəlxalq prestij və məşhurluq, mədəni-tarixi atmosfer, təbii-iqlim cazibəsi, saf ətraf mühitin olması, otellərin keyfiyyət standartları, qida və xidmət sahələrinin təşkili
Xarici mühit amillərindən müdafiə, dəyişən xarici mühit şəraitində insanın yaşaması üçün şəraitə adaptasiya, ətraf mühit amillərinin insana və bəşəriyyətə olan təsiri və s.
Yataq yerlərinin sayı, ilk növbədə bərpa olunmayan təbii sərvətlərin istehsalının dinamikası, yeni infrastruktur obyektlərinə tələbat, enerji və su təchizatı imkanları

684 Ərazinin təbii-rekreasiya zonasına çevrilməsində investorların maraqlarının reallaşma mərhələlərinə daxildir

Müəssisənin strateji inkişaf konsepsiyasının iqtisadi cəhətdən əsaslandırılması

- Ərazinin planlaşdırılması və sanator-kurort sahəsinin inkişafı nəzərə alınmaqla turist-rekreasiya və kurort kompleksinin baş planı hazırlanır, cəlb olunan investisiyalar
Strateji inkişaf məqsədlərinə nail olunmasına yönəldilmiş real investisiya layihələrinin məcmusu
Vergi qanunvericiliyi tələblərinin nəzərə alınması, sosial sferaya aid dövlət qanunvericiliyinin tələblərinin nəzərə alınması
İctimai əhəmiyyətli məhsul və xidmət istehsalçısı kimi öz missiyasını yerinə yetirərkən uğur qazanmaq, rəqabət şəraitində rentabellik

685 Turist-rekreasiya fəaliyyəti necə təsnifləşdirilir

Məhsuldar qüvvələrin səmərəli yerləşdirilməsi kimi yerli resursların xarici istehsalçılar və yaxud əhalinin xarici turizm xidmətindən istifadə istiqamətlərində öyrənilməsidir

- Rekreasiya resurslarından və onunla bağlı maddi-texniki bazadan istifadə nəticəsində həyata keçirilən insan fəaliyyətinin müstəqil hissəsi, insanların rekreasiya tələbatlarının ödənilməsinin yeni üsullarının məcmusudur
Əhalinin rekreasiya fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili qanunauyğunluqlarını öyrənən elmi istiqamətlər şəklində [yeni cavab]Turizm sahəsinin mövcud vəziyyəti, onun təkmilləşməsi və inkişafını müəyyən edən amillər, resurslar, təşkilati idarəetmə prinsipləri, turizm sahəsində prinsiplər və kompleks münasibətlər formasında
Səfər edilən ölkənin təbii, mədəni, sağlamlaşdırma obyektləri və turistlərin ayrı-ayrılıqda və ya kompleks halında tələb və ehtiyaclarını təmin edə bilən, onların fiziki və mənəvi qüvvələrinin bərpası

686 Rekreasiya ehtiyatlarının ərazi baxımından tədqiqat obyektini hansı sistemlər əsas götürülür

Operativ nəqliyyat və rabitə, regionun stabilliyi, beynəlxalq prestij və məşhurluq, mədəni-tarixi atmosfer, təbii-iqlim cazibəsi, saf ətraf mühitin olması, otellərin keyfiyyət standartları, qida və xidmət sahələrinin təşkili

- Turizm sahəsinin mövcud vəziyyəti, onun təkmilləşməsi və inkişafını müəyyən edən amillər, resurslar, təşkilati idarəetmə prinsipləri, turizm sahəsində prinsiplər və kompleks münasibətlər
Əhalinin rekreasiya fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili qanunauyğunluqlarını öyrənən elmi istiqamət
Səfər edilən ölkənin təbii, mədəni, sağlamlaşdırma obyektləri və turistlərin ayrı-ayrılıqda və ya kompleks halında tələb və ehtiyaclarını təmin edə bilən, onların fiziki və mənəvi qüvvələrinin bərpası
Məhsuldar qüvvələrin səmərəli yerləşdirilməsi kimi yerli resursların xarici istehsalçılar və yaxud əhalinin xarici turizm xidmətindən istifadə istiqamətlərində öyrənilməsi

687 Rekreasiya ehtiyatlarının ərazi baxımından tədqiqi hansı istiqamətlərdə baş verir

Əhalinin rekreasiya fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili qanunauyğunluqlarını öyrənən elmi istiqamət

- Məhsuldar qüvvələrin səmərəli yerləşdirilməsi kimi yerli resursların xarici istehsalçılar və yaxud əhalinin xarici turizm xidmətindən istifadə istiqamətlərində öyrənilməsi yolu ilə
Səfər edilən ölkənin təbii, mədəni, sağlamlaşdırma obyektləri və turistlərin ayrı-ayrılıqda və ya kompleks halında tələb və ehtiyaclarını təmin edə bilən, onların fiziki və mənəvi qüvvələrinin bərpası
Əhalinin xarici turizm xidmətindən istifadə istiqamətlərində

Turizm sahəsinin mövcud vəziyyəti, onun təkmilləşməsi və inkişafını müəyyən edən amillər, resurslar, təşkilati idarəetmə prinsipləri

688 Rekreasia coğrafiyası necə təsnifləşdirilir

Səfər edilən ölkənin təbii, mədəni, sağlamlaşdırma obyektləri və turistlərin ayrı-ayrılıqda və ya kompleks halında tələb və ehtiyaclarını təmin edə bilən, onların fiziki və mənəvi qüvvələrinin bərpası

Əhalinin xarici turizm xidmətindən istifadə istiqamətlərində

Məhsuldar qüvvələrin səmərəli yerləşdirilməsi kimi yerli resursların xarici istehsalçılar və yaxud əhalinin xarici turizm xidmətindən istifadə istiqamətlərində öyrənilməsi yolu ilə

- Əhalinin rekreasia fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili qanunauyğunluqlarını öyrənən elmi istiqamət
Turizm sahəsinin mövcud vəziyyəti, onun təkmilləşməsi və inkişafını müəyyən edən amillər, resurslar, təşkilati idarəetmə prinsipləri

689 Marşrut üzrə istirahətin passiv elementlərindən istifadə olunmaqla istifadə olunan turist səyahətlərinə aiddir

Əhalinin xarici turizm xidmətindən istifadə istiqamətlərində öyrənilməsi

Rekreasia resursları

Rekreasia bonitirovkası

- Rekreasia turları
Rekreasia elementləri

690 Rekreasia təsərrüfatını inkişaf etdirmək üçün təbii, texniki və sosial-iqtisadi göstəricilər məcmusu necə qruplaşdırılır

Əhalinin rekreasia fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili formasında

Rekreasia bonitirovkası formasında

Rekreasia turlarının təbii, texniki və sosial-iqtisadi göstəricilər məcmusu formasında

- Rekreasia resursları formasında
Makroiqtisadiyyat baxımından onun iştirakçılarının kim olması

691 Rekreasia müəssisələri yaradılarkən ərazinin keyfiyyətə qiymətləndirilməsi necə adlandırılır

Rekreasia turlarının təbii, texniki və sosial-iqtisadi göstəricilər məcmusu

Rekreasia turları

Rekreasia resursları

- Rekreasia bonitirovkası
İnkişaf meyllərinin xarakterini təsvir etmək

692 İqtisadi artım tendensiyasına görə rekreasia müəssisələri qarşısında qoyulmuş vəzifələrə daxildir

Bölüşdürmə kanalında hazırda baş verən əsas dəyişikliklərin və onların inkişaf meyllərinin xarakterini təsvir etmək

Əhalinin rekreasia fəaliyyətinin inkişafı və ərazi təşkili qanunauyğunluqlarını öyrənən elmi istiqamət

Destinasiyada müxtəlif xidmətlərin necə və hansı səbəbdən meydana çıxması

- Gəlirləri artırmaq, rentabelliği yüksəltmək, bazarda payı artırmaq
Turizm sahəsinin mövcud vəziyyəti, onun təkmilləşməsi və inkişafını müəyyən edən amillər

693 Ekologiyanın mühafizəsi sahəsində aparılan tədbirlərin səmərəliliyini yüksəltmək üçün prioritet istiqamətlərə daxildir

Əhalinin su təchizatının yaxşılaşdırılması üçün içməli su ehtiyatlarının yaradılması, su ehtiyatlarından səmərəli istifadənin stimullaşdırılması, müasir tələblərə cavab verən kanalizasiya sistemlərinin qurulması və təmizləyici qurğuların tikilməsi

Səhiyyənin iqtisadiyyatının təmin edilməsi

İstehsalatda tullantısız texnologiyanın tətbiqi, Bakıda və ölkənin digər iri şəhərlərində məişət tullantılarının emalı zavodlarının tikilməsi

- Əhalinin ekoloji təhsili və maarifləndirilməsi işinin ərazilər üzrə təşkili
«Meşələrin bərpası və artırılmasına dair» Milli Proqramda nəzərdə tutulan meşəbərpa və meşəsalma işlərindən əlavə digər sahələrdə meşəbərpa və meşəsalma işlərinin həyata keçirilməsi

694 Ekologiyanın tənzimlənməsi metodlarına aiddir

Iş yerləri ilə təminat

Psixoloji-sosial dərkətmə, inzibati qaydalar, elmi-texniki inkişaf

Səhiyyə xidmətinin yaxşılaşması

- Əhəlinin sağlamlığının mühafizəsi və möhkəmləndirilməsi
- Təşkilati quruluşun yaxşılaşması

695 Turizmdə ekologiya menecmenti funksiyasına daxildir

Aydınlaşdırma və inandırma, söhbət və danışıqlar, tapşırıq, həvəsləndirmə və özünütərbiyə

Təbiətin turizm üçün mühafizə olunması, təbiətin mühafizəsində turizmin köməyi, təbiətin turizmin mənfi təsirindən mühafizəsi

Təbiətin mühafizəsi, bərpa və resurs bazasının inkişafı

- Müvafiq dövlət orqanlarından təbiət resurslarının müəyyən növündən istifadə üçün lisenziya alınması, ekoloji pasportun rəsmiləşdirilməsi
- Planlaşdırma, idarəetmə, texnologiya, nəzarət, kadrların hazırlanması, fəalların formalaşması, metodika və elmi-tədqiqat işləri

696 Turizm-ekskursiya fəaliyyətinin məhdudlaşdığı və ya tam qadağan edildiyi, mühafizə olunan təbii ərazilər və təbiət obyektlərinə daxildir

Təbiətin mühafizəsi, bərpa və resurs bazasının inkişafı

Təbiətin mühafizəsi, bərpa və resurs bazasının inkişafı

Planlaşdırma, idarəetmə, texnologiya, nəzarət, kadrların hazırlanması, fəalların formalaşması, metodika və elmi-tədqiqat işləri

- Təbiət abidələrinə, mühafizə olunan landşaftlar, mağaralar, resurs qoruqları, elmi qoruqlar və idarə olunan resurs rayonları təbiətin mühafizəsində turizmin köməyi, təbiətin turizmin mənfi təsirindən mühafizəsi
- yədinləşdirilmə və inandırma, söhbət və danışıqlar, tapşırıq, həvəsləndirmə və özünütərbiyə

697 Təbiətin mühafizəsində tərbiyə tədbirlərinə daxildir

Əhəlinin su təchizatının yaxşılaşdırılması üçün içməli su ehtiyatlarının yaradılması, su ehtiyatlarından səmərəli istifadənin stimullaşdırılması, müasir tələblərə cavab verən kanalizasiya sistemlərinin qurulması və təmizləyici qurğuların tikilməsi

Turkompleks yerləşdiyi regionun sosial-iqtisadi rifahını, davamlı ekoloji inkişafını saxlamaq, ekoloji cəhətdən saf təbiət resurslarından istifadə etməyə üstünlük vermək

Planlaşdırma, idarəetmə, texnologiya, nəzarət, kadrların hazırlanması, fəalların formalaşması, metodika və elmi-tədqiqat işləri

- Aydınlaşdırma və inandırma, söhbət və danışıqlar, tapşırıq, həvəsləndirmə və özünütərbiyə
- Landşaft və onun xüsusiyyətləri, sahilyanı obyektlərin xüsusiyyətləri, ərazinin hidrocoğrafi xüsusiyyətləri, dağlıq yerlərin geomorfoloji xüsusiyyətləri, flora və fauna

698 Təbiətin mühafizəsində konstruktiv tədbirlərə aiddir

Həyat dövriyyəsinin hər fazası üzrə şirkətin satışı və gəlirləri arasında faiz nisbətinin müəyyən-ləş-məsi

Planlaşdırma, idarəetmə, texnologiya, nəzarət, kadrların hazırlanması, fəalların formalaşması, metodika və elmi-tədqiqat işləri

Qoruqlardan, rekreasiya məqsədilə, kənd təsərrüfatı məqsədilə və urbanizasiyalaşdırılmış təbiətdən istifadə etmə

- Təbiətin mühafizəsi, bərpa və resurs bazasının inkişafı
- Destinasiyada müxtəlif xidmətlərin necə və hansı səbəbdən meydana çıxması

699 Təbiəti mühafizəetmənin menecment tədbirlərinə aiddir

Destinasiyada müxtəlif xidmətlərin necə və hansı səbəbdən meydana çıxmasını, makroiqtisadiyyat baxımından onun iştirakçılarının kim olması

Qoruqlardan, rekreasiya məqsədilə, kənd təsərrüfatı məqsədilə və urbanizasiyalaşdırılmış təbiətdən istifadə etmə

Həyat dövriyyəsinin hər fazası üzrə şirkətin satışı və gəlirləri arasında faiz nisbətinin müəyyən-ləş-məsi

- Planlaşdırma, idarəetmə, texnologiya, nəzarət, kadrların hazırlanması, fəalların formalaşması, metodika və elmi-tədqiqat işləri
- Təbiətin mühafizəsi, bərpa və resurs bazasının inkişafı

700 .Destinasiyada ekoturizmin menecment problemlərinə aiddir

Operativ nəqliyyat və rabitə, reqlionun stabilliyi, beynəlxalq prestij və məşhurluq, mədəni-tarixi atmosfer, təbii-iqlim cazibəsi, saf ətraf mühitin olması, otellərin keyfiyyət standartları, qida və xidmət sahələrinin təşkili

Havanın, içməli suyun, ərzaqların, qidanın ekoloji cəhətdən təhlükəsiz olmasına nəzarət, sanitar-epidemioloji və dövlətin texniki nəzarəti

Turizm və ekskursiyalarla, bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olanların, sağlamlıq müəssisələrinin muzeylərin, kinoteatrların və s. xidmətlərdən istifadə edənlərin sayının artması, əhəliyə göstərilən rekreasion xidmətlərinin həcmnin artması

- Turkompleks yerləşdiyi regionun sosial-iqtisadi rifahını, davamlı ekoloji inkişafını saxlamaq, ekoloji cəhətdən saf təbiət resurslarından istifadə etməyə üstünlük vermək
- İctimai əhəmiyyətli məhsul və xidmət istehsalçısı kimi öz missiyasını yerinə yetirərkən uğur qazanmaq, rəqabət şəraitində rentabellik və iqtisadi sabitliyin təmin edilməsi

701 Destinasiyada turistlərin ekoloji və tibbi təhlükəsizliyini hansı tədbirlər təmin edir

Operativ nəqliyyat və rabitə, reqlionun stabilliyi, beynəlxalq prestij və məşhurluq, mədəni-tarixi atmosfer, təbii-iqlim cazibəsi, saf ətraf mühitin olması, otellərin keyfiyyət standartları, qida və xidmət sahələrinin təşkili

İctimai əhəmiyyətli məhsul və xidmət istehsalçısı kimi öz missiyasını yerinə yetirərkən uğur qazanmaq

- Havanın, içməli suyun, ərzaqların, qidanın ekoloji cəhətdən təhlükəsiz olmasına nəzarət, sanitar-epidemioloji və dövlətin texniki nəzarəti, təsadüfi və tanış olmayan tədarükçülərdən ərzaq mallarının alınmasına imkan verilməməsi, təcili tibbi yardımın və stasionar tibbi yardım məntəqələrinə çatdırılma vasitələrinin olması
- Turkompleks yerləşdiyi regionun sosial-iqtisadi rifahını, davamlı ekoloji inkişafını saxlamaq, ekoloji cəhətdən saf təbiət resurslarından istifadə etməyə üstünlük vermək
- və ekskursiyalarla, bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olanların, sağlamlıq müəssisələrinin muzeylərin, kinoteatrların və s. xidmətlərdən istifadə edənlərin sayının artması